

VEDTAKSPROTOKOLL

fra Det norske Arbeiderpartis 62. ordinære landsmøte 18. – 21. april 2009 i Oslo
Kongressenter, Folkets Hus.

Lørdag 18. april:

SAK 1 – ÅPNING

Landsmøtet startet kl.13.00.

Landsmøtet åpnet med et kulturelt program av Hellbillies.

Jens Stoltenberg takket de medvirkende og overrakte en langstilket rose til hver.

Jens Stoltenberg ønsket velkommen til landsmøtet.

Deretter framførte han følgende minnetale:

Jeg vil be alle om å reise seg.

I tiden som har gått siden vi møttes sist har flere av våre samfunnsbyggere gått bort.

De som hadde de store visjonene og som løftet landet vårt fra fattige kår til det moderne velferdssamfunnet.

Med **Guttorm Hansens** bortgang har Arbeiderpartiet mistet en av våre store politikere. En sentral parlamentariker gjennom tre tiår på 1900-tallet er borte. Han sa nei til oppgaver i regjering i flere omganger, fordi det var i stortinget han ønsket å være. Han var på mange måter stortingets mann, ikke bare partiets. Det er en lang og trofast innsats for Norges folkestyre som nå er avsluttet.

Andreas Cappelen var gjennom flere tiår en av landets mest sentrale politikere. Som statsråd i flere ulike departementer over et tidsspenn fra 1958 til 1980; Kommunalminister, utenriksminister og justisminister.

Cappelen oppnådde det enestående å ha full tillit hos Einar Gerhardsen og Haakon Lie på samme tid. Han satte varige spor – både i lokalpolitikken og i rikspolitikken.

Annemarie Røstvik Lorentzen døde høsten 2008. Annemarie Lorentzen var i mange sammenhenger en pioner; Hun var den første kvinnelige formann i Arbeiderpartiets fylkesorganisasjon i Finnmark, den første kvinnelige representanten fra Finnmark som ble direkte valgt som representant, den første kvinne som ble valgt inn i Stortingets forsvarskomite og den første kvinnelige samferdselsminister – og Norges andre kvinnelige ambassadør. Med hennes bortgang mistet vi en ured og engasjert politiker.

Ingvald Ulveseth var industriminister i Trygve Brattelis regjering. Her ble han en sentral person i arbeidet med å utvikle de nye oljeressursene i Nordsjøen, en oppgave han tok tak i med stø hånd og stor arbeidsglede fram til han i 1976 overtok fylkesmannsambetet i Sogn og Fjordane.

Erik Himle var embetsmannen og politiker. Han var ekspedisjonssjef i Forsvarsdepartementet, statssekretær i Forsvarsdepartementet, Samferdselsdepartementet og SMK, Handelsminister og Samferdselsminister og departementsråd i Olje- og energidepartementet i årene og departementsråd med spesialoppdrag.

Også tidligere stortingsrepresentanter og høyt respekterte tillitsvalgte som **Inger Lise Gjorv**, fra Nord-Trøndelag, **Olaf Øen**, fra Buskerud, **Laila Kaland**, fra Møre og Romsdal, **Odd Rusten**, fra Hedmark, **Åsa Solberg Iversen**, fra Østfold, **Liv Marit Moland**, fra Aust-Agder, **Thor Gystad**, Akershus og **Egil Bergsland**, fra Telemark er gått bort.

Vi minnes også flere av våre ordførere som har gått bort.

Med **Arthur Svenssons** bortgang er en av norsk arbeiderbevegelses mest markante tillitsvalgte gjennom årtier og leder av Kjemisk Forbund gjennom 17 år død. Arthur Svensson var en ivrig forkjemper for urettferdighet for palestinerne og internasjonalt solidaritetsarbeid.

Med **Arne Borns** bortgang mistet tidligere Norsk Kommuneforbund en av etterkrigstidens store ledere. Han var formann i Kommuneforbundet og medlem av LOs sekretariat i 16 år. I Arne Borns formannsperiode hadde NKF på 1980-tallet den sterkeste vekstperiode et LO-forbund noen gang har hatt, fra under 60 000 medlemmer til 200 000.

Ivar Mathisen gikk bort i en alder av 87 år. Han brukte store deler av livet i AUF, i lokalpolitikken som bystyrerepresentant og varaordfører i Oslo og i partiets sentralstyre. Med han er en av de virkelige kjempene i norsk samfunnsliv og politikk borte.

To av våre tidligere fylkessekretærer har gått bort i perioden: Det er **Edvin Hugo Pedersen** som var fylkessekretær i Møre og Romsdal Ap i 31 år, og **Trygve Bjerkaker** som var fylkessekretær i Sør-Trøndelag Ap fra 1958 til 1962.

Æresmedlem **Solveig Sti** var i mange år ansatt som sekretær på kontoret til Telemark Arbeiderparti, helt til hun gikk av med pensjon.

Med **Bjørn Sørensens** bortgang er en av våre kulturbærere borte. Han var opptatt av at partiet og bevegelsen måtte satse mer på kultur, og at vi måtte tørre å bruke kultur i møte med både velgerne og medlemmene. Det er Bjørn Sørensen som skrev Utøya-sangen. Han var æresmedlem i partiet.

Med sin jødiske bakgrunn og klokskap var **Berthold Grünfeld** hele tiden en brobygger i det norske samfunn. Som rettspsykiater, lege og samfunnsaktør levde han et rikt liv. Han var mangeårig medlem av Arbeiderpartiet, og hans innsikt og engasjement var noe vi hadde stor glede av.

Styremedlem i det nasjonale Kvinnenettverket, **Berit Øvrebø Wiersen**, døde lørdag 27. desember 2008. Berit var med sitt gode humør, pågangsmot og tålmodighet en dyktig organisasjonsbygger. Hun var en dyktig leder med et stort hjerte for partiet og lokalsamfunnet.

Leder i Akershus Ap og sentralstyremedlem i 10 år, **Grethe Johansen**, har også gått bort siden sist vi møttes.

Tidligere fylkessekretær i Nordland Arbeiderparti, tidligere generalsekretær i AOF og generalsekretær i Voksenopplæringsforbundet fra 1978 til 1997, **Ole Ormseth**, døde i 2008. Han var en person som ofret seg for organisasjonsarbeidet ut fra grunnholdningen om at oppgaver løses bedre i samarbeid enn alene.

For få dager siden fikk også beskjed om at tidligere leder i Trondheim Arbeiderparti, **Kjell Iversen**, er gått bort. Brått og altfor tidlig. Han hadde mye ugjort og vil bli sterkt savnet.

Det er i takknemlighet for deres innsats for partiet og for fellesskapet vi minnes dem.

De er en del av vår ruvende politiske historie.

La oss minnes alle våre som har gått bort.

Så vil jeg også be landsmøtet om å minnes kaptein Trond Petter Kolset som ble drept i tjeneste for Norge i Afghanistan i går. Våre tanker går til hans nærmeste.

Jeg ber landsmøte minnes med stillhet.

oo—oo

Forsamlingen sang deretter "De unge slekter". Forsanger Vigdis Fossum Olsen og Torbjørn Vikstvedt på klaver.

SAK 7 – DEN POLITISKE SITUASJON

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg som holdt følgende åpningstale om "Den politiske situasjon":

Trygg hverdag, trygg framtid
Kjære alle sammen!

I mer enn 120 år har landsmøter i Det norske Arbeiderparti vært en avgjørende kraft for å forandre det norske samfunnet. For å gjøre hverdagen og livene bedre for alle. For å sikre alle rett til arbeid, og trygghet for hus, hjem og familie. For å gi viktige bidrag til en mer rettferdig og mer anstendig verden. Slik skal også dette landsmøtet være!

120 år er lang tid.

Likevel er det en person som har vært med nesten hele veien.

Han har i hele sitt voksne liv vært med på å bygge partiet vårt.

Han er 103 år gammel.

Og han er fortsatt med.

Han følger dette landsmøtet fra sykesenga.

La oss takke og hilse Haakon Lie!

Han vet at Arbeiderpartiets landsmøter har gjort vedtak som forandret Norge.

Landsmøtet i 1933 vedtok kriseprogrammet for hele folket i arbeid.

Landsmøtet i 1949 vedtok å forankre Norges trygghet i NATO.

Landsmøtet i 1969 vedtok kvinnenes rett til selvbestemt abort.

Landsmøtet i 1989 vedtok skolestart for seksåringene.

Og landsmøtet i 2007 vedtok verdens mest ambisiøse klimapolitikk.

Alle disse vedtakene på landsmøtevedtaket er blitt norsk politikk.

De har forandret virkeligheten.
Vi har forandret Norge.

Kraften til å fortsette arbeidet gjennom alle disse 120 årene har hatt to kilder: I evnen og viljen til alltid å ville forandre det bestående. Og i drømmen om et enda bedre samfunn. Drømmen om mer rettferdighet. Drømmen om likeverd mellom mennesker fra ulike klasser og grupper i samfunnet, om likestilling mellom kvinner og menn. Drømmen om et samfunn hvor fellesskapet tar ansvar, for å gi den enkelte mulighet og frihet til å utvikle seg selv. Det er dette som gjør at arbeiderbevegelsen alltid har vært en frihetsbevegelse! Fellesskapet er ingen tvangstrøye. Fellesskapet er en frigjørende kraft. Bare sterke fellesskap kan gi alle mennesker virkelig mulighet til egen utvikling. Slik marsjerte kvinnene inn i arbeidslivet. Barnehager har gitt begge foreldrene mulighet til å delta i yrkeslivet.

Gode skoler for alle gjør at kunnskapen blir mer likt fordelt.
Vi har et skattesystem som utjevner forskjeller.
Vi har bygget opp en offentlig finansiert folketrygd.
Sterke fellesskap er den virkelige forklaringen på at Norge kan kalles et annerledesland.
Sterke fellesskap gir trygghet.

Trygge mennesker våger mer. De blir mer skapende og kreative. De tør å satse. De tør å ta sjanser. Slik skapes det bedrifter og arbeidsplasser. Slik skapes det verdier. Slik skapes det kultur og opplevelser. Fordi vi er gode til å dele, blir vi gode til å skape. Og fordi vi er gode til å skape, blir det enda mer å dele. Dette er sosialdemokrati i praksis! Dette er den norske modellen. Den skal vi forsvare!

Vi kan med god grunn være stolte av det vi har fått til. Men det er alltid en fare for at et parti som har en så stolt historie som vi har, blir selvtilfreds. Mett og fornøyd. Den dagen det skjer, er det slutt. For vi må videre! Norge er et godt land å bo i. For de fleste, men ikke for alle. Det er for mange som sliter økonomisk, som ikke får endene til å møtes. Mange faller utenfor fellesskapene. Og vi gjør noe med det på samme måte som vi gjorde Norge til et godt land å bo i: Mer fellesskap. Mer rettferdighet. Det gir mer trygghet. Dette landsmøtet vil bekrefte at Arbeiderpartiet står som garantisten for trygghet!

Men, partifeller, trygghet skapes ikke gjennom stillstand. Den skapes bare gjennom forandring og forbedring. Som Olof Palme sa:
"Politikk er å ville forandring, fordi forandring gir løfter om forbedring, næring til fantasi og handlekraft, stimulans til drømmer og visjoner".

Det er dette vi driver med. Forandre. Forbedre. Forsterke.

All forandring må ha både retning og framdrift. Vårt sosialdemokratiske verdigrunnlag har gitt retningen. Samfunnskritikken har gitt framdriften. Vår evne til nettopp å være kritiske til vårt eget samfunnsbyggverk, er livskraften i sosialdemokratiet. Slik må det være, ikke minst når vi selv sitter i regjeringskontorene. Nettopp da skal vår evne til å forandre, forsterke og forbedre, være Arbeiderpartiets kjennemerke. Derfor må dette landsmøtet løfte fram de politiske resultatene vi har skapt. Men enda viktigere: Vi skal peke på hvor de framtidige forbedringene må komme. Finne de riktige løsningene. Vi må være utålmodig kritiske, og dristig visjonære!

Menneskene beveges ikke av de mange statistikkene over alt som er gjort. Noen vil hevde at det er en formidabel erkjennelse for en som fortsatt har permisjon fra Statistisk sentralbyrå. Men slik er det!

Menneskene beveges når vi makter å sette ord på det som berører dem. "Alle skal med", er ord som berører. Det er en retning. Alle forstår hva det betyr. Det uttrykker verdier. Det er en

klar visjon. Men storheten ligger ikke i visjonen alene. Arbeiderpartiets mest gyldne øyeblikk har kommet når vi har greid å gjøre visjonen om til virkelighet. Det er bare når visjonene omsettes i praktisk politikk, at virkeligheten forandres. At menneskers liv blir forbedret. Det er bare da Det norske Arbeiderparti utgjør en forskjell.

Vi har vært den drivende kraften bak viktige samfunnsendringer. Men mye har vi også gjort sammen med andre. Vi har dannet gode allianser. I hele vår historie har vi stått sammen med fagbevegelsen. Sammen har vi skapt en kraft som har løftet fram sosiale reformer og tatt vare på arbeidstakernes rettigheter. Det skal vi fortsatt gjøre!

Det går en klar linje gjennom vår historie:

- En tydelig verdimeessig forankring.
- En sterk vilje til forandring.
- Og en vilje til å samarbeide, og inngå kompromisser, for å få ting gjort.

Slik ble hundretusener løftet ut av urettferdighet og fattigdom.

Slik ble det moderne velferdssamfunnet skapt.

Slik ble den norske modellen til.

Og på samme måte skal vi møte de kolossale utfordringene vi står overfor i vår tid:

- Det mest alvorlige økonomiske tilbakeslaget verden har sett siden 1930-tallet.
- Klimakrisen, og trusselen den representerer mot hele menneskeheten.
- Globale forskjeller og fattigdom som fører til folkevandringer, økt usikkerhet, og i verste fall terror og krig.

Når problemene er globale, må også løsningene være det. Problemer skapt av mennesker kan bare løses av mennesker. Problemer skapt av dårlige politiske løsninger må løses med gode politiske løsninger. Nok en gang skal vi demonstrere at Arbeiderpartiets styrke er å gå inn i sin tid.

Velgerne kjenner oss som en veldig kraft. Nå trengs den, mer enn på lenge. Derfor går vi til velgerne den 14. september og ber om fire nye år!

Den fornyede tilliten fra velgerne skal vi bruke til å bekjempe virkningene av den internasjonale finanskrisen her hjemme. Og for å gjøre det, må vi forstå krisen, dens årsaker og virkninger. La meg nevne tre sider ved det økonomiske tilbakeslaget jeg mener vi må være spesielt oppmerksomme på.

For det første:

Krisen er global! Den omfatter alle verdensdeler og alle sektorer. Økonomiske tilbakeslag er ikke et nytt fenomen. Det nye er dybden i, og omfanget av, krisen. Krisene i mellomkrigstiden rammet først og fremst Europa og USA. Etter krigen har vi hatt bank-kriser, shipping-kriser, boligkrakk, dot.com-krise, gjeldskrise i Latin-Amerika og finanskriser i Asia. Felles for disse krisene er at de har rammet enten noen bransjer eller noen geografiske regioner. Det fundamentalt nye nå, er at dagens krise rammer hele verdensøkonomien og alle sektorer samtidig. Vi er brutalt blitt minnet om hvor liten verden er. Det finansakrobater på Manhattan gjorde, har ført til at Fundo-ansatte i Høyanger ikke lenger har en jobb å gå til. Bilarbeiderne i Detroit deler skjebne med de som produserer bildeler på Kongsberg. Verftsarbeiderne på Vestlandet rammes når eksporten fra Kina går og ned og fraktratene faller. Tilbakeslag på ett kontinent skaper arbeidsledighet på et annet. For første gang siden 1945 vil den samlede produksjonen i verden gå ned i 2009. Det er voldsomme negative krefter som herjer i verdensøkonomien, og som treffer oss.

Hva var det som gikk galt? Jo, partifeller, det leder meg over til den andre refleksjonen. Da den amerikanske investeringsbanken Lehman Brothers gikk konkurs 15. september i fjor, utløste det for alvor den dramatiske finanskrisen vi nå opplever.

Men da Lehman Brothers gikk over ende, var det ikke bare en bank som gikk bankerott, det var en politisk ideologi som gikk konkurs. Markedsliberalismen fallt.

Det avsluttet tiår med en naiv, ukritisk tro på at markedet tar vare på seg selv. Det gjør det ikke. Markedet kan ikke styre. Det må styres. Markedet er ikke selvregulerende. Det må reguleres. I mange år har vi hørt det motsatte budskapet. Minst mulig reguleringer, og minst mulig stat har vært refrenget. For 28 år siden sa Ronald Reagan i sin innsettelsestale at "...staten er ikke løsningen på våre problemer, staten er problemet." Margaret Thatcher gikk så langt som til å si at "...det finnes ikke noe slikt som et samfunn." Dette ble startskuddet for tre tiår med ukritisk hylling av det uregulerte markedet. Med avregulering av kredittmarkeder og dyrking av grådigheten. Høyrekreftenes tredveårskrig mot staten. På den hjemlige fronten har Fremskrittspartiet gjennom hele sin eksistens vært fremst i kampen mot offentlige inngrep og styring. Det var faktisk begrunnelsen for opprettelsen av partiet. Det ble stiftet som et parti til bekjempelse av offentlige inngrep. Og det har det sannelig fulgt opp i de 36 årene som er gått siden stiftelsen.

Fortsatt står det i partiets program at "Fremskrittspartiet mener at penge- og kredittmarkedet skal reguleres av tilbud og etterspørsel i markedet, uten politiske reguleringer eller inngrep".

Det er ingen tvil om at dette partiet er det fremste politiske uttrykk her hjemme for det systemet som skapte finanskrisen.

Nå løper Fremskrittspartiet panisk fra sine gamle standpunkter.
La dem bare løpe.
Vi løper ikke!

Vi står fast på det samme budskapet vi alltid har forfektet:

Markedet må styres!
Kapitalen må reguleres!

Det er fellesskapet, ikke markedet, som må sette grensene.

*

Også i denne krisen, kan vi oppleve det mange land har opplevd før:
At arbeidsledigheten biter seg fast.
At arbeidsledigheten går lettere opp enn den går ned.

Og det er min tredje refleksjon.
Alle økonomiske kriser er forskjellige.
Men det er en skremmende regelmessighet.
Det starter som en finanskrisen, med fall i aksjekurser, nedgang i bolig- og eiendomspriser, og problemer i banknæringen.
Det fortsetter som en økonomisk krise, med fall i nasjonalproduktet og problemer i eksportnæringene.
Men den tredje fasen er den mest alvorlige.
Og det er den verden nå beveger seg inn i.
Krisen slår inn i arbeidsmarkedet.
Sysselsettingen faller.

Arbeidsløsheten øker.

Erfaringene er at nedgang i aksjekurser og finansmarkeder snur i løpet av måneder.

Produksjonen og nasjonalproduktet tar det litt lenger tid å snu, gjerne ett til to år.

Men problemene i arbeidsmarkedet biter seg lett fast og blir varige.

Sysselsettingen øker ikke selv om nasjonalproduktet stiger.

Arbeidsløsheten går ikke ned selv om aksjekursene går opp.

Det er ikke de samme mekanismene som bringer arbeidsledigheten opp, som bringer den ned.

De som mister jobben, får ikke automatisk jobb igjen når krisen er over.

Fordi de har fått tittelen "arbeidsledig" inn på CV'en sin.

Fordi de har mistet selvrespekt eller arbeidsevne.

Fordi de har tapt kompetanse og kvalifikasjoner mens de har vært ute av arbeidslivet.

De blir værende arbeidsledige selv om konjunktorene snur.

Derfor må vi aldri tillate at ledigheten biter seg fast på et høyt nivå i Norge!

Arbeid til alle er jobb nummer én!

Nettopp derfor satte regjeringen tidlig inn massive tiltak for å unngå en varig økning i ledigheten. Vi gjorde det alt i statsbudsjettet i fjor høst.

I tillegg er rentene satt betydelig ned,

og vi har fulgt opp med en lang rekke tiltakspakker.

Vi har tatt i bruk de kraftigste virkemidlene i Europa.

Fordi vi har holdt igjen i gode tider, kan vi bruke mye ekstra penger i dårlige tider.

Vi har hatt høy arbeidsløshet i Norge før.

Så sent som i 2003, 2004 og 2005 var arbeidsløsheten over 100.000 (AKU).

Fra 2005 til 2008 ble arbeidsledigheten halvert.

Nå er den på vei opp igjen.

Og ledigheten vil fortsette å øke i månedene som kommer.

Kampen mot arbeidsledigheten og virkningene av finanskrisen er ikke noe som tar noen måneder eller et halvt år.

Dette vil være det dominerende politiske oppgaven i lang tid framover.

Innsatsen for å holde ledigheten nede, må holdes oppe.

Målet vårt er klart:

Norge skal komme seg gjennom denne krisen med mindre skadevirkninger enn andre land.

Kampen mot arbeidsledigheten er Arbeiderpartiets hovedsak.

Vårt mål er at Norge skal komme ut av krisen med den laveste ledigheten i Europa!

Derfor varsler jeg nå at statsbudsjettet for 2010 vil bli et budsjett for arbeid til alle.

Om nødvendig vil vi bruke mer oljepenger.

Vi vil legge til rette for fortsatt lav rente.

Vi vil gi opplæring og kvalifisering til arbeidsledige gjennom omfattende arbeidsmarkedstiltak.

De som blir ledige skal raskest mulig tilbake i ny jobb.

Vi skal fortsatt bruke statlig eierskap til å sikre arbeidsplasser i Norge.

Vi vil satse på omstilling og nyskaping i næringslivet.

Nye bedrifter og ny teknologi gir ikke bare nye arbeidsplasser.

Det gir også et renere miljø.

Omstillingen som vil følge av det økonomiske tilbakeslaget, gir oss muligheter til å skape mer miljøvennlige bedrifter, mer miljøvennlige arbeidsplasser.

Den muligheten skal vi gripe.

Vi mente alvor da vi på vårt forrige landsmøte vedtok overoppfyllelse av Kyoto-forpliktelsene og at Norge skal bli et karbon-nøytralt land.

Opgaven er ikke å velge mellom arbeid eller miljø.

Opgaven er å forene arbeid og miljø.

Det er det som er bærekraftig utvikling.

Arbeid til alle er Arbeiderpartiets adelsmerke.

Fordi arbeid er grunnlaget for alt.
Individenes inntekt og selvrespekt.
Menneskenes deltakelse og inkludering.
Nasjonenes velferd og velstand.
Arbeiderpartiet må alltid være sysselsatt med å holde folk i jobb.
Derfor er Arbeiderpartiets viktigste visjon fortsatt den som ble formulert av et menig partimedlem fra Flekkefjord i 1933:
"Hele folket i arbeid!"

Martin Kolberg sier ofte til meg at ingen vinner valg på det man har gjort.
Valg vinner man på visjoner og fortellinger om det man skal gjøre.
Det er jeg enig i.
Men Martin og jeg er også enige om det jeg innledet med:
Visjonene forandrer bare menneskenes liv når de omsettes i handling og praktisk politikk.
Derfor mener jeg det er viktig å gjøre opp regnskap for velgerne, stille seg selv til ansvar for det man har lovet.
Det har vi en sterk og flott tradisjon for å gjøre i Arbeiderpartiet.
Det er en dyd og en æressak.
Vi møter velgerne og sier hva vi har gjort og hva som fortsatt er ugjort.

Måler man det vi har gjort, mot det regjeringen lovet å gjøre da den tiltrådte, er det ingen tvil om at velgerne bør gi oss fire nye år.

Da blir ting gjort!
Da blir Norge forandret.
Så hører jeg stadig opposisjonspartiene si at vi ikke innfrir.
Og for å kunne trekke den konklusjonen, så sammenligner de oss med det perfekte.
Men det de burde gjøre, er å sammenligne oss med seg selv.
Da vil det stå lysende klart for dem hva politisk handlekraft er.
La meg gi dere noen eksempler:
Den Frp-støttede Bondevikregjeringen lovet i 2001 at eldre som trenger hjelp i hverdagen, skulle få nødvendig bistand.
Det siste året de satt i regjering, gikk antall ansatte i pleie- og omsorgssektoren ned med 1.600 årsverk.
De brøt løftet.
Siden 2005 er antallet årsverk økt med 12 500.
Vi holder løftene.
Det betyr ikke at alle problemene innen pleie og omsorg er løst.
Men det betyr at vi har vist at vi tar manglene i omsorgen alvorlig, og at vi gjør noe med dem.

Den Frp-støttede Bondevik-regjeringen lovet å øke bevilgningene til samferdsel, men lå flere milliarder bak sine egne planer.
De brøt løftet.

Vår regjering lovet å styrke nivået på samferdselsbevilgningene med 2 milliarder kroner hvert år.
På dette området har vi ikke gjort som vi sa.
Vi har gjort mer enn vi lovet!
De lovet mindre enn oss.
De brøt løftene.
Vi lovet mer enn dem.
Og vi overoppfylte løftene!
Nå har vi satt oss nye ambisiøse mål for neste tiårsperiode: 100 milliarder kroner ekstra til samferdsel.
Bare det er god nok grunn til at velgerne bør gi vår flertallsregjering fire nye år!

Den Frp-støttede Bondevik-regjeringen lovet å øke bistanden til én prosent av nasjonalinntekten innen utgangen av 2005.

Det gjorde den ikke.

De brøt løftet.

Vår regjering lovet også å trappe opp bistanden til én prosent.

Vi nådde målet i budsjettet for 2009.

Vi holder løftene!

Den Frp-støttede Bondevik-regjeringen lovet full barnehagedekning.

Den brøt løftet.

Barnehageutbyggingen var på et lavmål.

Vi bygger rekordmange nye barnehager, senker prisen, og står rett ved målet om full barnehagedekning.

Vi skal være den regjeringen som klipper snora og sier: nå har vi full barnehagedekning i alle landets kommuner!

Listen over gode resultater er lang:

Vi har innført flere skoletimer og gjort læremidler i videregående skole gratis.

Minstepensjonen for enslige er økt med nesten 30 000 kroner.

Vi har hevet dagpengene for de arbeidsledige.

Vi har mer enn tredoblet bevilgningene til miljøvennlig energi.

Vi fikk til et internasjonalt forbud mot klasevåpen.

Om få uker er soningskøen fjernet.

Pappapermisjonen er økt til ti uker.

Homofile kan gifte seg.

Vi har bevilget nesten 2 milliarder kroner mer til kultur.

Ja, det er riktig at ingen vinner valg bare på det de har gjort.

Men velgerne ser at når vi lover noe, så gjennomfører vi det.

De ser at når vi tar fatt i et problem, så blir det forandring.

Vårt politiske regnskap gjør at vi kan gå til velgerne med rak rygg og be om tillit til fire nye år!

Arbeiderpartiet går til valg på fortsatt flertallsregjering.

Våre tre partier har i fire år bevist at vi kan styre sammen selv om vi er selvstendige partier.

Sammen har vi gjort Norge mer rettferdig, fellesskapet sterkere og enkeltmenneskene rikere på muligheter.

Men vi står foran krevende tider.

Stø kurs er viktigere enn på lenge når det nå skal styres gjennom urolig farvann.

Med de borgerlige partiene er det ingen som vet hva vi får.

Ikke en gang de borgerlige selv.

De er ikke enige om hvilke partier som skal sitte sammen i regjering.

De er ikke enige om hva slags politikk som skal føres.

De er ikke enige om hvem som skal være statsminister.

For det er nok av statsministerkandidater på borgerlige side.

I Høyre har de til og med hatt to på en gang.

Det er vel det Høyre kaller valgfrihet!

Etter valget i 2005 lovet Fremskrittspartiet og Høyre å bygge et borgerlig flertallsalternativ i den kommende stortingsperioden.

Nå har de bygget i snart fire år.

Og byggverket er mer uferdig nå enn da de startet.

De lovet velgerne et alternativ.

Også det løftet har de brutt!

Den borgerlige beslutningsvegringen holder ikke.
Politikk handler om å ta beslutninger.
Før du ber om å få ta beslutninger for andre,
må du kunne ta beslutninger for deg selv.
Valg handler om å velge.
Hvis velgerne skal kunne velge må de vite hva de velger mellom.
Borgerlig ubesluttsomhet er alltid ille.
Men det er spesielt ille i tider som det vi nå opplever.
Dette er ikke tiden for politiske og økonomiske eksperimenter.
Kampen mot ledigheten kan bare føres av en regjering som står for stabilitet og
forutsigbarhet, og som fører en økonomisk politikk som henger sammen.
Det siste landet trenger nå, er usikkerhet, uforutsigbarhet og ubesluttsomhet.
Landet trenger fast kurs og fortsatt flertallsregjering.
Derfor ber vi om tillit til fire nye år!

Politikk handler om troen på at det er mulig å forandre verden.
Det kan ofte virke håpløst.
Men desto viktigere er det at vi lar oss inspirere av de visjonene som er blitt virkelighet.
Det tenkte jeg på da jeg for få uker siden møtte noen av våre fremste politiske venner i Chile.
Verten var Chiles president, Michelle Bachelet. Hennes far ble skutt av Pinochets soldater.
Selv måtte hun flykte fra landet.
I dag er hun president i det som var diktaturets Chile.

En visjonen om demokrati og frihet ble til virkelighet i Chile.
President Lula var på det samme møtet.
Bilarbeideren, fagforeningslederen og sosialdemokraten er blitt president.
Drømmen om sosial rettferdighet gjøres sakte, men sikkert, om til virkelighet i Brasil.
Joe Biden var også på møtet.
Nå har USA en visepresident som snakker om at det haster med en klimaavtale.
Om at topplederlønningene må begrenses.
Om at markedskreftene må reguleres.
Og om faglige rettigheter.
Dette er mannen som har overtatt kontoret til Dick Cheney.
For en forandring!
Men det som gjorde mest inntrykk på meg, var hans fortelling om hvordan han som ung
borgerrettighetsaktivist i Delawares hovedstad Wilmington, var vitne til hvordan byen ble satt i
brann etter drapet på Martin Luther King.
Han fortalte om hvordan rasekonflikter syntes uløselige.
Om hvordan svarte borgere systematisk ble undertrykket og diskriminert.
Så fortalte Joe Biden hvordan han en januardag i 2009 gikk på toget nettopp i Wilmington for
å reise sammen med USAs 44. president til Washington, og hvordan de sakte kjørte forbi
enorme menneskemasser av alle hudfarger, som hyllet presidenten.
Det ingen hadde trodd var mulig for få år siden, drømmen om at også en svart mann kunne
inneha verdens mektigste embete, var blitt virkelig.
Det er mulig å forandre verden.
Aldri har flere mennesker i verden levd i demokrati og frihet enn nå.
Aldri har flere blitt løftet ut av fattigdom enn de siste tiårene.
Aldri har flere barn overlevd de første sårbare månedene fordi de får vaksiner mot enkle
sykdommer.
Dette er drømmer som har gått i oppfyllelse.
Visjoner som er blitt til virkelighet.
Og det har ikke skjedd av seg selv.
Det har skjedd fordi politikk er å ville.
Det er resultat av politiske handlinger.
Vårt politiske arbeid gjør en forskjell.

Det skal dette landsmøtet handle om.
La oss sammen gjøre landsmøtet til en ny, mektig manifestasjon av politisk vilje og kraft.
Vilje til å fornye, forsterke og forbedre.
Kraft til å vinne fire nye år!

00—00

Følgende deltok på møtet:

Østfold:

001 Ole Haabeth
002 Siv Jacobsen
003 Fredrik Bjørnebekk
004 Ellen Simensen
005 Atle Ottesen
006 Kirsti Aune Sand
007 Atle Ottesen
008 Sidsel M. Hammer
009 Tomas Colin Archer
010 Grethe Lintho
011 Stein Erik Lauvås
012 Inger Lise Skartlien
013 Svein Olav Agnalt
014 Mona Vauger

Akershus:

015 Elly Frogner
016 Ivar H. Kristensen
017 Tonje Brenna
018 Sindre Kvil
019 Marianne Ecker
020 Øystein Slette
021 Malin Lifvergren
022 Roar Solbakken
023 Eva Bjøreng
024 Tore Pedersen
025 Anita Orlund
026 Kobla Agbota
027 Eva Gullichsen
028 Petter Moen
029 Anita Wulvig
030 Ole-Erik Yrvin
031 Anne Odenmarck
032 Gorm Kjærnli
033 Kari Hauge
034 Are Tomasgard
035 Siri Hov Eggen
036 Mani Hussaini
037 Linda Lindviksmoen
038 Åsmund Aukrust
039 Anine Andresen

Oslo:

040 Beate Svenningsen

041 Ivar Christiansen
042 Khamshajiny Gunaratnam
043 Rune Tokle
044 Hadia Tajik
045 Dag Harlem Stenersen
046 Nina Tangnæs Grønvold
047 Fredrik Mellem
048 Bente Larsen
049 Helge Stoltenberg
050 Hanne Merete Nøding
051 Nadeem Butt
052 Marianne Marthinsen
053 Bjørn Erik Berggrav
054 Channeh Joof Storvik
055 Olav Tønsberg
056 Bodil Andersen
057 Abdullah Alsabeehg
058 Ingrid Aune
059 Dag Einar Thorsen
060 Bettina Thorvik
061 Jørn Kristiansen
062 Marit Zahl Rindal
063 Truls Wickholm
064 Jorid Nordmelan
065 Håkon Haugli
066 Marit Nybakk
067 Widar Fossum

Hedmark:

068 Siv Tørudbakken
069 Svein Borkhus
070 Njaal Føsker
071 Olav Lund
072 Caroline Marie Kirkenes Olsen
073 Morten Abrahamsen
074 Tonje Granmo
075 Anne Marie Pettersen
076 Asgeir Østli
077 Bente Elin Lilleøkseth
078 Bjørn Jarle Røberg Larsen
079 Astrid Skaug
080 Alexander Berg Erichsen
081 Mona Strand
082 Ole Martin Norderhaug
083 Liv Randi Olsen Eggestad
084 Morten Aspeli

085 Aud Marie Bryn
086 Knut Hvithammer
087 Karin Siggerud Olsen
088 Arnfinn Standerholen
089 Herdis Bragelien

Oppland:

090 Per Gunnar Hagelien
091 Kjersti Stenseng
092 Pål Kristian Norby Helle
093 Susanne Solhaug
094 Magne Gulbrandsen
095 Liv Solveig Alfstad
096 Johan Solli
097 Arnhild Baukhol
098 Stein Knutsen
099 Bente Jorun Aamodt
100 Asbjørn Øverli
101 Venke Helen Sletten
102 Even Aleksander Hagen
103 Toril A. Grønnebekk
104 Odd Erik Sveen
105 Anne-Marte Aslesen
106 Helge Halvorsen
107 Anne Lise Marstein
108 Odd Gunnar Heitun
109 Wenche Strand

Buskerud:

110 Roger Ryberg
111 Laila Gustavsen
112 Kjell Børre Hansen
113 Nina Mjøberg
114 Steinar Berthelsen
115 Tonje Kristensen
116 John Erik Molin
117 Olaug Grønseth Granli
118 Ståle Skjønnhaug
119 Monica Myrvold Berg
120 Erik Kaupang
121 Aisha Ahmed
122 Lars Geir Mortensen
123 Tina N. Sankei Skogmo

Vestfold:

124 Arve Høiberg
125 Birgit Pettersen
126 Osvald Tansø
127 Per Kristian Finstad
128 Steinar Gullvåg
129 Bente K. Bjerke
130 Lars Jørgen Ormestad
131 Gerd Monsen
132 Stine Kjersti Richardsen

133 May Backer Grimholt

Telemark:

134 Robin Kåss
135 Linda Holien
136 Jo Petter Ravlum
137 Bjørg Tveito Lundefaret
138 Ken-Roger Wølner
139 Lise Larsen
140 Halfdan Haugan
141 Elisabeth Wickstrøm Åkredalen
142 Lene Vågslid
143 Solveig Nekstad Grave
144 Sigvald Oppebøen Hansen
145 Mette K. Ofstad
146 Odin Adelsten Bohmann
147 Magnus Straume
148 Jørund A. Ruud

Aust-Agder:

149 Liv Andersen
150 Kjell Skarheim
151 Kristine Hallingstad
152 Andre Pedersen
153 Line Vennesland
154 Nils Johannes Nilsen
155 Maya Twedt Berli
156 Reidar Saga

Vest-Agder:

157 Kari Henriksen
158 Helge Sandåker
159 Erik Dåstøl Langeland
160 Karin Hodne
161 Terje Næss
162 Odd Omland
163 Silje Renate Langøy
164 Anne Bystadhagen

Rogaland:

165 Tom Tvedt
166 Nina Galta
167 Stanley Wirak
168 Anne Brit Ree
169 Jarle Nilsen
170 Unn Therese Omdal Sørensen
171 Joakim Bjørnstad
172 Kristine Gramstad
173 Agnar Bruntveit
174 Wenche Hoftur
175 Torstein Tvedt Solberg
176 Siv-Len Strandskog
177 Jarle Nilsen
178 Birgit Hjelbakk

Hordaland:

179 Gisle Handeland
180 Joril Christensen
181 Terje Ohnstad
182 Ruth Grung
183 Heidi Rosendahl Lindebotten
184 Tore Eikeland
185 Per Rune Henriksen
186 Magne Rommetveit
187 Jorun Skåden
188 Dag Rune Mo
189 Solgrunn Wiik Bjørke
190 Kjartan Algrøy
191 Kari Lahn Knutsen
192 Aud Berit Alsaker Haynes
193 Eirik Haga
194 Odd Rambøl
195 Kristin Akselberg
196 Rune Bakervik
197 Inger-Johanne Seim
198 Linn Kathrin Pilskog

Sogn og Fjordane:

199 Tor Bremer
200 Anette Stegegjerdet
201 Torbjørn Vereide
202 Anne Marit Oppedal
203 Hans Petter Gilleshammer
204 Kristin Maurstad
205 Hilmar Høl
206 Solveig Willis
207 Svein Arild Dale
208 Marta Finden Halset
209 Harald Bjarte Reite
210 Elisabeth Dalen

Møre og Romsdal:

211 Jon Aasen
212 Else-May Botten
213 Svein Gjelseth
214 Eva Vinje Aurdal
215 May-Britt Reitan Valset
216 Inger-Lise Torve
217 Mons Otnes
218 Marianne Breivik
219 Arnstein Brevik
220 Sidsel Rykhus
221 Petter Bjørdal
222 Hedda Evjen Nielsen
223 Fredric Holen Bjørdal

Sør-Trøndelag:

224 Rune Olsø
225 Hanne Moe Bjørnbet
226 Rita Ottervik

227 Aase Sætran
228 Bård Flaarønning
229 Trine Sumstad Wigtil
230 Per Digre
231 Ida Ødegaard
232 Ismail Salad Elmi
233 Erlend Moen
234 Tore O. Sandvik
235 Christopher Perreau
236 Gunn Elin Flakne
237 Ivar Volden
238 Hege Moe Hegg
239 Ola Krokstad
240 Bente Estenstad
241 Eivind Stende
242 Ingrid Skarstein
243 Sivert Berg
244 Vibeke Stjern
245 Julla Engan

Nord-Trøndelag:

246 Alf Daniel Moen
247 Heidi Henriksen
248 Rune Hallstrøm
249 Randi Ness
250 Morten Kvello
251 Ingvild Kjerkol
252 Bjørn Engen
253 Susanne Bratli
254 Jenny Dolmen
255 Signar Berger
256 Camilla H. Skjelstad

Nordland:

257 Odd Eriksen
258 Heidi Berre Paulsen
259 Sonja Alice Steen
260 Dag André Anderssen
261 Øivind Silåmo
262 Eirik Sivertsen
263 Finn Pettersen
264 Mariette Korsrud
265 Tor-Arne Strøm
266 Anna-Kristin Ljunggren
267 Lillian Hansen
268 Geir Waage
269 Håkon Sæther
270 Britt Solvik
271 Martin Skjefstad
272 Trud Berg
273 Kjell-Are Johansen
274 Wenche Arntsen
275 Hugo Hansen
276 Karin Tønder Knudsen
277 Anne Wiik

Troms:

278 Hilde Nyvoll
 279 Brage Sollund
 280 Pia Svensgaard
 281 Tommy Sarnes
 282 Ann-Torild Pettersen
 283 Roger Ingebrigtsen
 284 Elisabeth Steen
 285 Kjetil Bjørkelund
 286 Synnøve Søndergaard
 287 Steffen Jakobsen
 288 Eva Ottesen
 289 Jan Solli

Sentralstyret

Jens Stoltenberg
 Helga Pedersen
 Martin Arvid Kolberg
 Anniken Huitfeldt
 Roar Flåthen
 Sylvia Brustad
 Kjell Bjørndalen
 Jan Bøhler
 Trond Giske
 Jan Davidsen
 Inger-Christin Torp
 Ingrid Bjørketun Heggø
 Odd Kr. Reme
 Tove Brandvik
 May Britt Lunde
 Bjarne Håkon Hanssen
 Martin Henriksen
 Bjørn Inge Mo
 Mette Gundersen
 Saera T. Khan

Landsstyret

Signe Øye, Østfold
 Thor-Erik Forsberg, Østfold
 Sverre Myrli, Akershus
 Kristiane Berg, Akershus
 Rune Gerhardsen, Oslo
 Gro Tvedt Anderssen, Oslo
 Reidar Åsgård, Hedmark
 Anette Trettebergstuen, Hedmark
 Solveig Rindhølen, Oppland
 Ragnar Nordgreen, Oppland
 Bjørn Tore Ødegården, Buskerud
 Lise Christoffersen, Buskerud
 Sonja Mandt Bartholsen, Vestfold
 Tom Strømstad Olsen, Vestfold

Svalbard:

290 Kjell Mork

Finnmark:

291 Runar Sjøstad
 292 Ann Kristin Engstad
 293 Kåre Simensen
 294 Bjørg Masternes
 295 Johan Vasara
 296 Eva Lisa Robertsen
 297 Willy Pedersen
 298 Eva Husby
 299 Roy Arne Andersen
 300 Ragnhild Vassvik Kalstad

Terje Lien Aasland, Telemark
 Lise Wiik, Telemark
 Tellef Inge Mørland, Aust-Agder
 Randi Gunsteinsen, Aust-Agder
 Trond Henry Blattmann, Vest-Agder
 Linda Verdal, Vest-Agder
 Frode Berge, Rogaland
 Laila Thorsen, Rogaland
 Sveinung Valle, Hordaland
 Nina Glesnes, Hordaland
 Nils P. Støyva, Sogn og Fjordane
 Sonja Edvardsen, Sogn og Fjordane
 Trond Seth, Møre og Romsdal
 Tove-Lise Torve, Møre og Romsdal
 Eva Kristin Hansen, Sør-Trøndelag
 Olav Huseby, Sør-Trøndelag
 Gerd Janne Kristoffersen, Nord-Trøndelag
 Sturla Sørgeard, Nord-Trøndelag
 Tone Helen Toften, Nordland
 Bjørnar Selnes Skjæran, Nordland
 Kari-Anne Opsal, Troms
 Magnar Andreas Nilssen, Troms
 Ingalill Olsen, Finnmark
 Tom Mortensen, Finnmark
 Julie Lødrup, AUF
 Eskil Pedersen, AUF
 Willy Ørnebakk, Sametingsgruppa
 Ann-Marit Sæbønes, kontrollkomiteen
 Kjell Engebretsen, kontrollkomiteen
 Asbjørn Kristoffersen, kontrollkomiteen

Samarbeidskomiteen LO/Ap

Arve Bakke
 Ellen Stensrud
 Geir Mosti
 Bente Halvorsen

Morten Øye
Sture Arntzen
Stein Reegård

Stortingsgruppa

Ivar Skulstad
Marianne Aasen
Arild Stokkan-Grande
Irene Johansen
Espen Johnsen
Britt Hildeng
Vidar Bjørnstad

Sametingsgruppa

Sten Jønsson
Tone Merete Orti Olsen

Stortingsgruppas styre

Hill-Marta Solberg
Olav Akselsen
Gunn Olsen
Torgeir Micaelsen
Tore Nordtun
Gunn Karin Gjøl
Anne Marit Bjørnflaten
Tore Hagebakken
Svein Roald Hansen
Gunvor Eldegard
Torstein Rudihagen
Berit Brørby
Reidar Sandal
Bendiks Harald Arnesen

Gjester

Gro Harlem Brundtland
Reiulf Steen
Gunnar Berge
Thorbjørn Berntsen
Ronald Bye
Ivar Leveraas
Solveig Torsvik
Dag Terje Andersen
Herlof Gjerde
Frode Jahren
Jacob Grava
Britt Schultz
Aase Bjerkholt
Åshild Hauan
Sissel Rønbeck
Siri Ulvin
Rigmor Aasrud
Bjørn Tore Godal
Egil Knutsen
Gry Larsen
Svein-Erik Oxholm

Per Kleppe
Karin A. Karlsen
Egil Olli
Leif Haraldseth
Yngve Hågensen
Gerd-Liv Valla
Johs Skeide Larsen
Per Brunvand
Anne-Grete Strøm-Erichsen
Nils Totland
Bente Halvorsen
Geir Mosti
Sture Arntsen
Stein Reegård
Trine Lise Sundnes
Ellen Stensrud
Rita Lekang
Tor-Arne Solbakken
Arve Bakke
Anders Skattkjær
Hans-Christian Gabrielsen
Peter A. Moe
Jarle Molde
Turid Lilleheie
Kjell Atle Brunborg
Erna C. Dynge
Renee Rasmussen
Arnfinn Bjerkestrand
Gerd Kristiansen
Anne Grethe Skårdal
Hans Olav Felix
Odd Christian Øverland
Randi Reese
Øystein Aslaksen
Jan-Egil Pedersen
Stein Grøtting
Per Hugo Samuelsen
Svenn Erik Bolle
Jan Inge Åsmul
Jan Rudi Kristensen
Finn Erik Thoresen
Hagbart Grønmo
Jan Henry T. Olsen
Laila Lanes
Kjetil Vevle
Lasse Juliussen
Steinar Saghaug
Karsten Solend
Harald Olsen
Aina Adriansen Munthe
Jørgen Kosmo
Oddny Aleksandersen
Hallvard Bakke
Grete Berget

Helen Bøsterud
Bjarne Mørk Eidem
Einfrid Halvorsen
Arvid Johanson
Kari Nordheim-Larsen
Sigbjørn Johnsen
Kjell Opseth
Thorvald Stoltenberg
William Engseth
Vesta Vetlesen
Gunhild Øyangen
Thorbjørn Jagland
Arne Olav Brundtland
Eldrid Nordbø
Kari Gjesteby
Anne-Lise Bakken
Jan Balstad
Werner Christie
Kirsti Kolle Grøndahl
Åse Kleveland
Finn Kristensen
Ulf Oscar Sand
Matz Sandman
Bjørn Skau
Tove Strand
Tove Veierød
Knut Brundtland
Cecilie Malm Brundtland
Anna Brundtland

Internasjonale gjester

Hakan Cifci, Tyrkia
Olga Kolesnikova, Russland
Roman Saitov, Russland
Anna Tkachenko, Russland
Suzanne Jambo, Sør-Sudan
Margareth Michael Modi, Sør-Sudan
Dumisani Job Sithole, Sør-Afrika
Alexander Terentyev, Russland
Uri Zaki, Israel
Peter Palshøj, Danmark
Yiannos Mitsos, Hellas
Jo Billingham, Storbritannia
Anka Grzywacz, Polen
Tuula Lampinen, Finland
Jörgen Siil, Estland
Dror Morag, Israel
Barbara Dührkop, Spania
Pagan Amun, Sør-Sudan
Choul Laam, Sør-Sudan
Olesya Maruskina, Russland
Wolfgang Biermann, Tyskland
Eero Häinalouma, Finland
Mogens Lykketoft, Danmark

Ronaldo Llamas, Phillipinene
Collette Avital, Israel
Mustafa Barghouti, Palestina
Finn Stubbtoft, Danmark
Eline Bosman, Nederland
Ibrahim Baylan, Sverige
Berith Högman, Sverige
Claes Nordmark, Sverige
Brahime Mokhtar, Vest-Sahara
Gary Titley, Storbritannia
Jeppe Kofoed, Danmark
Katerina Nevedalova, Slovakia
Alexander Shipunov, Russland
Kasper Graa Wulf, Danmark

Diplomatisk korps

Peter Stenlund, Ambassadør, Finland
Birgitte Colette, Ambassadør, Frankrike
Jaques Lajoie, Førstesekretær, Frankrike
Shani Karunaratne, Førstesekretær, Sri Lanka
O. Tsvietkov, Ambassadør, Ukraina
Yasser Najjar, Leder for den Palestinske delegasjon til Norge
Wojciech L. Kolanczyk, Ambassadør, Polen
George Noll, stedsfortreder for politisk rådgiver, USA
Tord Bergersen, politisk spesialist, USA
Banbit A. Roy, Ambassadør, India
D. Solobcic, Ambassadør, Kroatia
Jane Jørgensen, Charge d'Affaire, Danmark
Joao Lima Pimentel, Ambassadør, Portugal
Andrei Arama, 3. sekretær, Romania
Andris Sekacis, Ambassadør, Latvia
Kristine Cukure, 2. sekretær, Latvia
Yvonne Stassen, Ambassaderåd, Nederland
Robert Chratnurch, 2. sekretær, Slovakia
Elaine Hollowed, 2. sekretær, Irland

Medarbeidere

Linn Sandkjen
Trine Eskeland
Lo-Johan Melinder
Kristin M. Crawford
Thor Viksveen
Therese Ustvedt
Lind Sivesind
Hanne Mørk
Anders Enger Jensen
Håvard Kristiansen
Odd Larsson
Eddie Øyen

Stefan Maczko
Anne Odde
Anne Haldorsen
Ola Mannsåker
Stian Simensen
Inger Næss
Vera Eriksen
Wenke Jaklin
Marina Rove Nilsen
Gro Aakervik
Shoaib K. Naeem
Line Vogt
Stian Grøthe
Eli Anne Hole
Torill Wivegh
Gunn Lyngvær
Jardar Flaa
Odd Erik Stende
Aud Hegli Nordø
Jørn Nygren
Sarah F. Pierstorff
John Reidar Øyan
Mari Brenli
Nina Yong Kviberg
Ivar Ole Brun
Judith Fjereide
Thomas N. Strandberg
Tarjei Skirbekk
Vigdis H Nilsen
Svein Dybing
Kristin Bjørsvik
Kristian Kirkerud
Adrian Nøttestad
Håvard Fosbakken
Anne Cathrine Berger
Karl-Eirik Schjøtt-Pedersen
Hilde Singsaas
Svein Fjellheim
Torbjørn Giæver Eriksen
Jan Erik Larsen
Mina Gerhardsen
Ståle Grøtte
Iselin Ruud Goksøyr
Merethe J. Orholm
Anders Røberg-Larsen
Per Åge Nilsen
Imi Vegge
Karl Erik Høegh
Rannei Mesloe
Tore Nordseth
Elisabeth Helmersen

Jon Audun Haukø
Egil Trygve Ekhaugen
Tove Bjørkmo
Tor Arne Ljunggren
Bernt Sønvisen
John Erik Pedersen
Eirik Aarek
Roald Kvamme
Stian Nyhus
Monica Oppedal
Heidi Bordier
Bjørn Eriksen
Grethe Mikaelson
Kamilla Thue
Knut Arne Vassdokken
Kristin Crawford
Liselotte Holt Hansen
Maria Hevzy
Kathrine Raadim
Gro Axelsen
Siri Vasshaug
Hege Bogfjellmo
Liv Merete Svendsrud Moe
Lise Nyland
Marita Øverby
Brit Axelsen
Svein Bugge Persson
Stig Morønning
Karin Korslund
Lise Sørum
Tone Hemli
Aslak Berg
Finn Jota
Rune Opstad
Svein Bjørn Aasnes
Snorre Wikstrøm
Karin Yrvin
Rita Skjærvik
Lena Larsson
Kristine Nordenson Kallset
Jon Trygve Tollefsen
Elin Kobro
Monica Volden Sivertsen
Pål Martin Sand
Hilde Fahret Born
Pia Gulbrandsen
Sindre Fossum Beyer
Roar Thun
Eva Amble Larsen
Masud Gharakhani

Møtet tok pause.

Møte ble satt igjen kl 16.15.

SAK 2 – KONSTITUERING

a) Godkjenning av fullmaktene

Jens Stoltenberg ga ordet til fullmaktskomiteens leder, Helge Stoltenberg, som la fram følgende innstilling:

FULLMAKTKOMITEENS INNSTILLING 2009

Fullmakts- og beretningskomiteen ble oppnevnt av Sentralstyret i møte 17. april 2009 i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 4. Komiteen fikk følgende sammensetning:

Helge Stoltenberg	Oslo	leder
Linda Holien	Telemark	
Randi Ness	Nord-Trøndelag	
Svein Bjørn Aasnes	Partikontoret	sekretær

Fullmaktskomiteen har i møte den 17. april 2009 kontrollert fullmaktene i henhold til landsstyrets vedtak i møte 5. – 6. februar 2009 om fordeling av landsmøtorepresentantene, som er foretatt i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 2.

Videre har komiteen gjennomgått fullmaktene som er sendt inn av fylkespartiene, slik partiets lover, paragraf 6, punkt 4 bestemmer.

Følgende representanter har meldt forfall og vararepresentanter er innkalt og møter i deres sted:

Forfall:

05. Siri Martinsen, Østfold
 15. Hilde Jonassen, Akershus
 17. Lisbeth Lofthus Gabrielsen, Akershus
 53. Ingjald Ørbeck Sørheim, Oslo
 56. Kristin Veierød, Oslo
 62. Aud Smedsrud, Oslo
 74. Khalid Ahmed, Hedmark
 87. Karin Siggerud Olsen, Hedmark
 90. Audun Tron, Oppland
 96. Jan Torkehagen, Oppland
 102. Ove Martin Stende, Oppland
 132. Brith Fjalestad, Vestfold
 136. Rolf Erling Andersen, Telemark
 138. Finn Arild Bystrøm, Telemark
 140. Ågot Storlid, Telemark
 154. Ranjith Molegoda, Aust-Agder
 159. Solveig Kjelland Larsen, Vest-Agder
 164. Anne Bente Birkeland, Vest-Agder
 191. Nina Glesnes, Hordaland
 215. Eivind Torvik, Møre og Romsdal

Vararepresentant:

Atle Ottesen
 Elly Frogner
 Tonje Brenna
 Bjørn Erik Berggrav
 Bodil Andersen
 Marit Zahl Rindal
 Tonje Granmo
 Gunn Fjæstad
 Per Gunnar Hagelien
 Johan Solli
 Even Aleksander Hagen
 Stine Kjersti Richardsen
 Jo Petter Ravlum
 Ken-Roger Wølner
 Halfdan Haugan
 Nils Johannes Nilsen
 Eirik Dåstøl Langeland
 Anne Bystadhagen
 Kari Lahn Knudsen
 May-Britt Reitan Valset

216. Ingrid Rangønes, Møre og Romsdal
253. Anita Steinkjer, Nord-Trøndelag
273. Knut Petter Torgersen, Nordland
277. Anette Kvitvik Ljunggren, Nordland

Inger-Lise Torve
Susanne Bratli
Kjell-Are Johansen
Anne Wiik

Ved åpningen av det 62. ordinære landsmøtet var det møtt fram 299 representanter med stemmerett av i alt 300 representanter, herav 24 vararepresentanter.

Følgende representanter var ikke møtt fram ved åpningen kl. 13.00:
82. Ole Martin Norderhaug, Hedmark, kommer søndag morgen.

Alle fylkespartiene har oppfylt kvoteringsbestemmelsene.

Oslo, 18. april 2009

I fullmaktskomiteen:

Helge Stoltenberg /s/
leder

Linda Holien /s/

Randi Ness /s/

Svein Bjørn Aasnes /s/
sekretær

Vedtak: Fullmaktskomiteens innstilling godkjent.

b) Godkjenning av innkallingen

Innkallingen til det 62. ordinære landsmøte av 4. april 2008 ble tatt opp til godkjenning.

Vedtak: Enstemmig godkjent.

c) Godkjenning av sakslista

Følgende forslag til saksliste ble tatt opp til godkjenning:

1. Åpning
2. Konstituering
 - a. Godkjenning av fullmaktene
 - b. Godkjenning av innkallingen
 - c. Godkjenning av sakslista
 - d. Godkjenning av arbeidsordning
 - e. Valg av ordstyrere, sekretærer og komiteer
3. Innstilling om Beretningen
4. Innstilling fra Kontrollkomiteen
5. Innkomne forslag
6. Vedtektsendringer
7. Den politiske situasjon
8. Sosialdemokrati 2020 – nytt partiprogram
9. Stortingsvalget 2009 og arbeidet i partiet
10. Redaksjonskomiteenes innstillinger
11. Valg

12. Avslutning

Vedtak: Enstemmig godkjent.

d) **Godkjenning av arbeidsordningen**

Landsmøtet er åpent for presse og etermedier. Partimedlemmer har adgang til å følge forhandlingene fra tilhørerplass mot framvising av spesielt adgangskort.

Etter innstilling fra Landsstyret fastlegger Landsmøtet selv planen for gjennomføring av møtet jfr. vedtatt sakliste og kjøreplan.

Det velges fire ordstyrere som vekselvis etter avtale seg i mellom leder landsmøtets forhandlinger. Ønsker den fungerende ordstyrer ordet i debatten, skal vedkommende overlate ordstyrerplassen til en av de andre ordstyrerne.

Til å føre forhandlingsprotokollen velges tre sekretærer. I protokollen skal innføres de saker som behandles, alle forslag som framsettes og de beslutninger som fattes med angivelse av antall stemmer for og i mot når det foretas opptelling. Fullmaktskomiteen presenterer sin innstilling i plenum, eventuelle endringer i fullmaktene under landsmøtet blir referert fra dirigentene.

Forhandlingsprotokollen fra Landsmøtet godkjennes av Sentralstyret etter innstilling fra partikontoret.

Landsmøtet gjennomføres som plenumsmøte.

Taletid

1. Debatter i plenum

Det blir tildelt taletid til de fylkesvise delegasjonene i debattene som gjennomføres som plenumsmøte. Taletiden blir beregnet ut fra total taletid fordelt på delegasjonene etter størrelse. Delegationene står fritt til å fordele taletiden (lik taletid for alle delegater = 3 minutter) på sine medlemmer av delegasjonen (inkl. det respektive fylkespartis landsstyreprerentanter).

2. Innkomne forslag, redaksjonskomiteenes innstillinger mv.

Representantene har rett til å ta ordet to ganger i samme sak, med henholdsvis tre og to minutters taletid.

Ordstyrerne har rett til å fremme forslag om begrenset taletid og forslag om strek med de inntegnede talere. Det skal skje når det er nødvendig for å holde vedtatte tidsrammer. Det forutsettes at vedtak om begrensnings av taletiden - så lang råd er - innebærer at de representanter som står på talerlista får samme tid til disposisjon. Representanter som forlanger ordet til arbeidsordningen gis inntil ett minutt taletid til den enkelte sak.

Alle forslag skal framlegges skriftlig til ordstyrerne og være undertegnet med forslagsstillerens representantnummer, navn og fylke. Etter at det er vedtatt strek kan ikke nye forslag framsettes eller allerede framsatte forslag trekkes.

Dersom noen krever det skal valgene foregå ved skriftlig avstemning. Andre avstemninger foregår ordinært ved håndsopprekking. Landsmøtet kan imidlertid beslutte at en avstemning skal foregå ved navneopprop. I slike tilfeller skal den enkelte representants stemmegivning innføres i protokollen.

Vedtak: Enstemmig godkjent.

e) Valg av møtefunksjonærer og komiteer

Dirigenter:

Rita Ottervik	Sør-Trøndelag
Bente Elin Lilleøkseth	Hedmark
Roger Ingebrigtsen	Troms
Terje Ohnstad	Hordaland

Sekretærer:

Anne Odenmarck	Akershus
John Erik Molin	Buskerud
Kristin Akselberg	Hordaland

Fullmakts- og beretningskomite:

Helge Stoltenberg	Oslo, leder
Linda Holien	Telemark
Randi Ness	Nord-Trøndelag

Sekretær:

Svein Bjørn Aasnes	partikontoret
--------------------	---------------

Redaksjonskomite for programsaker:

<i>Helga Pedersen</i>	<i>leder</i>
Eirik Sivertsen	Nordland
Dag Harlem Stenersen	Oslo
Pia Svensgaard	Troms
Sveinung Valle	Hordaland
Torgeir Michaelsen	Buskerud
Eva Kristin Hansen	Sør-Trøndelag
Siv Jacobsen	Østfold
Bente Jorun Aamodt	Oppland
Trond Blattmann	Vest-Agder
Eskil Pedersen	AUF

Sekretærer:

Snorre Wikstrøm
Rita Skjærvik
Karin Yrvin

Redaksjonskomite for andre politiske saker:

<i>Trond Giske</i>	<i>leder</i>
Else-May Botten	Møre og Romsdal
Tor Bremer	Sogn og Fjordane
Gerd Janne Kristoffersen	Nord-Trøndelag
Tellef Inge Mørland	Aust-Agder
Lise Wiik	Telemark
Ivar Kristensen	Akershus
Kristine Gramstad	Rogaland
Tonje Brenna	AUF

Sekretærer:

Kristine Joy Nordenson Kallset
John Trygve Tollefsen

Redaksjonskomite for organisasjonssaker:

<i>Tone Tøften</i>	<i>Nordland, leder</i>
Bettina Thorvik	Oslo
Roy Arne Andersen	Finnmark
Sindre Martinsen	Østfold
Kobla Agbota	Akershus
Trine Sumstad Wigtil	Sør-Trøndelag
Arnfinn Standerholen	Hedmark
Tom Strømstad Olsen	Vestfold
Julie Lødrup	AUF

Sekretærer:

Monica Volden Sivertsen
Tore Nordseth
Marte Scharning Lund

Vedtak: Møtefunksjonærer og komiteer enstemmig valgt.

oo—oo

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg som introduserte LO-leder Roar Flåthen som holdt følgende hilsningsstale på veiene av de nasjonale gjestene:

Kjære landsmøte!

I denne salen er det mye makt. Nå skal dere utforme politikk for framtida.

Først vil jeg takke for det dere har gjort i denne stortingsperioden. For fire år siden jobbet LO for å få en regjering som er med oss, og ikke mot oss. Det har vi nå. Og ingen er i tvil om hvem som er arbeiderpartiet!

Vi er inne i en god tid for arbeiderbevegelsen. Både den faglige og den politiske delen er i framgang.

Vi oppnår resultater. LO slår den ene medlemsrekorden etter den andre. - Seieren følger våre faner, for å si det på et språk dere forstår. Nå går over 865.000 arbeidstakere under LOs fane!

Men det blir harde tak framover. De må vi ta sammen. Nå må vi bruke all vår kraft i kampen mot arbeidsledigheten. Jens, i din tale i dag viste du oss at det vil dere gjøre. Jeg er glad Arbeiderpartiet og regjeringen lytter til LO for å bekjempe ledigheten. Vi står sammen om arbeid til alle.

Samarbeidet mellom fagbevegelse og myndigheter gjør Norge unikt. Vi har et sterkt fagligpolitisk samarbeid. Samarbeidet har bidratt til at vi står bedre rustet enn mange andre land til å komme oss gjennom finanskrisen. Når jeg reiser rundt i Europa - ja selv i Norden - får jeg høre at det ikke er dialog mellom regjering og fagbevegelse. De snakker ikke sammen. Fagbevegelsen møter stengte dører. Det er aksjoner og demonstrasjoner framfor dialog og samarbeid. Resultatet blir at arbeidstakerne taper.

Jeg frykter at dersom de borgerlige skulle vinne valget, vil den norske modellen svekkes. Både Høyre og Fremskrittspartiet vil svekke arbeidstakernes innflytelse. De vil gi økt makt til markedet og arbeidsgiverne. Fremskrittspartiet går lengst. Partiet vil:

- Begrense streikeretten
- Svekke sentrale forhandlinger
- Svekke arbeidsmiljøloven
- Ha flere midlertidige ansatte

NHO, Høyre og Fremskrittspartiet forsøker å bruke finanskrisen til å fremme gammel politikk. Uansett hva spørsmålet er, er svaret skattelette. De har mer omsorg for de rike enn for de arbeidsledige. Men vi vet at store skatteletter til de rike vil gå utover fellesskapet. Vi vet at store skatteletter til de rike vil gi mindre til helse, omsorg og skole.

Jens beskrivelse av det borgerlige regjeringalternativet er treffende. Men det er ikke bare et uferdig byggverk. Det må være Norges mest rotete byggeplass. Hadde den vært i arbeidslivet, hadde arbeidstilsynet stengt den på dagen!

Kjære landsmøte!

LOs medlemmer og et flertall av velgerne sa nei til et høyresamfunn med store ulikheter i 2005.

Vi sier nei også ved stortingsvalget i høst!

Politiske resultater gir troverdighet. De resultater dere har gitt oss i perioden har gitt våre medlemmer en bedre hverdag:

- Tilnærmet full barnehagedekning
- En bedre skole
- En bedre eldreomsorg
- Tiltak mot sosial dumping

Sammen har vi sikret sliterne AFP. Regjeringens samferdselsløft og klimatiltak har vært i tråd med våre krav. Dere forsvarer faglige rettigheter hver eneste dag. Takk skal dere ha!

1. kandidaten fra Buskerud har rett: Nå må vi se framover. LOs medlemsdebatt pågår fortsatt. På kongressen i mai skal vi utforme vår politikk for arbeidslivet.

De store spørsmålene er:

- Hvordan skal vi hindre arbeidsledigheten?
- Hvordan skal vi bekjempe sosial dumping?
- Hvordan styrke etter- og videreutdanningen?
- Hvordan skal vi skape likelønn?
- Hvordan skal vi gå fra deltid til heltid?

Dette landsmøtet må også gi svar!

Bruk landsmøtet til å utforme og vedta en politikk for framtida.

Vi vet at dere er utålmodige for å få en enda bedre sosialdemokratisk politikk.

- En politikk for miljø og klima
- En politikk for verdiskaping
- En politikk for velferd og mot fattigdom
- En politikk for økt integrering og likestilling
- En politikk for mer internasjonal solidaritet

Vis forskjellen mellom dere og høyresiden.

Jeg vil utfordre landsmøtet spesielt: Norge trenger en politikk som forener klima og arbeid. Den politikken må Arbeiderpartiet utforme. Vi har et ansvar for å utnytte Norges fortrinn. Vi har et ansvar for å ta i bruk våre ressurser. Vi har et ansvar for å skape arbeidsplasser og utvikling i hele landet. Skape og dele, er like viktig som før.

De beslutninger som tas nå og i framtida må være basert på kunnskap og fakta, ikke på følelser og nostalgi.

Kjære venner.

Fordi Norge har forvaltet sine oljerikdommer til vekst og utvikling, står vi i dag bedre rustet enn mange andre til å møte finanskrisen. Våre olje- og gassressurser har skapt arbeid og inntekter. Ringvirkningene er enorme.

Mer enn noen annen har vi mulighet til å opprettholde og styrke offentlig velferd. Privat og offentlig sektor går hand i hand. De lever i et skjebnefellesskap. Vi skaper og deler. Det gir utdanning til ungdommen, arbeid til voksne og trygghet for de eldre.

I 2001 stod vi sammen om en målsetting om å øke bruken av norsk gass innenlands. Vi er fortsatt langt unna målsettingen på ti prosent. Her må vi få en klar og effektiv strategi, og la Skanled bli det gode eksemplet på dette. Norge høster enorme rikdommer fra sin olje og gassvirksomhet. Vi har et ansvar for å bidra til å løse klimakrisen. Det gjør vi ved å satse på fornybar energi. I neste periode krever vi en mer offensiv politikk for å utnytte de muligheter vi har innen vannkraft, vindkraft og soleenergi. Jens, her må du være hærføreren!

Vannkrafta gir Norge en unik posisjon. Den er vårt store klima- og miljøfortrinn. Dere har sikret vannkrafta i offentlig eie. Men krafta må også komme industrien til gode. Den må bidra til å utvikle lokalsamfunnene, skape arbeidsplasser og inntekter. Arbeiderpartiet har en stolt historie som industribygger. Den må videreføres!

Regjeringssamarbeid er krevende. Det handler om å gi og ta.

VG skriver i dag om at våre medlemmer har enda større forventningene til dere. LO-medlemmer i Hydro krever at regjeringspartiene vedtar utleie av kraft i inntil 30 år. Det er også LOs standpunkt. I denne saken har dere i Arbeiderpartiet vist vilje. Når saken avgjøres i Stortinget forventer jeg at også SV tar ansvar for å få finne en bedre løsning enn 15 år som er forslaget nå.

Jeg er overbevist om at de partiene som tar LO-medlemmenes saker på alvor, vil vinne valget. Vi skal fortsatt ha en regjering som jobber med oss, og ikke mot oss. Derfor skal statsministerens hete Jens Stoltenberg også etter valget i høst!

På vegne av alle innenlandske gjester hilser jeg dere. Vi ønsker lykke til med landsmøtet og kommende valgkamp!

oo—oo

Dirigenten ga ordet til leder i AUF Martin Henriksen som åpnet debatten med følgende innlegg på 7 minutter:

Kjære landsmøte,

Noe av det beste med å være på Arbeiderpartiets landsmøte er at det er et verksted, der vi diskuterer politikk og ideer. For hver arbeiderpartigenerasjon har sine egne utfordringer, og

våre utfordringer ikke de samme som våre forgjengere. Martin Tranmæl ble ikke stilt ovenfor utfordringene og mulighetene det flerkulturelle samfunnet gir. Einar Gerhardsen måtte aldri løse verdens klimaproblemer. Men det må vi. Og vi vil bli bedømt ut fra hvordan vi løser akkurat disse to utfordringene.

Kamerater

Ord er viktige.

Ord kan samle, men også splitte.

De kan gi folk tro, men også avmakt.

De kan inkludere, og de kan ekskludere.

Ap må ta ansvar for at ordene og tonen i integreringsdebatten er inkluderende og samlende.

Det bekymrer meg når debatten blir mistenkeligjørende og generaliserende. Når marginale problemer blir framstilt som store trusler.

Måten enkelte – også i eget parti – beskriver utfordringene får meg til å lure på om vi sakte er i ferd med å flytte grenser.

Vi skal ikke vike i kampen for ytringsfrihet og friheten til å ta egne valg. Men hvem er egentlig uenig i det? Dette er jo fundamentale verdier for oss.

Vi må finne balansen i integreringsdebatten.

For ord er viktige.

Når en 17-åring med somaliske foreldre som har bodd hele sitt liv i Norge, med norsk pass og Hellbillies på Ipoden, føler at hun må ta avstand fra religiøs fundamentalisme, og gjøre det klart at "nei, sånn er ikke jeg", fordi hun føler en snikende mistanke som også rammer henne, da har vi brukt ordene galt.

Vi skal støtte unge jenter og gutter med minoritetsbakgrunn - på deres premisser. De tar ikke et oppgjør med foreldregenerasjonen hvis det de møtes med i storsamfunnet er mistenksomhet og frykt, i stedet for respekt.

Derfor må vi må ha et positivt utgangspunkt til det flerkulturelle samfunnet. Og ta tak i utfordringene uten noen sinne å gi fremmedfrykten rett.

Jeg har en bønn om at vi i kampen om velgerne fører en debatt basert på våre verdier, som ikke fører til at folk får vansker med å se forskjell på oss og de andre.

At vi ser løsninger – ikke bare problemer. Muligheter - ikke begrensninger. Og bygge bruer - ikke murer.

Kjære landsmøte,

Vår generasjons store utfordring er miljø.

Den viktigste miljøsak nå er debatten om olje i Lofoten og Vesterålen.

Den handler om sårbar natur og store ressurser. Men også om hva vi skal leve av her i landet i framtida.

De 6-åringene som til høsten starter på sin første skoledag i Kirkenes, Honningsvåg, Harstad eller Bodø vil vokse opp i et land, men også i en landsdel med store muligheter. Er de også heldige nok til å ha politikere som vet å gripe dem?

Mulighetene i nord er store, og olje er bare en liten del av dem. Spørsmålet er om gevinsten ved oljeboring er verdt risikoen.

AUF sitt svar er nei.

Det er tre grunner til det.

For det første: Lofoten og Vesterålen er verdens matfat. Her finner vi verdens siste store torskebestand, som er en evigvarende ressurs om vi forvalter den riktig. Og det er et unikt reiselivsområde.

Vi har ikke råd til å gamble med disse verdiene.

For det andre er det et spørsmål om hva som faktisk gir størst vekst i nord.

Ringvirkningene av oljevirkosomhet i nord har så langt vært små eller tvilsomme. Når det italienske oljeselskapet ENI skal bygge ut på Goliatfeltet i Finnmark, skjer det uten særlig mange arbeidsplasser lokalt, og på tross av lokalpolitikernes ønsker.

Samtidig vet vi at Nord-Norge har andre, bærekraftige vekstmuligheter. Og jeg er redd for at vi glemmer dem mens vi drømmer om oljen.

Derfor kjære partivenner, er dette en avgjørelse vi kan vente med, og overlate trygt til neste generasjon.

Om 20 år har vi kanskje teknologi som gjør slik utvinning risikofritt. Det har vi ikke i dag.

Trenger vi egentlig flere penger i oljefondet nå? Å pumpe opp oljen og sette det inn på fond er uansett en risikabel strategi. Det er bedre å la verdiene ligge der de er.

Landsmøte,

Når samtlige ungdomspartier unntatt ett advarer – er det grunn til å lytte.

Når de som forsker på miljøet – statens egne miljøfaglige etater – advarer – er det grunn til å lytte.

Når de som lever av havet, fiskerne, ikke vil ha oljeboring, er det grunn til å lytte.

AUF er ikke mot oljeboring i Lofoten og Vesterålen fordi vi er pessimister. Vi er mot fordi vi er optimister. Tida er inne for å bygge landet på nytt – og at vi starter med det som er fornybart og framtidsretta.

Derfor er AUF sitt råd til landsmøtet klart;

Vi kan ikke godta en oljeutvinning som fører til at naturen og befolkningen i nord tar risikoen, mens gevinsten går andre steder. Det må vi si nei til.

Til slutt,

I AUF ser vi fram til valgkampen. Våre folk skal forsvare partiet på hundrevis av skoler - i direkte møte med hundre tusen velgere.

Det gleder vi oss til.

Vi vil ha fordeling og utjevning av forskjeller, en sterk fellesskole og trygghet på arbeidsplassen.

Når Siv Jensen foreller at med FrP ved makta blir det markedstenking på alle nivåer, fart på privatiseringa, og stans i inkluderinga, færre reguleringer og flere bestemødre på anbud - da er frontene klar.

Og vi gleder oss til valgkampen.

Da er det rødt mot blått, varmt mot kaldt, rettferdighet mot egoisme, og vi skal vinne et solidarisk, rødgrønt flertall i fire nye år.

Takk for oppmerksomheten!

oo—oo

Dirigenten ga deretter ordet til leder av Kvinnenettverket Anniken Huitfeldt som holdt følgende innlegg på 7 minutter:

Kjære landsmøte

Norsk likestillingspolitikk er eventyret som ble virkelighet.

Eventyret handler om at vi ligger på Europatoppen i både barnefødsler og kvinner i arbeidslivet. Vår økonomiske framgang skyldes at norske kvinner jobber. Hvis vi hadde samme yrkesdeltakelse som kvinner i Tyskland hadde vi hatt 200.000 færre årsverk.

Det er ikke rart at Tyskland nå innfører fødselspermisjon og fedrekvote etter norsk modell. Det er ikke rart at italienske kvinner som i snitt føder 1,2 barn hver, kommer til oss for å lære hvordan de kan få flere i barn og få flere kvinner i arbeid.

Det norske eventyret skjedde ikke ved tilfeldigheter. Det skjedde heller ikke fordi norske kvinner er spesielt fruktbare. Det skjedde fordi vi fattet politiske vedtak som gjorde det mulig;

- lang fødselspermisjon
- SFO
- barnehager til alle
- og kjære kvinner, fordi vi har verdens beste menn.

Det er ingen som stiller så mye opp hjemme som den norske mannen.

Da Jens Stoltenberg ledet det første mannsrolleutvalget for 20 år siden undersøkte vi den norske mannen. 95 prosent sa da at kona hadde hovedansvaret for matlagingen i huset. I dag sier under halvparten det samme.

Det har ikke skjedd tilfeldig.

Våre politiske vedtak har endret den norske mannsrollen.

Og fra første juli utvider vi pappapermisjonen til 10 uker.

Norsk barnehagepolitikk har også forandra småbarnefamilienes liv.

I 2002, ikke mer enn sju år siden, hadde jeg ett barn i barnehagen, og det kosta 4700 kroner. Den gang sa Erna Solberg, som da var kommunalminister, at vårt vedtak om lavere barnehagepriser var et skrekkeksempel på hvor håpløst barnehageforliket var. Hun sa, og jeg siterer, "nøler ikke med å kalle det gammelstalinistisk".

Hadde hun fått vilja si hadde jeg måtte betale 13 000 kr i måneden for å ha tre barn i barnehagen. Det var ikke søskenmoderasjon i private barnehager. Med kontantstøtte og med dyre barnehageplasser så hadde ikke kvinner den gang noe reelt valg. For mange kvinner lønte det seg ikke å jobbe.

Med tre unger i barnehage betaler man i dag betaler man ikke 13 000 men 5100 i måneden. Regner vi inn prisjustering er det mye bedre enn halv pris;

Det betyr at etter våre vedtak om billigere barnehager fikk jeg tre unger for prisen av en.

Så Erna Solberg. Det er våre politiske vedtak som gir kvinner valgfrihet. Og hvis Høyre virkelig mener at billige barnehager er gammelstalinistisk, så driver Høyre en større glorifisering av Stalin enn det kommunistpartiet noen gang klarte å gjøre.

Kjære landsmøte.

Slik kvinnene i politikken har endret politikken innhold, endrer kvinner i fagbevegelsen lønnekamp en. Derfor er vi stolte over å ha fremma forslag som likestiller skiftarbeidere i industrien og de som går turnus i omsorgsyrker. Ansatte i pleie og omsorgssektoren jubler. Men likestilling handler også om lønn. Det er partene i arbeidslivet som har ansvar for å forhandle fram lønn. Jeg har tro på at kvinner i arbeidstagerorganisasjonene vil få gjennomslag for klare mål for likelønn og for lavtlønte i de kommende lønnsoppgjør i både privat og offentlig sektor.

Mange kvinner jobber i offentlig sektor, og arbeidet for likelønn er derfor særlig viktig i stat og kommune. Dersom vi vinner valget til høsten ønsker vi sammen med partene å bidra til at inntektsoppgjørene framover skal sikre økt lønnsmessig likestilling og et lønnsloft for de lavtlønna.

Vi har god fordeling av kvinner og menn i partiets organer og folkevalgte organer, men på ledernivå har vi fortsatt en jobb å gjøre.

De siste årene har vi satset på å få fram flere kvinner til toppverv i partiet. Kvinnebevegelsen ble erstattet at et kvinnenettverk som skulle skolere og motivere alle kvinner i partiet.

I det kommende stortingsvalget er antallet kvinnelige toppkandidater fordoblet. Ved forrige kommunevalg gikk vi til valg økte vi antall kvinnelige ordførere fra 38 til 53. Dette er bra, men det er fortsatt bare en fjerdedel av ordførerne.

Vi kvinner i partiet finner oss ikke i noe annet enn at det skal være halvparten på alle nivåer også på ledernivået i partiet. Selv om vi ikke har noen klare regler for hva vi regner som ledernivået, så er målsetting klokkeklar.

Maktposisjoner skal være jevnt fordelt mellom kvinner og menn.

I debatten om integrering snakker vi ofte om at ikke alle trenger å være som oss. Ungdom med minoritetsbakgrunn trenger ikke gå i bunad og spise pølser. Vi må godta noen forskjeller.

Men vi godtar absolutt ingen forskjeller når det gjelder jenters mulighet til å ta selvstendige valg. Det er en del av moderne norsk likestillingskultur som alle må tilpasse seg når man har valgt å bo i Norge.

For det norske eventyret handler nemlig ikke om Askeladden som fikk kongsdattera.

Det handler om noe som bare kunne skjedd i Norge.

Det handler om den virkelige historien om alenemoren som fikk prinsen.

Så langt har vi kommet.

Vi godtar ingen tilbakeskritt.

oo—oo

Dirigenten ga ordet til Sametingspresident Egil Olli som holdt et innlegg på 5 minutter.

Følgende hadde ordet i debatten: (med 3 minutters taletid):

355 Solveig Rindhølen, landsstyret, Oppland

Dirigenten ga ordet til Dag Terje Andersen, regjeringen som holdt et innlegg på 7 minutter.

Debatten fortsatte med følgende talere:

185 Per Rune Henriksen, Hordaland

001 Ole Haabeth, Østfold

157 Kari Henriksen, Vest-Agder

115 Tonje Kristensen, Buskerud
308 Jan Bøhler, sentralstyret

Dirigenten ga ordet til Sylvia Brustad, sentralstyret/regjeringen som holdt et innlegg på 7 minutter.

Debatten fortsatte med følgende talere:

206 Solveig Willis, Sogn og Fjordane
351 Reidar Åsgård, landsstyret, Hedmark
211 Jon Aasen, Møre og Romsdal
375 Eva Kristin Hansen, landsstyret, Sør-Trøndelag
126 Osvald Tansø, Vestfold
368 Laila Thorsen, landsstyret, Rogaland
361 Terje Aasland, landsstyret, Telemark
383 Ingalill Olsen, landsstyret, Finnmark
350 Kristiane Berg, landsstyret, Akershus
246 Alf Daniel Moen, Nord-Trøndelag
315 May Britt Lunde, sentralstyret
265 Tor-Arne Strøm, Nordland

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

165 Tom Tvedt, Rogaland søker om permisjon i dag kl 1515 og til søndag kl 0900.

Vedtak: Søknaden innvilget.

oo—oo

Møte tok pause.

Møte ble satt igjen kl 19.15.

oo—oo

Debatten fortsatte med følgende talere:

283 Roger Ingebrigtsen, Troms
047 Fredrik Mellem, Oslo
026 Kobla Agbota, Akershus

Dirigenten ga ordet til Anne-Grete Strøm-Erichsen, regjeringen som holdt følgende innlegg på 7 minutter:

Kjære Landsmøte

Noen ganger i livet møter vi mennesker som gjør et spesielt sterkt inntrykk. I januar var jeg i Kongo og Tsjad, hvor jeg blant annet besøkte flyktingeleire. I en leir utenfor Goma i Øst-Kongo møtte jeg lille Jolie, en jente på fire-fem år. Hun gjorde et uslettelig inntrykk. I hennes ansikt så jeg både et barns glede, men også en voksen persons alvor. Det slo meg: sånn blir man av å være vitne til krigens grusomheter. Et slikt uttrykk får kanskje et barn som har måttet flykte fra hjemmet sitt.

I Kongo er mer enn 1,2 millioner internt fordrevne flyktinger. Kvinner og barn har systematisk blitt utsatt for seksualisert vold.

Også Tsjad har et stort antall flyktinger. Både internt fordrevne og mennesker som i desperasjon har kommet over grensen fra Darfur i Sudan hvor lidelsene for sivilbefolkningen var uutholdelige.

Når jeg vektlegger så sterkt det internasjonale perspektivet er det fordi vi – selv i en situasjon med finanskrisen og en krevende tid her hjemme – ikke kan glemme vårt internasjonale solidaritetsansvar. Ja kanskje aller minst i en slik situasjon. For når finanskrisen rammer hardt i den rike delen av verden, må vi huske at den rammer enda hardere hos dem som har minst fra før.

Det har vært viktig for regjeringen å styrke innsatsen i FN-operasjoner i Afrika. Dette gjør vi nå. 4 av 5 som dør i krig og konflikt dør i Afrika. Vi må derfor være med å ta vår del av ansvaret for å bidra til fred og sikkerhet også på dette kontinentet. Derfor stiller Norge med et avansert feltsykehus i Tsjad. Og derfor har vi også sagt at vi skal se om vi kan bidra til Kongo på lengre sikt. Dette er vi i dialog med FN om.

I Adenbukten, utenfor kysten av Somalia, har den internasjonale skipsfarten den siste tiden nesten daglig blitt utsatt for piratangrep. Adenbukten er en av de viktigste ferdselsåre for internasjonal skipsfart og dermed for verdenshandelen. Norge vil fra høsten av stille med en fregatt i EUs operasjon. Det vil være et viktig bidrag til våre felles bestrebelser på å få bukt med denne piratvirksomheten. Samtidig må vi innse at dette problemet aldri blir borte ved hjelp av militær innsats alene. Løsningen finnes på land. I Somalia - et land nesten helt uten et fungerende statsapparat - lever svært mange mennesker i nød.

Piratene har på mange måter ikke noe å tape. Skal vi få bukt med dette, må det somaliske folk få en bedre hverdag. Hvis ikke blir vår innsats i Adenbukten bare en midlertidig løsning på et problem som ikke vil forsvinne.

Dette er fellesnevneren i alle de konfliktområder vi i dag deltar med norske militære styrker. Løsningen er ikke militær, men den finnes heller ikke gjennom bistand alene. I mange tilfeller er et militært nærvær nødvendig. Men det er først når vi ser den militære innsatsen i sammenheng med det vi gjør på utviklingssiden, politisk og også humanitært at vi kan oppnå resultater på sikt. Noe vi ikke minst har lagt vekt på i Afghanistan.

Kjære partifeller

I går opplevde vi det verst tenkelige – vi mistet en av våre soldater i Afghanistan.

Det minner oss om at norske soldater er i et risikofylt oppdrag, uansett hvor mye og godt vi forbereder oss.

Men la meg være helt klar: Soldatenes sikkerhet er ikke et spørsmål om ressurser. Materiell og utstyr til soldatene ute er vår første prioritet!

Våre soldater gjør en stor innsats for det afghanske folk. Vi deltar i en operasjon som er forankret i en rekke sikkerhetsrådsresolusjoner fra FN, og vi er i tillegg invitert av afghanske myndigheter. NATOs oppgave i Afghanistan er å bidra til sikkerhet og stabilitet, og legge grunnlaget for utvikling.

Afghanistan er vårt største utenlandsengasjement med 600 soldater og 750 millioner kroner årlig i bistand.

Jeg var nylig på mitt niende besøk til Afghanistan. Og jeg ser fremgang på mange områder. Det bygges veier, brønner, jenter får gå på skole, flere får tilgang til grunnleggende helsetjenester og levealderen øker. Samtidig er det utviklingstrekk som bekymrer oss. Den mye omtalte shia-loven var en slik bekymring. Den la sterke begrensninger på shiamuslimske kvinners rettigheter. Det kunne vi ikke akseptere. Derfor sa vi også klart i fra til afghanske myndigheter. De mange internasjonale og nasjonale stemmene fikk gjennomslag. Loven tas nå opp til ny vurdering.

Partifeller,

Det som skjedde i går viser dessverre at noen i Afghanistan ønsker at det internasjonale samfunnet skal trekke seg ut. Men, vi må huske på at disse er i mindretall. Det store flertallet ønsker seg et bedre liv. En god oppvekst for sine barn, arbeid og trygghet. De ser at det internasjonale nærværet er nødvendig.

Norge tar et stort internasjonalt solidaritetsansvar – både gjennom vår bistandspolitikk, og når vi bruker militære styrker for å skape sikkerhet. Når våre soldater tar en stor risiko, gjør de det på vegne av det norske samfunn. I går la regjeringen frem et viktig og banebrytende lovforslag for å styrke våre veteraners rettigheter. Med forslaget tar staten tydelig ansvar dersom det skulle skjæ noe når soldatene er i utenlandstjeneste, men ikke bare det: vi rydder også opp i gamle saker. Mange veteraner sliter i dag i rettssystemet med skader og sykdom som ligger langt tilbake i tid. Dette tok vår regjering tak i. Nå tar vi ansvar for våre kvinner og menn i internasjonale operasjoner, og vi gir dem anerkjennelse for den innsatsen de gjør.

Når vi deltar med militære styrker, enten det er i Afghanistan eller i Afrika, er det fordi vi har et ansvar for å bidra til at flere kan leve i fred og frihet. I vår bevegelse har solidaritetstanken aldri stanset ved Norges grenser. Den har alltid vært internasjonal. Men det å delta i internasjonale operasjoner er også viktig for vår egen sikkerhet. I dag påvirkes Norges sikkerhet også av forhold langt utenfor våre grenser. Konflikt og ustabilitet ett sted i verden, kan få konsekvenser andre steder.

Willy Brandt formulerte i sin tid at sikkerheten i Europa er udelelig. Gjelder den ikke alle, gjelder den til slutt ingen. I dag kan vi si det samme i et globalt perspektiv – utrygghet ett sted, skaper også utrygghet andre steder.

oo—oo

Debatten fortsatte med følgende talere:

267 Lillian Hansen, Nordland
253 Susanne Bratli, Nord-Trøndelag
011 Stein Erik Lauvås, Østfold
199 Tor Bremer, Sogn og Fjordane
260 Dag André Anderssen, Nordland
280 Pia Svensgaard, Troms
098 Stein Knutsen, Oppland
358 Lise Christoffersen, landsstyret, Buskerud
291 Runar Sjøstad, Finnmark
046 Nina Tangnes Grønvold, Oslo
369 Sveinung Valle, Landsstyret, Oslo
354 Anette Trettebergstuen, Landsstyret, Hedmark
259 Sonja Alice Steen, Nordland
161 Terje Næss, Vest-Agder
234 Tore O. Sandvik, Sør-Trøndelag
129 Bente K. Bjerke, Vestfold
175 Torstein Tvedt Solberg, Rogaland
142 Lene Vågslid, Telemark
153 Line Vennesland, Aust-Agder
351 Rune Gerhardsen, Landsstyret, Oslo
212 Else May Botten, Møre og Romsdal
095 Liv Solveig Alfstad, Oppland
110 Roger Ryberg, Buskerud
181 Terje Ohnstad, Hordaland
025 Anita Orlund, Akershus
248 Rune Hallstrøm, Nord-Trøndelag

040 Beate Svenningsen, Oslo
009 Tomas Colin Archer, Østfold
086 Knut Hvithammer, Hedmark
172 Kristine Gramstad, Rogaland
043 Rune Tokle, Oslo
362 Lise Wiik, Landsstyret, Telemark
213 Svein Gjelseth, Møre og Romsdal
268 Geir Waage, Nordland
200 Anette Stegegjerdet, Sogn og Fjordane
285 Kjetil Bjørkelund, Troms
356 Ragnar Nordgreen, Landsstyret, Oppland
182 Ruth Grung, Hordaland
042 Khamshajiny Gunaratnam, Oslo
228 Bård Flårønning, Sør-Trøndelag
034 Are Tomasgard, Akershus
386 Eskil Pedersen, Landsstyret, AUF
002 Siv Jacobsen, Østfold

00—00

Dirigenten tok opp til behandling forslagene som var innkommet under debatten og følgende ble foreslått oversendt redaksjonskomiteen for andre politiske saker:

035 Siri Hov Eggen, Akershus

Internasjonal solidaritet

Arbeiderpartiet har et sterkt internasjonalt engasjement og et brennende håp for befolkningen i mange land som kjempe for fred og frihet. Spesielt står framtiden til den palestinske befolkningen i Gaza nå i fokus sammen med bekymringen for voldsutøvelsen og kampene på Sri Lanka.

Økt fokus på Afrika

Ikke noe kontinent i verden står ovenfor så store utfordringer som Afrika; borgerkriger, diktatorer, sult, HIV/AIDS, malaria og andre sykdommer. Vi har et ansvar for å i større grad sette fokus på kontinentet. Økonomisk bistand til Afrika har sunket, samtidig som fattigdommen har økt og den internasjonale økonomien lager hindringer for vekst og utvikling i Afrika.

Afrika har tiår lidd under noen av verdens blodigste konflikter. I enkelte av landene har man fått på plass fredsavtaler. Det er avgjørende at landene mottar politisk støtte og hjelp til å gjenbygge landet og støtte til oppbygging av demokrati.

Mange land i Øst-Afrika har i tiår vært hovedsamarbeidsland i norsk bistandspolitikk. Arbeiderpartiet ser behovet for at det utvikles ny politikk for regionen, og at man øker fokuset på regionens utfordringer og muligheter. Arbeiderpartiet bør knytte flere politiske kontakter i regionen og aktivt bidra til kompetansebygging til politisk arbeid.

Uganda

Arbeiderpartiet er bekymret for den politiske utviklinga i Uganda. Landet har i mange år vært et hovedsamarbeidsland i norsk bistandspolitikk, men Arbeiderpartiet mener Norge bør vurdere sin stat til stat bistand, og stille strengere kriterier for demokratisk utvikling. Arbeiderpartiet bør knytte sterkere kontakt med den politiske opposisjonen i Uganda fram mot valget i 2011 Norge bør på sikt vri større deler av bistanden fra akutt nødhjelp til støtte til

å gjenoppbygge landet.

Sudan

Den internasjonale krigsdomsstolen har utlyst arrestordre på Sudans president Al-Bashir på bakgrunn av overgrepene i Darfur. Arbeiderpartiet støtter avgjørelsen og ber sudanske myndigheter om å samarbeide med domstolen, og samtidig stanse alle kamphandlinger og søke en varig fred på konflikten i Darfur. Internasjonale hjelpeorganisasjoner er blitt utvist fra Sudan, noe som fører til enorme lidelser for lokalbefolkningen både i Darfur og i Sør-Sudan. Utvisningen må fordømmes og nødhjelpen og de internasjonale hjelpeorganisasjonene må få gjenoppta sitt arbeid.

Fredsavtalen mellom nord og sør Sudan slår fast at det i løpet av 2009 skal avholdes valg. Arbeiderpartiet mener Norge må fortsette og foresterke sitt engasjement for fredsavtalen og støtte opp om landets første demokratiske valg. Arbeiderpartiet mener Arbeiderpartiet bør aktivt samarbeide og drive partiskolering med SPLM og bistå dem i prosessen fra å være en motstandsbevegelse til et politisk parti.

Kongo

Verdens største humanitære katastrofe utspiller seg i Kongo, men til nå har verden vist mangel på handlekraft og vilje til å beskytte en stadig mer utsatt sivilbefolkning. I løpet av de siste ti årene har nærmere seks millioner kongolesere dødd av vold, sult og sykdommer. De siste ukene er situasjonen forverret seg og flere hundre tusen er nå på flukt fra de ulike opprørsstyrkene som herjer i landet.

Arbeiderpartiet mener ekstrabevilgningene til Kongo er riktig, men understreker at humanitær bistand alene ikke er nok. En politisk løsning er avhengig av en FN-styrke som kan overvåke og gjennomføre de nødvendige politiske avtaler.

Arbeiderpartiet mener det nå er på høy tid at rike land tar sitt ansvar for å beskytte sivilbefolkningen i Kongo. Arbeiderpartiet mener derfor at den norske regjeringen må vurdere å sende fredsbevarende styrker til Kongo.

Somalia/Somaliland

Siden 1985 har det vært krig og elendighet i dette landet. Vi har mange fra Somalia i Norge. Mange somaliere i Norge har en vanskelig erfaringsbakgrunn med undertrykkelse, forfølgelse og krig som skaper særlige utfordringer i bestrebelsene på å integrere somaliere i det norske samfunnet. Samtidig må norske myndigheter ha en særlig oppmerksomhet rettet mot det som skjer i Somalia. Arbeiderpartiet mener derfor at:

Fortsatt støtte bestrebelsene på å få til en varig fred i Somalia
Norge bør vurdere å anerkjenne Somaliland
Norge skal bidra til økt dialog mellom partene

Vest Sahara

Ingen progresjon i fredsforhandlingene

Vest-Sahara har vært okkupert av Marokko siden Spania trakk seg ut av landet i 1975. Det har siden 1992 vært våpenhvile mellom frigjøringsbevegelsen Forente Polesario og marokkanske myndigheter i påvente av en folkeavstemning om Vest-Saharas uavhengighet. Det saharawiske folk venter fortsatt på folkeavstemning om sin frihet og det er i dag ingen progresjon i fredsforhandlingene. I begynnelsen av 2008 foregikk det fredssamtaler mellom Marokko og frigjøringsbevegelsen Polisario, men samtalen viste kun at uenighetene om de grunnleggende spørsmålene er store.

Ulovlig okkupasjon

Marokkos okkupasjon av Vest-Sahara er ulovlig og er fordømt av både FNs generalforsamling og Sikkerhetsrådet, som krever at Marokko trekker seg ut av Vest-Sahara. Innenfor de okkuperte områdene begås det store overgrep mot det saharawiske folk og det begås grove overgrep mot sivilbefolkningen av marokkanske myndigheter. Arbeiderpartiet mener det er viktig at utenlandske parlamentarikere, journalister, menneskerettighetsaktivister og observatører får bevege seg fritt i området for å dokumentere okkupasjonsmaktens overgrep. FNs sikkerhetsråd har satt ned en internasjonal styrke som skal gjennomføre en folkeavstemning (MINURSO), Arbeiderpartiet ønsker at denne styrken får et utvidet mandat til også å kartlegge menneskerettighetsbrudd. Arbeiderpartiet krever også at Norge sender en offisiell delegasjon til de okkuperte områdene for å sette fokus på konflikten.

Flyktingene

Okkupasjonen førte til massive flyktningsstrømmer ut av landet og i dag bor de fleste saharawiene i flyktningleire på grensa til det okkuperte område i påvente av å få vende hjem. Desperasjonen i flyktningleirene er stor og den humanitære situasjonen alvorlig. Livet i leirene baseres i dag kun på humanitær hjelp og arbeidsledigheten er på nærmere 100 prosent. Arbeiderpartiet krever derfor at Norge øker sin bistand til Vest-Sahara for å bidra til å styrke den humanitære situasjonen. Bistanden må i tillegg gå til statsbygging, for å sikre et fritt og selvstendig Vest-Sahara. Det å fremme mulighetene til utdanning for de saharawiene som bor i flyktningleirene er også nødvendig.

Naturressurser

Spørsmålet om Vest-Sahara dreier seg i stor grad om naturressurser. Okkupantmakten Marokko tjener penger på å utnyttning av naturressurser fra Vest-Sahara. Vest-Sahara er rikt på mineraler, olje og fisk. Også Norske selskaper har vært involvert i ressursutnyttelse i det okkuperte området. Marokko tar de inntektene det Saharawiske folk rettmessig har krav på fra ressursutnyttelsen. Arbeiderpartiet krever derfor at Marokko stanser det ulovlige ressurstyveriet fra Vest-Sahara og at norsk import av ressurser fra ulovlig okkupert land opphører.

Brudd på menneskerettigheter

Marokko har bygd en mur inne på okkupert land, som er tre ganger så lang som muren inne på Vestbredden. Denne muren bryter klart med folkeretten og grunnleggende menneskerettigheter. Arbeiderpartiet krever derfor at muren rives og de ulovlige bosetningene trekkes ut fra okkupert land.

Studenter fra Vest-Sahara opplever daglig trakassering og vold fra regjeringen og marokkanske lærere nekter å undervise studenter fra Polisario. Dette for å hindre ungdommer fra Vest-Sahara i å få en utdanning og kunnskap om sine egne rettigheter. Arbeiderpartiet krever at Marokko stanser overgrepene mot studentene og at ungdom får sin rettmessige utdanning.

Arbeiderpartiet krever

- At Norge bør anerkjenne den Saharawiske Arabiske Demokratiske Republikk.
- At Marokko river muren som går gjennom Vest-Sahara og trekker ut de ulovlige bosetningene
- Økt økonomisk bistand over statsbudsjettet for å styrke humanitær og statsbyggende hjelp
- At all norsk import av naturressurser fra ulovlig okkupert land opphører
- At saharawiske fanger i marokkanske fengsler løslates
- At FNs styrker (MINURSO) får utvidet mandat til også å gjelde overvåkning og rapportering av brudd på menneskerettigheter
- At Norge sender en offisiell delegasjon til de okkuperte områdene.
- At Arbeiderpartiet aktivt støtter Forente Polisarios medlemskap i Sosialist Internasjonalen.

- Frankrike og Spania må ta mer avstand fra okkupasjonen av Vest-Sahara
- Norge må jobbe aktivt for at Frankrike ikke legger ned veto mot resolusjoner i FN

Kurdistan

Kurdistan er tradisjonelt betegnelsen på landområdet hvor kurderne holder til. Kurdistan ble innlemmet i det ottomanske riket på 1400-tallet og etter første verdenskrig ble kurderne lovet en egen stat. Dette løftet ble aldri innfridd av de tidligere europeiske kolonimaktene. I stedet ble området delt mellom Tyrkia, Irak, Iran og Syria. Den kurdiske minoriteten i disse landene har opplevd årelang diskriminering og overgrep. De er undertrykt som folk, de er blitt nektet å bruke sitt eget morsmål og det er forbudt å undervise i kurdisk historie. All politisk virksomhet som fremmer kurdernes rett til å bruke eget språk, forvalte egen kultur, historie og politiske rettigheter er blitt møtt med streng sanksjonering av de ulike regimene.

Arbeiderpartiet krever:

- at det internasjonale samfunnet må ta initiativ til dialog og samtaler med landene med kurdisk befolkning med mål om å sikre den kurdiske befolkningen fulle økonomiske, sosiale og politiske rettigheter.
- Norge må gi sin støtte til den kurdiske befolkningen i deres bestrebelser på å kunne forme sin framtid.
- Norge må gå i spissen internasjonalt for at den kurdiske befolkningen skal få opprette en egen stat under overvåkning av FN.

Zimbabwe

Zimbabwe, tidligere Rhodesia er en republikk i det sørlige Afrika. Landet har en lang fortid som koloni, men er i dag en selvstendig stat. Men livet har ikke vært lett for innbyggerne. Diktatur, korrupsjon, valgfusk, fattigdom og sult har preget, og preger fremdeles landet. Med landets nå nyvalgte statsminister Morgan Tsvangirai er et håp tent for en hardt prøvet befolkning. Arbeiderpartiet peker på betydningen av norsk engasjement og støtte i oppbyggingen av en demokratisk stat.

026 Kobla Agbota , Akershus

Det etableres et regime for en varig ordning for momskompensasjon for frivillige organisasjoner innen utgangen av 2009.

047 Else-May Botten, Møre og Romsdal

Permitteringsreglene

Endringer i permitteringsreglene må tre i kraft fra 1. mai.

172 Kristine Gramstad, Rogaland

Redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Arbeide for skattefritak for arbeidsgiverbetalt kollektivtransport

Nytt forslag – ikke program, men til redaksjonskomiteen for andre politiske saker, Samferdselsløft også på de nye fylkesvegene!

I Nasjonal Transportplan (2010-2019) legges det opp til at fylkene får overført 5,1 mrd årlig til drift og vedlikehold av de nye fylkesveiene. Det er en videreføring av dagens nivå. Med de store behovene fylkene har både på investering og vedlikehold av fylkesveiene finner Rogaland Ap dette svært bekymringsfullt. Investeringsnivået på de såkalte øvrige riksveger ble nedskalert til fordel for økt vedlikehold, og investeringstakten som ligger inne i dagens nivå er for lavt. Det er også slik at selv med økt vedlikeholdstakt i inneværende budsjettår, er det langt fra nok til å imøtekomme det massive vedlikeholdsetterlepet som finnes på de nye fylkesvegene. Staten må bevilge nok midler til fylkeskommunene slik at de er i stand til å sette vegene i henhold til det normkrav Staten selv har. Rogaland Ap mener Regjeringen må

øke potten til de nye fylkesveiene med minst 1-2 mrd årlig i Kommuneproposisjonen for å imøtekomme det behovet som faktisk finnes.. Rogaland Ap mener det må kunne forventes den samme økning i økonomiske rammer for framtidige fylkesveger som nå er lagt til grunn for de framtidige riksveger i neste NTP-periode. Samferdselsløftet må også videreføres på de nye fylkesveiene for å gi rom for utvikling av veinettet og utbygging av kollektivsystemet.

025 Anita Orlund, Akershus Heldagsskole – videreføring av forsøk

Akershus Arbeiderparti ber regjeringen allerede i revidert budsjett om å få på plass en videreføring av forsøk med heldagsskole. En slik ordning bør minst ha en varighet på 3 år. Dette for å sikre at vi får et best mulig grunnlag å bygge videre på når ordningen gjennomføres i alle norske kommuner, samtidig som det vil sikre vår troverdighet på området.

224 Rune Olsø, Sør-Trøndelag Regjeringen må trappe opp arbeidet mot Israels ulovlige okkupasjon

Israels krig mot Gaza de siste månedene har rystet et helt verdenssamfunn. Gjennom sin brutale krigføring har Israel rammet en allerede fattig og svekket sivilbefolkning, og en stor andel av de drepte i angrepene er barn. Sør-Trøndelag Arbeiderparti fordømmer disse angrepene, som overhode ikke står i forhold til den trusselen Israel møter fra Hamas' raketter. Sør-Trøndelag Arbeiderparti krever at Israel trekker seg tilbake til de grenser som er vedtatt av FN før 1967

Sør-Trøndelag Arbeiderparti krever at Regjeringen tar initiativ til å få kartlagt Israels krigsforbrytelser og brudd på folkeretten i angrepene på Gaza. Vi krever også at Norge utøver et sterkt press for at Israel må finansiere gjenoppbyggingen etter ødeleggelsene, og at Norge som leder for givervlandsgruppen for de palestinske områdene spiller en aktiv rolle i gjenreisningen av Gaza. Sør-Trøndelag Arbeiderparti vil fordømme Israels politikk som vanskeliggjør humanitære organisasjoners arbeid.

På tross av flere fredsavtaler, FN-resolusjoner og uttalelser fra Den internasjonale domstolen i Haag, så forverrer Israel stadig sin okkupasjonspolitikk. Ulovlige bosettinger utvides, byggingen av muren fortsetter, og palestinerne møter store hindre i sine dagligliv. Verden kan ikke tolerere denne typen systematiske brudd på folkeretten. En utvikling mot fremtidig fred mellom israelere og palestinere forutsetter en total omlegging av Israels politiske linje, og dette krever internasjonalt press. Sør-Trøndelag Arbeiderparti krever at den rødgrønne regjeringen legger kraftig press på Israel, og vi mener at alle virkemidler for å få dette til må vurderes. Det er ikke to likeverdige parter i denne konflikten, men en okkupant, og en part som er okkupert – og det er på høy tid at Norge behandler partene deretter. Vi må stoppe Israels krigføring mot et uskyldig folk, og ta i bruk de virkemidlene demokratiet vårt har.

Det norske utenriksdepartementet ønsker nå å fremme handelssamarbeidet mellom norsk og israelsk næringsliv. Dette er helt uakseptabelt i dagens situasjon og Sør-Trøndelag Arbeiderparti ber Regjeringa sette en stopper for dette arbeidet.

På Gaza er det konstant mangel på strøm, blant annet til å drifte sykehus og transport. Etter at Israel bombet elektrisitetsverket i Gaza sommeren 2006 har Israel Electric Company (IEC) har nå overtatt det meste av strømforsyningen til Gaza. Dette betyr at Israel når som helst kan stenge strømmen til Gaza. Israel har ved flere anledninger benyttet kollektiv avstraffelse av sivilbefolkningen, noe som strider mot folkeretten. Sør-Trøndelag Arbeiderparti støtter kravet fra blant annet Norsk Folkehjelp om at Statens Pensjonsfond – Utland må trekke sine investeringer ut av Israel Electric Company, fordi vi mener dette bryter med fondets etiske retningslinjer.

Sør-Trøndelag AP vil understreke at målet om en tostatsløsning med palestinernes rett til suverenitet over egne områder og grenser ligger fast. Regjeringens arbeid med å ha dialog med alle parter for å bidra til en løsning som forplikter alle er viktig. Norge må arbeide i ulike internasjonale organ som giverlandsgruppa, FN og lignende, for å legge et sterkt press på Israel for å få en fredelig løsning. Norge har et særlig ansvar for å bidra til dialog, ettersom vi leder Giverlandsgruppen for de palestinske områdene, og i motsetning til EU, Israel og USA ikke har Hamas på noen "terrorliste".

091 Kjersti Stenseng, Oppland

Forslag linje 2056, nytt kulepunkt:

- Innføre momsfrigjøring for frivillige lag og organisasjoner

098 Stein Knutsen, Oppland

Næringsrettet forskning / utvikling

Som ledd i motkonjunkturpolitikken ønsker DnA å øke innsatsen / engasjementet i næringsrettet forskning og utvikling ved å "gire opp" eksisterende / igangsatte programmer.

Regelverket for statlig engasjement / støtte i disse programmene endres slik at kravene til "egenandelsbetaling" fra industriens side, midlertidig reduseres eller fjernes helt. Mange gode prosjekter vil ellers stoppe opp som konsekvens av finanskrisen skapte likviditetsproblemer.

234 Tore O. Sandvik, Sør-Trøndelag

De nye fylkesvegene må også få et løft

Fra 2010 blir fylkeskommunen landets desidert største vegeier målt i antall kilometer veg med ansvaret for om lag 45 000 km, mens antall km stamveg på statens hånd vil være om lag 9000 km, og 110 av landets 122 fergesamband vil være del av fylkesvegnettet.

Det er beregnet at de veiene som overdras fylkene fra staten har et etterslep i vedlikehold på 10 mrd kroner. Dette etterslepet kan ikke finansieres av fylkene.

Arbeiderpartiet mener det må etableres finansieringsordninger som ikke svekker fylkenes økonomi eller øker gjeldsgraden som følge av dette etterslepet.

I Nasjonal Transportplan ligger det inne en økning på omlag 40 prosent til de vegene som blir igjen på statens hånd, mens det signaliseres at de nye fylkesvegene skal ligge på 2009-nivå, tross dokumentert kostnadsvekst fra Vegdirektoratet på opp mot 40% fra 2010 i inngåtte funksjonskontrakter. Regjeringen har varslet at finansieringen skal avklares i forbindelse med Kommuneproposisjonen.

Arbeiderpartiet mener de nye fylkesvegene må ha en vekst i planperioden på nivå med riksvegene som blir igjen hos staten. Dette må finansieres gjennom rammeoverføringene til fylkeskommunene og varsles i Kommuneproposisjonen i mai.

I Veglovens § 7 står det at ingen kan nedklassifisere veg uten at vegen er i teknisk fullverdig stand. Likevel gjøres dette med et etterslep på 10 mrd kroner. Samtidig ber departementet om tillatelse til å innføre nye minstestandarder ved forskrift.

Arbeiderpartiet forutsetter at evt nye standardkrav på fylkesvegene må fullfinansieres av staten.

Vedtak: Alle forslag oversendt redaksjonskomiteen for andre politiske saker

00—00

Følgende forslag ble forestått oversendt redaksjonskomiteen for programmet:

031 Anne Odenmarck, Akershus

Kommunal vederlagsordning for tidligere barnevernsbarn i alle kommuner

Fakta:

Kommunal vederlagsordning - tidligere kalt oppreisningsordning - er en erstatningsordning for personer som har opplevd overgrep eller omsorgssvikt mens de var under offentlig omsorg. Den gjelder for personer som ble plassert av barnevernet fram til 1980/1993. Ordningen er en moralsk og "ikke-juridisk" ordning, og den kommer i tillegg til Statens vederlagserstatning. I dag har ca 70 kommuner i hele landet etablert en vederlagsordning. Av disse er det tre kommuner i Akershus.

Begrunnelse:

Hver enkelt kommune har et ansvar for de personer som de har plassert i barnevernstiltak. De som har blitt utsatt for overgrep eller omsorgssvikt har samme krav på en unnskyldning fra kommunen som hadde ansvaret for dem uansett hvilken kommune det gjelder. Fordi noen kommuner tar sitt ansvar ved å opprette en kommunal vederlagsordning, mens andre ikke gjør det, diskrimineres barnevernsbarn. Det gir en ytterligere belastning i tillegg til de forsømmelser kommunene allerede har gjort seg skyldig i overfor de personene det gjelder.

Forslag:

Landsmøtet i Arbeiderpartiet oppfordrer alle landets kommuner om å etablere kommunal vederlagsordning for tidligere barnevernsbarn

350 Kristiane Berg, Landsstyret, Akershus

Programmets side 28, nytt kulepunkt 4, mellom linje 1246 og 1247: Arbeiderpartiet vil at statlige virkemidler skal innrettes slik at det er mulig å videreutvikle elbilteknologien og det kompetansemiljøet som vi har i Norge.

021 Malin Lifvergren, Akershus

Solidarisk asylpolitikk

Fra 2006 til 2007 økte antallet mennesker på flukt med over fire millioner. Norge har et internasjonalt ansvar som et av verdens rikeste land til å ta i mot de som trenger beskyttelse, på en human og solidarisk måte. Vi er enig med regjeringen om at vi må verne om retten til asyl for mennesker på flukt, og vi deler vurderingen om at alle som har rett til å bli i Norge skal sikres et verdig liv.

Arbeiderpartiet er bekymret for enslige mindreårige asylsøkere (EMA) mellom 16 og 18 år som med de nye tiltakene vil kunne gis begrenset oppholdstillatelse uten rett til fornyelse. Her mener vi det er helt nødvendig å følge opp statsrådets løfter om at dette skjer unntaksvis. Norge har inkorporert FNs barnekonvensjon som sier at personer under 18 er barn. Arbeiderpartiet er glad for at regjeringen ønsker å følge barnekonvensjonen og ikke innfører tiltaket som en innskrenking av barns rettigheter. EMA er en av de mest sårbare gruppene og trenger ekstra beskyttelse. Arbeiderpartiet krever derfor at regjeringen oppfyller løftene om at ansvaret for alle EMA skal overføres til barnevernet. Det viktige arbeidet med rekruttering av verger skal fortsette.

Arbeiderpartiet mener det er fornuftig å sikre en rask behandling av antall grunnløse søkere. Men dagens 48-timers-regel kan bidra til svekket rettsikkerhet. Vi ber om at 48-timers-regelen blir vurdert opp mot NOAS krav om en 10-dagers-regel. Dette vil bidra til økt legitimitet i forhold til befolkningens tillit til asylinstituttet.

Bedre forhold på asylmottakene

På tross av 20 års erfaring med asylopolitikk i Norge ser vi fortsatt at arbeidet med mottak av asylsøkere står overfor store utfordringer. Mottakssystemet preges stadig av å være midlertidig med det resultatet at kontinuitet og faglig videreutvikling ikke blir ivaretatt. Private driftsoperatører med private profittbehov dominerer "markedet" og ideelle organisasjoner, som for eksempel Norsk Folkehjelp og Røde Kors, har ikke lenger den posisjon i mottaksarbeidet som tidligere var tilfelle.

Arbeiderpartiet mener at andre forhold en økonomi skal vektlegges i anbudskonkurransene. Vi peker særlig på betydningen av nettverksbygging i lokalsamfunnet som blant annet Norsk Folkehjelp tilbyr.

På grunn av økende antall asylsøkere fra år til år møter vi også problemer knyttet til mangel på kommuner som ønsker å ta i mot flyktninger for permanent bosetting. Det bør derfor være gode subsidieringsordninger fra staten til kommunene, da et økt antall innbyggere gir ytterligere press i tjenestetilbudet. Dette gjelder særskilt i kommuner som har liten tilgang på ledige boliger. God tilgang på økonomiske virkemidler gjennom Husbanken må prioriteres slik at kommunene i større grad er positive til mottak. Arbeidet med kvalifisering av flyktninger må fortsatt stå sentralt i regjeringens politikk.

Arbeiderpartiet peker på at det er viktig å skape trygghet blant asylsøkende kvinner og barnefamilier. Det er ikke akseptabelt at mange kvinner og barnefamilier i dag lever under forhold i statlig finansierte asylmottak som gjør dem redde for overgrep. Det er statens ansvar å beskytte individet mot overgrep. Arbeiderpartiet mener i tillegg at barnefamilier må få tilbud om desentralisert bolig.

Arbeiderpartiet vil at:

Ansvar for alle EMA overføres til barnevernet.

EMA som blir 18 i løpet av søknadsperioden, men som var mindreårig ved ankomst, skal behandles som EMA.

EMAs situasjon rundt asylintervjuet skal bedres.

48-timers-regelen for antatt grunnløse asylsøkere vurderes og eventuelt erstattes med en 10-dagers ordning hvor antatte grunnløse asylsøkere får sin søknad behandlet innen ti dager.

Bevilgningene til UDI økes for å sikre at etaten har tilstrekkelig kompetanse for å få en mer effektiv oppgaveløsning.

Uretturnerbare asylsøkere som har bodd i Norge i mer enn 2 år etter avslagsvedtak skal få mulighet til å få sin sak behandlet og vurdert på nytt.

Andre faktorer enn økonomi legges til grunn ved opprettelse og drift av asylmottak, herunder drifters mulighet til relasjons- og nettverksbyggende tiltak.

Det opprettes egne boliger eller avdelinger for kvinner og barnefamilier på norske asylmottak.

Det skal satses på økt rekruttering på hjelpeverger, gjerne i samarbeid med Norsk Folkehjelp.

Det gis opphold på humanitært grunnlag til MUF'erne.

028 Petter Moen, Akershus

Nytt punkt linje 763: - Fremme Kulturfagenes egenverdi, og innføre estetisk kompetanse og skapende arbeid som grunnleggende ferdighet i fag.

018 Sindre Kvil, Akershus

Forslag til programmet:

Nytt punkt linje 894: Arbeiderpartiet vil styrke pedagogikk, klasseledelse og undervisningspraksis på lærerutdanningen.

035 Siri Hov Eggen, Akershus

Nordisk samarbeid om sikkerhet og forsvar, de framtidige utfordringer og muligheter

De fem nordiske utenriksministere anmodet i juni 2008 Thorvald Stoltenberg om å utarbeide en rapport med konkrete forslag til styrket nordisk samarbeid på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området. Stoltenberg la 9. februar i år fram en rapport med 13 konkrete forslag. De dreier seg om hvordan de nordiske land på en bedre måte enn i dag kan møte de utfordringer og ta vare på de nye muligheter som den globale utviklingen innenfor utenriks- og sikkerhetspolitikk, miljø, ressurser og klima, våpenteknologi utvikling og informasjons- og kommunikasjonsteknologi stiller landene overfor.

To sentrale utviklingstrekk preger tenkningen i rapporten, For det første fører klimaendringene til at havisen i nord smelter. FNs klimapanel har nylig slått fast at denne utviklingen som en del av de globale klimaendringene går fortere enn man tidligere har antatt.

Dette betyr at de nordiske land må ta ansvaret for overvåking av større havområder i nord med økende aktivitet når det gjelder skipsfart, forvaltningen av verdens rikeste fiskeressurser og leting etter og utvinning av olje og gass. De nordiske land har i dag hver for seg utilstrekkelige ressurser for en slik overvåking. Derfor bør de gå inn i et samarbeid om sivil havovervåking av disse havområdene. De nordiske land bør også samarbeide om overvåking av luftrommet over Island

For det andre vil økningen i kostnadene for å opprettholde et moderne forsvar presse de små nordiske land til å samarbeide dersom de ønsker å opprettholde et moderne forsvar som bedre trykker deres nasjonale og felles nordiske sikkerhetsbehov. I rapporten legges det fram konkrete forslag til et framtidsrettet nordisk samarbeid om sikkerhet og forsvar.

Arbeiderpartiet gir sin støtte til forslagene i Stoltenberg-rapporten om et forsterket nordisk samarbeid om utenriks- og sikkerhetspolitikk. På den måten kan arbeiderbevegelsen i Norden bli førende når det gjelder å bidra til at de nordiske land denne gang griper muligheten for å utvikle et forpliktende og framtidsrettet samarbeid innenfor de 13 politikk og teknologiområder som Stoltenberg-rapporten omhandler.

300 Ragnhild Vassvik Kalstad, Finnmark

Nytt tillegg til kulepunkt 632 (ny setning)

Samisk og norsk må sikres lik undervisningstid (reell tospråklighet) i kommuner hvor tospråklighet er lovpålagt.

176 Siv-Len Strandskog, Rogaland

Kulturskole

Vi vil gi tilbud om plass i kulturskole til alle barn som ønsker det. Som en del av kulturløftet vil vi styrke kulturskoletilbudet og bedre den sosiale rekrutteringen til kulturskolene, slik at pris ikke er et hinder for å delta.

Forslag fra Rogaland Arbeiderparti, nytt kulepunkt. Linje 2109:

gjeninnføre det øremerkede tilskuddet til kulturskolene og innføre makspris.

Arbeide og arbeidsliv, tillegg linje 507-508

Satse på særskilt oppfølging av utsatte grupper på arbeidsmarkedet, herunder langtidsledige, personer med funksjonshemning, tidligere kriminelle og innvandrerkvinner.

Kvalitetsløft i barnehagene, nytt kulepunkt linje 691

- Øke studieplassene på førskolelærerutdannelsen.

Skolefritidsordningen, nytt kulepunkt linje 906

- Innføre makspris på skolefritidsordningen

Oppvekst og familie, endre linje 1504-1505: Avvikle kontantstøtten

168 Anne Brit Ree, Rogaland

Tilgjengelighet og deltagelse s 40

Ny linje før 1755:

Utforming av produkter, byggverk og uteområder skal være på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker på en likestilt måte, så langt det er mulig uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

Nytt kulepunkt etter 1784

- At brukermedvirkning sikres på alle nivå
- At det blir stilt krav til bæreheis i leilighetsbygg store næringsbygg.

Bolig til alle side 42, nytt kulepunkt 1892

- Alle må få tilbud om et hjem i kommunen sin.

167 Stanley Wirak, Rogaland

Levende lokalsamfunn. s 29, tilføyelse i linje 1298

Fylkestinget skal høres og ha avgjørende innflytelse i slike saker

172 Kristine Gramstad, Rogaland

Et løft for transport og kommunikasjon s27, nytt kulepunkt linje 1266

- Arbeide for skattefritak for arbeidsgiverbetalt kollektivtransport

Nytt forslag – ikke program, men til redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Samferdselsløft også på de nye fylkesvegene!

I Nasjonal Transportplan (2010-2019) legges det opp til at fylkene får overført 5,1 mrd årlig til drift og vedlikehold av de nye fylkesveiene. Det er en videreføring av dagens nivå. Med de store behovene fylkene har både på investering og vedlikehold av fylkesveiene finner Rogaland Ap dette svært bekymringsfullt. Investeringsnivået på de såkalte øvrige riksveger ble nedskalert til fordel for økt vedlikehold, og investeringstakten som ligger inne i dagens nivå er for lavt. Det er også slik at selv med økt vedlikeholdstakt i inneværende budsjettår, er det langt fra nok til å imøtekomme det massive vedlikeholdsetterslepet som finnes på de nye fylkesvegene. Staten må bevilge nok midler til fylkeskommunene slik at de er i stand til å sette vegene i henhold til det normkrav Staten selv har. Rogaland Ap mener Regjeringen må øke potten til de nye fylkesveiene med minst 1-2 mrd årlig i Kommuneproposisjonen for å imøtekomme det behovet som faktisk finnes.. Rogaland Ap mener det må kunne forventes den samme økning i økonomiske rammer for framtidige fylkesveger som nå er lagt til grunn for de framtidige riksveger i neste NTP-periode. Samferdselsløftet må også videreføres på de nye fylkesveiene for å gi rom for utvikling av veinettet og utbygging av kollektivsystemet.

131 Gerd Monsen, Vestfold

Den politiske situasjonen, økonomisk sosialhjelp

1. Barnetrygd og kontantstøtte skal holdes utenfor når sosialhjelpsatsen beregnes. Prinsippet om at alle kommuner skal følge samme praksis støttes av landsmøtet.

2. Landsmøtet støtter at de veiledende satser for økonomisk sosialhjelp justeres opp slik at de samsvarer mer med Sifos (Statens institutt for forbruksforskning) beregninger som minimum for å opprettholde en nøktern livsstil.

Laila Thorsen, Landsstyret, Rogaland

Linje 1732 - Sykehjem

Full sykehjemsdekning innen 2017. Forslaget foreslås inn i programmet på linje 1732 og skal erstatte linje 1732 og 1733.

157 Kari Henriksen, Vest-Agder

Tillegg til 1579...næringsutvikling i helse og omsorgssektoren og...

287 Steffen Jakobsen, Troms

Tilleggsforslag til programmet:

Linje 839 tillegg til kulepunkt:

,og lovfeste retten til lærlingeplass.

281 Tommy Sarnes, Troms

Endringsforslag programmet

Tillegg til kapittel *LEVENDE LANDBRUK*

linje 1118:

"Arbeiderpartiet vil utøve en aktiv og målrettet rovviltforvaltning slik at konfliktene mellom landbruksnæringen og forvaltningen blir minst mulig."

278 Hilde Nyvoll

Endringsforslag programmet:

Erstatte linje 750:

*gi elevene rett til en skole i nærmiljøet, og mulighet til å bytte skole dersom det foreligger sterke grunner for det

Begrunnelse for forslaget: Den eksisterende programformuleringen innebærer i realiteten fritt skolevalg.

111 Laila Gustavsens, Buskerud

Tilføyelse: side 36: kulepunkt 3 (Eller der det måtte passe)

Gjennomføre en samhandlingsreform i helsevesenet, hvor de økonomiske, juridiske og organisatoriske ordningene tilpasses. Og de faglige miljøene (somatisk, psykiatri, rus) samordnes/samlokaliseres slik at pasientene opplever et helsetilbud som henger sammen og ressursene utnyttes.

047 Gunn Randi Fjæstad, Hedmark

S. 26 Levende landbruk.

Forslag til endring på innledningen:

Landbruket har også en viktig verdi i forhold til å opprettholde kulturlandskapet. Uten landbruk over hele landet ville vi fått et langt mer uønsket vegetasjon.

Linje 1148 til linje 1152, pelsdyr:

Forslag: Styrke disse to punktene.

Forslag til endringspunkt: "Aktivt gå inn å finne moderne burløsninger for pelsdyrnæringen i Norge."

Bakgrunn for endringen:

Å avvikle pelsdyrnæringen i Norge er ikke noen god løsning. Grunnen til at vi kan hevde dette er på bakgrunn med samtaler med pelsdyrnæringen selv. Standarden på burløsninger for pelsdyr er betraktelig økt. Det gjennomføres kontroller av mattilsynet av de som driver med pelsdyr. Å ta til orde for å legge ned ei hel næring virker for oss helt uforståelig. Landbruket er svært viktig i distriksnorge og å legge ned en "gren" innenfor landbruket blir helt merkelig og en helt bakvendt politikk.

Forslag til tilleggspunkt:

- At bonden for et inntektsløft slik at de stimuleres til videre drift og utvikling.
- Stimulere til utvikling og satsning på landbruket gjennom økte investeringsmidler.
- Norsk matproduksjon skal verdsettes og skal fortsatt være en viktig del av den totale verdikjeden.
- Stimulere til at ungdom kommer hjem og ønsker å ta over gården.

Bakgrunn for endringene:

Landbruket er viktig i Norge. Og det er mange grunner til det; matproduksjon og ønske om norsk matproduksjon, distriktene er avhengig av et levende landbruk og ikke minst fordi dette er en stor nærings som sysselsetter om lag 4 % på landsbasis og har en verdiskapning på 70 milliarder årlig. Arbeiderpartiet må sette landbruk på dagsorden og partiprogrammet vårt må vise at vi har vilje til å satse på utvikling av landbruket.

S. 21 Skolefritidsordningen

Forslag til endring:

Linje 903, s. 21: stryke punktet og erstatte med:

Forslag til endringspunkt:

- Det innføres en maksimumspris, samt søskenmoderasjon på skolefritidsordningen.
- Det tilføres øremerkede midler til kommunene for økt satsning på SFO

Bakgrunn for endringene: Det er behov for økt satsning på SFO fordi dette er blitt en viktig del av hverdagen for svært mange familier. Kvaliteten på SFO må dermed styrkes og kommunene har behov for å få tilført midler slik at det kan bli et likeverdig tilbud i alle kommuner og på alle skoler.

s.37 Skolehelsetjenesten

Forslag til tilleggspunkt:

- Styrke skolehelsetjenesten i alle ledd.

Bakgrunn for endringen:

Skolehelsetjenesten er et svært viktig tilbud for mange ungdommer. Skolehelsetjenesten gir ungdom noen å snakke med, noen som ser deg for den du er og et uformelt tilbud. I dag er det alt for mange ungdommer som står uten et slikt tilbud og slik kan vi ikke ha det.

Kommunene har ulik mulighet for finansiering og det kan ikke være slik at kommuneøkonomien skal bestemme hvem som skal få et godt nok tilbud.

s.38 Tannhelse

Forslag til tilleggspunkt:

- Innføre egenandels satser for studenter på tannhelsetjenester

Bakgrunn for endringen:

I dag synes mange studenter det er dyrt å koste på seg en tannlege time. Dette innebærer at mange studenter slurver med dette besøket. Det er derfor i høyeste grad behov for å få på plass en egenandels ordning på tannlegetjenester.

s.11 Valg og demokrati

Forslag til tilleggspunkt:

- Gi barn og unge en større mulighet for medvirkning gjennom ungdomsråd i alle kommuner og ungdommens fylkesting i alle fylker.

Bakgrunn for tilleggspunktet:

Alle barn og unge fortjener å bli tatt på alvor og ha muligheten til medvirkning gjennom demokratiske kanaler. Det kan være vel så lurt å stimulere til et engasjement gjennom ungdomsråd og andre organisasjoner der det skal være reell medvirkningsmuligheter, i stede for å satse på stemmerett for 16 åringer.

s.19 Tidlig innsats i grunnskolen

Forslag til endring:

Stryke linje 792, erstattes med:

- Sentrale aktiviteter i skolens regi skal dekkes av tilskudd fra staten.

Bakgrunn for endringen:

Alle skal få et likeverdig tilbud i forhold til skoleaktiviteter. Det er ikke riktig at det skal være avhengig av privat økonomi. Derfor må staten inn med tilskudd slik at aktivitetene som er en del av skolen fortsatt kan gjennomføres i henhold til gratis skoleprinsippet.

s. 23 Kvalitet i høyere utdanning

Forslag til tilleggspunkter:

- Øke basisfinansieringen for Høgskolene i landet.
- Prosenten som gjøres om til stipend av studielånet økes til 60 %

Bakgrunn for tilleggspunktene:

Det er behov for høyere basis inntekter for høgskolene. Dette for å gi høgskolene muligheten til å utvikle seg og ha muligheten til å satse innenfor ulike områder.

Det koster å være student i dag og det burde være et minstekrav å øke andelen stipend til 60 %. I den sammenheng med dette er det ikke minst behov for å øke lån og stipend satsene for studenter siden studenter i dag har en inntekt under det minstepensjonistene har idag.

s.28 Et løft for transport og kommunikasjon

Refleksjoner rundt dette punktet:

Det skal lønne seg å legge om til oppvarmingskilder som er mer klimavennlige. For å stimulere til denne omleggingen må tilskuddsordningene økes, slik at det faktisk lønner seg. En skarpere avgiftspolitikkk vil ikke være noen god politikk i distriktene. I distriktene vil det være en helt håpløs politikk å tro at en økt satsning på kollektivtrafikk vil være lønnsomt. I distriktene er de fortsatt helt avhengig av bil og for eksempel traktor. Høyere avgifter vil ikke kunne redusere dette behovet. Her må helt andre tiltak settes i verv og langt større satsning på stimulering av omlegging og alternative drivstoffkilder.

Det er vanskelig å tro at vi vil legge om til alternative drivstoffkilder hvis det ikke lønner seg å gjøre det!

s.42 Bolig for alle

Forslag til tilleggspunkt:

Linje 1881: sette i gang et program for økt bygging av ikke-kommersielle utleieboliger og studentboliger, og stimulere til bygging av flere tilrettelagte seniorboliger i ideell regi.

047 Else-May Botten, Møre og Romsdal

Redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Hjemfallsretten

Hjemfallsretten må gi langsiktige avtaler på 30 år, ikke 15 år slik Olje- og energidep. nå har kommet med forslag på.

177 Jarle Nilsen, Rogaland

Forslag til redaksjonskomitè for "andre politiske saker":

Industripolitikk

Arbeiderpartiet vil: - Arbeide for at industrien kan få leie kraftverk i inntil 30 år.

155 Maya Twedt Berli, Aust-Agder

Tilleggsforslag til program 2009-2013

Myndighet som delegeres til NVE

Stortinget fattet 13. juni 2006 vedtak til lov om endringer i energiloven. Vedtaket til lov ble sanksjonert og vedtatt satt i kraft av Kongen i statsråd ved kgl.res. 30. juni 2006 nr. 742. Endringsloven trådte i kraft 1. juli 2006.

Lovendringen gjorde det nødvendig med delegering av myndighet til NVE etter de nye bestemmelsene som ble innført ved endringsloven. Departementet anså det hensiktsmessig å foreta en ny delegering til NVE for hele energiloven til erstatning for tidligere delegering 14. desember 2001 nr. 1455.

Departementet har i etterkant delegert myndighet etter lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) til Norges vassdrags- og energidirektorat.

NVE har gjennom dette fått delegert forskriftskompetanse i utstrakt grad.

Det er en forutsetning for delegeringen at saker av prinsipiell karakter eller med betydelig motstridende samfunnsinteresser avgjøres av Olje- og energi-departementet. Erfaringsmessig ser dette ikke ut til å være godt nok formulert.

Eksempler synliggjør nå at både eiere og politikere er fratatt styringen viktige prinsipielle forhold når det gjelder nettilknytninger for nyanlegg. Pålegg fra NVE synes å kunne gi svært uheldige konsekvenser for brukeren – både ordinære innbyggere, utbyggere av boligområder og næringsdrivende. I mange tilfeller betaler de tilnærmet hele kostnaden, dette kan svekke boligbygging i distriktene og hindre viktige næringsetableringer.

Det fremmes derfor følgende forslag:

Nytt punkt side 32, etter linje 1431

- vurdere den utstrakte delegasjonen av forskriftskompetanse avgitt til NVE og sørge for å ta tilbake politisk styring for bl.a. den viktige monopoliserte nettinfrastrukturen.

Vedlegg for å synliggjøre saksfeltet:

§ 7-1. Kompetanse

Norges vassdrags- og energidirektorat kan utferdige forskrifter for såvidt gjelder:

- a) ytterligere krav til søknader
- b) økonomisk og teknisk rapportering
- c) inntekter ved salg av netjtjenester

- d) fordeling av felleskostnader mellom nettvirksomhet og annen virksomhet
- e) markedsadgang og tariff
- f) nøytral opptreden
- g) informasjon til kunder
- h) samordning av nett og netjtjenester
- i) måling, avregning og fakturering
- j) markeds plass
- k) systemansvar
- l) rasjonering
- m) leveringskvalitet
- n) energiplanlegging
- o) beredskap.
- p) Behandling av uenighet, saksbehandlingsfrister og utsatt iverksetting av vedtak
- q) leveringsplikt, herunder om priser, konsesjonærenes og sluttbrukernes vilkår, gjennomføring, organisering og informasjon
- r) overtredelsesgebyr.

0 Tilføyd ved forskrift 18 feb 1999 nr. 165 (i kraft 1 april 1999), endret ved forskrifter 14 des 2001 nr. 1456 (i kraft 1 jan 2002), 13 des 2006 nr. 1462 (i kraft 1 jan 2007).

007 Sindre Martinsen, Østfold:

- På vegne av Østfold arbeiderparti vil jeg fremme følgende endringsforslag:
- *Arbeiderpartiets program – kapittel "Tidlig innsats i grunnskolen" – side 19 – linje nr 787.*
- *Setningen "utvide timetallet til 28 skoletimer i uka på barnetrinnet, slik at vi får en heldagsskole..."*
- *Endres til: "utvide timetallet til 28 skoletimer i uka på barnetrinnet, slik at vi på sikt får en heldagsskole..."*

002 Siv Jacobsen, Østfold

Til Programmet side 30, punkt 1308

Tillegg: Sosiale forhold og levekår må bli kriterier for tildeling av regionale utviklingsmidler.

209 Harald Bjarte Reite, Sogn og Fjordane

Tillegg i Programmet side 38 linje 1667

Nytt kulepunkt

- legge til rette for at det er tannlegevakt i alle fylke

209 Harald Bjarte Reite, Sogn og Fjordane

nytt / oppretting av innkomne forslag nr. 7.31

Barn skal ikkje på anbod

Grunngjeving: Kjøp av institusjonsplass til barnevernsbarn blir sett på som offentleg anlskaffelse. Dette kan ikkje akseptertast. Barn er barn og ikkje ei vare som kan kjøpast og seljast. Vi aksepterer ikkje at bestefar skal på anbod. Då kan vi heller ikkje ha det slik i forhold til barnevernsbarna heller. Personar som har behov for omsorg frå det offentlege skal ha like rettar til ikkje å bli utsatt for anbod. Barnevernsbarn er ikkje ei vare – men fortener gode og stabile omsorgsrammer i viktige år av livet

Marianne Aasen, Stortingsgruppa

Mulighet til å idømme delt omsorg.

Alt for mange saker om barnefordeling avgjøres av rettsapparatet. Det er viktig at samfunnet forebygger at denne type konflikter havner i rettssalen. Ett viktig bidrag er at både mor og far opplever at lover og regler omkring skilsmisse og barnefordeling er rettferdige.

I dag er det ikke mulig for retten å idømme delt omsorg. Dette til tross for at ti prosent av barn med skilte foreldre har delt omsorg. Rent prinsipielt bør retten stå helt fritt i å dømme delt løsning dersom det er til det beste for barnet. Dagens begrensning i lovverket bør fjernes.

Sturla Sørgeard, landsstyret, Nord-Trøndelag

Fylke: Nord-Trøndelag, Nordland, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag.

Kraftsituasjonen i Midt-Norge.

Forslag:

Landsmøtet er tilfreds med at regjeringen har tatt tak i den generelle nasjonale kraftsituasjonen, med økt fokus på fornybar energi og raskere behandling av konsesjonssøknader. Et viktig bidrag er lovforslaget om å pålegge nettselskapene å fremføre nett til nye kraftprosjekter som gis konsesjon.

Landsmøtet forventer at dette blir fulgt opp med målrettet satsing på å redusere kraftunderskuddet i Midt-Norge, - et kraftunderskudd som i perioder har gitt langt høyere priser i regionen enn i landet forøvrig.

091 Kjersti Stenseng , Oppland Ap

Tillegg linje 611:

Arbeide for å fjerne lønnsgapet mellom kvinner og menn gjennom opprettelsen av en likelønnsrett på minimum 3 milliarder

001 Ole Haabeth, Østfold og Irene Johansen, Stortingsgruppa

Side 27, et løft for transport:

FORSLAG OM Å BENYTTE BIOMETANGASS INNENFOR LOKAL TUNGTRANSPORT OG I KOLLEKTIVTRAFIKKEN

Fra og med 1. juli i år er det forbudt med deponering av nedbrytbart avfall i Norge. Dette innebærer at avfallsanlegg over hele landet er nødt til å legge om håndteringen av sitt avfall. Vi ønsker at myndighetene kommer med tiltak som sikrer at dette skjer på en mest mulig hensiktsmessig måte. Vårt anliggende er å peke på de muligheter som ligger i å ta i bruk Biometan som drivstoff til lokal tungtransport og kollektivtransport.

Hva er biogass?

Biometan (biogass) er rensed biogass som produseres av utråtning av matavfall, avløpslam, slakteriavfall og annet egnet avfall. Gassen er CO₂-nøytral og gir det laveste utslipp av forbrenningsgasser.

Praktiske erfaringer

Ved Frevar i Fredrikstad har man siden 2001 produsert Biometan til bruk i kjøretøy. Man produserer gassen fra avløpslam (kloakk), matavfall, slakteriavfall, gjødsel og vekststoff. I tillegg til gass får man Biogjødsel. Per i dag leverer man drivstoff til 24 kjøretøy (6 busser, to renovasjonsbiler og resten varebiler og personbiler), og erstatter derved 205 400 liter diesel med karbonnøytralt drivstoff per år.

Bergninger viser at man ved denne kjøretøyflåten reduserer CO2 utslippene med 950 tonn per år, Nox med 22 tonn, og ikke minst sparer man nærmiljøet for 430 kg med partikler hvert år.

Potensialet for Biogass i Norge

I følge beregninger gjort ved Østfoldforskning har Norge potensielle Biogassressurser på 2,1T/wh. Noe som tilsvarer ca 5 % av Norges totale forbruk av drivstoff i transportsektoren.

Hvorfor satse på kollektivtrafikken?

Ved å ta i bruk mulighetene som biogassen gir til kollektivtrafikken oppnår man flere fordeler:

- Reduksjon av partikkelutslipp er viktigst i befolkede områder, jo tettere befolkning jo større konsentrasjon av trafikk.
- Innsatsfaktorene for produksjon av gass er størst i befolkningstette områder.

Miljømessige grunner

- Ved å ta i bruk biogass erstatter man fossilt brensel med CO2- nøytralt drivstoff.
- Man sikrer seg en god og bærekraftig avfallshåndtering.

210 Elisabeth Dalen, Sogn og Fjordane

LEVENDE LANDBRUK

Forvaltning av lovverket

Linje 1134,nytt kulepunkt. Jord og konsesjonslovgivningen må forvaltes så de som er aktive i landbruket får tilgang til jorda.

Begrunnelse :

Hvordan lovene forvaltes er helt avgjørende for rekruttering, bosetting og drift.

Uthuling av lovverket fører til avfolking og dårlig drift.

Linje 1136,nytt kulepunkt, Jordvernet til matproduksjon må styrkes for framtida

Begrunnelse :

Folketallet øker og det blir viktig for framtidens generasjoner å være selvforsynte med råvarer og mat med god kvalitet.

Linje 1138nytt kulepunkt, Arbeide for at det konvensjonelle landbruket står for den vesentlige matproduksjonen i Norge og tar i bruk kunnskap som er økologisk bærekraftig.

Begrunnelse :

Landbruket utvikler seg i økologisk retning. Økologisk landbruk alene er ikke bærekraftig.

Linje 1143 : endret kulepunkt

Sikre jordbruksarealer for framtida som grunnlag for matproduksjon og holde kulturlandskap i hevd.

Begrunnelse : Matproduksjon er viktigere enn kulturlandskap.

Linje 1147 : endret kulepunkt, Ap vil opprettholde pelsdyrnæringa i Norge som viktig distriktspolitisk næring som skal drives innenfor de beste dyreetiske og velferdsmessige vilkår.

Begrunnelse :

Ved å legge ned næringa forflytter produksjonen seg til mindre dyrevennlige land som Kina. Pelsproduksjonen er markedsstyrt.

(Punkt 1147 som opprinnelig foreslått står i sterk kontrast til punkt 1134. Dette blir for selvmotsigende !)

Terje Aasland, landsstyret, Telemark

Nytt kulepunkt side 25

Statskrafts rolle og strategi skal i større grad ta samfunnsmessige hensyn.

113 Nina Mjøberg, Buskerud Arbeiderparti

For programmet: Kapittel Et inkluderende Norge side 13 (Forslag til tillegg/utvidet tekst og strekpunkter.

Innvandrings- og flyktningepolitikken i et inkluderende samfunn

Norge er avhengig av arbeidskraft fra utlandet. Arbeiderpartiet tar klar avstand fra de mange tilfellene av grov utbytting av innvandet arbeidskraft. Norske lønns- og arbeidsforhold skal gjelde alle som bor og arbeider i Norge. Størst andel ikke-nordiske arbeidsinnvandrere er hittil kommet fra Øst-Europa. Etter hvert blir vi mer avhengige av arbeidskraft fra land utenfor EØS-området. Norge skal fortsette å ta sin del av internasjonale forpliktelser for flyktninger og asylsøkere. Mange blir boende passive på mottak altfor lenge. For å sikre en rimelig og rettferdig saksbehandling trenger vi bedre rutiner og etater under god politisk kontroll.

Mange familier fra land i den tredje verden har nære slektninger og venner i Norge. I en mobil verden knytter også norske borgere vennskap og finner partnere i utlandet oftere enn før.

Arbeiderpartiet vil:

- at handlingsplanen mot sosial dumping videreføres og suppleres med nye tiltak og at tilsynene styrkes
- åpne for å kunne pålegge kommuner å ta i mot personer fra asylmottak, når beboere ikke kommer ut av mottaket i rimelig tid
- at vi fortsatt skal føre en relativt streng innvandringspolitikk, men gjennomføre nødvendige endringer
- at vi skal gjøre arbeidsinnvandring enklere fra land utenfor EØS
- at vi skal forenkle og forbedre regelverket for godkjenning av utdanning fra utlandet og gjøre det lettere å få godkjenning på hjemlandets premisser
- advare mot diskriminerende praksis i utlendingsforvaltningen når det gjelder besøksvisum og at visum skal bli enklere å få fra land utenfor EØS
- at den politiske styringen av UDI styrkes, med klare krav til redusert saksbehandlingstid, objektivt verifiserbare forhold som begrunnelse for vedtak og økt kvalitet i saksbehandling og kundebehandling

· at hensynet til barns beste skal veie tyngre enn andre forhold ved avgjørelser også innenfor UDIs ansvarsområde

· at UNEs funksjon og måten nemnda sammensettes på, må sikre et reelt uavhengig forhold til UDI, og at allmenne oppfatninger i større grad ivaretas i det politiske skjønnemnda legger til grunn for sine avgjørelser

080 Alexander Bergh Erichsen, Hedmark

Kulturloft

Tilføyelse til kulepunkt 2096

Gi økt støtte til bildekunst, kunsthåndverk og utsmykking av offentlige bygg

087 Gunn Randi Fjæstad, Hedmark

Forslaget gjelder: Underpunkter til linje 1931

Programmet "kamp mot kriminalitet"

Forslag om 4 nye punkter under linje 1931

- *Man bør nå endre fordelingsmodellen til Politiet slik at distrikt med store geografiske områder får tilført mer økonomiske ressurser. Dette vil sikre en mer lik polititjeneste for alle innbyggere i landet.*
- *Lokalpolitisk nivå har krav på å bli hørt i forhold til strukturelle endringer av lensmannskontorene.*
- *Spesialkompetanse bør bygges, også utenfor politidistriktets hovedkontor. Dette vil sikre en enklere rekruttering ute i resten av politidistriktet.*
- *Det løftet for politikraft og trygghet som dagens regjering har startet på må videreføres*

089 Herdis Bragelien, Hedmark

Barn har rett til et liv uten vold

Daglig utsettes mange barn for vold og overgrep i Norge. Konsekvensene er store for de barna det gjelder, for deres pårørende og for samfunnet som helhet. Vold og overgrep mot barn er et brudd på barns grunnleggende menneskerettigheter. Norge er forpliktet av FNs barnekonvensjon til å gjøre alt vi kan for å forhindre og avsløre brudd på barns menneskerettigheter. Likevel er det mange barn som ikke får den hjelpen de har krav på.

Det er viktig at partiene kan samle seg om tiltak som kan bedre situasjonen for voldsutsatte barn. Vi forplikter oss derfor til å gjennomføre følgende tiltak, dersom vårt parti får innflytelse etter stortingsvalget høsten 2009:

1. Det skal etableres Barnehus i alle fylker.

2. Alle skoler og barnehager skal pålegges å ha beredskapsplaner, for å håndtere saker der det er mistanke om vold og overgrep mot barn.

3. Meldeplikten om bekymringer knyttet til vold og overgrep mot barn, skal skjerpes inn i helsevesenet, skolen og barnehagene.

4. Alle som arbeider med barn skal sikres kunnskap om vold og overgrep mot barn.

Både de ordinære utdanningene og etter – og videreutdanningstilbudet må gjennomgås for å sikre at kunnskapen og kompetansen blir tilstrekkelig god.

5. Det skal igangsettes en egen utredning om vold mot barn.

En slik utredning må se på den samlede kunnskapen om barn som utsettes for vold og overgrep, samt gjøre en gjennomgang av tiltak som er iverksatt og virkningene av dem. Utredningen må ta sikte på å anbefale konkrete, varige, forebyggende tiltak for beskyttelse av barn mot vold og overgrep, samt egnede tiltak for å avdekke og behandle slike overgrep.

Utredningen må inkludere høringer med barn som har vært utsatt for eller vitne til vold og overgrep. Erfaringene fra Barnas Spørretime 2008 understreker betydningen av å innhente erfaringer fra barn og unge selv, både erfaringer knyttet til vold og overgrep, og erfaringer knyttet til tiltak. Vi trenger å vite mer om virkningene av vold og overgrep mot barn også i et folkehelseperspektiv.

089 Herdis Bragelien, Hedmark

Barnevern og kommunen, program 2009-2013

Endring linje 1491 og 1492 (nytt innhold)

Vi ønsker et helhetlig program for økt kvalitet i barnevernet.

Linje 1514/1514

Styrke barnevernet gjennom økt kompetanse, gode finansieringsordninger til kommunene ved kompliserte og komplekse tiltak, økt bemanning avvikling av anbudsordningene, satsning på et bredt spekter av forebyggende tiltak.

Linje 1303/1304

Stimulere til at kommunene kan ta en aktiv rolle som samfunnsutvikler

086 Knut Hvithammer, Hedmark

Levende landbruk

Endringsforslag linje 1129-1131

Arbeiderpartiet vil føre en bærekraftig skogpolitikk, der skogens betydning i klima sammenheng og for miljø, er sentral. Vi skal legge til rette for økt aktivitet og verdiskapning gjennom bruk av skogens ressurser

069 Svein Borkhus, Hedmark

Linje 1251 endres til:

Prioritere kraftig opprusting, forbedring og elektrifisering av dagens jernbanenett, noe som vil redusere reisetiden og øke avgangsfrekvensen for jernbanen

Reidar Åsgård, landsstyret, Hedmark

Linje 1081 – fortsatt sikre hjemfallsinstituttet og at statlig, fylkeskommunalt og kommunalt eierskap er likestilt offentlig eierskap

Linje 1463 tillegg : Nåværende rovviltmelding skal rulleres

70 Njål Føsker, Hedmark Arbeiderparti

Bioenergi

Linje 1359 – "...og tilbudet" – *Gjennom blant annet et økt støtte nivå på bioenergi og innføring av grønne sertifikater.*

272 Trud Berg, Nordland

Program linje 750-751: punktet strykes

264 Mariette Korsrud, Nordland

Program side 20 linje 855: Følge opp at elevenes rett til påvirkning og medvirkning i skolehverdagen sikres gjennom å påse at elevråd får gode arbeidsmuligheter ved alle skoler.

294 Bjørg Masternes, Finnmark

Endring av linje 750/751 (endring i kursiv)

- gi elevene rett til en skole i nærmiljøet, og mulighet til å bytte skole dersom *det foreligger sterke grunner for det*

295 Johan Vasara, Finnmark

Endring av linje 634

- at samisk skal være et nasjonalt og valgfritt og likestilt sidemål for skoleelevene.

Willy Ørnebakk, landsstyret, Sametingsgruppa

Linje 2678 tillegget er understreket:

- involvere de aktuelle fylkeskommunene og Sametinget i utformingen av nordområdepolitikken

047 Fredrik Mellem, Oslo

Nytt strekpunkt, linje 529: Avvikle diskriminering av deltidsansatte i private og offentlige pensjonskasser.

047 Fredrik Mellem, Oslo

Nytt strekpunkt, linje 529: Endre bestemmelsen om overtidstillegg i arbeidsmiljøloven, slik at heltids- og deltidsansatte får en likeverdig kompensasjon for arbeid ut over kontraktsfestet arbeidstid.

043 Rune Tokle, Oslo

Linje 1039: Et langsiktig og profesjonelt eierskap i næringslivet er viktig *fordi offentlig eierskap kan være avgjørende for å løse viktige samfunnsoppgaver*. Staten er en stor eier i norsk næringsliv. Som eier skal staten være aktiv, langsiktig og forutsigbar. *Det er derfor viktig at staten er profesjonell. Arbeiderpartiet vil sikre sterkt statlig og nasjonalt eierskap til nøkkelvirkosomhet i Norge, blant annet til energiressurser, petroleumsforekomster, telekommunikasjon og annen infrastruktur*. Selskaper som har staten som eier skal være ledende i arbeidet med samfunnsansvar *både i Norge og utlandet*.

043 Rune Tokle, Oslo

Linje 1044 (nytt avsnitt): Finanskrisen påvirker mennesker over hele verden. For å komme oss gjennom krisen må vi vise solidaritet og gjøre felles innsats. Sammen kan vi forme alternative løsninger til den praksis som har ført til at mange har mistet arbeid og bolig. Arbeiderpartiet mener staten er i en særstilling som kan bidra med langsiktig og samfunnsmessig ansvarlig kapital. Staten kan blant annet sikre at bedrifter som over flere år har vist seg å være konkurransedyktige og som har skapt arbeidsplasser ikke må avvikle pga finanskrisen. Samtidig har staten et særlig ansvar for at vi lærer hvordan vi kan unngå fremtidige kriser.

043 Rune Tokle, Oslo

Linje 1080: legge til "Sikre nasjonalt eierskap til selskaper og sektorer med særlig betydning for samfunnet, blant annet gjennom å si nei til salg av StatoilHydro og til delprivatisering eller salg av Statkraft, Telenor, NSB og Posten

Gro Tvedt Anderssen, landsstyret, Oslo

Erstatte linje 1504 med: avvikle kontantstøtten

Gro Tvedt Anderssen, landsstyret, Oslo

Erstatte linje 1506 med: Utvide foreldrepermisjonen til 48 uker med 100% lønn for både gifte og samboende. 16 av disse ukene forbeholdes far eller medforelder og 16 uker forbeholdes mor.

Gro Tvedt Anderssen, landsstyret, Oslo

Linje 1508: legge til *medforeldre* etter far

Gro Tvedt Anderssen, landsstyret, Oslo

Linje 1510: legge til *medforeldre* etter far

Gro Tvedt Anderssen, landsstyret, Oslo

Linje 1565: Arbeiderpartiet vil at gravide skal få mulighet til å utføre tidlig ultralyd i svangerskapet slik man nå har det i de fleste andre europeiske land. Alle har rett til å få all mulig tilgjengelig og relevant kunnskap om barnet de bærer.

060 Bettina Thorvik, Oslo og 051 Nadeem Butt, Oslo

Nytt strekpunkt etter linje 1572: Sikre minoritetsbefolkningen likeverdige helsetjenester ved å styrke tolketjenesten og øke kunnskapen i helsevesenet.

Gro Tvedt Anderssen, landsstyret, Oslo

Linje1587: erstatte med: *øke antallet prøverørsforsøk*

Gro Tvedt Anderssen, landsstyret, Oslo

Ny linje 1588: *gi tilbud om ultralyd innen 12 uke av svangerskapet*

054 Channeh Joof Storvik, Oslo

Linje 1622: erstatte med "skolehelsetjenesten må bli et reelt tilbud til alle skoleelever hver dag på hver skole. Skolehelsetjenesten må fungere i et tett tverrfaglig samarbeid med BUP, PPT tjenesten, og primærhelsetjenesten slik at barn og unge kan få riktig og god oppfølging av de rette instanser."

046 Nina Tangnæs Grønvold, Oslo

Endring av kulepunkt på linje 1661: at det settes et tak for hvor mye den enkelte selv skal dekke av utgifter til nødvendig tannbehandling, slik at alle får råd til å ivareta sin tannhelse på en god måte.

046 Nina Tangnæs Grønvold, Oslo

Tillegg på linje 1730: For å sikre pleietrengende økt trygghet vil Arbeiderpartiet jobbe for full sykehjemsdekning over hele landet.

046 Nina Tangnæs Grønvold, Oslo

Nytt kulepunkt på linje 1739: ta initiativ til en reform som gir full sykehjemsdekning og rett til sykehjems plass for alle pleietrengende med behovsattest fra fastlege eller behandlingsinstitusjon.

066 Marit Nybakk, Oslo og Gro Tvedt Anderssen, landsstyret, Oslo

Nytt strekpunkt linje 1845: Det må utarbeides tilpassede og individuelle jobbtrenings- og opplæringstilbud for tidligere prostituerte.

066 Marit Nybakk, Oslo

Ny linje 1893: utrede hvordan utleiemarkedet kan reguleres på en bedre måte.

065 Håkon Haugli, Oslo

Linje 1929: Gi økte ressurser til politiet ved å følge opp politidirektoratets rapport om bemannings- og kompetansebehov mot 2020.

050 Hanne Merete Nøding, Oslo

Forslag til nye punkter under kapittelet Kamp mot kriminalitet, med start linje 1930 :

- sikre at rekruttering til politiet gjenspeiler befolkningen særlig med hensyn til rekruttering av personer med en annen landbakgrunn og kvinner.

- Forsterke arbeidet mot gjengkriminalitet blant annet gjennom flere "Tett på-prosjekter".
- Intensivere kontrollen ved landets fengsler for å hindre tilgang på rusmidler.

050 Hanne Merete Nøding, Oslo

Tillegg til linje 1933:, voldtekt og drap. *Samt øke strafferammen for økonomisk- og miljøkriminalitet.*

063 Truls Wickholm, Oslo

Inn på linje 1228: I de største byområdene vil Arbeiderpartiet innføre veipricing, som legger grunnlag for bedre fremkommelighet i rushtrafikken, og gir inntekter til et løft for kollektivtrafikken, fremkommelighet og miljøtiltak.

063 Truls Wickholm, Oslo

Inn på linje 1232: Ordet "sykkel" settes inn etter ordet "buss"

063 Truls Wickholm, Oslo

Inn på 1233: Det må bygges veitunneler i tettbygdeområder for å frigjøre areal, skjerme mot støy og hindre svevestøv og lokale miljøproblemer

063 Truls Wickholm, Oslo

Inn på linje 1234: Arbeiderpartiet vil gjøre kollektivtrafikken mer attraktiv gjennom å øke farten og punktlighet på buss, bane og tog. Rundt de store byene må det satse på egne kollektivgater for å gjøre kollektivtransport til et godt alternativ til bil.

063 Truls Wickholm, Oslo

Inn på linje 1240: Arbeiderpartiet støtter forslaget i NTP om å utrede Høyhastighetstog mellom de største byene i Norge, og vil utrede med sikte på å bygge et slikt nett. Nye utbygginger på InterCity triangel må bygges for minst 250km/h slik at det kan fungere som et fundament for et høyhastighets tognett.

063 Truls Wickholm, Oslo

Ny linje 1257: Opprette en statlig støtteordning for skinnegående kollektivtrafikk i de største byområdene. (T-bane, trikk, bybane)

063 Truls Wickholm, Oslo

Nytt punkt på linje 1266: I byene må gratis parkeringsplasser ved arbeidsplassen og månedskort for de ansatte må behandles på lik linje skattemessig.

050 Hanne Merete Nøding, Oslo

Erstatte linje 1934 med: Intensivere arbeidet mot menneskehandel, illegal innvandring og smugling/innføring av narkotika og våpen.

095 Liv Solveig Alfstad, Oppland

Til behandlingsmåten

Forslag 7.21 fra Jevnaker Ap

Foreslås oversendt redaksjonskomiteen for programmet

Forslag 7.24 fra Oppland Ap

Foreslås oversendt redaksjonskomiteen for programmet

Forslag 15.16 fra Dover Ap

Foreslås oversendt redaksjonskomiteen for programmet.

095 Liv Solveig Alfstad, Oppland

Endringsforslag, tillegg, ny setning linje 1290:

Kommunene har også en viktig samfunnsutviklerrolle.

Vedtak: Alle forslag oversendt redaksjonskomiteen for programmet.

00—00

Følgende to ble forelått oversendt til begge redaksjonskomiteene:

285 Kjetil Bjørkelund, Troms

Kapitel 6, avnitt fritid og frivillig innsats, side 47

Alle kulepunkter etter linje 2039 flyttes ned en linje og et nytt kulepunkt settes inn i linje 2040

Linje 2040: Momsfritak for alle frivillige organisasjoner gjennomføres.

Ragnar Nordgreen, Landsstyret, Oppland

Tomtefeste

- At eierne på festet tomt skal ha rett til å innløse tomta for en sum tilsvarende 20 ganger årlig festeavgift, uavhengig av om festekontrakter er tidsbegrenset eller ikke.
- At eiere av fritidsbolig/hytte på festet tomt skal ha rett til å innløse tomta for en sum tilsvarende 20 ganger årlig festeavgift, uavhengig av om festekontrakten er tidsbegrenset eller ikke, dog med unntak for
 - Tomter i statsalmenning,
 - Punktfestede tomter knyttet til landbruksnæring der festeinntekter utgjør mer enn fem prosent av brukets nettoinntekter.
- At festeavgift for bolig- eller fritidstomt aldri skal kunne heves med mer enn konsumprisindeksen (KPI). Ingen andre kriterier skal kunne legges til grunn så sant de leder til sterkere avgiftsøkning enn KPI. Det skal ikke gjøres unntak fra denne regelen.
- At bortfester heller ikke i framtida skal kunne si opp festekontrakt med bolig- eller fritidsboligeier på festet tomt.
- At framfester ved framfeste, som når en kommune er tomtefester og boligeier framfester, skal ha samme rettighet overfor bortfester som om festeforholdet var direkte.
- At disse tomtefesteregler uavkortet og uten unntak skal gjelde alle tomter for bolig og fritidsbolig, også tomter der det offentlige er grunneier.
- At ordningen med feste av boligtomter skal avvikles, men at det i framtiden skal kunne inngås avtale om punktfeste av tomter av fritidsbolig/hytte, der dette er knyttet til bortfester landbruksnæring.

Vedtak: Begge forslagen ble vedtatt oversendt til begge redaksjonskomiteene

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

185 Per Rune Henriksen, Hordaland søker om permisjon søndag fra kl 0900 til 1900.

232 Ismail Salad Elmi, Sør-Trøndelag søker om permisjon søndag fra kl 0900 til 1700.

Vedtak: Søknadene innvilget.

Møtet sluttet lørdag 22.15.

Søndag 19. april 2009

Møtet ble satt kl. 09.00.

Møtet ble åpnet med et kulturelt innslag av Tove og Anita Bøygard. Jens Stoltenberg takket de og overrakte dem en langstilket rose hver.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

058 Ingrid Aune, Oslo søker om permisjon fra kl 0900 til kl 1530.

Vedtak: Søknaden innvilget.

Dirigenten ga ordet til Jonas Gahr Støre, regjeringen som fortsatte debatten og holdt følgende innlegg på 7 minutter:

Kjære landsmøte;

Det går fremover i landet med rød-grønn regjering.

Jens dro det politiske regnskapet. Landet er blitt bedre.

Og vi kan legge til; landet er blitt større!

Vi kan legge til 235.000 km² kontinentalsokkel til det vi til nå har kjent som Norge. Det er et stort område. Men det er dypt og ugjestmildt – og trolig den eneste delen av landet som ikke er representert her på landsmøtet med egne delegater.

Men like fullt; dette er det moderne Norge.

Og det er visjonen for det Norge vi vil skape; det moderne Norge!

Fellesskap er moderne.

Å dele ansvar, å ta ansvar for hverandre – det er moderne.

En sterk offentlig sektor, sterke fagforeninger, solide velferdsordninger – det er moderne. Det gir mennesker trygghet. Og det setter oss i stand til å skape.

Alt det høyresiden brukte tiår på å si er gammeldags – det står i dag testen som moderne.

Når Reagan-Thatcher epoken drar seg mot slutten er det sosialdemokratiet som har de moderne løsningene.

Det moderne Norge er mangfoldig. Det er en styrke. Men det er også en utfordring. For det mangfoldet som er kommet som følge av innvandring skaper forskjeller vi ikke er vant med.

Mangfoldet er en styrke for landet vårt. Det har vært avgjørende for økt verdiskaping. Og det har beriket vår kultur.

Nye landsmenn og kvinner minner oss på hvor nært innpå dagens katastrofer kan komme. Som i disse dager på Sri Lanka. Krigen har fått tale. Begge parter gjør seg skyldige i grove overgrep mot sivile. Vi sier tydelig i fra og gjør alt i vår makt for at våpnene skal tie og de sivile slippes ut.

Det mangfoldige Norge er ikke noe vi kan være for eller i mot. Det er en realitet. Men det vi kan velge er hvordan vi vil ha det sammen.

Som ellers når det gjelder de store samfunnsoppgavene skal sosialdemokratiet gå i front for å løse dem. Vi skal ikke overlate til den ytterste høyresiden å snikgeneralisere med å tegne skremmebilder av det som er fremmed.

Vi skal ta initiativet. Vi skal slå ned på åpen og skjult diskriminering. Vi skal sikre at alle nordmenn har like rettigheter. Og at en soleklar del av samfunnskontrakten er at alle har plikter.

At vi skal ha respekt for forskjeller. At hver og en må få tro på sin Gud eller ikke tro. Men at i Norge er det menneskene som skal ha beskyttelse og ikke Gudene.

Vi skal videreføre det Anniken snakket om i går – at vi er en bevegelse for frigjøring og likestilling. At vi ikke kan akseptere at noen stenges inne. At norsk språk er fellesnevneren for deltakelse i det norske fellesskapet.

Og at kulturarven er bærebjelken i den norske integrasjonspolitikken: Menneskerettigheter, ytringsfrihet, trosfrihet.

Kjære Landsmøte,
Gjennom snart fire år har vi vist at Norge må ha en aktiv utenrikspolitikk.

En utvidet norsk kontinentalsokkel er et resultat av nordområdepolitikken.

Vi har avklart alle utestående grenselinjer i nord og vi har fremgang i forhandlingene med Russland om en delelinje.

Vi har satt utviklingen i Arktis på dagsorden. Om en uke møtes Arktisk Råd på ministernivå i Tromsø. Sammen med Al Gore setter vi en stor internasjonal dagsorden i om farene ved ismelting – ikke bare i nord men også sør på kloden.

Vi har definert strategien for det store generasjonsprosjektet i nord. Det handler om de store ressursene i havet – de fornybare og de ikke-fornybare.

Men mennesker lever sine liv på land. Derfor handler det om noe mer; om verdiskaping, arbeid, velferd, transportveier og kultur.

Om samenes stilling. Om naboskapet med Russland. Om nye muligheter for nordisk samarbeid om sikkerhet, utenriks og forsvarspolitikk.

Kort sagt; nordområdene er ikke lenger utkant. Det er det nye sentrum.

Nordområdene har vært vårt viktigste strategiske satsingsområde i utenrikspolitikken. Det vil det med sikkerhet bli også i neste periode – når Jens leder regjeringen videre.

Jeg sa på landsmøtet i 2007 at hvilepausen i utenrikspolitikken er over.

Vi har ikke hvilt. Og Siv Jensen savner Bush og er fortsatt deeply shocked. Da er det som det skal være.

Vi ville ikke stå i Irak med noen få menn i uniform for å tekkes Bush. Nå er USA og Obama på vei ut.

Vi ville ha et forbud mot klasevåpen. Det fikk vi til.

Vi ville bekjempe overfiske i Barentshavet. Det fikk vi til.

Vi ville øke bistanden til 1% av BNP. Det fikk vi til.

Vi ville påvirke strategien i Afghanistan – komme bort fra den ensidige troen på at det finnes en militær løsning. Det fikk vi til sammen med våre allierte.

Jobben i Afghanistan er ikke gjort. Men vi skal være med på å gjøre den – sammen med våre partnere, etter invitasjon fra Afghanistan og med full dekning fra enstemmige vedtak i FNs Sikkerhetsråd.

Vi gikk inn sammen med våre partnere. La dette være klart: Vi blir til vi går ut sammen med dem.

Vi ville arbeide for en aktiv engasjementspolitikk, med større ambisjoner enn det våpnene kan levere. Nå ser vi at Obama velger samme vei – på alle kontinenter – sist i Latin Amerika og med nye toner i forhold til Cuba.

Vi ville bidra til å redde liv og fremme utvikling ved å støtte innsatsen for å vaksinere alle verdens barn. Det fikk vi til – GAVI redder millioner av barneliv.

Vi ville vise at det fantes vilje til en tydelig stemme i forhold til konflikten i Midt Østen, vilje til å snakke med alle parter og til å si tydelig i fra – og jeg gjentar det her:

Det må bli slutt på krig og terror. De som er ansvarlige for brudd på folkeretten under krigen på Gaza må stilles til ansvar.

Det må bli en slutt på nye bosettinger. Okkupasjonen må opphøre.

Partivenner,

I neste periode skal vi ville mer. Få til mer. Nå nye mål. Men vi skal også velge. Bli bedre til å prioritere, sette inn kreftene der vi kan gjøre en forskjell.

Mange her i salen husker kampen mot atomvåpen. Den var intens på 80-tallet. Det formet mange av oss, gjorde oss politisk aktive, drev oss ut i gatene, fylte avisspaltene.

Så endte den kalde krigen. Og vi – og nye generasjoner – vendte blikket andre veier. Miljø, klima, fattigdom, menneskerettigheter. Viktige saker. Livsviktige saker.

Men de glemte atomvåpnene er fortsatt like farlige selv om den kalde krigen er historie. For to uker siden sa Barack Obama: "Faren for kjernefysisk krig er blitt mindre, men faren for et kjernefysisk angrep er blitt større".

Obama viser igjen at han vet hva lederskap betyr: Han setter visjonen for en verden uten kjernevåpen på dagsorden. Det vil kanskje ikke skje i hans levetid. Men vi må sette kursen. Kutte i lagrene. Stoppe prøvesprengningene.

Norge har ikke atomvåpen. Men vår stemme skal høres – i NATO og i FN.

Dette og mer skal vi ta fatt i. Og vi kan gjøre en forskjell. Selv om vi skal medgi at vi er et lite land.

Men her – som ellers – er det ikke nødvendigvis størrelsen det kommer an på.

Min luxembourgske kollega – en partifelle – ser det slik:

Når han møter sin kinesiske kollega legger han armen rundt skulderen hans og sier: - Tenk her står vi og sammen representerer vi 1/5 av verdens befolkning.

Godt landmøte!

Debatten fortsatte med følgende talere:

223 Fredric Holen Bjørndal, Møre og Romsdal
041 Ivar Christiansen, Oslo
381 Kari Anne Opsal, Landsstyret, Troms
121 Aisha Ahmed, Buskerud
106 Helge Halvorsen, Oppland
183 Heidi Rosendal Lindebotten, Hordaland
231 Ida Ødegaard, Sør-Trøndelag
044 Hadia Tajik, Oslo
039 Anine Andresen, Akershus
078 Bjørn Jarle Røberg Larsen, Hedmark
293 Kåre Simensen, Finnmark
130 Lars Jørgen Ormestad, Vestfold
367 Frode Berge, Landsstyret, Rogaland
147 Magnus Straume, Telemark
151 Kristine Hallingstad, Aust-Agder
374 Tove-Lise Torve, Landsstyret, Møre og Romsdal
272 Trud Berg, Nordland
205 Hilmar Høl, Sogn og Fjordane
290 Kjell Mork, Svalbard
112 Kjell Børre Hansen, Buskerud
092 Pål Kristian Nordby Helle, Oppland
320 Saera Kahn, Sentralstyret
194 Odd Rambøl, Hordaland
237 Ivar Volden, Sør-Trøndelag

Dirigenten ga ordet til Knut Storberget, regjeringen som holdt følgende innlegg på 7 minutter:

Kjære landsmøte!

Gøran Person har sagt det godt: Trygge mennesker våger mer.
Trygghet går som en rød tråd gjennom vår historie.

Kriminalitet skaper utrygghet.

Det er sosialdemokratiet som forbygger best! Kommuner som nå tar grep i ruspolitikken ser betydelig nedgang i vold.

De nye reglene om fyrverkeri har halvert antallet skader.

Det nytter!

Tenk så mye lidelse vi slipper, tenk så mye mer vi kan unngå!

Trygghet handler at redningshelikopteret kommer når tiåringen er savnet.

Derfor har regjeringa sørget for døgnvakt for alle redningshelikopterbasen i Norge og ikke minst ny base i Florø.

Trygghet handler om at de som har rett får rett. Vi skaper bedre fordeling og bekjemper fattigdom også i den rettshjelpsreformen vi la frem på fredag i Stortingsmeldingen om offentlig rettshjelp.

Gratis rettshjelp i 1 time for alle og ytterligere rettshjelp som vil gi henimot 1.2 millioner norske husstander en bedre og billigere rettshjelp er en viktig reform.

De som har rett bør også få rett.

Det som ventet i regjeringskontorene når vi overtok i 2005 var forslag om kutt i bevilgningene til politiet og 2900 straffedømte som fløt ute i samfunnet i den farligste køa jeg vet om; soningskøa.

Vi har bygget nærmere 400 nye soningsplasser.

Snart står et nytt stort fengsel med 251 plasser klart i Halden.

1. juni fjerner vi restene av ordningen med tidlig løslatelse som den forrige regjeringen innførte.

Vi lovet å fjerne soningskøen og nå nærmer vi oss mål! Til landsmøtet er jeg glad for å si:

Ved siste telling i går var soningskøen, ikke 2900, men ned i 278. Nå er det bare uker før soningskøen er borte.

Nå er tiden for å satse mer på innholdet under soning.

Rusbehandling med rusmestringsenheter i fengsler i alle helseregioner, utdanningstilbud i alle norske fengsler er etablert og flere skal over i arbeid og egen bolig. Slik forbygger vi at forbryterne kommer tilbake til fengslene.

Ikke noe har rørt meg mer mens jeg har vært statsråd, enn de barna jeg har møtt som opplever vold og overgrep hjemme.

Jeg fikk et brev fra ei mor.

Sønnen på 13 hadde gjennom oppveksten vært vitne til at moren ble mishandlet på det grøvste av faren. Hun skriver:

"Sønnen min kunne ha en god dag og jeg en redd dag. Som sønnen min sier til meg: "mamma, du ser meg redd"."

Han ble redd når han så redselen i øynene hennes.

"mamma du ser meg redd"

Jeg har møtt begge to. De har opplevd en trippel krenkelse:

Volden er ofte rå og brutal, de opplever et grovt tillitsbrudd og den skjer der vi skal føle oss aller tryggest - hjemme.

Derfor gjør vold mot kvinner og barn så vondt.

Det er mange som rammes. Vi har i løpet av en uke telt 1382 henvendelser til hjelpeapparatet om barn som bodde i hjem der en voksen eller barn ble utsatt for vold eller andre overgrep.

I løpet av en uke. I Norge i dag!

Disse barna kan vi ikke snu oss bort fra!

I Soria Moria-erklæringen sa vi at vi skulle vurdere å opprette et barnehus.

Regjeringen har nå sørget for å opprette barnehus i Hamar, Bergen, Kristiansand, Trondheim og Tromsø. Snart kommer Oslo.

I de største politidistriktene er egne team og spesialarbeidere på plass for å jobbe mot vold og overgrep mot kvinner og barn. Jeg kunne ha nevnt flere av de 50 tiltakene i handlingsplanen.

Nå tør flere barn og kvinner å gå til politiet for hjelp. Antall anmeldelser øker.

Det nytter!

Vi skaper også mer trygghet ute.

Vi har nå det laveste nivået av anmeldelser på 14 år, men vi har utfordringer.

Derfor satser vi på politiet. Hvorfor gjorde ikke Erna Solberg og Høyre det når de hadde sjansen?

Vi utdanner 648 flere politistudenter i denne 4 års perioden enn under den forrige regjeringen. Det er faktisk historisk rekord!

I disse dager ansetter vi 460 nye stillinger i politiet, slik at politiutdannede kan bekjempe kriminalitet ute.

For eksempel:

STOP-gruppe i Oslo mot menneskehandel.

Gjengsatsing som virkelig har bremsset gjengene og innsats mot åpenlys narkotikaomsetning i byene våre.

Vi ser det nytter.

Noen kriminalitetstyper må vi reagere strengere mot.

Regjeringen foreslår nå ny straffelov med betydelige strengere straffer 1/3 økning for bl.a. voldtekt, drap grov vold og overgrep mot kvinner og barn. Straffenivået er ment å få effekt (1/3) allerede etter stortingets behandling nå i vår.

Vi vil se det nytter!

Vi skal og må nasjonalt og internasjonalt stå opp mot de som er tilhengere av terror, vold, ekstremisme og ufrihet.

Vi ser faren i generaliseringen, men Strafferetten har den fordelen at den gjør ansvaret individuelt. Den tydelige, strenge og raske straffereaksjonen plasserer ansvaret der det skal plasseres enten de er få eller mange. Nye metoder, mer politikraft og ny straffelov viser at vi sosialdemokrater tar den mest alvorlige kriminaliteten med det største alvor.

Moren som skrev brev til meg , skrev i videre i brevet sitt:

”Vi har vært heldige som har fått hjelp ved ATV, men det er vondt å vite at det er mange som ikke får den hjelpen, for vi er en gruppe som ikke kan stå fram offentlig. Er så taknemmelig for at dere nå setter dette på dagsorden. Jeg tror og mener at et slikt tilbud må bli flere steder i landet, for vi er mange som trenger deres hjelp. For å få tilbake det livet som ble tatt fra oss.»

Er det noe rart at en av regjeringens viktige saker i år og til neste år er å gi alternativ til vold tilbud over hele landet? Her er vi virkelig nederst ved bordet.

Vi skylder 13 åringen det. Vi skylder mammaene og pappaene det.

Og fordi vi ser det nytter!

oo—oo

Debatten fortsatte med følgende talere:

035 Siri Hov Eggen, Akershus

065 Håkon Haugli, Oslo

256 Camilla H. Skjelstad, Nord-Trøndelag

003 Fredrik Bjørnebekk, Østfold

072 Caroline Marie Kirkenes Olsen, Hedmark

160 Karin Hodne, Vest-Agder

300 Ragnhild Vassvik Kalstad, Finnmark

131 Gerd Monsen, Vestfold
165 Tom Tvedt, Rogaland
134 Robin Kåss, Telemark
229 Trine Sumstad Wigtil, Sør-Trøndelag
038 Åsmund Aukrust, Akershus
079 Astrid Skaug, Hedmark
226 Rita Ottervik, Sør-Trøndelag
313 Odd Kristian Reme, sentralstyret
318 Bjørn Inge Mo, sentralstyret
314 Tove Brandvik, sentralstyret

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg som oppsummerte debatten.

Møte tok en kort pause.

oo—oo

SAK 5 – INNKOMNE FORSLAG

Dirigenten tok deretter opp hefte 1-4, innkomne forslag opp til behandling, kapittel for kapittel, samt endrings- og tilleggsforslag til programforslaget:

Dirigenten opplyste at det i gårsdagens debatt hadde kommet inn forslag fra

095 Liv Solveig Alfstad, Oppland

Til behandlingsmåten

Forslag 7.21 fra Jevnaker Ap

Foreslås oversendt redaksjonskomiteen for programmet

Forslag 7.24 fra Oppland Ap

Foreslås oversendt redaksjonskomiteen for programmet

Forslag 15.16 fra Dover Ap

Foreslås oversendt redaksjonskomiteen for programmet.

Vedtak: Forslag 7.21 og 7.24 oversendes redaksjonskomiteen for programmet. Forslag 15.16 oversendes begge komiteene.

Dirigenten tok deretter opp heftene kapittel for kapittel.

1. Utdanning og forskning

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

2. Barn og Familie

Ord i saken:

Redaksjonskomiteens ledere hadde blitt enig om at forslag 2.4 Trondheim Arbeiderparti om Underfinansiering av barnehagereformen skulle oversendes redaksjonskomiteen for programmet istedenfor redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Landsstyrets innstilling med den foreslåtte endringen enstemmig vedtatt.

3. Kultur

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

4. Internasjonal

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

5. Sosiale spørsmål

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

6. Arbeid

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

7. Helse og omsorg

Dirigenten gjentok forslag som var kommet fram under debatten i går angående forslag 7.21 og 7.24 og ble vedtatt oversendt begge komiteene.

Vedtak: Landsstyrets innstilling men de to vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

8. Inkludering og mangfold

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

9. Kriminalitet

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

10. By og land

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

11. Ideologi og demokrati

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

12. Skatt og avgifter

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

13. Næring

Ord i saken:

078 Bjørn Jarle Røberg Larsen, Hedmark

Det forslås at 13.5 blir oversendt redaksjonskomiteen for andre politiske saker i tillegg til sentralstyret siden andre likelydende forslag fra Oppland Ap som er forslått oversendt redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Dirigenten – forslaget oversendes enten sentralstyret eller redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker med stort flertall.

Vedtak: Hele kapitlet med Landsstyrets innstilling og forslaget fra 078 Bjørn Jarle Røberg Larsen vedtatt med stort flertall.

14. Samferdsel

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

15. Energi og miljø

Dirigenten gjentok forslag som var kommet fram under debatten i går angående forslag 15.16 og som ble vedtatt oversendt redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Landsstyrets innstilling men den vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Endring og tilleggsforslag til programforslaget

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

oo—oo

SAK 6 – VEDTEKTSENDRINGER

Dirigenten ga ordet til Martin Kolberg som holdt følgende innledning til forslag til organisasjonsuttalelse og nye vedtekter for partiet, hefte 5 samt endrings- og tilleggsforslag til vedtektene:

Min oppgave her nå er å legge fram forslaget til organisasjonsplattformen. Den skal være retningsgivende for det organisatoriske arbeidet i neste landsmøteperiode. Jeg skal også legge fram forslag til nye vedtekter.

Arbeiderpartiets mål er å være et inkluderende, åpent, likestilt og demokratisk parti. Arbeiderpartiet er en demokratisk medlemsorganisasjon. Organisasjonen er partiet, og medlemmene har gjennom vedtektene avgjørende myndighet over partiets politikk, valg og indre utvikling. Dette er grunnlaget for partiets demokrati. Grunnlaget for vår politiske kraft.

Vi skal være et lærende og lyttende parti, med evne til selvkritikk og samfunnskritikk. Medlemmenes kunnskap og kompetanse er partiets framtid. Medlemsutviklingen utfordrer oss. Sentralt gjør vi nå alle grep for at vårt medlemssystem til enhver tid skal være maksimalt oppdatert. Vi blir nå også satt i stand til å holde løpende kontakt med våre medlemmer. Men vi må rekruttere. Arbeiderpartiet skal fortsette å være ambisiøse på medlemsutvikling. Vårt mål er 5.500 nye mennesker hvert år. Det er ingen grunn til at vi ikke skal kunne vokse så mye, med tanke på den oppslutningen vi har i samfunnet. Ny teknologi er viktig, men jobben må gjøres ute i organisasjonen. Det viktigste målet for vår organisasjon er og vil alltid være å mobilisere og fastholde sosialdemokratiske velgere

2. ORGANISASJONSPLATTFORM

Etter vedtak og pålegg i forrige landsmøte har sentralstyret gjennomført organisasjonsdebatten "Politikk er lagarbeid". Debatten resulterte i sentralstyrets forslag til strategisk organisasjonsdokument som ligger til behandling på dette landsmøtet.

Organisasjonsplattformen blir rettesnoren for utviklingen i alle lag, kommunepartier og fylkespartier. På grunnlag av plattformen skal det lages handlingsplaner i hele partiet for å imøtekomme ambisjonene om å være et inkluderende, åpent, likestilt og demokratisk parti. Likestilling og inkludering er et lederansvar på alle nivåer. Hele partiet skal bevisstgjøres på verdien av å bli et mer inkluderende parti, og ansvaret for å nå dette målet.

"- Jeg vil" Org, kultur,

Jeg vil særlig redegjøre for fire prosjekter. Hvert prosjekt viser at det å kombinere djerpe mål med entusiasme, framtidstro og sjølinnsikt gir organisatorisk fornyelse og økt styrke.

Prosjektet *Blå byer blir røde*, viser at det er fullt mulig å gjøre norske byer røde eller rødgrønne fordi fellesskap trengs også i Bergen, i Hamar, i Kristiansand og i Drammen. Jeg er optimistisk fordi vi vet det er mulig å bryte langvarige høyrestyrer, det har vi sett i Trondheim. Det handler om politikk.

Men ikke minst handler det om systematisk og konkret arbeid i partiorganisasjonen. Når vi har en samlet organisasjon, står vi sterkere ovenfor motstanderne om den politiske makten. Kimen er sådd og vi vil se endringer på sikt, i Oslo, i Stavanger og i Fredrikstad. Vi skal systematisk bruke organisasjonsmakt til å vinne tilbake disse byene. Skal vi være enige om det!

Et annet hovedspor finner vi i prosjektet Bastioner Består i Hedmark og Oppland. Der har utfordringen vært å beholde eller gjenerobre historisk høy oppslutning. Ingen kan hvile på sine laurbær, og ingen vinner på det som er gjort. Gjennom samlinger, skolering og aktiv målsetting har kommunene utfordret egne arbeidsformer, kulturer og organisasjonsutvikling. Slik kan bastionene bestå.

Arbeiderpartiet vil være Norges mest inkluderende parti fordi større mangfold gir bedre politikk og en sterkere organisasjon. Våre politiske mål må også virkeliggjøres i vår organisasjon. Dermed er en av våre organisatoriske utfordringer framover er å at også personer med innvandrerbakgrunn skal kunne dele både makten og samfunnsansvaret. Arbeiderpartiet har høy oppslutning fra innvandrebefolkningen, men relativt få medlemmer og tillitsvalgte med minoritetsbakgrunn. Rekruttering av folk med innvandrerbakgrunn, er en sentral oppgave for hele partiet. Vi har en vei å gå, men vi har i perioden gjort konkrete framskritt.

Gjennom og hjelp av å utvikle det vi har kalt for rollemodeller, politikere med minoritetsbakgrunn i kommunestyre, fylkesting og partiorganisasjon allerede, vil vi engasjere flere. Gjennom dette arbeidet har politikere fra tre fylker fått egne tilbud om skolering, diskusjonsarenaer og nettverk. Arbeidet videreføres med Arbeiderpartiets nasjonale rollemodellkonferanse 9. mai. Vi er godt i gang, men hele organisasjonen....

Menn og kvinner skal dele både makten og samfunnsansvaret likt. Kvinnenettverket og partikontoret har arbeidet systematisk siden landsmøtet i 2005 og blant annet etablert Kvinne på topp, mentortilbud til kvinnelige ordførere og etablert møteplasser for kvinnelige ledere i Arbeiderpartiet.

Og det er blitt flere ledere. Vi har etter 2007 54 kvinnelige ordførere – 60 % økning siden 2003. I dag er 8 av 19 fylker ledet av kvinner og i 2008 var andelen kvinner av lokale ledere økt fra 41% til 46,3%.

Vi har fortsatt en overvekt av menn i medlemsmassen, det er fortsatt menn i flertall i lederposisjoner. Vi har mer å gjøre, men Kvinnenettverket er det verktøyet vi trenger for å nå partiets mål om likestilling. Omorganisering til nettverk har vært vellykket.

3. SKOLERING

Vi er det beste partiet på skolering i Norge. I 2007 registrerte vi over 6.000 mennesker på kurs. I 2008 økte vi til 8.000 registrerte mennesker på skolering i Arbeiderpartiet. Nå er ambisjonen at 20% av medlemmene skal på et skoleringstilbud. Det er 10.000 mennesker, det. 10.000 skolerte, trygge og motiverte valgmedarbeidere.

Vellykket skolering krever individuell tilpasning, og ulike nivåer. Skoleringen tar nå partikontoret og organisasjonen nå ansvar for. Ambisjonen har vært å ha attraktive tilbud på alle nivå for å rekruttere, utvikle og videreutvikle politikere. Ingen er utlært, og alle skal kunne utvikle seg videre. Dette har vi tatt lærdom av gjennom nyvinningene Lederutviklingsprogrammet og Kvinne på topp. Siden 2007 har omlag 140 talenter fått opp pulsen og strukket seg, men samtidig blitt bygget opp. Og i juni starter to nye kull.

Samtidig skal vi aldri glemme behovet for rask og tilgjengelig kunnskap for medlemmene. Basiskunnskap og kjennskap til partiets verdier, historie og ideologi bygger organisasjonen, og inkluderer de nye. Derfor ser vi fram til å presentere vårt nye kurstilbud på internett. Rett og slett e-læring – et minimumstilbud til alle medlemmer uavhengig av hvor de bor, hvor mye tid de har og hva slags liv de lever.

Vi har nå et omfattende skoleringsprogram for valgkampen. Alle våre toppkandidater har nettopp gjennomgått intensive kursdager i politikk, grasrotkampanje, kommunikasjon og medier. Til toppscore i evalueringen! Nå står jubelsamlinger foran fylkene. Nå trimmes grasrotkampanjen landet rundt. Vi vet at for hver krone investert i skolering og forankring, får vi igjen flere og mer overbeviste velgere.

4. TEKNOLOGI OG KOMMUNIKASJON

Arbeiderpartiet har tatt kvantesprang i teknologisk utvikling, og har nettopp mottatt priser for beste nettsted og for å være fremst i bruken av sosiale medier. Vi er på høyden med det moderne mediesamfunnet, samtidig som partiet er en levende, demokratisk organisasjon.

Det er fordi satsing på web og sosiale medier ikke er et sidespor for spesielt interesserte, men et viktig spor for partiets aktiviteter. Den omfattende programdebatten som Helga har ledet resulterte, gjennom ny teknologi, i mangedobling av innspill. Vi skal fortsette å bruke teknologi og nye medier som verktøy for medlemskommunikasjon og spissen blir vår nye nettsatsing på nettsamfunnet Origo: Mittarbeiderparti.no. Vi skal sette inn de økonomiske og menneskelige ressursene som trengs for å tilby den beste medlemskommunikasjon på nett.

5. KAMPANJER

Jeg er stolt av at Arbeiderpartiet er med i en bevegelse, hvor faglig politisk samarbeid har vært avgjørende, og fortsatt er en pilar i vår organisasjon og politikk. Det er og blir en vedvarende, historisk oppgave for Arbeiderpartiet å beskytte arbeidstakernes rettigheter og fagbevegelsens plass i samfunnet. Men vi må hver eneste dag, hver på vår plass, utvikle alliansen og samarbeidet med fagbevegelsen. Jeg mener vi har kommet langt med å revitalisere og gjøre et samarbeid sterkt, som kritikerne mente var avleggs. Men det må gjøres om og om igjen, både lokalt og sentralt.

Medlemsorganisasjonen har selvtilliten som trengs for også å være kampanjeorganisasjon. Vi vet at de personlige møtene med velgerne er viktigst for å få våre kjernevelgere til å legge riktig seddel i stemmeurna. Derfor er jeg stolt over at vi de siste årene har blåst støv av den hevdvunne kampanjetradisjonen med husbesøk. For det å gå fra dør til dør for å mobilisere velgere gjorde det Norske Arbeiderparti lenge før Barack Obama kunne snakke rent.

Men det tok tid å få det i gang igjen; det finnes historier fra 2001 om spredte husbesøk. I 2003 hev flere kommuner seg på. I 2005 så vi at det var et viktig virkemiddel, i 2007 hadde det i mange fylker blitt en pilar i grasrotkampanjen. I 2009 er en kvart million husbesøk selve grasrotkampanjen.

6. KOMMENTARER TIL VEDTEKTSENDRINGER

Landsstyret har innstilt på et revidert sett med vedtekter som dere finner i hefte 5. Innen fristen er det kommet til to forslag. La meg komme med noen få kommentarer.

Det var en omfattende prosess ved forrige revisjon som slo fast at intensjonen med §4 er at medlemsmøtet som hovedregel bør være det høyeste organ mellom årsmøtene. Jeg ser at det for store kommuneparti kan være hensiktsmessig å ha representantskap, men dagens vedtekt som stiller krav om minst fem partiavdelinger bør fortsatt opprettholdes, fordi det gir medlemmene best muligheter til innflytelse.

Landsstyret har foretatt en revisjon av kriteriene for æresmedlemskap, som fremhever at det er innsatsen i selve partiarbeidet som skal ligge til grunn for utnevningen, men også politiske verv kan vektlegges. AUFs sine rettigheter i forbindelse med nominasjon både til stortings- og fylkestingsvalg er gjort tydeligere. I forbindelse med konsituering av kommunale grupper er det foreslått presisert hvordan forhandlingsdelegasjonene skal agere. Som en følge av endrede valgkretser, er vedtektene for det samepolitiske arbeidet foreslått endret

Eksklusjonsparagrafen er foreslått presisert slik at ansvarsfordelingen mellom kommune- og fylkespartiet blir helt klar. Det er også presisert hva slags adgang vedkommende har til å redegjøre for sin sak, og at vedkommende skal være suspendert fra partiets arbeid til sluttbehandling.

7. AVSLUTNING

Å utvikle og videreutvikle et parti, er en evig prosess. Når du tror du er kommet i mål, ser du nye mål. Når du tror du er havn, ser du nye farvann. Vi vil ikke komme til noen ende. Men vi vil se når vår organisasjon fungerer:

Når vi medlemsvekst, og beholder medlemmene over tid

Når Ap speiler befolkningen i folkevalgte og tillitsvalgte organ i alder, kjønn og bakgrunn.

Når læring settes i system og medlemmene får opplæring på alle nivåer

Når vi evner å forene det moderne mediesamfunnet med en levende organisasjon

Da er vi synlige også utenom valg, og vinner velgere hver dag.

oo—oo

Dirigenten tok deretter opp forslag til organisasjonsuttalelse og nye vedtekter for partiet, hefte 5 samt endrings- og tilleggsforslag til vedtektene til behandling.

Ordet i saken:

Ragnar Nordgreen, landsstyret, Oppland

090 Per Gunnar Hagelien, Oppland

Karin Karlsen, leder Samepolitisk råd

Martin Kolberg

Følgende forslag ble fremmet under behandlingen:

Tor Erik Forsberg, landsstyret, Østfold

Endringsforslag til vedtektenes retningslinjer for Det norske Arbeiderpartiets kommunepartier § 2 Organisasjonens oppbygging, andre avsnitt:

"Partiavdelingene **og AUF** danner kommunepartiet"

Begrunnelse:

Et kommuneparti har tolket vedtektene dit hen at AUFs medlemmer ikke er likeverdige de øvrige partmedlemmene og dermed ikke sikret de samme rettigheter for innflytelse slik som stemmerett på møter som er åpne for alle medlemmer. Vi kan ikke ha en situasjon hvor det oppstår a- og b-medlemskap i partiet og ber om en presisering slik at manglende organisasjonskunnskap ikke blir til hinder for medlemmers rettmessige innflytelse i partiet.

Vedtak: Forslaget enstemmig vedtatt oversendt til redaksjonskomiteen for organisasjonssaker.

Gerd Janne Kristoffersen, Nord-Trøndelag

Endring i forslaget om vedtekter og organisasjon, §3, 5. Avsnitt, linje 2.

Forslag til ny tekst, avsnitt 5:

Fylkespartiene i Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark har det administrative ansvaret for det samepolitiske arbeidet.

Begrunnelse:

Nord-Trøndelag Arbeiderparti har ansvaret for det samepolitiske arbeidet i det sørsamiske området, som strekker seg fra Saltfjellet i nord til og med Hedmark i sør. Den sørsamiske befolkningen har mange utfordringer i forhold til næringsvirksomhet, kultur og språk. Dette er viktige politikkområder, og vi vil gjerne bidra til å jobbe godt med disse temaene. Vi er imidlertid ikke i stand til å ta på oss flere økonomiske forpliktelser, og er redd det samepolitiske arbeidet blir skadelidende dersom det ikke tilføres nok penger.

Vedtak: Forslaget enstemmig vedtatt oversendt til redaksjonskomiteen for organisasjonssaker.

Ragnar Nordgreen, landsstyret, Oppland

Kjønnskoterings-paragrafen § 12.9

Landsstyrets fortolkning av vedtektene skrives inn i vedtektene. § 12.9 får da denne ordlyden:

Ved alle valg, nominasjoner og oppnevninger skal begge kjønn være representert med 50 prosent. Når representanttallet ikke er delelig med 2, er 50-prosentregelen å forstå slik at hvert kjønn skal være med så nær opp til 50 prosent som praktisk mulig.

Ved nominasjon til Stortings- og Sametingsvalg skal regelen praktiseres slik at kjønnene nomineres annenhver-en. Dette kan fravikes, forutsatt

- at begge kjønn er representert på de to første plassene på valglista,
- at kjønnene er fordelt 50-50 på de antatt sikre plassene, som er det antall plasser partiet har i den valgte forsamlingen i dag,
- at valglista under ett har 50% av hvert kjønn,
- at ingen av kjønnene blir samlet på bunnen av valglista.

Ved nominasjon til fylkestings- og kommunestyrevalg skal begge kjønn være representert på de to første plassene på valglista.

Vedtak: Forslaget enstemmig vedtatt oversendt til redaksjonskomiteen for organisasjonssaker.

205 Hilmar Hol, Sogn og Fjordane

Forslag 16.3 og 16.5

I dette spørsmålet bør partiet ha tillit til sine egne kommunepartiers vurderingsevne. Landsstyret ber landsmøtet avvise forslag 16.3 fra Årdal og 16.5 fra Lørenskog og sier at dagens vedtekter er robuste nok til å imøtekomme kommunepartiernes ønske om representantskap. Nei, det er de ikke, etter landsstyret bestemte at forrige landsmøtes anbefaling "bør" skulle forstås som en ordre – "skal". Landsmøtet ønsker en skikkelig behandling av disse forslagene. Samtidig er det kommet fra forslag om vedtektsendring om at skal være gjeldene. Jeg ber derfor om at landsmøtet oversender disse forslagene til redaksjonskomiteen for organisasjonssaker

Vedtak: Forslaget falt, landsstyrets innstilling ble vedtatt.

Dirigenten tok deretter opp Hefte 5, opp til behandling:

16. Vedtekter

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

17. Organisasjon

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Hefte med endringsforslag til Arbeiderpartiets programforslag og partiets vedtekter

Vedtak: Hele heftet enstemmig vedtatt oversendt redaksjonskomiteen for programmet.

00—00

SAK 3 – INNSTILLING OM BERETNINGEN

Dirigenten ga ordet til beretningskomiteens leder Helge Stoltenberg som la fram følgende innstilling for perioden 01.01.07 – 31.12.08:

Beretningen for 2007 – 2008 gir en bred oversikt over partiets virksomhet i perioden. Den politiske virksomheten har vært drevet i tråd med partiets program og aktivitetsplaner. Arbeidet har vært preget av kommune- og fylkestingsvalget og forberedelsene til stortingsvalget og landsmøtet i år.

Landsmøtet

Det norske Arbeiderpartis 61. ordinære landsmøte ble avholdt i Oslo 19. – 22. april 2007. Landsmøtet vedtok Lokalpolitisk plattform, i tillegg til 11 uttalelser. Tidligere generalsekretær i FN, Kofi Annan og de tidligere statsministrene Gro Harlem Brundtland og Odvar Nordli holdt alle hilsningstaler til landsmøtet.

Landsstyret

Landsstyret har i perioden hatt 5 møter og behandlet en rekke saker.

Sentralstyret

Sentralstyret har vært samlet i 32 møter (herav 3 telefonmøter), behandlet 189 saker, og hatt 2 faste utvalg, 1 råd, 1 forum, 1 programkomitè og 1 valgkomitè for landsmøtet. I tillegg har det hatt et styre for Rachel Grepp-heimen. Det er utnevnt 12 æresmedlemmer.

Partikontoret

Ved utgangen av siste periode var 31 personer ansatt ved partikontoret, herav en valgt og 2 vikariater. Partiet har i tillegg arbeidsgiveransvaret for 23 fylkessekretærer. Det er 6 personer i permisjon uten lønn.

Medlemsutviklingen

Landsmøtet i 2007 vedtok justeringer i kontingentinnkrevningen. Dette har partikontoret hatt gode erfaringer med. For at partiet skal ha best mulig verktøy for partiets tillitsvalgte, ble det høsten 2008 igangsatt arbeid med å videreutvikle og forbedre partiets medlemssystem. Dette arbeidet slutføres våren 2009 og vil gi hele organisasjonen et tidsmessig godt medlemssystem som vil lette arbeidet for våre tillitsvalgte og for partiets avdelinger.

Komiteen konstaterer at partiet hadde en økning i medlemstallet på 911 medlemmer fra 2006 til 2007, og en nedgang i medlemstallet på 2 573 fra 2007 til 2008. Totalt var det ved utgangen av 2008 48 589 medlemmer.

Programarbeidet

Sentralstyret satte 11.06.2007 ned en programkomitè for partiprogrammet for 2009–2013. Den har vært ledet av nestleder Helga Pedersen. De fikk i oppdrag å utforme Arbeiderpartiets program, og lage en prosess rundt dette. Debatten rundt programmet ble gitt navnet: Sosialdemokrati 2020. Komiteen registrerer at programkomiteen reiste på samråd i hele landet, men den hadde også samråd på partikontoret med ulike temaer. Det var også åpne dager hvor programkomiteen tok i mot innspill fra interesserte organisasjoner. Det ble sendt ut 1 000 brev til organisasjoner med forespørsel om innspill til programmet. Det ble også holdt åpne dager hvor programkomiteen tok imot innspill fra interesserte organisasjoner. Dessuten ble det laget et eget opplegg på internett som over 20 000 var inne og tittet på. Det ble også laget 17 firesiders hefter på ulike temaer, og disse ble sendt ut til debatt i alle lag og avdelinger i partiet. Det ble også sendt ut et elektronisk spørreskjema til alle medlemmer. Komiteen konstaterer at det til sammen kom inn ca. 8 000 innspill til programkomiteen. På bakgrunn av dette, ble det utarbeidet et program som ble

sendt ut i organisasjonen januar 2009, med frist for innspill 31.03.2009. Endringsforslag til programmet ble behandlet av landsstyret som oversender dette til landsmøtet. Programmet skal endelig vedtas på dette landsmøtet.

Komiteen vil bemerke at Jon Hippe ved en feil er ført opp som medlem i programkomiteen.

Informasjons- og kommunikasjonsarbeidet

Hovedmålet med vårt kommunikasjonsarbeidet er å formidle vår politikk og våre resultater på en best mulig måte. En av hovedutfordringene er å finne gode rutiner og metoder for god koordinering av informasjons- og pressearbeidet mellom partikontor, fylkeskontorer, stortingsgruppe og regjeringsapparat. Komiteen er glad for at dette arbeidet har blitt bedre i løpet av perioden.

Partiet har utviklet en effektiv infrastruktur for internkommunikasjon ved viktige hendelser, som innbefatter bruk av sms, telefonkonferanser, e-post og hjemmesiden.

Komiteen merker seg at en spørreundersøkelse blant norske journalister som er laget av Aalund Business Research høsten 2008 viser at Arbeiderpartiet havner på andreplass når det gjelder presse og informasjonsarbeid. Medlemsbladet sammen som i perioden har kommet ut med 4 nummer per år, vil i valgkampen komme ut som et månedlig avis kalt "Valg 09". Dette for å komme hyppigere i kontakt med alle medlemmene.

Partiet har etablert seg på en rekke sosiale nettsamfunn, fått ny publiseringsløsning for nettsidene og begynt å jobbe med web-tv.

Kommune- og fylkestingsvalgkampen 2007

Ved kommune- og fylkestingsvalget styrket partiet sin posisjon i kommuner og fylker. Vi fikk 180 ordførere. Og komiteen merker seg at 54 av disse var kvinner. Vi fikk 8 fylkesordførere og 4 fylkesrådsledere. Ved kommunevalget fikk partiet 26,9 prosent, og ved fylkestingsvalget 30,8 prosent. Partiet ble størst i 17 av 19 fylker og størst i 225 kommuner. Vi hadde størst framgang i 109 kommuner.

I tillegg merker komiteen seg at Arbeiderpartiet ble største parti med 21,4 prosent oppslutning ved skolevalgene. Fremgangen fra kommunevalget i 2003 var på hele 7,9 prosentpoeng. Komiteen mener AUF gjorde en kjempeinnsats og vant skolevalgene.

Faglig/politisk arbeid

Partiet har i perioden sammen med LO hatt en samarbeidskomitè. Denne komiteen har hatt møter annenhver mandag. I tillegg er det blitt arrangert frokostmøter hver måned og to konferanser. Den faglig/politiske valgkampen ble gjennomført i samarbeid med LO og forbundene. Komiteen merker seg at engasjementet fra fagbevegelsen var en viktig grunn for det gode valgresultatet i 2007.

Kommunalpolitisk arbeid

Det kommunalpolitiske nettverket består av stortingsgruppas kommunalfraksjon og våre fremste tillitsvalgte i KS, fylkesordførerkollegiet og Fagforbundet.

Det ble i 2007 avholdt en ordførerkonferanse, mens det i 2008 ble avholdt 2 slike konferanser.

I forkant av KS Landsting i Molde januar 2008 ble det gjort en jobb for å få til et rødgrønt samarbeid på tinget. Komiteen konstaterer at partiet lyktes med dette og partiet fikk utvidet sin representasjon i KS hovedstyre fra 3 til 4 personer. Halvdan Skard ble gjenvalgt som leder, Solveig Kvidal ble gjenvalgt i Hovedstyret, og vår gruppeleder i KS Landsstyre Jørund

A. Ruud, og Gunda Johansen er våre nye i Hovedstyret. I tillegg er partiet representert i KS Landsstyre med 7 fylkesledere og 6 landstingsvalgte landsstyremedlemmer.

Samepolitisk råd

Samepolitisk råd har i perioden avholdt 5 møter, 5 telefonmøter og 4 fellesmøter med Sametingsgruppa. I tillegg er det avholdt flere møter i forbindelse med den nye organiseringen ved sametingsvalget og opprettelse av nye samepolitiske forum.

Sametingsgruppa

Etter at Norske Samers Riksforbund og samarbeidspartnerne kastet kortene overtok Arbeiderpartiet styringa av Sametinget 26. september 2007 og dannet et mindretalls sametingsråd. Egil Olli ble president og Marianne Balto ble visepresident. I tillegg fikk partiet de tre sametingsrådene Vibeke Larsen, Jørn Are Gaski og Hilde Nyvoll. Komiteen merker seg at partiet har fått større påvirkningskraft, større ansvar og styringsmuligheter etter dannelsen av sametingsrådet som er i mindretall.

Kvinnenettverket

Styringsgruppa skal være en pådriver for å sette kvinnepolitiske saker på dagsorden og rekruttere, skolere og motivere alle kvinner i partiet til politisk arbeid, og særlig til lederposisjoner. Den skal også ivareta forpliktelsene og ansvaret Arbeiderpartiet har overfor kvinnebevegelsen internasjonalt og i forhold til "Kvinner Kan"-kursene. Sentralstyret vedtok i møte 2. juni 2008 Handlingsplan for likestilling. Den beskriver hvordan vi gjennom systematisk arbeid i alle ledd i organisasjonen skal bli Norges mest likestilte parti. Vi vil ha flere kvinner i både de folkevalgte organene og i partiets organisasjon. Skolering og trening er nøkkelen for å nå våre mål. Komiteen merker seg at kvinnenettverket etter valget i 2007 opprettet kvinnenettverket en mentorordning for våre kvinnelige ordførere. Lise Christoffersen ble på SIW-kongressen i juni 2008 valgt som visepresident i SIW. Women Can Do It – Kvinner Kan finnes nå i nærmere 25 land i både Europa, Asia og Afrika. Det har bl.a. blitt avholdt 14 Kvinner Kan-kurs i Sør-Sudan.

Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF)

Komiteens mener AUFs beretning viser at organisasjonen kan se tilbake på to veldig aktive og innholdsrike år. De sier selv at det har vært et godt samarbeid med partiet. AUF var med på å sørge for at partiet gikk frem i kommuner og fylker over hele landet ved valget i 2007. Organisasjonens hovedmål har vært miljø, internasjonal solidaritet og toleranse, utdanning og arbeid og organisasjon. Dette har dannet grunnlaget for AUFs arbeid i beretningsperioden. Perioden har også vært god organisatorisk for AUF, med en stor økning i medlemstallet, styrket økonomi, styrkede lokallag, flere sommerleirdeltakere og økt satsing på skolering av medlemmene. Komiteen merker seg at medlemstallet steg fra 7727 i 2006 til 9571 i 2008. Dette er en økning på hele 24 prosent.

Internasjonalt samarbeid

Arbeiderpartiet har et eget internasjonalt utvalg som jobber etter en strategi som er vedtatt av sentralstyret. Komiteen merker seg at 10 fylkespartier har egne internasjonale utvalg eller forum.

Arbeiderpartiet har i beretningsperioden hatt et nært samarbeid med de nordiske sosialdemokratiske partiene og de faglige landsorganisasjonene gjennom Arbeiderbevegelsens nordiske samarbeidskomité SAMAK.

Arbeiderpartiet er fullt medlem av De europeiske sosialdemokraters parti, PES. Espen Barth-Eide representerer partiet i presidiet i PES.

Arbeiderpartiet deltar også aktivt i Sosialistinternasjonalen.

Arbeiderpartiets stortingsgruppe og Regjeringen

Stortingsgruppa og Regjeringen kan vise til en bred og god beretning for virksomheten i perioden. Komiteen mener dette gir en god beskrivelse av arbeidet innenfor de ulike politikkområdene.

Vi gikk til valg for å gi Norge en ny retning. Vi lovet å skape mer rettferdig fordeling. Vi lovet å sette en stopper for privatisering av skole og velferd. Vi lovet å satse på fellesskapet fremfor store kutt i skattene. Vi lovet å satse i hele landet. Det har vi gjort. Norge er på riktig vei. Landet har fått en ny kurs. Vi har ei regjering som holder orden i norsk økonomi i ei tid med stor uro i verden rundt oss.

Oslo, 18. april 2009

Helge Stoltenberg – leder /s/

Linda Holien /s/

Randi Ness /s/

Svein Bjørn Aasnes – sekretær /s/

Ordet i saken:

234 Tore O . Sandvik, Sør-Trøndelag
207 Svein Arild Dale, Sogn og Fjordane
286 Synnøve Søndergaard, Troms

Vedtak: Beretningen enstemmig godkjent.

oo—oo

SAK 4 – INNSTILLING FRA KONTROLLKOMITEEN

Dirigenten ga ordet til Ann-Marit Sæbønes, leder av kontrollkomiteens som la fram følgende beretning:

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

KONTROLLKOMITEENS BERETNING FOR 2008

Kontrollkomiteen består av:

Ann-Marit Sæbønes
Asbjørn Kristoffersen
Kjell Engebregtsen

Varamedlemmer:

Rune Tokde
Hilde Thorkildsen

Det organisasjonsmessige ansvaret for kontroll med partiets regnskaper og økonomiforvaltning er tillagt Kontrollkomiteen. I overensstemmelse med regnskapslov fra 1998 og partiets lover, behandler Landsstyret partiets regnskaper. Kontrollkomiteens ansvar overfor Youngstorget Eiendom AS gjelder kun forvaltning av partiets eierinteresser. Youngstorget Eiendom AS har eget styre og generalforsamling. Kontrollkomiteen skal avgi sin innberetning for regnskap for 2008 til Landsstyret.

I 2008 har Kontrollkomiteen avholdt 3 møter. Både kontorsjef og økonomileder har deltatt på Kontrollkomiteens møter. Kontrollkomiteens hovedoppgave er å kontrollere om de økonomiske disposisjoner som er foretatt er i henhold til gjeldende vedtak fattet av styrende organer. Komiteen har gjennomgått Sentralstyrets og Landsstyrets protokoller. Inkludert i DnA's regnskap er partiets andel av resultatet i Youngstorget Eiendom AS.

DnA's regnskap for 2008 viser et underskudd på kr. 3.358.752,-

Dette skyldes særlig to forhold:

Det første er krisen i finansmarkedet som førte til at man ikke oppnådde forventet

verdiskning på plassering i fond. Dette er ikke et realisert tap.

Det andre skyldes uforutsatte, store pensjonskostnader.

Egenkapitalen er på kr. 67,5 mill og tilsvarende 73 % av totalkapitalen

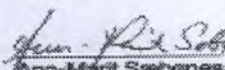
Konsernet fikk i 2008 et underskudd på kr. 3.621.556,-

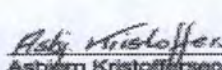
Egenkapitalen er på kr. 66,85 mill og tilsvarende 35,2 % av totalkapitalen.

Kontrollkomiteen har hatt tilgang til all relevant materiale og fått svar på de spørsmål som den har stilt. Arbeidet med økonomiforvaltningen foregår etter gjeldende lover, regler, retningslinjer og vedtak. Samarbeidet mellom ledelsen, Kontrollkomiteen, revisor og økonomileder har vært godt.

Kontrollkomiteen legger med dette fram sin beretning for 2008 for Landsstyret, og etter innstilling fra Sentralstyret bes Landsstyret om å foreta en endelig godkjenning av DnA's regnskap for 2008.

Oslo, 17. april 2008

Ann-Marit Sæbønes
Leder

Asbjørn Kristoffersen

Kjell Engebregtsen

Side 1 av 1

Vedtak: Beretningen enstemmig godkjent.

00—00

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg som introduserte Marit Breivik som holdt en innledning om "God lagånd gir valgseier".

Jens Stoltenberg takket Marit Breivik og overrakte henne en langstilket rose

Møtet tok pause.

Møtet ble satt igjen kl 15.30.

00—00

Møtet startet igjen med et kulturelt innslag av Nora Foss Al Jabri. Jens Stoltenberg takket henne og overrakte henne en langstilket rose.

SAK 8 – SOSIALDEMOKRATI 2020 – NYTT PARTIPROGRAM

Dirigenten ga ordet til Helga Pedersen holdt følgende innledning om Partiprogrammet 2009-2013:

Kjære landsmøte. Kjære venner

Programdebatten i Arbeiderpartiet er det viktigste og mest betydningsfulle politiske verksted i Norge. Ikke noe annet sted deltar så mange. Ikke noe annet sted har medlemmene så stor innflytelse på samfunnsutviklingen i Norge. Og ikke noe annet sted er sjansen så stor for at det som vedtas i programmet blir gjennomført.

Da vi var samlet i denne salen for fire år siden vedtok vi en ny pensjonsreform. Vi vedtok at fagforeningsfradraget skulle dobles. Vi retta opp kuttene i dagpengeordningen. Og vi vedtok ungdomsgaranti og kulturløft

Det som var bokstaver på et papir etter landsmøtet i 2005 - er blitt virkelighet i 2009. På samme måte som det ble virkelighet da landsmøtet vårt i 1953 programfestet mer elektrisk kraft til hjemmene, innlagt vann, vaskemaskiner og kjøleskap. Og i 1957 da partiet vedtok at vi ikke skulle ha atomvåpen på norsk jord. Eller da landsmøtet vårt i 1969 programfestet partiets støtte til selvbestemt abort. Alt ble virkelighet! Derfor er det med både stolthet og ydmykhet at programkomiteen har brukt de siste to årene til å lage forslaget til program som dette møtet skal vedta. Det har vært et privilegium. Vi har truffet hundrevis av mennesker og fått tusenvis av brev og e-poster. Jeg takker alle her, og hele partiorganisasjonen. Og jeg takker også de utenfor partiet som gjennom brev og blogger og møter engasjerer seg i hva Arbeiderpartiet skal mene om framtiden.

Vi har diskutert samepolitikk i Varangerbotn. Vi har lært om helseteknologi på St. Olavs hospital. Vi har møtt klimaforskere i Bergen og Tromsø. Og vi har snakka med folk om levekårsforskjeller på østkanten i Oslo. Det har vært heftige diskusjoner, kritiske spørsmål, mye latter, og også noen tårer i vårt møte med folk og deres historier. Resultatet skal dere ta stilling til. Vi er beriket med hele 700 tilleggforslag. Det engasjementet er imponerende. Det vil gjøre programmet enda bedre når det vedtas på tirsdag. Trygghets-partiet. Gjennom hele etterkrigs-perioden har Arbeiderpartiet vært landets klart største parti. Den tilliten vi har hos velgerne har skapt oppsikt og beundring hos politikere i andre land. Og åpenbart frustrasjon hos politiske motstandere her hjemme. Hva er så årsaken til at vi gjennom tre generasjoner har oppnådd så sterk oppslutning? Noen vil svare ansvarlighet. Andre vil peke på viljen til å prioritere. Mange vil si det skyldes fordelingspolitikken. Alt stemmer. Men mer enn noe annet er det evnen til å sette enkeltmenneskets trygghet i fokus. Trygghet er den røde tråden i suksessen til sosialdemokratiet.

Vi har fått støtte i det brede lag av befolkningen. I alle aldersgrupper, yrkesgrupper, hos kvinner, hos menn, i hele landet - fordi vi har møtt mennesker i deres hverdag. Og vi har søkt etter svar på det som skaper utrygghet i menneskenes liv: Den gang da folk var redd for å bli syk fordi det ikke fantes en sykkelønsordning. Den gang da folk var redd for å bli gammel fordi det ikke fantes trygdeordninger. Og den gangen det ikke var lykke men ulykke forbundet med det å få barn hvis det skjedde utenfor ekteskapet.

Arbeiderpartiet formulerte politikk. Arbeiderpartiet satte nye mål. Partiet tok steg for steg – dag for dag – for mer trygghet i hverdagen. Slik er det også med dette partiprogrammet. Det består av syv kapitler og 25.450 ord. Men det kan oppsummeres i dette ene: *Trygghet* Behovet for trygghet i 2009 er annerledes enn i 1909 og 1959. *Forutsetningen* for å skape trygghet er akkurat den samme:

Solidaritet

Trygve Bratteli sa det slik i 1975 om neste generasjons trygghet: *"Tryggheten vil avhenge av om vi bedre enn hittil i fellesskap kan forvalte ressursene. Det avgjørende for menneskenes trygghet vil da ikke være det økonomiske nivå, men solidaritetens nivå"*.

Nå er vi her – en drøy generasjon etter Brattelis framtidsanalyse. Vi er rikere enn noen gang. På det området er vi kommet ufattelig mye lengre enn hva man kunne drømme om den gangen. Men solidariteten – forutsetningen for å skape trygghet for alle – kommer ikke av seg selv. Den må skapes gjennom verdier, holdninger og samfunnsdebatt. Den må skapes gjennom politiske prioriteringer. Den må skapes gjennom partiprogram. Vårt nye program handler om trygghet for enkeltmennesker. Programmet løfter fram tre viktige tryggheter: Trygghet for arbeid og utdanning. Trygghet for vår felles velferd. Trygghet for miljøet. Trygghet for arbeid

Kampen mot ledighet er jobb nummer 1 for Det norske Arbeiderparti. Vi har hatt det som viktigste sak i alle epoker av vår historie. Da det var massearbeidsledighet tidlig i det forrige århundre. Da Norge opplevde rekordledighet for to tiår siden. Vi har også hatt det i de årene vi nå har lagt bak oss med høykonjunktur: Høyrepartiene har konsekvent foreslått kutt i arbeidsmarkeds- og kvalifiseringstiltak. Vi har holdt et høyt nivå også når ledigheten var rekordlav.

Kampen for arbeid er vårt fremste historiske kjennetegn.

Vi vil et samfunn med arbeid til alle.

Vi vil ha et arbeidsliv der jobben er meningsfull.

Vi vil ha et arbeidsliv som preges av demokrati på arbeidsplassen

Programforslaget viderefører denne tradisjonen.

Vi kjemper mot ledighet.

Vi satser på kunnskap og forskning.

Vi forsterker kampen mot sosial dumping.

Kjære landsmøte – det var ingen tilfeldighet at dette partiet i 1887 tok navnet Det forenede norske ARBEIDERPARTI.

Vi har båret det gjennom internasjonale kriser, uroer i finansmarkedene og motkonjunkturer av alle slag.

Vi er Arbeiderpartiet fordi arbeid til alle er *jobb nummer én*

Trygghet uansett hvor du bor

To av NRKs aller største publikumssuksesser er programserien "Der ingen skulle tru at noen kunne bu" og "Himmelblå" som mange her i salen har fulgt nå i vinter.

Begge seriene beskriver noe av det mangfoldet vi har i Norge. Vi er stolte av at kysten, fjellområdene, viddene og de dype skogene i hele landet er bebodd. Ikke for nostalgis skyld, eller fordi det er et mål i seg selv at det skal bo folk i hver krik og krok. Men fordi vi ønsker å gi folk valgfrihet.

Men sterke lokalsamfunn i alle deler av landet kommer ikke av seg selv.

Det kan ikke overlates til markedet.

Det krever politisk innsatsvilje om vi skal bevare dette mangfoldet og denne valgfriheten også for framtida.

- Den aktive næringspolitikken skal bidra til at det finnes oppegående bedrifter og trygge og spennende arbeidsplasser i hele landet.

- Ved at vi prioriterer velferd framfor skatteletter og ved at vi sier nei til å privatisere og kommersialisere grunnleggende velferdstjenester, så skal vi sikre en god skole, et godt helsevesen og andre offentlige tjenester over hele landet.

- Gjennom kulturløftet skal vi bidra til at ting skjer der du bor.

Vi skal være det partiet som har den beste politikken for å ta i bruk mulighetene i hele landet. Og vi skal ha den beste bypolitikken og ta tak i byenes problemer. Og vi skal være det partiet som er best på å se sammenhengene mellom det som skjer i byene og det som skjer ute i landet.

Partivenner,

Selv om jeg kommer fra Norges nordligste fylke er jeg en varm tilhenger av å oppgradere E6 og E18 på Østlandet.

Og at vi nå må ta et krafttak for jernbanen.

Fordi det er viktig for menneskene som bor her, og som altfor lenge har levd med tog som ikke kommer, eller som går på helt andre tidspunkt enn det man forventa – eller som tøffer fram i svært lav hastighet.

Det er viktig for folk på Østlandet. Men det er også avgjørende for hele landet at kommunikasjonsløsningene er gode i og rundt hovedstaden. At Oslo havn fungerer effektivt, og at flytoget tar oss raskt og smertefritt inn til sentrum når vi er på landsmøte.

Når det bygges ny nasjonal cruisekai i Honningsvåg, så betyr det bedre rammebetingelser for reiselivsnæringa – ikke bare i Nordkapp kommune, men også for alle hotellene i Oslo og Bergen som drar nytte av at japanerne overnatter på veien nordover.

På samme måte som det er viktig for fellesskapet at vi har gode veier, havner og flyplasser i distriktene. Når laksen slipper å stå i kø på vei til fiskesultne franskmenn, så betyr det bedre lønnsomhet for oppdretterne og dermed tryggere arbeidsplasser på kysten. Og skatteinntekter til fellesskapet.

De neste ti årene skal vi gjennomføre en gedigent samferdselsløft, fordi det bidrar til mer trygghet i trafikken og trygghet for arbeidsplasser. Og fordi det binder Norge – og by og land – sammen.

Kjære landsmøte

Jeg kan ikke la være å nevne nordområdepolitikken på en dag da vi skal diskutere framtida til det norske samfunnet.

Når vi har brukt så mye tid på de to siste landsmøtene og i regjeringa på å utforme vår nordområdepolitikk, så er det ikke bare fordi Arbeiderpartiet er glad i den nordnorske landsdelen og ønsker at den skal blomstre.

Det er også fordi det som skjer i nord er viktig for landet vårt: at vi hevder suverenitet og ivaretar nasjonale interesser. Når vi bekjemper tjuvfiske i Barentshavet, så tjener både finnmarkinger og sunnmøringer på det – bokstavelig talt.

Regjeringen satser på nordområdene fordi det gir Norge enorme muligheter til å ta ledelsen i en region som i årene framover vil bli gjenstand for et sterkt internasjonalt fokus.

For her forvalter Norge et av verdens mest ressursrike områder.

Vi er og skal fortsette med å være verdensledende på å forvalte de naturressursene som finnes her. Fordi vi har store fiskebestander som vi ønsker å ta vare på som grunnlag for bosettinga i framtida. Men også fordi utviklingen av olje og gass innebærer både trusler og muligheter. Det er bred enighet i Arbeiderpartiet om at olje- og gassressursene i nord skal tas i bruk, og at slik aktivitet skal gi synlige ringvirkninger i nord.

Så ser vi i de siste månedenes debatt at det er mange både i og utafor partiet som engasjerer seg i hva som skal skje med feltene utenfor Lofoten og Vesterålen.

Her går flertallet i programkomiteen inn for at vi skal gjøre det vi sa vi skulle gjøre da vi la fram forvaltningsplanen for Barentshavet i 2006: nemlig samle inn nødvendig kunnskap om havbunn, sjøfugl og geologi for å ha det beste grunnlaget for å ta en riktig beslutning når forvaltningsplanen skal revideres i 2010. Noen har sagt at dette er feigt av Arbeiderpartiet; at vi bør si et bastant ja eller nei nå. Det ville i så fall være et brudd på gode tradisjoner både i Arbeiderpartiet og i norsk ressursforvaltning: nemlig at vi skal bygge våre beslutninger på den beste tilgjengelige kunnskapen. Og jeg husker også at noen prøvde å angripe oss med de samme argumentene i 2005, fordi vi i programmet den gangen sa at vi skulle ta stilling til hvilke områder i Barentshavet som skulle åpnes og hvilke som skulle forbli stengte når vi la fram forvaltningsplanen. Og hva ble resultatet av den prosessen? Jo, at petroleumsnæringa var fornøyd med å få tilgang på nye areal, at vi tok hensyn til viktige miljøinteresser, at den

nordnorske landsdelen var tilfreds, og at fiskerne sa at de hadde fått gjennomslag for alle sine krav. Det var klokt å bruke nødvendig tid på å finne de gode løsningene den gangen, og det skal vi også gjøre i forhold til Lofoten og Vesterålen.

Til de som ønsker å sette i gang petroleumsvirksomhet i disse områdene umiddelbart vil jeg si: AP skal være positiv til å ta i bruk nye muligheter i nord, men det er ikke vår linje å si ja til alt, overalt, så fort som mulig og til enhver pris. Uansett om det blir ja eller nei så skal vi være helt trygge på miljø- og fiskerinteressen ikke settes på spill. .

Så vil jeg like sterkt understreke at et vedtak nå som minner om varig vern – det samsvarer dårlig med måten Arbeiderpartiet håndterer store, viktige spørsmål som dette.

Derfor er jeg meget sterk tilhenger av at vi skal gjøre det vi har sagt hele tiden; nemlig hente inn kunnskap først, så konkludere.

Det god Arbeiderparti tradisjon.

Trygghet for utdanning

Landsmøte

Min farmor var født helt i starten på forrige århundre. Da hun vokste opp i Vestertana, fikk hun gå på skole fra hun var syv og til hun ble konfirmert. Ikke hver dag. Ikke hele året. Hun var ikke store jenta før hun måtte ut i arbeid.

En generasjon senere var tilbudet utvidet. Min mor gikk på skole hele skoleåret. Hun var sikret 8 års skolegang. Hun var til og med så heldig at hun fikk tre års sykepleieutdanning – som 1 av 2 i en søskenflokk på åtte.

Selv gikk jeg på skole et par år før Gudmund Hernes innførte lovfestet rett til videregående opplæring for alle. Og jeg fikk studere på Universitet i Tromsø fordi framsynte og modige politikere – tross advarsler om eksperimenter – i 1968 vedtok at landet skulle ha en slik motor også lengst nord.

Min lille datter på to og et halvt er sikret plass i barnehagen, grunnskolen, videregående skole og vil selv kunne velge om hun vil studere videre når hun blir stor – i Norge eller i utlandet. Dette er en klassereise over fire generasjoner.

Vi alle har slike historier. Vi har gjennom disse generasjonene fjernet mentale, praktiske og økonomiske hindre for at vanlige arbeidsfolk i dette landet skal kunne bli akkurat det de vil. Vår bevegelse vet hva kunnskap er verdt. I vår historie ruver det skolepolitikere. Helge Sivertsen. Reiulf Steen. Gudmund Hernes. Denne arven er vi stolte av.

Nå er det opp til oss hvordan dette skal utvikles videre. Vi skal ha store ambisjoner for ungene våre, og for skolen vår. Mye er bra. Mye kan bli bedre. Vi skal videre. Det som imidlertid står fast er at vi slår ring om fellesskolen. Der alle elevene møter hverandre i den samme skolehverdagen, uansett bakgrunn – og der det ikke er foreldrenes betalingsevne som skal avgjøre hvilken skolegang du får. Men også i fellesskolen er det for store forskjeller. Om du lykkes avhenger fortsatt av foreldrene dine. Ulikheter går i arv. Vår viktigste oppgave er å gjøre noe med dette. Da er det ikke akseptabelt at det finnes elever som går ut av 10. klasse uten å kunne lese, skrive og regne skikkelig. Det sier seg selv at da er sjansen minimal for at du skal kunne lykkes på videregående. Og vi ser dessverre at der går det skeis for mange. Når en tredjedel av elevene faller fra i videregående, så er det et betydelig samfunnsproblem fordi arbeidslivet går glipp av verdifull kompetanse. Men det verste er jo at for de menneskene det gjelder, så handler det om reduserte muligheter til videre skolegang og jobbmuligheter. Vi klarer ikke å bekjempe sosiale forskjeller om vi ikke greier det i skolen. Vi klarer ikke å sikre rettferdig fordeling hvis vi ikke makter å gi alle barn nødvendig kunnskap i skolen. Derfor inneholder programmet en lang rekke forslag til hva vi skal gjøre de neste årene for skolen.

Jeg vil nevne tre grep som er særlig viktige:

Det første og viktigste er å ha nok lærere, og gode nok lærere:

Skal vi lykkes i å gjøre skolen bedre er det i veldig stor grad lærerne det handler om. For det er i samhandlingen mellom den gode læreren og den enkelte eleven at det læres. Gode lærere gjør at elevene lærer mer og bedre. Vi skal styrke lærerens rolle og status. Byråkrati og andre oppgaver skal bort. Læreren skal få tid til å konsentrere seg om å undervise, og skal ha et solid støtteapparat rundt seg i skolen. Og hun og han skal få både *krav om* og

*støtte for å framstå som en tydelig leder i klasserommet. Vi må gi våre lærere mer autoritet. For når 30 % av norske elever oppgir at det er for mye uro i klasserommene til at de klarer å få fullt utbytte av undervisningen, da er det et problem. Så må vi sikre at lærerne har riktig kompetanse, og er trygge i det de gjør. Som dere vet holder regjeringen på med å lage systematiske ordninger for etter- og videreutdanning. Vi går skrittet videre i programmet - og vil innføre både en *rett* og en *plikt* for lærerne til å holde seg faglig oppdatert. For dette er ikke noe som kan overlates til tilfeldighetene. Du skal ikke være prisgitt å "ha flaks med læreren" for at din sønn eller datter skal få god undervisning. Og vi har heller ikke råd til at flere nyutdannede lærere flykter fra skolen fordi de fikk praksissjokk. Det gir oss et stort ansvar. Arbeiderpartiet, regjeringen, kommunene, lærerne – og foreldrene.*

Det andre viktige grepet er at vi skal ha mer struktur i skolen:

Det er *ikke* bra for elevene hvis de hele tida må skifte mellom ulike grupper. Vi kan ikke ha en skole som overlater elevene til seg selv og der elevene ikke opplever at de er en del av et trygt fellesskap. De som trenger tettere oppfølging rammes selvsagt aller mest. Vi må tilbake til et system hvor alle skal ha sin primære tilhørighet i en *fast klasse eller basisgruppe*. Elever trenger å høre til *ett sted over lengre tid*. Det gir trygghet, og det gir mindre uro.

For det tredje, skal vi innføre heldagsskolen:

28 skoletimer i uka på barnetrinnet. Med mer norsk, matte og engelsk og fysisk aktivitet hver dag.

Kjære venner

Dette har vi jobba for lenge. I neste stortingsperiode skal vi komme i mål. Vi varsler ikke noen ny stor reform. For det er et skrikende behov for stabilitet og ro i skolen, slik at reformene vi har vedtatt får satt seg og virke. Men vi varsler tydeligere mål og klarere nasjonal styring. Med disse tre grepene vil vi få:

Mer kunnskap. Mer læring. En bedre skole. Alle skal med

Vi har gjennom generasjoner med hardt arbeid og rettferdig fordelingspolitikk skapt et av verdens aller, aller beste land å bo i. Men fortsatt er ikke alle med. Det handler om unger som blir sviaket i starten av livet. Om kvinner og menn som ønsker å jobbe, men ikke får muligheten. Om barn som ikke får være med på fritidsaktiviteter fordi mamma ikke har råd. Derfor trenger Norge fortsatt mer solidaritet og mer utjevning. Og la oss gjøre det helt klart: Skatteletter løser ingen problemer for de som faller utafør. Sosiale forskjeller – fattigdom – og utestengelse – må møtes med forebygging og med rettferdig fordeling.

At vi jobber knallhardt for at alle skal ha arbeid, og at vi prioriterer velferd for alle i stedet for skatteletter for de – det er den beste forsikringa mot utenforskap.

Jobb – fellesskole – gratis helsevesen – trygdeordninger – er alle masker i det sikkerhetsnettet som det norske velferdssamfunnet er.

I neste periode vil vi:

- At tennene skal bli en del av kroppen – også i det offentlige helsevesen
- Barnas kulturløft – at alle unger i Norge skal sikres plass i kulturskole
- Styrke retten til heltid og motvirke et kjønnsdelt arbeidsmarked

Dette er nye masker som vil styrke sikkerhetsnettet slik at færre faller igjennom.

Rusløft

Jeg har fått mange innspill til hva jeg skal ta opp i min tale. Da jeg i min VG blogg ba om innspill, fikk jeg mange gode forslag. Ett av dem kommer fra Adrian Rogne, fra Tøyen i Oslo. Han mener vi må fokusere på rusomsorgen. Jeg er 100 prosent enig med Adrian. Arbeiderpartiet må løfte rusomsorgen. Altfor mange rusmisbrukere står i kø for å få behandling. Den køen må bort! Kvaliteten på tilbudet må bli bedre. Hjelpa må komme fortere. Ettervernet må bli bedre. Og vi må bli mye bedre på å forebygge – med ruspolitiske handlingsplaner i kommunene, bedre skjenkekontroll og mer systematisk oppfølging av barn som har foreldre med rusproblemer. Vi skal favne bredt, med mange forskjellige tiltak. Men

først og fremst skal rusmisbrukere behandles med respekt og menneskeverd. Vi skal gjennomføre et rusløft som merkes for de menneskene det gjelder!

Integrering

Partivenner – det finnes fortsatt lokalsamfunn i Norge som kan kalles 100 prosent etnisk norsk. Der alle er født i landet, med familieband bakover i mange generasjoner. Men det er ikke lengre dette som er typisk norsk. Vågå i Gudbrandsdalen er noe av det norske jeg kan tenke meg. Og svært mange av mine forventninger slo til da jeg var der for første gang i fjor høst: flotte fjell, stabbur og god brunost. Men de første menneskene jeg traff etter å ha hilst på Rune Øygard (vår ordfører med 70% oppslutning) – det var damer fra Russland, Thailand og Afrika. Dette er det som er typisk norsk i dag – så vi kan fortsatt trygt bruke Vågå og Gudbrandsdalen som symbol på det. Eller vi kan bruke kvenhovedstaden Vadsø som et eksempel – der byens innbyggere har vært en blanding av samer, kvener og nordmenn. Dit kom Kevin og Brian i mars i år for å begynne på skole. Guttene er fra Honduras, og de hadde ikke sett snø før de kom til Vadsø. Verken Kevin eller Brian kunne norsk, men Brian var likevel kjempefornøyd første dagen, for i hans klasse var det en annen elev som også snakket spansk. Kanskje ikke så rart, for i klassen hans var det elever fra 8 forskjellige nasjoner. I klassen til broren er det elever fra 7 forskjellige land. Dette er det nye norske "vi" i Vadsø. Det flerkulturelle Norge er kommet for å bli. Og det samfunnet er Arbeiderpartiet grunnleggende positiv til. Vi trenger de impulsene innvandringen gir. Vi trenger nyskapingen innvandringen gir.

Så skal vi selvsagt ikke feie under teppet de vanskelige spørsmålene i innvandrings- og integreringspolitikken.. Vårt parti har tatt debatter om abort, NATO, EU, vekst og vern. Selvsagt tar vi debatten om det nye Norge. Vår innvandringspolitikk skal være streng, men rettferdig. Vi sier nei til illegale innvandrere – men ja til flere kvoteflyktninger. Jeg tilhører selv en minoritet. Og minoriteter har rettigheter, og skal ha rettigheter. Men minoriteter ønsker ikke å bli dullet og dallet med. Derfor skal vi også sette krav. For samfunnet vårt må ha noen grunnleggende rammer og verdsett som er klar, tydelig og 100 prosent gyldige for alle. Vi skal være tydelig på rettighetene. Og tydelige på pliktene. I det nye norske vi, skal noen grunnregler være på plass: Ytringsfriheten i Norge gjelder absolutt alle. Likestilling er en grunnleggende verdi. Kvinner og menn er like mye verdt, og skal ha samme muligheter i det norske samfunnet. Og det er ikke akseptabelt å begrense andre menneskers frihet. Gode ferdigheter i norsk er en forutsetning for bred deltakelse i samfunnet, og ikke minst i arbeidslivet. Uten gode nok ferdigheter i norsk klarer vi ikke å få alle med. I dag har vi derfor både en rett og en plikt til norskopplæring. Man har en rett - og myndighetene har et ansvar for å tilby opplæring. Men de som kommer har også en plikt. Den enkelte har et ansvar for å lære seg norsk og om norske samfunnsforhold. I dag er denne retten og plikten på 300 undervisningstimer. Men vi ser at dette ikke er nok. Det store flertallet av deltakere har behov for opplæring ut over 300 timer. Derfor er jeg glad for å kunne melde - at regjeringen denne uken har gått inn for at dagens rett og plikt til norskopplæring skal fordobles - *fra 300 til 600 timer*. Vi vil også foreslå en ting til. For i dag er det ikke et krav om at alle skal avslutte opplæringen med en prøve. Det er i dag opp til den enkelte kommune. Så mange deltakere gjennomfører norskopplæring uten å få dokumentert hvilke kunnskaper han eller hun har. Derfor foreslår vi også det innføres obligatoriske prøver i norsk for de som gjennomfører denne opplæringen.

Partivenner - vi stiller krav. Men vi er rettferdige. Vi krever at alle lærer seg norsk – men skaper tilbud slik at det er mulig for alle. Vi respekterer ulike kulturer og religioner – men viker ikke en tomme på regler og på verdier for ytringsfrihet og likestilling.

Helse og omsorg

Vibeke Arntzen, fra Inderøy i Nord- Trøndelag har skrevet på min blogg og sagt at jeg må ta fram i min tale: Vi kan stå i fare for å miste den tryggheten som vår samfunnsmodell i dag bygger på, dersom høyrepartiene vinner valget. Et helsevesen hvor alt skal privatiseres betyr at alle parter skal tjene på at du er syk. De ser ikke at et system med bruk av helseforsikringer vil gjøre de samme velgerne til de store

tapere. Har du vært mye syk før eller har arvelige sykdommer i familien betyr høy forsikringspremie.

Generelt tror jeg politikken til de borgerlige vil skape et samfunn hvor det ligger en redsel i budd. En redsel for ikke å greie seg, en angst fordi det ikke finnes noe sikkerhetsnett eller noen mulighet til å få flere sjanser når man feiler. Mennesker trenger trygghet for å trives. At alle skal med handler om at vi alle får den hjelpa vi trenger – når vi trenger den – uansett hvor vi bor og hvor mye vi tjener. Derfor er helse og omsorg så viktig for Arbeiderpartiet. Vi har et av verdens aller beste helsevesen, og våre helseministre – Sylvia og Bjarne Håkon – har bidratt til å gjøre det enda bedre. Hovedproblemet i helsevesenet i dag, er at det er for lite samhandling mellom ulike deler av helsevesenet. Det løses ikke bare ved å bevilge enda flere milliarder. Enkelt sagt er utfordringen at alt for mange mennesker i dag havner på sykehus uten at de trenger å være der. Og selv om mange pasienter hadde fått både bedre og billigere behandling andre steder. Særlig gjelder dette eldre mennesker som ofte fraktes i skytteltrafikk mellom eget hjem, sykehjem, og sykehus. De blir kasteballer mellom systemer og innenfor systemer. Jeg tror vi alle har møtt noen som har opplevd det, eller hørt historier om dette. For eksempel om en gammel, syk og hjelpetrengende mann som ble sendt hjem fra sykehuset i drosje uten at kommunen eller noen andre var informert.

Han kom seg ikke inn i huset og ble stående i snøføyka uten at noen visste at han stod der. Ikke fordi at noen ville det. Men fordi systemene ikke snakker sammen. Slik skal vi ikke ha det i Norge. Dette må vi gjøre noe med. Vi må lage en helsetjeneste hvor pasienten får tilbudet så nært eget hjem som mulig. Løsningen på det er først og fremst kommunehelsetjenesten. Vi må bygge en langt sterkere faglig kommunehelsetjeneste. Den må i mye større grad kunne gi behandling hjemme hos pasienten, eller på et sykehjem. Det vil være bra for pasienten, og det vil være bra for samfunnet.

Så må vi ha en betydelig styrking av det forebyggende. Vi må sørge for at flere folk ikke blir så syke at de havner på sykehus. Helse- og omsorgs-Norge henger for dårlig sammen, også på det området. I dag er det kommunen som har ansvaret for å forebygge, mens staten har ansvaret for å reparere. Kommunene har ansvaret for det grunnleggende, staten for spesialistene. Det ligger i dag ingen økonomiske gevinster for kommunene til å forebygge. Lar de være, så tar staten regningen. Og sykehusene på sin side - har ingen eller liten gevinst ved å bidra til at kommunene forebygger sykdom. Den store taperen blir befolkningen og samfunnet. En mulig måte å endre dette på, kan være å gi kommunene ansvar for finansieringen av sykehustjenestene. For eksempel kan man se for seg en løsning hvor vi gir kommunene ansvaret for 20 prosent av den såkalte DRG-finansieringen. Dvs at når en pasient legges inn på et sykehus, så blir kommunen med og betaler for det denne behandlingen koster. Prisen avhenger av hva slags behandling pasienten får. De ordførerne som sitter i salen spisser sikkert ørene nå, og tenker at her kommer det en regning. Det er helt riktig, det gjør det. Men tanken er at dere også skal få penger til å betale regninga med. Hvis man ender opp med 20 prosent DRG-finansiering til kommunene, så betyr det at kommunene vil få overført 13 milliarder kroner for å medfinansiere sykehusbehandling for deres innbyggere. Det betyr at hvis dere gode på forebygging, så vil dere tjene penger på dette. Ganske enkelt fordi her gjelder den gamle regelen om at penger spart er penger tjent.. Vår poeng er at det skal lønne seg for kommunene å unngå at man kommer på sykehus ved å forebygge mer! Det er bra for samfunnets økonomi, men først og fremst er det bra for folks helse.

Partifeller,

Skal vi få til dette må vi styrke kommunehelsetjenesten betydelig og vi må ha langt flere sykehjem. Nå er det nesten 11.000 leger på norske sykehus og 4.000 i kommunene. Skal vi unngå at flere blir så syke at de må på sykehus, så må fastlegene få mer tid per pasient. Og de må få mer kompetanse, slik at de kan forebygge de nye folkesykdommene, som kols, rus, diabetes, kreft og psykiske lidelser. Skal fastlegene makte dette, må det bli flere av dem. Derfor vil samhandlingsreformen også bli en ny fastlegereform. Fram til 2015 vil vi ha ca 2000 nye leger. I hovedsak må dette bli 2.000 nye fastleger i kommunene. Og vi må endre

utdanningen både for leger og for øvrig helsepersonell, fordi den i dag i for stor grad innrettet mot spesialisthelsetjenesten.

Partivenner,

Skal vi sikre alle lik rett til gode, offentlige helsetjenester, er vi helt nødt til å gjennomføre dette. En gedigen desentralisering av helsevesenet vårt. Verdens beste helsevesen skal bli enda bedre. Da må vi gjøre de riktige tingene. Det er et svært arbeid Bjarne Håkon har satt i gang, og som han vil si mer om seinere i dag, men: Denne reformen er helt nødvendig.

Trygghet for miljøet

Venner

Da Trygve Bratteli holdt sin tale om trygghet og solidaritet i 1975, var det under oppseiling en kilde til utrygghet for framtiden som verken han eller noen andre i verden da hadde forutsetninger for å forstå. Det er at mennesket – i tillegg til å skape kriger og sultkatastrofer – også er i stand til å sette hele klodens miljø i fare gjennom utslipp av klimagasser. Vi vet i dag at uten store og verdensomspennende tiltak vil jordkloden endres dramatisk med økt havnivå, surere hav, mer tørke og blant annet store folkevandringer som resultat. Endringene ligger nærmere i tid enn vi tror. Dersom jeg blir like gammel som Håkon Lie, vil jeg fremdeles være i live i 2076. Da vil jeg nødig måtte forklare mine oldebarn hvorfor vi ikke tok de grepene som var nødvendig. Derfor tar Arbeiderpartiet viktige grep på klimaområdet. Viktigst blir det å få på plass en tilstrekkelig ambisiøs og forpliktende global klimaavtale på København møtet i desember. Avtalen må både sikre de nødvendige reduksjoner i den rike delen av verden. Og forpliktende ordninger for finansiering av klimatiltak i utviklingslandene. Det var på det forrige landsmøtet til Arbeiderpartiet at vi formulerte målet om at Norge skal bli karbonnøytrale. Nå foreslår vi å styrke våre klimamålsettinger ytterligere dersom dette kan bidra til en ny og bedre internasjonal klimaavtale. Vi må lykkes med å skape global grønn vekst. Vi skal styrke arbeidet mot avskoging. Vi må omstille oss, skape grønne arbeidsplasser, og en grønn økonomi. Vi må samarbeide med industrien slik at Norge får en lederrolle innen ren teknologi. Vi skal ta i bruk vindkraft og bioenergi, og trappe opp klimaforskningen. Vi må utnytte vannkraft ressursene på en enda bedre måte, ruste opp strømmettet og effektivisere energibruken.

Vi må være ambisiøse på vegne av verdens trygghet. Dette er vår tids største solidaritetsprosjekt. Derfor har vi i programmet som langsiktig mål at hvert menneske på jorda skal tildeles samme rett til å slippe ut Co2.

Avslutning

Kjære landsmøte

Når delegatene på de omtalte landsmøtene i 1953, 1957, 1969 og 2005 reiste hjem visste de at de hadde lagt nye byggesteiner i velferdssamfunnet Norge. Vi vil vite det samme når avslutter landsmøtet tirsdag. Da vil landsmøtets yngste delegater – Pål Kristian Norby Helle fra Lillehammer, 17 år – og Simon Sæbø, 16 år, fra Salangen, Troms, ha vært med å gjøre viktige valg for Norge som vi skal gjennomføre innen 2013. Reis dere! I 2013 er dere henholdsvis 21 og 20 år. Når Arbeiderpartiet gjør slik vi alltid har gjort – levert varene – har Norge opplevd nye, små og store endringer som skal skape trygghet for dere og for alle andre: Nye veier, bruer, havner og togskiner ligger der – som synlige bevis på tidenes samferdselsløft. Vi har innført heldagsskolen og 10 dagers permisjon for å gi omsorg til sine nærmeste. Vi har starta rusløftet og samhandlingsreformen. Det er dette som gir trygghet i hverdagen.

00—00

Dirigenten ga ordet til Martin Kolberg som introduserte Ibrahim Baylan, SAP Sverige som holdt en hilsmingstale på veiene av de internasjonale gjestene.

Følgende hadde ordet i debatten til programmet: (med 3 minutters taletid):

311 Inger-Christin Torp, Sentralstyret
204 Kristin Maurstad, Sogn og Fjordane
017 Tonje Brenna, Akershus
069 Svein Borkhus, Hedmark
170 Unn Therese Omdal Sørensen, Rogaland
297 Willy Pedersen, Finnmark
378 Sturla Sørgaard, Nord-Trøndelag
288 Eva Ottesen, Troms
007 Sindre Martinsen, Østfold
227 Aase Sætran, Sør-Trøndelag
363 Tellef Inge Mørland, Aust-Agder
111 Laila Gustavsen, Buskerud

Dirigenten ga ordet til Bjarne Håkon Hanssen, regjeringen som holdt et innlegg på 15 minutter.

Debatten fortsatte med følgende talere:

162 Odd Omland, Vest-Agder
221 Petter Bjørdal, Møre og Romsdal
036 Mani Hussaini, Akershus
352 Gro Tvedt Anderssen, Oslo
102 Even Aleksander Hagen, Oppland
125 Birgit Pettersen, Vestfold
144 Sigvald Oppebøen Hansen, Telemark
180 Joril Christensen, Hordaland
379 Tone Helen Toften, Nordland

Møtet tok pause.

Møtet ble satt igjen kl 19.15.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

064 Jorid Nordmelan, Oslo søker om permisjon mandag fra kl 0900 til 1300.

Vedtak: Søknaden innvilget.

Debatten fortsatte med følgende talere:

251 Ingvild Kjerkol, Nord-Trøndelag
287 Steffen Jakobsen, Troms
347 Signe Øye, Østfold
114 Steinar Berthelsen, Buskerud
063 Truls Wickholm, Oslo
202 Anne Marit Oppedal, Sogn og Fjordane
099 Bente Jorun Aamodt, Oppland
089 Herdis Bragelien, Hedmark
214 Eva Vinje Aurdal, Møre og Romsdal
233 Erlend Moen, Sør-Trøndelag
177 Jarle Nilsen, Rogaland
296 Eva Lisa Robertsen, Finnmark
262 Eirik Sivertsen, Nordland
021 Malin Lifvergren, Akershus
135 Linda Holien, Telemark

184 Tore Eikeland, Hordaland
250 Morten Kvello, Nord-Trøndelag
076 Asgeir Østli, Hedmark
235 Christopher Perreau, Sør-Trøndelag
266 Anna-Kristin Ljunggren, Nordland
028 Petter Moen, Akershus
198 Linn Kathrin Pilskog, Hordaland
010 Grethe Lintho, Østfold
066 Marit Nybakk, Oslo
104 Odd Erik Sveen, Oppland
051 Nadeem Butt, Oslo
054 Channeh Joof Storvik, Oslo
031 Anne Odenmarck, Akershus
087 Gunn R. Fjæstad, Hedmark
113 Nina Mjøberg, Buskerud
187 Jorun Skåden, Hordaland
271 Martin Skjefstad, Nordland
057 Abdullah Alsabeehg, Oslo
105 Anne-Marte Aslesen, Oppland
209 Harald Bjarte Reite, Sogn og Fjordane
145 Mette K. Ofstad, Telemark
241 Eivind Stende, Sør-Trøndelag
218 Marianne Breivik, Møre og Romsdal
282 Ann-Torild Pettersen, Troms
155 Maya Twedt Berli, Aust-Agder
295 Johan Vasara, Finnmark
070 Njaal Føsker, Hedmark
018 Sindre Kvil, Akershus
176 Siv-Len Strandskog, Rogaland
124 Arve Høiberg, Vestfold
163 Silje Renate Langøy, Vest-Agder
387 Willy Ørnebakk, Sametingsgruppa

Dirigenten ga ordet til Trond Giske, sentralstyret/regjeringen som holdt et lengre innlegg om Kulturløftet.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

246 Alf Daniel Moen, Nord-Trøndelag søker om permisjon mandag fra kl 1000-1200

253 Susanne Bratli, Nord-Trøndelag søker om permisjon mandag fra kl 0900-1100.

Vedtak: Søknadene innvilget.

Dirigenten ga ordet til Helga Pedersen som oppsummerte debatten.

Møtet sluttet 22.10.

Mandag 20. april 2009

Møtet ble satt kl. 09.00.

Møte startet med en hedring av Gro Harlem Brundtland som feiret 70 år. Jens Stoltenberg holdt en tale.

Jens Stoltenberg ga ordet til Anniken Huitfeldt som holdt følgende hilsningstale til Gro:

Kjære Gro

Einar Gerhardsen sa at den største forskjellen Arbeiderpartiet hadde skapt var at vanlige arbeidsfolk ikke lenger måtte stå med lua i hånda

Den største forskjellen du har bidratt til er at vi som er kvinner slipper å velge bort enten arbeid eller barn. Vi kan velge begge deler.

Da du fikk barn var fødselspermisjonen seks uker før fødsel og seks uker etter, nå er den ett år. Da du fikk barn fantes det ikke barnehager for de under tre.

Det du som innførte retten til å være hjemme med sykt barn. Og det var en stor på mange arbeidsplasser da fedre ikke kom på jobb fordi de var hjemme med sykt barn.

På mitt første landmøte, da du var leder, vedtok vi å starte SFO. Nå kan min egen sjuåring slippe å gå hjem alene med nøkkel rundt halsen når skoledagen er slutt, slik jeg gjorde, og dine unger gjorde.

Kjære Gro Du har forandra våre liv.

Det er på tide at du, som er kvinnekampens viktigste pioner, tildeles samme plass i arbeiderbevegelsen historie som klassekampens pionerer; som Gerhardsen og Tranmæl.

Så er vi en generasjon som er oppvokst med begrepet "nyttelast". Vi fikk høre at vi måtte gjøre som hos Gro, det betydde viss noen skulle fra stua til kjøkkenet, så måtte vi ta med brukte glass tilbake og fylle på drikke viss noen skulle ha. Senere har jeg fått høre av sønnen din Knut, at det var Arne Olav som innførte dette hjemme hos dere.

Vi har lett for å glemme hvilke stormer du egentlig sto i; Bli kvitt' a het det i høyresidas kampanje mot deg.

Du fikk høre at kvinner som deltar i yrkeslivet bidrar til skilsmisser, kriminalitet og alle andre samfunnsproblemer: Nå har vi statistikk (og det vet jeg du liker) på det motsatte.

Likestilte menn og kvinner oppgir selv at de har høyere livskvalitet, de får flere barn og de skiller seg mindre. Likestilling bidrar til familieverdier. Norsk menn har blitt lykkeligere av å hente barn i barnehagen og ta oppvasken.

Kjære Gro. Jeg skal avslutte med en historie om min nevø på 20 år. På 90- tallet var han en liten gutt som så rundt seg på de vakre steinstrendene på Haramsøya på Sunnmøre og spurte sin mor, "Mamma, hvem er det som har laget alle disse steinene."

"Nei, jeg vet ikke jeg sa moren hans."

"Men mamma si hvem som har laget steinene?" spurte han utålmodig

"Ja, noen tror kanskje at det er Gud" sa moren han.

"Å ja, sa lille Jonas" lettet over å få svar, "Gud Harlem Brundtland"

Gratulerer med dagen.

oo—oo

Gro Harlem Brundtland holdt deretter en tale til landsmøtet.

00—00

Det kulturelle bidraget var ved Arve Tellefsen på fiolin og Håvard Gimse på klaver. Allsang med Vigdis Fossum Olsen, sang og Torbjørn Vikstvedt, klaver.

Øvrige medvirkende var Oddny Aleksandersen, Hallvard Bakke, Anne-Lise Bakken, Jan Kr. Balstad, Gunnar Berge, Grete Berget, Thorbjørn Berntsen, Ronald Bye, Helen Bøsterud, Werner Christie, Bjarne Mørk Eidem, William Engseth, Kari Gjestebø, Bjørn Tore Godal, Einfrid Halvorsen, Gudmund Hernes, Arvid Johanson, Sigbjørn Johnsen, Per Kleppe, Åse Kleveland, Finn Kristensen, Kari Nordheim-Larsen, Jan Henry T. Olsen, Reidar Sandal, Matz Sandman, Bjørn Skau, Hill-Marta Solberg, Thorvald Stoltenberg, Tove Strand, Nils Totland, Tove Veierød, Gunhild Øyanger og Kurt Mosbakk.

00—00

Møte tok en kort pause.

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg som introduserte Kristin Halvorsen, SV og Liv Signe Navarsete, Senterpartiet som hilste landsmøtet.

Jens Stoltenberg takket de begge for deltakelsen og overrakte de en rosebukett hver.

00—00

SAK 9 – STORTINGSVALGET 2009 OG ARBEIDET I PARTIET

Dirigenten ga ordet til Martin Kolberg som holdt følgende innledning:

1.

Tilslutningen ved demokratiske valg er grunnlaget for vår politiske makt og innflytelse i samfunnet. Dette landsmøtets oppgave er i første rekke å legge grunnlaget for et valgresultat som styrker vår egen posisjon i Stortinget og et nytt flertall for den rødgrønne regjeringen.

Det politiske grunnlaget for vårt arbeid legges gjennom vedtakelsen av arbeidsprogrammet. Jens sin tale, og debatten etter den, trekker opp de store politiske linjene for norsk sosialdemokrati de nærmeste åra.

Denne talen holdes i en sterk tradisjon. På landsmøte etter landsmøte i tiår etter tiår holdes denne talen om hvordan valget skal vinnes.

I mange av disse talene har mine forgjengere snakket om nødvendigheten av samling. Det er derfor jeg med begeistring kan si til landsmøtet at partiet vårt i de seinere åra og nå, er reelt politisk samlet. Vi er samlet på et tydelig sosialdemokratisk grunnlag.

Jeg sier: Det vi sammen har gjort de siste årene har vært en politisk suksess. Samarbeidet med fagbevegelsen er revitalisert og har gitt resultater fullt på høyde med tider som siden er blitt kalt for storhetstid. Vi vant en fantastisk seier politisk seier i 2005. Ikke bare for Arbeiderpartiet, men for hele sentrum/venstre-kraften i det norske samfunnet. Vi har hatt flertallsregjering med tre partier som tydelig har vært tuftet på felles velferd og rettferdig fordeling som sitt politiske grunnlag. Høyrekraftene som hadde styrt i fire år ble skjøvet tilbake. Jeg er glad for at jeg har fått være en del av det.

Regjeringsalliansen med SV og Senterpartiet er ikke en taktisk allianse. Den er tydelig politisk. Med denne flertallsalliansen har vi evnet å flytte debatten og hovedtyngden i norsk politikk. Vi har en regjering som gjennomfører god og tydelig sosialdemokratisk politikk. Åttitallets, og deler av nittitallets mantra om det individualiserte samfunns fortreffelighet er blitt skjøvet tilbake. Felleskapsløsningene står sterkere i befolkningen enn på lenge. Dette er en stor politisk seier. I de fleste andre land, også i Norden, går utviklingen i motsatt retning. Et tydelig resultat av høyreregjeringens politikk i disse landene, hvor politikkenes makt brukes til å legge til rette for markedet.

(Det har blitt slått ring om den norske modellen med relativt små forskjeller, sterke arbeidslivsorganisasjoner, likestilling, god grunnutdanning til alle og universelle offentlige velferdsløsninger som kjennetegn. Utviklingen rundt finanskrisen viser at ønsket om sterkere fellesskap og styring av markedene er et internasjonalt fenomen).

Det lykkes heller ikke lenger høyrekreftene å splitte oss på en slik måte at vi mister kraften og fremgangen. Deres retorikk spiser seg ikke lenger inn i våre rekker. Vi har vunnet tilbake kontrollen over samfunnsutviklingen. Hva handler dette i bunn og grunn om? To ting: Vi har fått tilbake vår politiske selvtillit, og derfor har vi fått velgernes tilslutning til våre verdier.

I disse fire årene har vi flyttet 45 milliarder kroner ut av hendene til de som hadde mest fra før, og over til fellesskapet. Det har gitt oss nye veier, skoler, eldrecentre og bedre sykehus. Det har gitt oss pensjonsreform og gode lønnsoppgjør, og det har gitt samfunnet muligheten til å gå først i kampen mot klimaendringene. Vi sa helse, eldre, arbeid, skole, sosialdemokratiske kjerneverdier, i stedet for skattelettelse til de som hadde mest fra før. Det er dette vi har levert som det heter. Den politiske utvikling og konkrete løfter vi har lovet i Soria Moria erklæringen har vi innfridd. Vi går ikke til valg på hva vi har gjort, men det viser en politisk handlekraft fullt på høyde med tidligere viktige perioder i vår historie.

I sin tale til landsmøtet i 1965, advarte Haakon Lie mot en utvikling hvor Arbeiderpartiet ble et parti bare for kroppsarbeiderne, mens den økte sysselsettingen ikke lengre fant sted i fabrikkene, gruvene, bygge og anleggsplassene eller skogen. Han advarte mot smalere velgergrupper. Dette er en utfordring arbeiderpartiet har tatt. Vi har med møysommelig arbeid evnet å få tillitt hos de bredere grupper av lønnstakere. Det er på dette grunnlaget vi nå er et Arbeiderparti, lønnstakernes parti. Det er en svært nødvendig seier, som gir oss den kraft vi trenger i det politiske arbeidet. Dette må vi også evne i fremtiden.

Det at vi har et flertall, fører selvsagt til kompromisser, men flertallet har gitt politiske resultater for en politisk retning som er vår. Det er forskjell på regjeringsansvar og regjeringsmakt. Nå har vi regjeringsmakt til å styrke den samfunnsutviklingen vi ønsker. Dette valget handler derfor også om å vinne flertall for på den måten å kunne styre politisk.

2.

Vi ser en tydelig utvikling i norsk politikk. Hos høyrepartiene hersker ideologisk fattigdom. Det er ingen ideologisk kraft å få øye på.

Høyre har valgt å gå markedsliberalismens vei. Det er god grunn til å fastslå at partiet ikke lengre er et verdikonservativt parti. Vekten deres ligger nå på å skape et samfunn hvor sterke enkeltaktører kan maksimere sine gevinster på egen hånd, og hvor det ikke lenger ønskes verdikonservative "begrensninger" i form av velferdsnett og samfunnsolidaritet. Svaret er skattelette og privatisering. Og det er det uansett hvilket spørsmål som stilles. Det er deres tanke for hvordan samfunnet skal organiseres.

I disse dager får vi igjen høre at det er store skatteletter som er løsningen. Denne gangen på finanskrisen.

Det er bare litt merkelig at det er akkurat det samme som var løsningen den gangen alle pilene pekte motsatt vei.

Hva er dette: De er lammet. Intellektuelt en logisk brist selvsagt, men først og fremst en grunnleggende politisk forvirring.

Fremskrittspartiet kamouflerer dette med sin populisme og sin opportunistiske politiske praksis.

Den aller første setningen i programmet deres er at "*Fremskrittspartiet er et liberalistisk parti*". De skriver i samme avsnitt at *deres hovedmål* er en sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep. Det er altså *hovedmålet* til partiet. Altså viktigere enn god eldreomsorg. Viktigere enn at ingen blir fattige. Viktigere enn at alle har trygghet. Der har du dette partiets kjerne.

Leser man Fremskrittspartiets program, ser dere raskt at deres mål er det amerikanske samfunnet, slik det var under Bush. Partiet står for lovfestede minimumsløsninger og marked. Det er det fundamentale brudd med det samfunnet som ikke bare vi, men som tre generasjoner nordmenn har bygget.

I sin tale sa Jens at Fremskrittspartiet er det fremste politiske uttrykket for det systemet som skapte finanskrisen.

Det har han selvsagt helt rett i.

Men han kunne gått enda lenger:

Siv Jensen bestyrer markedsliberalismens avdelingskontor i Norge!

På dette avdelingskontoret jobber de nå overtid!

For mens de på dette avdelingskontoret helt til i fjor høst var opptatt å agitere for frislipp, fravær av reguleringer, og kjempe for minst mulig styring, er de nå panisk opptatt med å bortforklare sine standpunkter og politikk..

Døgnet rundt. Med å bortforklare og tildekke hva de har ment i alle år inntil nylig, ja, hva de fortsatt mener, ifølge partiets eget program.

Men de kan prøve så mye de vil. Uansett hvor mye de prøver, klarer de ikke å skjule det faktum at finanskrisen og markedsliberalismens sammenbrudd er det historiske bevis for at de tok feil!

Reagan, Thatcher, Carl I. Hagen og Siv Jensen tok feil. Sosialdemokratiet hadde rett.

Men dette skal vi egentlig ikke raljere over, selv om det er aldri så fristende.

Vi skal ikke harselere med høyrepolitikere verden over som nå nasjonaliserer banker og bruker staten til å redde markedene fra seg selv.

Vi kan egentlig bare registrere at Per Sandberg kaller George W. Bush for "sosialist" i enda et fortvilet forsøk på å distansere seg fra sine politiske forbilder, mens en feirende Siv Jensen smilte mot oss fra republikanernes kongress bare uker før Lehman Brothers kollapset.

Og vi får vel bare ta godt i mot Jan Tore Sanner når han med den nyomvendtes iver angriper Fremskrittspartiet for å drive med "casinoøkonomi."

Men, partifeller, dette er egentlig veldig alvorlig.

Det er alvorlig for de millioner av fortvilte mennesker verden over som nå blir arbeidsløse på grunn av markedsliberalismens sammenbrudd. Det er alvorlig for titusener av nordmenn som blir arbeidsløse av samme årsak.

Og det alvorlige er at Norge kunne vært et annet land om ikke vi hadde forandret retningen for fire år siden. Det er alvorlig om disse kreftene igjen får styring med landet vårt etter valget i september. Det må ikke skje!

Finanskrisen, og årsakene til den, kan bare løses gjennom styring, regulering, politikk og fellesskap. Gjennom sivilisasjon og samfunn, ikke gjennom grådighet og ukultur. Ikke gjennom frislipp og uregulerte markeder!

Fremskrittspartiet sitt slagord er at de vil "fornye Norge". Dette er en underkommunisering. Fremskrittspartiet vil total endre Norge. Og det går en rød tråd i partiets historisk linje. På sitt landsmøte på begynnelsen av 1990-tallet vedtok de at målet var å legge ned den sosialdemokratisk velferdsstaten. 4.mai i fjor sa Siv Jensen til Aftenposten at Fremskrittspartiets "politiske løsninger er så annerledes i forhold til hvordan Norge styres i dag, at det vil kreve en total endring av dagens situasjon." Når Jensen sier hun vil ha en "total endring" av Norge – så tror jeg på det. Med skattelettelse til rikeste, mindre til kommunene og en kommersialisering av skoler, omsorg og helse – vil markedsstyre ta over for folkestyre. Og Norge vil bli et kaldere og hardere samfunn. Vi tror ikke folk vil ha en "total endring" av samfunnet sitt. Vi tror folk vil ha et tryggere og bedre samfunn. Det går vi til valg på.

Derfor sier jeg om min egen konsekvente kamp mot Fremskrittspartiet: Den har vært og er nødvendig.

Jens sa at vi trenger et avklart borgerlig regjeringalternativ. Men uansett hvem som til slutt får være med, eller ikke får være med, i en eventuell borgelig regjering, så vet vi at med en slik regjering vil både Høyre og FrP være sentrale og få innflytelse. Uten begge høyrepartienes medvirkning, ingen borgerlig regjering. Da får vi den mest høyredreide regjering i Norge i moderne tid. Vi vil få en regjering med tyngdepunkt langt til høyre for alle tidligere borgerlige regjeringer.

Så hører jeg fra tid til annen velgere som sier at de ønsker seg Jens som statsminister. De vil gjerne at Arbeiderpartiet skal styre. Men de har tenkt å stemme borgerlig. De sier de skal stemme på Venstre eller Kristelig Folkeparti, eller til og med Høyre, men håper at Jens skal styre landet.

Men de som gir en stemme til et borgelig parti må huske at det kan gi en borgelig regjering. Det kan gi en regjering de ikke ønsker. Ett av de viktigste budskapene i valgkampen må derfor være at alle som ønsker Jens Stoltenberg som statsminister, må stemme på Jens Stoltenberg. Alle som vil at Arbeiderpartiet skal styre, må stemme på Arbeiderpartiet.

Et godt valg for Arbeiderpartiet er den beste garantien for at Jens vil styre landet gjennom finanskrisen og fire nye år.

3.

Og blir det borgelig regjering vet vi hva vi får.

De er uenige om mye. Men vi vet også hva disse partiene er enige om.

Jens sa en rekke ting om dette. Men jeg vil si noe selv også.

- Vi kan se et storstilt salg av Norges arvesølv. Frp og Høyre har begge stemt for og programfestet at de vil selge unna store deler av fellesskapets eierandeler i norsk næringsliv. Enorme fellesverdiene vil bli overlevert til private. FrP har foreslått milliard-nedsalg i StatoilHydro, Telenor og Statkraft. Av de midlene samfunnet i dag høster av og har felles. Som bygger på trygghet.
- Vi kan se at folks pensjoner privatiseres. Det vil bety at mennesker med vanlig pensjon må selv kjøpe seg inn i aksjefond. Se hvordan det gikk i USA! Går bedriften konkurs, vil en ikke bare miste jobben, men også pensjonen. Et slikt system vil rokke ved den norske likeheten.

- Fremskrittspartiet har gjentatte ganger foreslått kraftige kutt i norsk bistand til verdens fattigste. Det er egoistisk og sier mye om FrPs moral og solidaritetstankegang. Vi skal være oss selv nok, mener FrP. Og dette sier jeg dere: Det mener ikke vi.
- Vi kan se at Statens lånekasse for utdanning svekkes betydelig. Lånekassen er ett tiltak som alene er avgjørende for at de fleste ungdommer i dag har mulighet til å ta høyere utdanning. Vi skal være et kunnskapssamfunn. Fremskrittspartiet ønsker å gjøre det vanskeligere og dyrere for unge å velge høyere utdannelse. Det skal vi kjempe mot!
- Bosetting over hele landet og gode lokalsamfunn er en av de viktigste bærebjelkene i norsk samfunnsliv. Fremskrittspartiets forslag om redusert støtte til distriktene, og halvering av landbruksstøtte kan bli realisert. I årets statsbudsjett foreslo Fremskrittspartiet et kutt på 7,3 milliarder kroner til landbruket. Og de kutter i ordninger som rammer nettopp distriktene hardest. Når vi samtidig vet at partiet vil ha friere omsetning av matvarer, fjerne samvirkeorganisasjonene, at alle landbrukseiendommer skal kunne kjøpes og selges fritt til markedspris, fjerne odelsloven og konsesjonsloven med bo- og driveplikt - ja, da står vi overfor dramatiske omveltninger for landbruksavhengige bygder. Reis rundt på bygdene i Gudbrandsdalen og Østerdalen, i Trøndelag eller inne i fjordene på Vestlandet og tenk hvordan dette landet ville ha sett ut uten landbruket.

De aller rikestes vilje til å støtte høyrepartiene viser hva dette handler om. De støtter disse partiene fordi de vil ha en samfunnsutvikling med store skattelettelser til de rike. Arbeiderpartiet støttes av lønnstakerne og deres organisasjoner fordi vi står sammen med dem mot angrepene på sykelønnsordningen, arbeidsmiljøloven og faglige rettigheter.

Vi inviterer høyrepartiene til å diskutere dette i valgkampen. Vi vil ha en ærlig diskusjon om hva som er forskjellene mellom høyrepartiene og de rødgrønne. Alle partier må være tjent med at vi snakker om det som er de virkelige skillene i politikken.

Høyre og Fremskrittspartiet forsøker å drive valgkampen inn i et spor hvor de ikke tar diskusjonene, men klager eller presenterer politisk jamring.

De virkelige forskjellene handler ikke om hvem som klarer å love flest luftmilliarder til alle gode tiltak. Vi tar politikken på alvor. Det bør høyrepartiene også gjøre.

4.

Men først og fremst inviterer vi velgerne til å stemme på *Arbeiderpartiet* 14. september fordi vi vil fornye, forsterke og forbedre den norske samfunnsmodellen. Vi sier at i det norske samfunnet skal det være plass til alle.

Programmet som Helga har lagt frem, og som vi skal vedta i morgen, møter utfordringene vi står overfor. Basert på våre verdier. Vi har offensive løsninger for finanskrisen og klimakrisen. Og for framtidens velferd.

Vårt partis visjoner handler om hverdagen til folk – det handler om selve livet. Det at vi vokser opp. At vi går på skole og til arbeidet, skaffer et sted å bo, tar vare på helsen vår, og stifter familie. Dette forutsetter at vi har et samfunn med like muligheter.

- I dette bildet ser vi lønnstakerne som drømmer om at det skal bli fredag.
- I dette bildet ser vi småbarnsforeldrenes drøm om å få tidsskjemaet til å gå opp.
- I dette bildet ser vi hvordan familier vil at de eldre skal bli godt vare på.
- I dette bildet har vi den arbeidslediges håp om å få være til nytte.
- I dette bildet ser vi håpet om fremtiden for egne barn og barnebarn skal bli litt bedre enn det en selv hadde.

- Når vi ber folk om å stemme på oss, er det fordi vi er garantisten for like muligheter.
- Vi er for like muligheter, mot et samfunn der noen skyves ut, og hvor det er konkurranse på områder som ikke egner seg for dette.
- Vi er for fellesskapet, mot de som tror at fremtiden ligger i at hver er seg selv nok.
- Vi er for folkemakten.

Det er fordi vi leverer resultater at vi skal få velgernes tillitt. Det er drømmen om fremtiden vi skal være et talerør for.

5.

Jeg sa at demokrati og folkemakt er grunnlaget for vår makt. Demokratiets kraft må alltid vedlikeholdes. Det er et sosialdemokratisk ansvar. For å få til dette skal vi ha folkelig forankring. Gjennom vår allianse med de som vil i samme retning som oss. Ikke fordi de støtter Arbeiderpartiet ensidig, men fordi mangfold i hverdagen er så avgjørende for kvaliteten i samfunnet. Mange av dem finner vi i frivilligheten. I det som kalles det sivile samfunn.

Det er en viktig del av fellesskapet.

Å høre til små og store fellesskap er viktig for å kunne leve gode liv. Trygge og inkluderende lokalsamfunn er avhengige av at samfunnet stiller opp når vi trenger det. Uformelle aktiviteter og fellesskap som idrett og kultur virker forebyggende mot ensomhet, rus og ekskludering. Derfor trenger vi et stort frivillig engasjement.

Arbeiderpartiet vil sikre frivillighetens uavhengighet og mangfold. Vi vil ha frivillige i idrett og kulturliv. Men også som viktige samarbeidspartnere i velferdsproduksjonen.

Vi skal bygge en allianse med det frivillige samfunn. Alle kandidater og alle våre avdelinger skal derfor i denne valgkampen knytte bånd og gjøre våre syn tydelige i disse miljøene. Det er en viktig oppgave.

6.

Det er sagt så mange ganger. Så sier jeg det slik rett fram: Valget vinnes ikke uten fagbevegelsens støtte. Vårt samarbeid med fagbevegelsen er historisk, og er en livsnerve i arbeiderbevegelsen fordi den er politisk. Samarbeidet gjør partiet vårt til en allianse. Til noe annet og mer enn andre partier. Det gjør oss til et tydelig parti som har lønnsstakernes interesser som en bærende og grunnleggende oppgave. Alltid. Det er en juvel. Fordi det virkeliggjør en mer rettferdig fordeling enn det ellers i hele tatt hadde vært mulig å få til. Norsk fagbevegelse er seriøs, og ser sitt virke som en del av samfunnet.

Foran dette valget skal vi igjen mobilisere de fagorganiserte til å stemme på Arbeiderpartiet. Vi stoppet de borgerlige partienes angrep på arbeidsmiljøloven og de faglige rettighetene før vi hadde tatt av oss frakken. Men ingen politisk seier er vunnet for bestandig.

Høyrepartiene er utrettelige.

- "Geir Moe. Lapptoppen."

Hvordan tror Fremskrittspartiet at norske arbeidsplasser ser ut?

Ved alle stortingsvalg har vi stått i denne kampen. Også dette er snakket om og om igjen. Det er advart. Men jeg sier: Fremskrittspartiets forsøk på å undergrave fagbevegelsens posisjon er unik og uten sammenligning i moderne norsk historie. Den historiske høyresiden var tydelige, men ikke i nærheten av Fremskrittspartiet. Ikke Høyre, ikke NHO, ikke engang Libertas. Fagbevegelsens kollektive makt skal byttes med individuell lønnsfastsettelse. Tenk på hva dette betyr for hele arbeidslivets organisering og for den neste generasjon

lønnstakere. Jo. Det er oppskriften på store forskjeller og grunnlaget for en ny og helt unødvendig klasseutvikling.

Dette er et fundamentalt spørsmål. Jeg sier til oss selv og til fagbevegelsen. Bare dette og dette alene er nok til full mobilisering for å hindre at Frp kommer i nærheten av regjeringsmakten.

7.

Arbeiderpartiets viktigste sak ved dette stortingsvalget er arbeid til alle.

De som går inn på våre hjemmesider på nettet kan finne en flott oversikt over våre valgkamplakater gjennom tidene. Vi ser at kampen for arbeid til alle har fulgt oss gjennom hele vår historie. Ledigheten stiger i alle land, også her hjemme. Da må vårt parti være vårt historiske ansvar bevisst.

Jeg sier dette fordi jeg har lest og hørt at noen mener at dette ikke er taktisk smart. Fordi det er så få som direkte er rammet av finanskrisen. Så få har blitt ledige, mange tjener jo på krisen, sies det.

- Men vår historiske plikt er overfor dem som mister jobben
- Og det er en plikt i forhold til de familiene som blir berørt av arbeidsledighet
- Det er en plikt overfor samfunnets utvikling.

Synserne og taktikerne får si hva de vil. Det er dette som ER Arbeiderpartiet.

8.

Det å få leve sine drømmer for fremtiden, omfatter alle. Også for de nordmenn som har flyttet hit fra andre land. Også de som er født her, men har en annen etnisk bakgrunn.

Vårt parti og hele arbeiderbevegelsen sier et klart og tydelig ja til det flerkulturelle samfunn. "Arbeid til alle" skal gjelde hele befolkningen, også uavhengig av etnisitet. Jeg vil ellers advare mot en ny etnisk underklasse. En slik utvikling vil være et fundamentalt nederlag for oss.

Det skjer veldig, veldig mye positivt i norsk integreringspolitikk. De gode resultatene får alt for lite fokus. Ofte overfokuseres det på problemene. Men vi vet det er utfordringer. Innvandrere som gruppe er fattigere enn nordmenn. Innvandrerfamiliene eier sjeldnere sin egen bolig, de bor langt oftere trangt, og de lever oftere med feil og mangler i boligen som for eksempel fukt, dårlig materiell standard og støy. Innvandrerfamiliene mangler også ofte forbruksgoder av typen: oppvaskmaskin, vaskemaskin, tørketrommel og bil - tekniske hjelpemidler som det er vanlig å ha i Norge.

Samtidig vet vi at uten innvandrere ville Oslo og det norske samfunnet stoppet i morgen på mange områder. Helsesektoren ville kollapse, Ullevål sykehus ville måtte stenge. Innvandrerne utgjør en enorm og avgjørende ressurs for Norge.

Våre løsninger i integreringspolitikken er de samme som vi har brukt i tidligere tider for å løfte ulike grupper: Arbeid under skikkelige forhold og til ei lønn å leve av. Gode velferdsordninger og samfunnsdeltakelse.

Dette gir god inkludering. Vi ønsker et mangfoldig, tolerant, raust og flerkulturelt samfunn velkommen.

Men all utvikling som berører samfunnets kultur er utfordrende og skaper lett strid.

Arbeiderpartiet har vært bæreren av den demokratiske, humane og tolerante samfunnskulturen. Ytringsfriheten er selvsagt hellig for oss. I vårt samfunn hører ikke ekstremisme og intoleranse hjemme. Det har det aldri gjort!

Kampen mot ekstremisme, uansett opphav og begrunnelse, skal møtes med uforsonlig politisk kamp. Religionsfriheten er en selvfølgelig rett i Norge, men vi har en plikt til å gå til kamp mot de som misbruker religion til å fremme ekstremisme og totalitære ideologier. Andre ekstreme utslag er kjønnslemlestelse og tvangsekteskap. Dette handler ikke om religion, men om kultur og tradisjon. Men, like fullt er det ekstremisme. Og det er handlinger som vi må bekjempe. Denne typen holdninger skal bekjempes hele tiden, overalt. Dialogen skal føres, men her er det ingen grunnlag for imøtekommelse.

Men samtidig må vi minne hverandre om at dette er det ekstreme, ikke det alminnelige. Derfor er det ikke riktig å bruke det ekstreme til å stigmatisere de store grupper. Det vil vi verken stå for eller støtte. Det er en slik utvikling vi jobber mot. Det er en slik utvikling vi ikke ønsker.

For meg er det helt avgjørende at vi lykkes i å skape et samfunn som ikke skiller på etnisk grunnlag. Men at det flerkulturelle samfunn er positivt for Norges utvikling. At vi klarer inkludering er viktig for hele Norge. Det er en nødvendighet for landet vi lever i. Det er forutsetningen for det fine ordet humanisme. Det menneskelige og mangfoldige samfunn.

Hva er så alternativet?

Det kan best leses ut fra Fremskrittspartiets program. De vil:

"At Norge hvert år maksimalt skal motta til sammen 1 000 mennesker fra land *utenfor den vestlige kulturkrets.*"

Det er dette som er stigmatisering.

Fremskrittspartiet kan kalle denne politikken for hva de vil – men den fremmer overhode ikke integrering. Tvert i mot. Frp sin politikk reduserer innvandrers mulighet til å bli integrert. Dermed vil Frps politikk øke sjansene for parallell samfunn. Det ønsker ikke vi. Frp vil ikke gi innvandrere sjansen til å bli en aktiv del av det norske samfunnet – vi vil.

- Det er dette som er vårt oppgjør med Fremskrittspartiets innvandringspolitikk.
- Det er dette som handler om at vi er tydelige på våre egne verdier.
- Det er dette vi slåss for, det er dette vår politikk er bygget på.

9.

Kjære venner

Det er under 150 dager til valget. Vi har alle muligheter til å vinne.

Vår hovedmotstander er de to høyrepartiene. Men vår *konkurrent* er ikke de andre partier. Det er hjemmesitting.

Det er travle ettermiddager, det er barnas aktiviteter, reisen til utlandet, og alle de hverdagslige tingene som gjør at ikke alle sosialdemokrater går og stemmer. Vår oppfordring er derfor tydelig. Alle som vil ha landet i en sosialdemokratisk retning, må stemme Arbeiderpartiet ved valget.

Derfor må vi få fram forskjellene på oss og de andre. Vise at det er bryet verdt å stemme

Det er laget kart over nesten hele Norge for at vi skal vite hvilke dører det er smart å kakke på. Valgkampens hovedmetode skal være dør til dør aksjoner. Minst en kvart million dører

skal vi sammen banke på! Det er 1500 i Hamar. 4000 i Tromsø. 2000 på Holmlia og 1000 i Kirkenes.

Vi skal gjøre aktiv roseutdeling til en kunstform.

Da trenger vi alle hender i arbeid.

Vi skal være et engasjert lag. Vi vinner dersom vi brenner for sakene våre.

Vi skal mobilisere sosialdemokrater til å stemme sosialdemokratisk på vårt verdigrunnlag

Vi skal drive en valgkamp hvor vi nyttegjør maksimalt det som økonomene kaller vårt komparative fortrinn. Det vi er bedre enn de andre på: Det er grasrotvalgkampen. Aktiviteten fra dør til dør. Hverdagssamtalene rundt lunsjbordet på jobben.

Jens er vårt fremste kort, og en umåtelig populær statsminister. Han slår alle konkurrentene ned i støvlene.

Men han blir ikke gjenvalgt hvis ikke vi klarer å få fram til alle våre venner at de som ønsker å satse på fellesskapet i fire nye år - de som ønsker å ha Jens Stoltenberg som statsminister og som sier nei til privatisering og store skatteletter til de rikeste - de må stemme Arbeiderpartiet den 14. september.

Den 15. september er det for sent. Vi har 147 dager. Ikke en time mer. La oss bruke hver eneste av dem godt. Da vinner vi på ny.

oo—oo

Møtet tok pause.

Møtet ble satt igjen kl 14.00.

Følgende hadde ordet i debatten: (med 3 minutters taletid):

385 Julie Lødrup, landsstyret, AUF

013 Svein Olav Agnalt, Østfold

208 Marta Finden Halset, Sogn og Fjordane

224 Rune Olsø, Sør-Trøndelag

148 Jørund A. Ruud, Telemark

195 Kristin Akselberg, Hordaland

049 Helge Stoltenberg, Oslo

090 Per Gunnar Hagelien, Oppland

380 Bjørnar Selnes Skjæran, landsstyret, Nordland

377 Gerd Janne Kristoffersen, landsstyret, Nord-Trøndelag

333 Torgeir Micaelsen, Stortingsgruppas styre

158 Helge Sandåker, Vest-Agder

360 Tom Strømstad Olsen, landsstyret, Vestfold

171 Joakim Bjørnstad, Rogaland

349 Sverre Myrli, landsstyret, Akershus

077 Bente Elin Lilleøkseth, Hedmark

279 Brage Sollund, Troms

292 Ann Kristin Engstad, Finnmark

154 Nils Johannes Nilsen, Aust-Agder

222 Hedda Evjen Nielsen, Møre og Romsdal

052 Marianne Marthinsen, Oslo
186 Magne Rommetveit, Hordaland
225 Hanne Moe Bjørnbet, Sør-Trøndelag
084 Morten Aspeli, Hedmark
033 Kari Hauge, Akershus
264 Mariette Korsrud, Nordland
091 Kjersti Stenseng, Oppland
064 Jorid Nordmelan, Oslo
146 Odin Adelsten Bohmann, Telemark
201 Torbjørn Vereide, Sogn og Fjordane
014 Mona Vauger, Østfold
093 Susanne Solhaug, Oppland
273 Kjell Are Johansen, Nordland
016 Ivar H. Kristensen, Akershus
082 Ole Martin Norderhaug, Hedmark
236 Gunn Elin Flakne, Sør-Trøndelag
193 Eirik Haga, Hordaland
050 Hanne Merete Nøding, Oslo
223 Fredric Holen Bjørdal, Møre og Romsdal
284 Elisabeth Steen, Troms
168 Anne Brit Ree, Rogaland
120 Erik Kaupang, Buskerud
252 Bjørn Engen, Nord-Trøndelag
Karin A. Karlsen, Samepolitisk råd

Dirigenten ga ordet til Martin Kolberg som oppsummerte debatten.

Dirigenten ba om at alle delegatene måtte fylle ut skjemaet som de har fått utdelt, og levere det inn.

Dirigenten refererte en permisjonssøknad fra delegat nr. 13 Svein Roar Agnalt som søkte om fri fra landsmøtet tirsdag formiddag og ut dagen. Årsak: Som ordfører skulle han lede kommunestyret. Han trenger å være der.

Dirigenten mente at søknaden måtte avslås, på grunn av at alle delegatene måtte være tilstede ved de viktige avstemningene. Han spurte om landsmøtet var enige.

Vedtak: Permisjonssøknaden avslås.

Møtet mandag sluttet kl 1635.

Tirsdag 21. april 2009

Møtet ble satt kl. 09.00.

Møtet ble åpnet med et kulturelt innslag av Thomas Brøndbo med band. Jens Stoltenberg takket dem og overrakte en langstilket rose.

SAK 10 – REDAKSJONSKOMITEENES INNSTILLINGER

Dirigenten ga ordet til Tone Toften som la fram innstillingen fra vedtekts- og organisasjonssaker:

Organisasjonsplattform - Politikk er lagarbeid

1. Felles ansvar for iverksetting av organisasjonsmål 2009-2011

Arbeiderpartiets skal være et inkluderende, åpent, likestilt og demokratisk parti. Det er den beste rammen for å utvikle politikk som gir oppslutning om Arbeiderpartiet.

Partiorganisasjonen er avgjørende for igjen å vinne tillit ved stortingsvalget 2009. Det er medlemmene som skaper politikk for et mer rettferdig og miljøvennlig samfunn for alle. Hele organisasjonen trengs for å kommunisere vårt budskap til våre velgere.

Det er utfordrende å videreutvikle partiorganisasjonen med moderne menneskers krav. For at vi fortsatt skal være et parti med mange og aktive medlemmer, skal organisasjonsutvikling prioriteres.

På alle nivåer i partiet skal det lages handlingsplaner for å få til rekruttering, fornyelse og politikktutforming. Partiet sentralt ved sentralstyre og partikontor skal legge til rette for åpne, demokratiske, lærende og tidsriktige arbeidsformer i partiorganisasjonen. Landsmøtet 2009 gir hele partiet ansvar for organisasjonsutvikling i 2009-2011.

Vår visjon er at organisasjonen utvikler sosialdemokratisk politikk ved at medlemskap har verdi.

- Arbeiderpartiet er en demokratisk medlemsorganisasjon. Organisasjonen er partiet, og medlemmene har gjennom demokratiske prosesser avgjørende myndighet over partiets politikk, valg og indre utvikling.
- Vårt mål om et samfunn i frihet, likhet og solidaritet er drivkraften i partiets organisasjonsutvikling, fordi vi vet at dette oppnås best i samspill med andre.
- Vi er et lærende, åpent og lyttende parti, med evne til selvkritikk og samfunnskritikk.
- Alle får bruke sine evner og talenter i Arbeiderpartiet. I vår organisasjon har alle uavhengig av yrke, livssituasjon, kjønn, alder, legning eller etnisk opprinnelse muligheter til å delta og påvirke.
- Politisk debatt forutsetter meningsbryting. I Arbeiderpartiet er det rom for å bryne meninger, uavhengig av standpunkt.
- Medlemmenes kunnskap og kompetanse er partiets framtid, og skal være styrende for partiets arbeidsform og aktiviteter.
- Arbeiderpartiet fornyer arbeidsmåter og kommunikasjonsform. Vi møter folk der de er.
- Arbeiderpartiet er stolte av å være med i en bevegelse, hvor fagligpolitisk samarbeid har vært avgjørende, og fortsatt er en pilar i vår organisasjon og politikk.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

2. Organisasjonsmål for perioden 2009-2011

2.1 Rekruttere, engasjere og beholde

Arbeiderpartiet skal være partiet med størst medlemsvekst hvert år. For å få bedre kjønns- og aldersbalanse vil vi spesielt rekruttere kvinner og yngre medlemmer.

Arbeiderpartiet rekrutterer nye medlemmer, men vi mister for mange for raskt. Vi vil bli best på å beholde medlemmer. Hele partiet tar initiativ til medlemspleie og vervekampanjer. Partiarbeidet tilpasses slik at alle medlemmer får bidra aktivt i partiet.

Partiet sentralt og hver partiavdeling sine informasjons- og kommunikasjonsstrategier skal sikre at medlemmer kjenner til partiaktiviteter og kan kommunisere med partiet. Ny teknologi skal fortsatt integreres i Arbeiderpartiets medlemskommunikasjon, grasrotkampanjer og politikkutvikling.

2.2 Inkludere

Arbeiderpartiet vil være Norges mest inkluderende parti fordi større mangfold gir bedre politikk og en sterkere organisasjon. Partiet skal være representativt, ved at medlemmene speiler befolkningen. Likestilling og inkludering er et lederansvar på alle nivåer i organisasjonen.

Personer med minoritetsbakgrunn skal kunne dele både makten og samfunnsansvaret. Rekruttering av folk med minoritetsbakgrunn som medlemmer og til verv, er en sentral oppgave for hele partiet. Rollemodellprosjekt må fortsette for å vise vei for andre. Arbeiderpartiets nettsider bør få universell utforming og et mangfoldig språktilbud.

Menn og kvinner skal dele både makten og samfunnsansvaret likt. Målsetningen er å øke Arbeiderpartiets andel kvinnelige toppkandidater i 2011. Hele organisasjonen har et ansvar for å skolere, rekruttere og motivere kvinnelige ledere, særlig gjennom Kvinnenettverket.

2.3 Påvirke gjennom deltagelse

Arbeiderpartiet vil styre samfunnet i sosialdemokratisk retning. Aps folkevalgte skal ta politisk styring for å oppnå politiske resultater.

Viktige avgjørelser for partiet skal behandles i medlemsorganisasjonen og ikke avgjøres i folkevalgte organer alene. Mindretallets syn skal alltid høres, og alle skal være solidariske til flertallsavgjørelser. Gjennom internt samspill og åpen debatt sikrer vi at Arbeiderpartiet framstår samlet og tydelige utad.

Alle politiske løsninger kan ikke vedtas på forhånd. Derfor har partiet tett kontakt med innbyggere og velgere. Det fagligpolitiske samarbeidet styrkes ved å være åpent og synlig på alle nivåer. Ap søker kontakt med arbeidstakerorganisasjonene.

2.4 Utvikle organisasjonen gjennom læring

Arbeiderpartiet er en lærende organisasjon. Kompetanseutvikling er vårt strategiske verktøy. Skolering er organisasjonsutvikling, og bidrar til at medlemmene:

- utvikler organisasjonen og politikken
- argumenterer for og sprer vårt budskap
- tar lederverv i partiet og blir aktive ombud for folk

videreutvikle politikere. Arbeiderpartiet vil skolere lokale og sentrale tillitsvalgte og folkevalgte. Ingen er utlært, og alle skal kunne utvikle seg videre.

Kommunepartiene og partiavdelingene har ansvar for å gjennomføre skoling for alle medlemmer, gjerne i samarbeid med andre kommuneparti. Alle folkevalgte grupper skal gjennomføre folkevalgtskoling.

Fylkespartiene skal være pådrivere for lokal skoling og gjennomføre fylkesvise tilbud. Fylkene skal gi studietillitsvalgte og kursledere opplæring. Partistyrene skal få skolingstilbud

Partiet sentralt skal utvikle og iverksette målrettede tilbud av god kvalitet i alle fylker. Partiet sentralt skal bidra til opplæring av studietillitsvalgte og kursledere.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

3. Vår organisasjon fungerer:

- når vi har størst medlemsvekst, og beholder flertallet av medlemmene over tid
- når medlemmene driver politikkutvikling og programarbeid
- når nye medlemmer får rask velkomst, og forblir involvert og informert
- når nye medlemmer som ønsker det, deltar i en fadderordning
- når læring settes i system i kompetanseplaner og medlemmene gis tilbud om opplæring på alle nivåer i partiorganisasjonen
- når folk kan være aktive i partiet hele livet, og engasjere seg i ulike tema
- når vi har rekrutteringsprogrammer, og lederutvikling av god kvalitet på alle nivå
- når vi rekrutterer og nominerer slik at Ap speiler befolkningen i folkevalgte og tillitsvalgte organ i alder, kjønn, bakgrunn og livssituasjon
- når vi har mentorordninger for folkevalgte
- når vi har dialog og samråd, særlig med minoritetsmiljøene
- når alle fylker har et sterkt og aktivt AUF, og større overgang fra AUF til Ap
- når vi har samarbeid mellom tillitsvalgte i partiet og fagbevegelsen på alle nivåer
- når vi er synlige også utenom valg, og vinner velgere hver dag
- når vi evaluerer og lærer av de erfaringene organisasjonen gjør
- nå fornyelse og kontinuitet balanserer ved at nye og erfarne medlemmer utfyller hverandre

Alle ledd i organisasjonen forplikter seg til å konkretisere innholdet i programmet i egne handlingsplaner for perioden 2009-2011.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Forslag 1

17.2 Lenvik Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Kommunalpolitisk forum.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Forslag 2

Forslag fra Gerd Janne Kristoffersen, Nord-Trøndelag Samepolitiske retningslinjer § 5.3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes sentralstyret for videre behandling.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Redaksjonskomiteens forslag til nye vedtekter

§1 Formål

Det norske Arbeiderparti vil skape et rettferdig samfunn som sikrer alle menneskers likeverd. Vi bygger på verdiene frihet, likhet og solidaritet. Vi ønsker en verden uten krig og fattigdom, der frie og likestilte mennesker har innflytelse på sine livsvilkår, der menneskene lever i harmoni med naturen, og der kapitalistisk utbytting bekjempes.

Arbeiderpartiet vil videreutvikle vårt land som et demokratisk samfunn, og vi samarbeider med mennesker som kjemper for demokrati og menneskerettigheter i andre deler av verden. Arbeiderpartiet vil stimulere toleranse og mangfold og bekjempe alle former for diskriminering. Vi vil bygge på et samvirke mellom arbeid og kapital, og ut fra vårt grunnsyn vil vi utvikle folkets vilje til samfunnsansvar og samfunnsrett.

For å virkeliggjøre formålet vil Det norske Arbeiderparti søke oppslutning i demokratiske valg. Våre sosialdemokratiske verdier skal være retningsgivende for vårt politiske arbeid.

§2 Medlemskap

Medlem kan enhver bli som er enig i partiets formål og aksepterer partiets vedtekter.

§3 Partiavdelingene

Som partiavdelinger i partiet blir tatt opp bostedslag, interesselag, faglige partilag på arbeidsplasser, lag ved høyere utdanningsinstitusjoner og AUF-lag når disse godkjenner partiets programmer og vedtekter.

§4 Kommunepartiene

Er det flere partiavdelinger i samme kommune, danner disse en fellesorganisasjon, kommunepartiet. Medlemsmøtet eller representantskapet er kommunepartiets høyeste organ mellom årsmøtene. Kommunepartiets navn skal være Arbeiderpartiet med kommunens navn foran.

§5 Fylkespartiene

Kommunepartiene i samme fylke danner et fylkesparti.
Fylkespartiets navn skal være Arbeiderparti med fylkets navn foran.
Oslo Arbeiderparti utgjør et eget fylkesparti.
Fylkespartiene er Det norske Arbeiderpartis organisasjonsenheter.

§6 Landsmøtet

1. Landsmøtet er partiets høyeste myndighet. Det holdes ordinært halvannet til to og et halvt år etter siste landsmøte. Nøyaktig tidspunkt fastsettes av landsstyret. Ekstraordinært landsmøte holdes når landsstyret bestemmer det, eller når fylkespartier som representerer minst 2/5 av partiets medlemmer, krever det.
2. Landsmøtet består av 300 representanter. Svalbard Arbeiderparti skal ha en representant av disse, så sant minst et partiavdeling er aktivt på Svalbard. De resterende 299 representanter fordeles på fylkespartiene i forhold til det gjennomsnittlige antall medlemmer det er betalt kontingent for de siste to år forut for landsmøtet.
3. Ordinært landsmøte skal kunngjøres senest sju måneder før det trer sammen. Forslag som en vil ha behandlet på landsmøtet, må være vedtatt innsendt av en partiavdeling, et kommuneparti, årsmøte eller representantskap i AUFs fylkeslag, et fylkespartis årsmøte eller representantskapsmøte. De skal sendes inn til sentralstyret senest fire måneder før møtet.
Slike forslag fra en partiavdeling, et kommuneparti eller årsmøte i AUFs fylkeslag skal sendes inn til sentralstyret gjennom fylkespartienes styrer. **Fylkespartiets styre skal innstille på forslagene som blir oversendt sentralstyret på bakgrunn av forslaget og dets begrunnelse.** Landsstyret har forslagsrett. Alle forslag, uansett forslagstiller, som medfører endring i partiets vedtekter må være innsendt til sentralstyret senest fire måneder før landsmøtet. Saksdokumentene til landsmøtet skal sendes organisasjonen senest fire uker før møtet finner sted.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

4. Representantene til landsmøtet velges på årsmøter eller representantskap i fylkespartiene. Hvor særlige forhold gjør seg gjeldende, kan representanter til landsmøtet velges av kommunepartiene etter fordeling foretatt på fylkespartienes møter.
Representantenes fullmakter blir laget av fylkespartiets styre og skal sendes sentralstyret senest fire uker før landsmøtet tar til. Før landsmøtet trer sammen, skal fullmaktene være gjennomgått av en nemnd som sentralstyret oppnevner.
5. Landsstyret deltar på landsmøtet med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett. Partiets stortingsgruppe og sametingsgruppe velger en representant for hver påbegynt 10. medlem. Disse har tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett.
6. Sentralstyret fastsetter regler for reisefordeling mellom de valgte utsendingene.
7. Landsmøtet vedtar selv arbeidsordning og sakliste for møtet.
Sakslista skal inneholde:
 - a) innstilling fra fullmaktskomite
 - b) valg av møtets funksjonærer og komiteer
 - c) framlegg av årsberetningene
 - d) framlegg av godkjente årsregnskaper i landsmøteperioden
 - e) framlegg av revisors årlige revisjonsberetninger og kontrollkomiteens årlige beretninger i landsmøteperioden
 - f) prioriterte politiske og organisatoriske saker i landsmøteperioden

- g) behandling av de framlegg som er kommet inn
- h) valg av sentralstyre, leder av Arbeiderpartiets sentrale kvinnenettverk og kontrollkomite.

§7 Landsstyret

1. Landsstyret er partiets høyeste myndighet mellom landsmøtene. Det har ansvaret for at partiets virksomhet blir drevet i samsvar med vedtektene og landsmøtets vedtak.
2. Landsstyret består av partiets sentralstyre, to representanter fra AUF som velges av AUF selv, samt to representanter fra hvert av fylkespartiene. Fylkespartienes representanter skal være den til enhver tid sittende leder og en av nestlederne/styremedlemmene, slik at begge kjønn blir representert. Fylkespartiene velger også to varamedlemmer til landsstyret.
I tillegg deltar en representant fra partiets sametingsgruppe med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.
3. Landsstyret har møte når sentralstyret bestemmer det, eller når minst halvparten av de øvrige medlemmene krever det.
4. Landsstyret bestemmer tidspunkt for landsmøtet.
5. Landsstyret velger valgkomitè for de valg som skal foretas på landsmøtet.
6. Revisor framlegger sin revisjonsberetning, og kontrollkomiteen framlegger sin beretning for landsstyret. Landsstyret skal godkjenne Det norske Arbeiderpartis årsregnskap og årsberetning senest seks måneder etter regnskapsårets utgang.
7. **Sentralstyret kan gjøre vedtak om at andre partimedlemmer med bakgrunn i verv/funksjon skal gis tiltredende representasjon i landsstyret med talerett.**

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

8. Utgiftene til landsstyrets virksomhet dekkes av landspartiet.

§8 Sentralstyret

1. Sentralstyret skal lede og ha ansvaret for partiets virksomhet. Det skal se etter at landsmøtets vedtak blir gjennomført. Det avgjør alle administrasjonsspørsmål.
2. Sentralstyret består av 19 landsmøtevalgte medlemmer, blant disse leder av kvinnenettverket. En representant for AUFs sentralstyre tiltrer sentralstyret med fulle rettigheter.
3. Av sentralstyrets faste medlemmer blir leder, nestleder, sekretær og leder av kvinnenettverket valgt ved særskilt valg. Blant sentralstyrets faste medlemmer skal det være 50 % av hvert kjønn.
4. Sentralstyret behandler Det norske Arbeiderpartis årsregnskap og årsberetning. Regnskap og årsberetning skal godkjennes av landsstyret senest seks måneder etter regnskapsårets utgang. Alle sentralstyremedlemmene skal undertegne årsregnskapet og årsberetningen. Har et medlem innvendinger mot regnskapet eller beretningen, skal vedkommende undertegne med påtegnet forbehold og gi nærmere redegjørelse i årsberetningen.

§9 Rådgivende uravstemninger

1. Landsstyret kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Landsstyret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.

3. Partiets administrasjon har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av sentralstyret.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling.

§10 Regnskap, revisjon og kontroll

1. Partiets regnskap skal avlegges i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.
2. Landsmøtet velger en kontrollkomité på tre medlemmer med to varamedlemmer. Komiteen står ansvarlig overfor landsmøtet. Komiteen har som oppgave å kontrollere om de økonomiske disposisjoner er gjort i samsvar med gjeldende vedtekter og vedtak fattet av styrende organer. Kontrollkomiteen skal hvert år avgi beretning for foregående kalenderår til landsstyret. Kontrollkomiteen skal legge fram sine årlige beretninger for landsmøteperioden til landsmøtet.
3. Etter innstilling fra kontrollkomiteen tilsetter sentralstyret en statsautorisert revisor eller et revisjonsselskap av statsautoriserte revisorer til å utføre revisjonsarbeidet.
4. Kontrollkomiteen og revisor har rett og plikt til å møte på landsmøtet, i landsstyret og sentralstyret når regnskapene blir behandlet.

§11 Eksklusjon

1. **Kommunepartiene har rett til å foreslå at enkeltmedlemmer som bryter med partiets vedtekter, retningslinjer og program blir ekskludert. Før kommunepartiet kan gjøre vedtak om å foreslå et medlem ekskludert, skal fylkespartiet gjennom behandling i fylkespartiets styre avgi uttalelse. Det skal ved fylkespartiets behandling foreligge skriftlig redegjørelse fra den eller de medlemmer som foreslås ekskludert. Fylkespartiets uttalelse gjøres på grunnlag av forslag og saksfremstilling fra kommunepartiet, samt redegjørelse fra den/de som foreslås ekskludert. Når kommunepartiet har fattet vedtak om at enkeltmedlemmer skal foreslås ekskludert, er medlemmet suspendert fra partiet og kan ikke ta del i partiets arbeid før saken sluttbehandles av sentralstyret.**
2. **Sentralstyret skal senest 3 måneder etter vedtak i kommunepartiet behandle eksklusjonssaken på bakgrunn av kommunepartiets vedtak og saksfremstilling, fylkespartiets uttalelse, partiets vedtekter og uttalelse fra den som foreslås ekskludert.**
3. **Ekskluderte medlemmer har rett til å anke sentralstyret avgjørelse inn for landsstyret til endelig avgjørelse. Dette krav må fremsettes innen 1 måned etter vedtak i sentralstyret.**
4. **De som foreslås ekskludert har rett til å bli hørt av alle de instanser som behandler saken. Slik forklaring skal være skriftlig.**
5. **Når kommunepartiene unnlater å gå fram som bestemt i punkt 1, kan sentralstyret etter forslag fra fylkespartiet foreta eksklusjon, men først skal de høre meningen til det kommuneparti som medlemmet tilhører og det aktuelle medlemmet.**

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

§12 Alminnelige bestemmelser

1. Medlemskap i Det norske Arbeiderparti forplikter alle partimedlemmer til å støtte opp om partiets formål.

2. Det er ikke tillatt å danne fraksjoner som arbeider mot partiet og partiets vedtak. Det er uforenlig med medlemskap i partiet å være medlem av eller yte støtte til organisasjoner som i sin virksomhet motarbeider partiets politikk og kandidater.
3. Som medlem regnes en person når innbetalt kontingent er registrert. Valgbarhet til tillitsverv og stemmerett i partiet oppnås etter en måneds medlemskap. Oppstår det tvil om valgbarhet, skal kvittert medlemskort fremvises hvor betalingsdato fremgår.
4. Partimedlemmer som har adgang til det, bør stå tilmeldt Landsorganisasjonen i Norge.
5. De medlemmer som stiller som kandidater ved valg til offentlige tillitsverv, er forpliktet av programmet som partiet har lagt fram for velgerne. Hvis noen med offentlig verv trer ut av partiet, regnes vedkommende ikke som representant for partiet lenger.
6. Representative forsamlinger som årsmøter, representantskap og nominasjonsmøter skal sikre proporsjonal representasjon ut fra medlemstall pr. 31.12. foregående år i årsmøteperioden, dog slik at alle kommunepartier/partiavdelinger blir representert. I disse organene kan det vedtektsbestemmes et fast antall medlemmer som representasjon beregnes ut fra.
7. Det norske Arbeiderpartis organer skal gjennom forpliktende samarbeidsformer arbeide aktivt og planmessig for likestilling mellom kjønnene.
8. Ved ansettelser i partiet skal en etterstrebe en balanse mellom kvinner og menn.
9. Ved alle valg, nominasjoner og oppnevninger skal begge kjønn være representert med 50 prosent. I styrer og utvalg hvor representanttallet ikke er delelig med to, er 50 prosentsregelen å forstå som at hvert kjønn skal være representert så nært opp til 50 prosent som praktisk mulig.
Ved nominasjon til **Stortings-**, **Sametings-** fylkestings- og kommunestyrevalg skal begge kjønn være representert på de to første plassene på valglista.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

10. I organer der AUF er representert på bakgrunn av bestemmelser i disse vedtektene, regnes representantene fra AUF ikke med når bestemmelsen i dette punkt (punkt 9) skal anvendes.
11. Ved alle offentlige valg skal partiet nytte denne listebetegnelse: Det norske Arbeiderpartis liste.
12. Partiets stortingsrepresentanter danner en gruppe som behandler alle viktige saker som skal opp til behandling i Stortinget. Sentralstyret sørger for at stortingsgruppa blir konstituert. Sentralstyret skal være representert i gruppestyret og på stortingsgruppas møter.
13. Partiets representanter i storting, regjering, fylkesting, kommunestyre og andre offentlige tillitsverv må følge partiets vedtekter, retningslinjer og program.
14. Partiavdelinger som i hovedsak gjennomfører sin aktivitet ved bruk av datanettverk, må ved årsmøter og møter med personvalg gjennomføre disse møtene på en slik måte at de som skal delta i debatten og voteringene, er til stede i samme rom når debatt og votering foregår.
15. Forum og nettverk i partiet skal følge partiets vedtekter og retningslinjer.
16. Partiavdelinger som ikke har årsmøtevalgt styrer og som over en årsmøteperiode ikke har hatt aktivitet, regnes ikke lenger som en partiavdeling. Kommunepartiene har i slike tilfeller rett til å gjøre vedtak om at partiavdelingen skal opphøre, medlemmene skal overføres til en annen partiavdeling og partiavdelingens eiendeler skal tilfalle kommunepartiet. Denne paragrafen gjelder ikke for AUF-lag, da disse hjemles av AUFs vedtekter.
17. Ved sammenslåing av partiavdelinger eller kommunepartier, skal eiendeler i de respektive avdelingene/kommunepartiene overføres den nye partiavdelingen/kommunepartiet.

18. Den som har personlige eller familiære interesser (økonomiske, forretningsmessige mv.) i en sak som behandles i partiets organer eller i kommunestyregruppe, fylkestingsgruppe, mv. er å anse som inhabile og kan således ikke ta del i behandlingen av saken.
19. Partiets folkevalgte representanter skal registrere sine styreverv og økonomiske interesser i register for det enkelte fylkesparti/kommuneparti. Slike registre skal være offentlig tilgjengelige i kommune- og fylkespartiene.
20. **Ved alle valg til styrer, råd, utvalg og komiteer hvor AUF skal være representert, skal AUF selv innstille på sin (e) kandidat (er).**

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

§13 Kontingenten

1. Landsmøtet fastsetter medlemskontingenten og bestemmer hvor stor del som skal gå til partiavdelingen, kommunepartiet, fylkespartiet og landspartiet.
2. Sentralstyret vedtar hvordan kontingenten skal innkreves.

§14 Æresmedlemskap

Partimedlemmer som har gjort en helt ekstraordinær innsats i partiarbeidet kan utnevnes til æresmedlemmer. Forslag til utnevning kan fremmes av sentralstyret, landsstyret eller fylkespartiene. Partiets administrasjon innstiller utnevningen, jfr. Vedtatte kriterier for æresmedlemskap, som endelig foretas av landsstyret. Æresmedlemmer er fritatt for betaling av medlemskontingent og har for øvrig de samme retter og plikter som andre partimedlemmer.

§15 Direkte medlemskap

1. Fylkespartiene kan ta opp som direkte medlemmer enkeltpersoner som er bosatt i kommuner der det ikke er noen partiorganisasjon.
2. Det norske Arbeiderparti kan ta opp som direkte medlemmer enkeltpersoner når det ikke er naturlig å stå tilsluttet en partiavdeling. I disse tilfellene tilfaller hele kontingenten Det norske Arbeiderparti.
3. Direkte medlemmer i henhold til punkt 1 og 2 kan delta ved uravstemninger på det nivå i organisasjonen en står tilsluttet.

§16 Vedtekter og retningslinjer

1. Organisering av virksomheten i partiavdelingene, kommunepartiene, kommunestyregruppene, fylkespartiene, fylkestingsgruppene, partiets kvinnenettverk og det samepolitiske arbeidet i partiet skjer etter bestemmelsene i partiets vedtekter og de retningslinjer som er vedtatt av landsmøtet. Disse retningslinjene regnes som en del av partiets vedtekter.
2. Endringer i disse vedtektene kan bare vedtas av et landsmøte. For gyldig vedtak kreves det flertall blant delegatene i landsmøtet.
3. Endring av partiets formålsparagraf må ha tilslutning fra 2/3 av delegatene i landsmøtet.

Retningslinjer for Det norske Arbeiderpartis fylkespartier

§1 Formål

Fylkespartiene arbeider for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer som partiet har lagt fram i program, vedtekter og vedtak. De skal i samarbeid med sentralstyret og de tilsluttede kommunepartier lede og samordne partiets politiske virksomhet og organisasjonsarbeid i fylkene. Fylkespartiet har et overordnet ansvar for arbeidet i kvinnenettverket i eget fylke. Samarbeid med AUF er en viktig del av fylkespartiets arbeid.

§2 Årsmøtet

1. Fylkesårsmøtet er fylkespartienes høyeste myndighet. Det holdes ordinært i første kvartal hvert år eller annethvert år. Ekstraordinært fylkesårsmøte avholdes når representantskapet bestemmer det, eller når kommunepartier som representerer minst 2/5 deler av medlemmene, krever det. Ekstraordinært fylkesårsmøte skal kunngjøres senest 8 uker før møtet finner sted. Utsendingene til det ekstraordinære årsmøtet skal være de samme (**jfr. godkjente fullmakter**) som ved siste ordinære årsmøte.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

2. Fylkespartiets årsmøte skal sikre proporsjonal representasjon ut fra medlemstall pr 31.12. foregående år i årsmøteperioden, dog slik at alle kommunepartier blir representert. Det kan vedtektsbestemmes et fast antall medlemmer som representasjon beregnes ut fra. Representasjon til fylkespartiets årsmøte skal velges på medlemsmøter/representantskaps-møter i kommunepartiene etter innstilling fra partiavdelingene. Representantenes fullmakter blir laget av kommunepartiens styrer og skal sendes fylkespartiet innen frist fastsatt av fylkespartiet. Kommunepartiene må i størst mulig grad følge innstillingene fra lagene, herunder også AUF. AUFs fylkesledd skal være representert med minst 7 utsendinger på fylkespartiets årsmøte, disse velges av **representantskapsmøte eller årsmøte** i AUFs fylkeslag og deltar i årsmøtet med fulle rettigheter.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

3. Fylkesårsmøtet skal kunngjøres minst tre måneder i forveien. Forslag som ønskes behandlet må være styret i hende minst en måned før møtet. Forslag en vil ha behandlet på fylkesårsmøtet må være vedtatt innsendt av en partiavdeling, et kommuneparti eller av AUFs fylkeslags representantskapsmøte eller årsmøte. Forslag skal sendes fylkespartiets styre senest en måned før møtet. Fylkespartiets styre lager innstilling på alle forslag til årsmøtet. Styret har forslagsrett til årsmøtet. I fylkespartienes vedtekter fastsettes også tid for årsmøtene. På årsmøtene legges fram årsmelding og regnskap, en behandler budsjett og arbeidsplan for kommende år og foretar de vedtektsbestemte valg. Representantskapet kan behandle regnskap, budsjett og arbeidsplan der dette er ønskelig og vedtektsfestet i de lokale vedtekter.
4. Fylkesårsmøtet eller representantskapet velger valgkomité/nominasjonskomite for perioden til og med neste fylkesårsmøte. Der hvor disse velges for to-års perioder kan AUF foreslå suppleringsvalg for sin/sine representanter en gang i perioden.
5. Styret deltar på fylkesårsmøtet med tale- og forslagsrett. Det samme gjør medlemmer av fylkespartiets representantskap og fylkestingsgruppa der det er vedtektsfestet at disse skal møte på fylkesårsmøtet.

§3 Styret

Fylkespartiene ledes av et styre på 7, 9 eller 11 medlemmer. **Blant disse leder, nestleder, studieleder og leder av kvinnenettverket på fylkesnivå.** Den/de tilsatte sekretær/er, forbereder saker til styrets møter og deltar i styrets møter med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

AUFs fylkeslag tiltrer styret med ett medlem som deltar med fulle rettigheter. Blant styrets medlemmer kan det dannes et arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget skal være et saksforberedende organ for styret. Arbeidsutvalget skal utgjøre et mindretall av styrets medlemmer. **Fylkespartiene kan i sine vedtekter nedfelle bestemmelser om tiltredende medlemmer til styret. Disse medlemmer gis tale- og forslagsrett i styret.**

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

§4 Representantskapet

1. Fylkespartiet skal opprette representantskap. Etter vedtak i styret kan fylkestingsgruppa ta del i representantskapets behandling av fylkeskommunale saker. Er dette fastsatt i fylkespartiets vedtekter, møter fylkestingsgruppas medlemmer med tale-, forslags- og stemmerett.
2. Fylkespartiets representantskap skal sikre proporsjonal representasjon ut fra medlemstall pr. 31.12 foregående år i årsmøteperioden, dog slik at alle kommunepartier blir representert. Det kan vedtektsbestemmes et fast antall medlemmer som representasjon beregnes ut fra.
3. AUFs fylkeslag er representert med minst 7 representanter, disse velges av **representantskapsmøte eller årsmøte i AUFs fylkeslag og deltar i representantskapet med fulle rettigheter.**
4. Fylkespartiets styre er også styre for representantskapet og tiltrer representantskapet med fulle rettigheter.
5. I tilfeller hvor årsmøtet har delegert til representantskapsmøtet å behandle regnskap og budsjett, har styret ikke stemmerett under behandlingen av disse punktene.

Vedtak: §4 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

§5 Nominasjon til stortingsvalg

1. Sentralstyret fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen foran stortingsvalg.
2. Årsmøtet eller representantskapet velger en nominasjonskomité på 7 - 9 medlemmer med varamedlemmer. **Blant disse medlemmene skal AUFs fylkeslag være representert. AUF fremsetter selv forslag på sin kandidat med personlig varamedlem.**
3. Alle kommunepartier **og AUFs fylkeslag** oppfordres innen fastsatt frist å fremme forslag overfor nominasjonskomiteen på kandidater de ønsker nominert. **Fylkespartiet kan gjøre vedtak om at enkeltmedlemmene og partiavdelinger kan involveres sterkere i nominasjonsprosessen. Ved slik vedtak må det også fremgå krav til frister og hvordan forslag skal fremmes.**

Vedtak: §5 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

4. Nominasjonskomiteens forslag til liste sendes kommunepartiene.

5. Nominasjonskomiteens foreløpige listeforslag med eventuelle dissenser er offentlig. Før nominasjonen starter bestemmer fylkespartiets styre om resultatet av behandlingen i kommunepartiene skal være offentlig.
6. Kommunepartiene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende sine endringsforslag til nominasjonskomiteen.
7. Nominasjonsmøtet gjennomføres som et selvstendig møte, og nominasjonsmøtets antall representanter skal være hjemlet i fylkespartiets vedtekter, jfr. §12.6 (alminnelige bestemmelser).
8. Kommunepartiene sender inn fullmakter til fylkespartiets styre innen fastsatt frist på sine utsendinger med vararepresentanter til nominasjonsmøtet.
9. Utsendingene til nominasjonsmøtet velges av medlems-/representantskapsmøte etter at nominasjonskomiteens endelige listeforslag er lagt fram for kommunepartiene. AUFs fylkesledd deltar i nominasjonsmøtet med minst 7 representanter, disse velges av AUFs fylkeslag og deltar i nominasjonsmøtet med fulle rettigheter.
10. Rådgivende avstemning over kandidater kan holdes etter retningslinjer fastsatt av fylkesstyret, før nominasjonskomiteen fremmer sitt første nummererte listeforslag.

§6 Nominasjon til fylkestingsvalg

1. Fylkespartiets styre fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen foran fylkestingsvalg.
2. Årsmøtet eller representantskapet velger en nominasjonskomité på 7 - 9 medlemmer med varamedlemmer. **Blant disse medlemmene skal AUFs fylkeslag være representert. AUF fremsetter selv forslag på sin kandidat med personlig varamedlem.**
3. Alle partiavdelinger, kommunepartier og **AUFs fylkeslag** oppfordres innen fastsatt frist å sende forslag til nominasjonskomiteen på kandidater de ønsker nominert. **Fylkespartiet kan gjøre vedtak om at enkeltmedlemmene og partiavdelinger kan involveres sterkere i nominasjonsprosessen. Ved slikt vedtak må det også fremgå krav til frister og hvordan forslag skal fremmes.**
4. Nominasjonskomiteens forslag til liste sendes kommunepartiene. Listeforslaget skal også omfatte forslag på fylkesordfører, fylkesvaraordfører og fylkesrådsleder (i de tilfeller hvor det er parlamentarisk styre i fylkeskommunen).
5. Nominasjonskomiteens foreløpige listeforslag med eventuelle dissenser er offentlig. Før nominasjonen starter bestemmer fylkespartiets styre om resultatet av behandlingen i kommunepartiene skal være offentlig.
6. Kommunepartiene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende sine endringsforslag til nominasjonskomiteen.
7. Nominasjonsmøtet gjennomføres som et selvstendig møte, og nominasjonsmøtets antall representanter skal være hjemlet i fylkespartiets vedtekter, jfr. §12.6 (alminnelige bestemmelser).
8. Kommunepartiene sender inn fullmakter til fylkespartiets styre innen fastsatt frist på sine utsendinger med vararepresentanter til nominasjonsmøtet.
9. Utsendingene til nominasjonsmøtet velges av medlems-/representantskapsmøte etter at nominasjonskomiteens endelige listeforslag er lagt fram for kommunepartiene. AUFs fylkesledd deltar i nominasjonsmøtet med minst 7 representanter med fulle rettigheter.
10. Nominasjonsmøtet nominerer først partiets kandidater til på fylkesordfører, fylkesvaraordfører og fylkesrådsleder (i de tilfeller hvor det er parlamentarisk styre i fylkeskommunen).
11. Rådgivende avstemning over kandidater kan holdes etter retningslinjer fastsatt av fylkesstyret, før nominasjonskomiteen fremmer sitt første nummererte listeforslag.

Vedtak: §6 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

§7 Fylkestingsgruppene

1. Styret i fylkespartiet skal etter et fylkestingsvalg innkalle til et fellesmøte mellom partiets representanter i det nye fylkestinget og partistyret eller representantskapet for å konstituere fylkestingsgruppa. Fellesmøtet utpeker partiets kandidater til fylkesutvalg, hovedutvalg og andre viktige styrer, råd og utvalg. Øvrige valg avgjøres av gruppemøtene.
2. **Fylkespartiets representantskap eller styret gir fullmakt til en forhandlingsdelegasjon som på vegne av fylkespartiet skal forhandle frem posisjoner i forkant av konstituering av fylkestinget. Fylkespartiets fylkesordfører kandidat/fylkesrådsleder-kandidat skal være en del av forhandlings-delegasjonen. Fullmakten skal gi rammer og strategi for forhandlingene. Forhandlingsdelegasjonen skal legge frem innstilling som behandles av representantskapsmøtet eller styret i fylkespartiet.**
3. Medlemmer av fylkespartiets styre har rett til å delta i gruppas møter med tale-, forslags- og stemmerett. Så vidt mulig skal fylkespartiets styre være representert i samtlige av gruppas møter.
4. Alle viktige saker som skal opp i fylkestinget, drøftes i gruppemøter. Det føres protokoll fra møtene, og gruppa skal legge fram årsmelding for fylkespartiet.
5. Vedtak i fylkestingsgruppa eller i fylkesstyret er bindende. Ønsker noen å stå fritt i forhold til slike vedtak, må fylkestingsgruppa eller fylkespartiet ta avgjørelse om dette.
6. Viktige saker skal legges fram for drøfting i fylkespartiets styre eller representantskapet. Partistyret, gruppestyret eller et flertall av gruppas medlemmer kan be om at programsaker eller saker av prinsipiell betydning blir behandlet og avgjort av representantskapet. Gruppestyret skal i slike saker fremme innstilling til representantskapet.
7. Fylkespartiets styre utpeker de som skal tiltre fylkesutvalgsgruppa med tale-, forslags- og stemmerett.
8. Partiets representanter i fylkesutvalg og andre fylkeskommunale utvalg skal danne grupper. Disse gruppene skal organiseres og arbeide etter de regler som i det foregående er trukket opp for fylkestingsgruppa.
9. Fylkesstyret skal i samarbeid med fylkestingsgruppa sørge for god kontakt med partiets representanter i fylkeskommunale styrer og utvalg for å fremme et godt og planmessig arbeid.
10. Fylkeskommunale saker skal behandles i fylkespartiets representantskap når styret i fylkestingsgruppa ber om det, og når partistyret eller representantskapet bestemmer det.
11. Den som har personlige eller familiære interesser (økonomiske, forretningsmessige mv.) i en sak som behandles i partiets organer eller i kommunestyre-gruppe, fylkestingsgruppe mv. er å anse som inhabile og kan således ikke ta del i behandlingen av saken.

Vedtak: §7 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

§8 Kontingenten

Fylkespartienes andel av kontingenten fastsettes av landsmøtet.

§9 Revisjon

Til å utføre revisjonsarbeidet engasjerer styret en registrert revisor eller et revisjonsselskap av registrerte revisorer. Årsmøtet velger en kontrollkomité på tre medlemmer med to varamedlemmer som har som oppgave å kontrollere om de økonomiske disposisjoner er gjort i samsvar med gjeldende vedtekter og vedtak. Kontrollkomiteen skal avgi beretning til årsmøtet om sitt arbeid.

§10 Vedtekter

Vedtekter for fylkespartiene vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis vedtekter og retningslinjer, og de må ikke stå i strid med dem. For å være gyldige må vedtektene godkjennes av partiets sentralstyre. De skal inneholde bestemmelser om at fylkespartienes eiendeler skal tilfalle Det norske Arbeiderparti dersom fylkespartiet blir oppløst.

§11 Rådgivende uravstemninger

1. Representantskapet kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Representantskapet/styret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
3. Fylkespartiets administrasjon har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av representantskapet/styret.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling.

§12 Kvinnenettverk på fylkesnivå

Organiseringen av kvinnenettverket på fylkesnivå reguleres av Retningslinjer for Arbeiderpartiets kvinnenettverk.

Retningslinjer for Det norske Arbeiderpartis kommunepartier

§1 Formål

Kommunepartiene skal i samarbeid med partiavdelingene arbeide for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer som partiet har lagt fram i program, vedtekter og vedtak

§2 Organisasjonens oppbygging

Partiavdelingene i en kommune danner kommunepartiet.

Medlemsmøtet eller representantskapet er kommunepartiets høyeste organ mellom årsmøtene.

Er det flere partiavdelinger i samme bydel kan disse danne et bydelsparti. Bydelspartiets navn skal være Arbeiderparti med bydelens navn foran. Kommunepartiet utarbeider retningslinjer for disses arbeid.

I kommunepartier som har representantskapsordning skal representantskapet bestå av representanter fra partiavdelingene. Det kan vedtektsfestes et fast antall medlemmer i representantskapet. Alle avdelinger skal sikres en representant og representasjonen for øvrig skal beregnes proporsjonalt ut fra avdelingenes medlemstall pr. 31.12 det foregående år.

§3 Årsmøter

Til årsmøtet i kommunepartiene inviteres alle medlemmer med tale- og forslagsrett. Som hovedregel har alle stemmerett hvis ikke annet er fastlagt i lokale vedtekter. Møtet kunngjøres minst fire uker før det avholdes. Årsmøtet behandler årsmelding fra styret, avdelingene, kommunestyregruppa m.v. Videre behandles regnskap, innkomne forslag og valg i samsvar med kommunepartiets vedtekter.

Forslag som partiavdelingene ønsker behandlet på årsmøtet, må sendes partistyret senest to uker før årsmøtet. Styrets medlemmer har ikke stemmerett på årsmøtet ved behandling av beretning og regnskap.

Ekstraordinært årsmøte avholdes når medlemsmøtet bestemmer det, eller når partiavdelinger som utgjør minst 2/5 av medlemmene ber om det. Ekstraordinært årsmøte skal kunngjøres minst fire uker før det skal avholdes, og møtet kan kun behandle de saker som det fremgår av saklista ved kunngjøring om ekstraordinært årsmøte.

Vedtak: §3 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

§4 Medlemsmøtet/representantskapet

Medlemsmøtet eller representantskapet er kommunepartiets høyeste myndighet mellom årsmøtene. Det tar avgjørelser i alle saker som ikke er tillagt partistyret eller kommunestyregruppa.

Et kommuneparti bør ha medlemsmøte som øverste organ mellom årsmøtene. For at et kommuneparti kan etablere eller videreføre ordning med representantskap skal det være minst fem aktive partiavdelinger i kommunepartiet.

Medlemsmøter eller representantskapsmøter skal holdes så ofte styret bestemmer det, når kommunestyregruppa ber om det, eller når partiavdelinger som representerer minst 2/5 av medlemmene ber om det.

Medlemsmøtet

I kommunepartier hvor medlemsmøtet er det høyeste organ mellom årsmøtene, har alle medlemmer i kommunepartiet stemmerett i medlemsmøtet.

Medlemmer av partiets kommunestyregruppe skal ta del i medlemsmøtet.

Når medlemsmøtet behandler kommunale saker, skal kommunestyregruppa fremme innstilling i den enkelte sak.

Representantskapet

I kommunepartier hvor representantskapet er det høyeste organ mellom årsmøtene, kan det vedtektsfestes et fast antall medlemmer i representantskapet. Alle partiavdelinger skal sikres en representant og representasjonen for øvrig skal beregnes proporsjonalt ut fra avdelingenes medlemstall pr. 31.12 det foregående år.

Alle partiavdelinger (herunder AUF-lagene) skal i god tid før årsmøtet velge representanter til representantskapet for kommende arbeidsår.

Medlemmer av partiets kommunestyregruppe har rett til å ta del i representantskapets behandling av kommunale saker. De har da tale- og forslagsrett. Før slike saker legges fram for representantskapet, skal kommunestyregruppa fremme innstilling i den enkelte sak. Om kommunepartiet bestemmer det, kan kommunale saker behandles i fellesmøter av representantskapet og kommunestyregruppa. I så fall har både representantskapets og kommunestyre-gruppas medlemmer stemmerett.

Vedtak: §4 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

§5 Styret

1. Kommunepartiets styre består av 5, 7 eller 9 medlemmer. Blant disse er leder, nestleder, kasserer, studieleder, sekretær og kvinnekontakt. Kvinnekontakten skal ha ansvar for det kvinnenettverket i kommunepartiet.
2. AUF i kommunen tiltrer styret med ett medlem som har tale-, forslags- og stemmerett. Der det er flere AUF-lag i kommunen, velges AUFs representant av et felles styremøte.
3. Partistyret skal lede partiarbeidet i kommunen og sikre en god kontakt mellom partiets kommunegrupper og partiavdelingene. Lederen i kommunestyregruppa skal ta del i partistyrets møter.
4. Kommunepartiet kan i sine vedtekter nedfelle bestemmelser om tiltredende medlemmer til styret. **Disse medlemmer gis tale- og forslagsrett i styret.**

Vedtak: §6 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

§6 Nominasjon til kommunestyrevalg

1. Fylkespartiets styre fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen foran kommunestyrevalg.
2. Medlemsmøtet eller representantskapet velger en nominasjonskomité på minst fem medlemmer med varamedlemmer, etter forslag fra partistyret.
3. Partistyret ber medlemmene/partiavdelingene innen en fastsatt frist å sende nominasjonskomiteen forslag på medlemmer de ønsker nominert.
4. Nominasjonskomiteen utarbeider et foreløpig forslag til liste, som offentliggjøres for medlemmene og sendes partiavdelingene til behandling. Listeforslaget skal også omfatte forslag på ordfører, varaordfører og byrådsleder (i de tilfeller hvor det er parlamentarisk styre i kommunen).
5. Medlemmene/partiavdelingene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende sine endringsforslag til nominasjonskomiteen.
6. Medlemsmøtet eller representantskapet foretar den endelige nominasjon på et eget nominasjonsmøte. Nominasjonskomiteen legger fram sitt endelige forslag til liste, der det er innarbeidet de endringsforslag som komiteen har sluttet seg til. Før det tar fatt på selve nominasjonen, fastsetter nominasjonsmøtet hvor mange som skal utheves. Nominasjonsmøtet nominerer først ordførerkandidat, varaordførerkandidat og byrådsleder (i de tilfeller hvor det er parlamentarisk styre i kommunen). De skal utheves.
7. Partiets kommunevalgprogram må sluttbehandles før nominasjonene finner sted.
8. Rådgivende avstemning over kandidater kan holdes, før nominasjonskomiteen fremmer sitt første nummererte listeforslag.

§7 Kommunestyregruppene

1. Styret i kommunepartiet skal umiddelbart etter et kommunestyrevalg innkalle partiets representanter i det nye kommunestyret til et fellesmøte med partistyret for å konstituere kommunestyregruppa.
2. Partistyret og gruppestyret innstiller i fellesskap overfor medlemsmøtet på partiets kandidater til formannskapet og andre kommunale styrer, utvalg og råd.
3. **Medlemsmøtet/representantskapsmøtet eller styret gir fullmakt til en forhandlingsdelegasjon som på vegne av kommunepartiet skal forhandle frem posisjoner i forkant av konstituering av kommunestyret. Partiets ordførerkandidat/byrådsleder kandidat skal være en del av forhandlingsdelegasjonen. Fullmakten skal gi rammer og strategi for forhandlingene. Forhandlingsdelegasjonen skal legge frem innstilling som behandles av medlemsmøtet/ representantskapsmøtet i kommunepartiet.**
4. Kommunestyregruppa skal i samarbeid med partistyret arbeide etter partiets program, vedtekter og vedtak. Gruppa er ansvarlig overfor kommunepartiet.
5. Kommunepartiets leder og inntil to andre styremedlemmer utpekt av partistyret tiltrer kommunestyregruppa med tale-, forslags- og stemmerett. Kommunepartiets leder eller annet styremedlem utpekt av styret tiltrer formannsgruppe med fulle rettigheter
6. Gruppa holder møter så ofte det trengs og skal foran hvert møte i kommunestyret gå gjennom møtets sakliste.
7. Det føres protokoll på gruppas møter. Gruppa legger fram en årsmelding for årsmøtet i kommunepartiet.
8. Vedtak i kommunestyregruppa eller i kommunepartiet er bindende. Ønsker noen å stå fritt i forhold til slike vedtak, må kommunestyregruppa eller kommunepartiet avgjøre dette.
9. Den som har personlige eller familiære interesser (økonomiske, forretningsmessige mv.) i en sak som behandles i partiets organer eller i kommunestyregruppe, fylkestingsgruppe mv. er å anse som inhabile og kan således ikke ta del i behandlingen av saken.
10. Partiets representanter i kommunale styrer og utvalg skal danne grupper. Disse gruppene skal organiseres og arbeide etter de regler som er trukket opp for kommunestyregruppa i foregående punkt 3 - 8.
11. Partistyret skal i samarbeid med styret for kommunestyregruppa sørge for at det blir holdt fellesmøter av partiets representanter i kommunale styrer og utvalg. Dette skal fremme godt og planmessig samarbeid mellom gruppene.
12. Kommunale saker skal behandles av medlemsmøtet eller representantskapet når styret for kommunestyregruppa ber om det, når et flertall i kommunestyre-gruppa krever det, når partistyret bestemmer det, eller når medlemsmøtet eller representantskapet ber om det.

Vedtak: §7 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

§8 Revisjon

Årsmøtet velger to revisorer med vararevisorer. Disse reviderer regnskapet og gir innberetning til årsmøtet og til fylkespartiet.

§9 Kontingenten

Kommunepartiens andel av kontingenten fastsettes av landsmøtet.

§10 Vedtekter

Vedtektene for kommunepartiet vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis vedtekter og retningslinjer og må ikke stå i strid med dem. For å være gyldige må vedtektene godkjennes av styret i vedkommende fylkesparti. De skal inneholde en bestemmelse om at kommunepartiets eiendeler skal tilfalle vedkommende fylkesparti dersom kommunepartiet blir oppløst.

§11 Rådgivende uravstemning

1. Medlemsmøtet eller representantskapet kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Styret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
3. Kommunepartiets styre har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av medlemsmøtet eller representantskapet.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling.

§12 Kvinnekontakt på kommunenivå

Organisering av kvinnenettverket på kommunenivå reguleres av retningslinjene for Arbeiderpartiets kvinnenettverk.

Retningslinjer for Det norske Arbeiderpartis partiavdelinger

§1 Formål

1. Partiavdelingene skal arbeide for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer partiet har lagt fram i program, vedtekter og vedtak.
2. Medlem kan enhver bli som er enig i formålet.

§2 Årsmøter

1. Partiavdelingene skal holde sine årsmøter innen utgangen av første kvartal. Årsmøtet må kunngjøres med minst to ukers varsel.
2. Sakslista skal omfatte årsmelding og regnskap med revisorenes innstilling. Det skal dessuten velges styre og to revisorer med vararevisorer.
3. Forslag som ønskes behandlet, må sendes styret minst en uke i forveien.
4. Ekstraordinært årsmøte kan innkalles av styret eller når minst 2/5 av medlemmene ber om det.

§3 Styret

1. Styret består av 5 eller 7 medlemmer. Blant disse skal leder, kasserer, studieleder og sekretær velges ved særskilt valg. Det velges et tilstrekkelig antall varamedlemmer.
2. Styret skal innkalle til regelmessige møter og aktivisere medlemmene til å ta del i partiarbeidet.

§4 Kontingenten

1. Medlemmene skal betale kontingent etter de satser som landsmøtet vedtar.
2. Partiavdelingenes andel av kontingenten bestemmes av landsmøtet.

§5 Alminnelige bestemmelser

1. Alle vedtak i partiavdelingene gjøres med alminnelig flertall.
2. Er det bare en partiavdeling i en kommune, skal denne påta seg de plikter og ha de rettigheter som kommunepartiet ellers har.
3. Medlemmer skal ha medlemskap i en partiavdeling. Et medlem kan delta i et annet lags aktiviteter. Vedkommende har tale- og forslagsrett i laget, men teller ikke med ved fastsettelse av lagets representasjon. Lagene har ikke mulighet til å kreve inn kontingenten av disse.
4. Medlemmer er kun valgbare til offentlige verv i den kommunen de er folkeregistrert, har sin stemmerett ved kommune- og fylkestingsvalg og medlemskap i partiet.
5. Partiavdelinger som i hovedsak gjennomfører sin aktivitet ved bruk av datanettverk, må ved årsmøter og møter med personvalg gjennomføre disse møtene på en slik måte at de som skal delta i debatten og voteringene er til stede i samme rom når debatt og votering foregår.

§6 Opprettelse av nye partiavdelinger

1. Det må være minst 10 medlemmer i laget.
2. Opprettelsen av laget tas opp til godkjenning i kommunepartiets styre.
3. Nye partiavdelinger skal opprettes ved ny aktivitet. Partiavdelingens arbeidsområde skal derfor være et tillegg til det som dekkes av eksisterende partiavdeling.
4. Leder og styre velges på lik linje som i øvrige partiavdelinger.

§7 Vedtekter

Vedtektene vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis vedtekter og bestemmelser i disse retningslinjer og må ikke stå i strid med dem. De skal inneholde en bestemmelse om at partiavdelingens eiendeler skal tilfalle vedkommende kommuneparti, eventuelt fylkesparti, dersom partiavdelingen blir oppløst.

Retningslinjer for Arbeiderpartiets kvinnenettverk

§1 Formål

Arbeiderpartiet skal være Norges mest likestilte parti. Arbeiderpartiet skal være pådriver for et likestilt samfunn.

Kvinnenettverket skal være pådriver for å sette kvinnepolitiske saker på dagsorden. Kvinnenettverket skal rekruttere, skolere og motivere alle kvinner i partiet til politisk arbeid, og særlig til lederposisjoner. Alle kvinner i Arbeiderpartiet skal få tilbud om å engasjere seg i kvinnenettverket.

De internasjonale forpliktelsene og ansvaret Arbeiderpartiet har overfor kvinnebevegelsen i Sosialistinternasjonalen, PES, SKN og i forhold til "Kvinner Kan"-kursene internasjonalt, skal ivaretas av den nasjonale styringsgruppa for kvinnenettverket.

§2 *Kvinnekontakt i kommunepartiet*

Alle kvinner i Arbeiderpartiet skal få tilbud om å delta i kvinnenettverket.

Årsmøtet i kommunepartiet velger kvinnekontakt som medlem av styret. Kvinnekontakten skal ha ansvar for kvinnenettverket i kommunepartiet.

Kommunepartiet har økonomisk og administrativt ansvar for arbeidet i kvinnenettverket i kommunepartiet.

§3 *Kvinnenettverk på fylkesnivå*

Årsmøtet velger et medlem i fylkespartiets styre med ansvar for å lede det fylkesvise kvinnenettverket.

Fylkespartiets styre oppnevner etter forslag fra kommunepartiene ei styringsgruppe for det fylkesvise kvinnenettverket.

Fylkespartiet har økonomisk og administrativt ansvar for arbeidet i kvinnenettverket gjennom eget budsjett og tilstrekkelige administrative ressurser.

§4 *Kvinnenettverk sentralt*

Landsmøtet velger leder av Arbeiderpartiets kvinnenettverk og lederen er fullverdig medlem av partiets sentralstyre.

Sentralstyret oppnevner styringsgruppe for kvinnenettverket. AUF utpeker ett kvinnelig medlem som tiltrer styringsgruppa med fulle rettigheter. Det velges ikke varamedlemmer til styringsgruppa.

Det norske Arbeiderparti har økonomisk og administrativt ansvar for styringsgruppas arbeid gjennom egne budsjett.

Kvinnenettverket bør fungere som hørings- og uttalelsesinstans i Arbeiderpartiet.

Retningslinjer for det samepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti

§ 1 *Formål*

Det samepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti har som mål å arbeide for å virkeliggjøre et samfunn der de sosialdemokratiske verdiene solidaritet og likeverd mellom menneskene skal være bærebjelkene. Det samepolitiske arbeidet skal være en pådriver for aktivt å sette de saker som samer er opptatt av på den politiske dagsorden. Arbeidet skal bidra til at Det norske Arbeiderparti fortsatt skal være den ledende kraft i det samepolitiske arbeidet i Norge.

§ 2 På kommunenivå

Der det er flere samiske medlemmer på kommunenivå, og disse ønsker det skal det dannes et samepolitisk utvalg, som velges ved særskilte valg. Kommunepartiene innkaller partimedlemmer som står i samemantallet i kommunen til et møte. Utvalget skal bestå av leder, nestleder og sekretær. Det velges også 3 vararepresentanter. Disse valg ska gjøres i forkant av årsmøtene i kommunepartiene og valgene gjelder for 1 år. Utvalget har til oppgave å være pådriver for samepolitisk arbeid i kommunepartiet, holde nær kontakt med samene i kommunepartiet som er innmeldt i samemantallet og bidra til innmelding i samemantallet. Hvis det er få samiske medlemmer i kommunepartiet, bør det i stedet for et utvalg velges en person som skal være samepolitisk kontaktperson.

Utvalgets navn skal være Samepolitisk utvalg i ..., (med kommunepartiets navn etter). Leder av samepolitisk utvalg eller dennes vararepresentant skal være representert i styret i kommunepartiet med tale og forslagsrett.

Alle kommunepartistyrene i Nord-Norge bør ha samepolitiske kontaktpersoner eller utvalg.

Andre kommuneparti skal velge samepolitiske kontaktpersoner dersom minst 3 av medlemmene krever det. Kommunepartiet har ansvaret for å legge praktiske og økonomiske forhold til rette for et aktivt samepolitisk utvalg eller en samepolitisk kontaktperson. Kommunepartiene skal samarbeide med utvalget/kontaktpersonen ved behandling av saker.

§ 3 På valgkrets nivå

På valgkrets nivå skal det etableres et Samepolitisk forum som skal bestå av de samepolitiske utvalgene på kommuneplan og kommunepartiernes kontaktpersoner. Forumets navn skal være DnAs samepolitiske forum i valgkrets nr. og navn. Til å lede forumet på valgkrets nivå skal det velges et styre på 3 - 5 medlemmer. Leder, nestleder og sekretær velges ved særskilt valg. **Det avholdes årsmøte i valgkretsen** i løpet av 1. kvartal hvert år. Der kretsen er representert i Sametinget møter representanten(e) i forumet med fulle rettigheter.

Forumets leder eller nestleder skal delta i fylkespartiet styre med fulle rettigheter og i årsmøtet med de samme rettighetene som øvrige styremedlemmer. Er det flere valgkretser i et fylke, velger forumene i fellesskap den som skal representere forumene i fylkespartiets styre og årsmøte. En representant for Arbeiderpartiets sametingsgruppe tiltrer styret i **Nord-Trøndelag AP**, Nordland AP, Troms Ap og Finnmark Ap, med tale og forslagsrett. De aktuelle medlemmene i Arbeiderpartiets sametingsgruppe velger selv sin styrerepresentant.

Samepolitisk forum har ansvar for å være pådriver for det samepolitiske arbeidet i valgkretsen, holde nær kontakt med eventuell representant i Sametinget og de samepolitiske utvalgene i kommunepartiene.

Samepolitisk forum på valgkrets nivå skal være ansvarlig for kontakten mellom DnAs samepolitiske utvalg i **kommunene** og samene i **valgkretsen**. Det kan gjennomføres en Samepolitisk konferanse for partiets medlemmer i fylket som står i samemantallet. Samepolitisk forum har forslagsrett til fylkespartienes årsmøter. Beretning om arbeidet legges fram for fylkespartiets(enes) årsmøte(r).

I valgkrets 7 sendes beretningen DnA.

Fylkespartiene i **Nord-Trøndelag**, Nordland, Troms og Finnmark har det økonomiske og administrative ansvaret for det samepolitiske arbeidet. Tilskuddet som sametinget betaler til listene ved valg skal gå til det samepolitiske arbeidet i forumet og utbetales til de **fire nordligste** fylkespartiene. Tilskuddet til valgkrets 7 utbetales til DnA.

Vedtak: §3 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

§ 4 Nominasjonsprosessen til Sametinget på valgkrets nivå

Forumet er ansvarlig for gjennomføringen av nominasjonsprosessen, at det velges en nominasjonskomité, planer for valgkampen, lage program for valgkretsen og for å gjennomføre valgkampen. **Nord-Trøndelag Arbeiderparti**, Nordland Arbeiderparti, Troms Arbeiderparti og Finnmark Arbeiderparti har sammen med forumene i sine valgkretser ansvaret for den praktiske gjennomføringen av nominasjonsprosessen. For valgkrets 7 påligger dette ansvaret DnA.

Det norske Arbeiderpartis samepolitiske råd foreslår tidsfrister for nominasjonsprosessen som vedtas endelig av Sentralstyret.

Forumet sender ut liste til medlemmene over tidsfristen som gjelder for nominasjonsprosessen. Nominasjonskomiteen utarbeider et foreløpig forslag til valgliste som sendes alle registrerte samiske partimedlemmer i valgkretsen. Innen en nærmere fastsatt tidsfrist skal medlemmene sende nominasjonskomiteen sine endringsforslag. Nominasjonsmøtet foretar den endelige nominasjonen. Til nominasjonsmøte inviteres alle manntallsførte medlemmer i valgkretsen. På nominasjonsmøtet legger nominasjonskomiteen fram sitt endelige forslag til valgliste, der det er innarbeidet endringsforslag som komiteen har sluttet seg til. Ved nominasjon kan det ikke stilles opp kandidater som tar forbehold om å stå fritt i visse saker, og møtet kan heller ikke gi slikt tilsagn. Valgkretsens valgprogram må sluttbehandles før nominasjonene kan finne sted.

Vedtak: §4 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

§ 5 På sentralt nivå

Formelt navn: Det norske Arbeiderpartis samepolitiske råd.

Sentralstyret nedsetter et samepolitisk råd etter innstilling fra den samepolitiske konferansen. Det velges ikke vararepresentanter. **Samepolitisk råd består av 8 medlemmer med fulle rettigheter, blant disse et medlem fra AUF etter innstilling fra AUF. I tillegg tiltrer statssekretær for samepolitiske spørsmål, samepolitisk talsperson i Arbeiderpartiets stortingsgruppe og parlamentarisk leder i Arbeiderpartiets sametingsgruppe rådet med tale- og forslagsrett. Når Arbeiderpartiet har sametingspresidenten, møter vedkommende med tale- og forslagsrett i Samepolitisk råd.** DnAs samepolitiske råd har ansvaret for å holde nær kontakt med de samepolitiske forumene på valgkrets nivå, de samepolitiske utvalgene på kommunenivå og samepolitisk rådgiver i Regjeringen når vi har regjeringsmakt. På partikontoret opprettholder en dagens ordning hvor en politisk rådgiver, i tillegg til andre oppgaver, også skal være sekretær for det samepolitiske råd.

Ved behandling av saker som berører samiske eller urfolks politiske spørsmål bør sentralstyret og stortingsgruppa innhente uttalelser fra samepolitisk råd.

Vedtak: §5 enstemmig vedtatt med redaksjonskomiteens forslag til endringer.

§ 6 Det samepolitiske rådets mandat

Samepolitisk råd skal bistå Sentralstyret med utredningsarbeid og råd i samepolitiske spørsmål. Rådet har rett til å fremme saker for Sentralstyret og få dem behandlet. Så fremt leder for rådet ikke er medlem i Sentralstyret gis vedkommende møterett i slike saker.

Samepolitisk råd skal gi råd til våre aktuelle fraksjoner på Stortinget og politisk ledelse i aktuelle departement. Samepolitisk råd skal også ha kontakt med og gi råd til Arbeiderpartiets gruppe i Sametinget. Aktuelle representanter fra våre fraksjoner på Stortinget eller politisk ledelse i aktuelle departement kan inviteres til møtene.

Rådet skal være en pådriver for å få etablert et sosialdemokratisk samisk samarbeid i Norden og Russland.

§ 7 DnAs samepolitiske konferanse

Samepolitisk råd innkaller til samepolitisk konferanse hvert andre år. Til konferansen innkalles de samepolitiske forumene med **3** personer fra hver valgkrets, Sametingsgruppa og Det norske Arbeiderpartis samepolitiske råd, samt partiledelsen. Utgiftene for Sametingsgruppa dekkes av gruppa selv.

Konferansen skal vedta Samepolitisk valgprogram samt gi bidrag til partiets øvrige programmer. Konferansen bør videre diskutere og vedta opplegg for valgkampen. Konferansen skal ta opp til debatt andre aktuelle samepolitiske saker. Dersom DnAs samepolitisk råd finner det nødvendig og med Sentralstyrets godkjenning, kan det innkalles til ekstraordinær konferanse.

6 – 8 uker før den samepolitiske konferansen nedsetter Samepolitisk råd en valgkomite som skal jobbe frem forslag til nytt Samepolitisk råd og forslag til president- og visepresidentkandidat til sametinget.

§ 8 Valg av president- og visepresidentkandidat til Sametinget

Etter innstilling fra valgkomiteen (nedsatt av Samepolitisk råd), foretar samepolitisk konferanse nominasjon av presidentkandidat og visepresidentkandidat til Sametinget. Kun representanter for de samepolitiske forumene har stemmerett ved nominasjon av president- og visepresidentkandidat.

Oversiktsliste over forslag behandlet i redaksjonskomiteen

16.1 Telemark Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Forslaget anses som innarbeidet i forslaget til nye vedtekter

16.2 Telemark Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Forslaget anses som innarbeidet i forslaget til nye vedtekter

16.16 Vestfold Arbeiderparti:

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses som innarbeidet i forslaget til nye vedtekter

Forslag fra Tor Erik Forsberg, Østfold

Redaksjonskomiteens behandling:

Forslaget anses som ivaretatt gjennom definisjonen av "partiavdeling" i vedtektenes § 3

Forslag fra Ragnar Nordgreen, Oppland

Redaksjonskomiteens behandling:

Forslaget avvises

Forslag fra Oppland Arbeiderparti: § 4 Kommunepartiene

Redaksjonskomiteens behandling:

Forslaget avvises

Forslag fra Sør- Fron Arbeiderparti: § 4 Kommunepartiene

Redaksjonskomiteens behandling:

Forslaget avvises

17.1 Haugesund Arbeiderparti:

Redaksjonskomiteens behandling:

Anses ivaretatt i organisasjonsplattformen

17.6 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes

17.11 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes ikke

17.12 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes ikke

17.8 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes

17.7 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:
Støttes ikke

17.10 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:
Støttes ikke

17.14 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:
Støttes

17.15 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteen behandling:
Støttes ikke

17.9 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:
Støttes

17.25 Finnmark Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:
Anses ivaretatt

17.19 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes ikke

17.13 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes ikke

17.16 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Anses innarbeidet

17.17 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes

17.18 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes

7.20 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes

17.21 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes ikke

17.22 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes ikke

17.23 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes ikke

17.24 Oppland Arbeiderparti

Redaksjonskomiteens behandling:

Støttes ikke

Møtet tok en kort pause.

00—00

fortsettelse SAK 10 – REDAKSJONSKOMITEENES INNSTILLINGER

Dirigenten ga ordet til Trond Giske som la fram innstillingen fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker:

1. Inkludering og deltakelse

Arbeiderpartiet vil ha et inkluderende samfunn som stimulerer til deltakelse. Det er det aller viktigste innholdet i vårt mål om at "alle skal med". Mange som ønsker å delta i arbeidsliv og samfunnsliv møter barrierer og blir utestengt. Når arbeidsledigheten øker, er det ofte de svakeste gruppene på arbeidsmarkedet som rammes hardest. Derfor må vi ha ekstra satsing på et inkluderende arbeidsliv i krevende tider.

Å være i jobb gir inntekt, bidrar til å skape sosial identitet og status, sosiale nettverk og personlig utvikling. Det har også en helsemessig gevinst. Det er en sterk sammenheng mellom arbeidsledighet og generelle helseproblemer og fattigdom

Det viktigste enkeltvirkemiddelet for å hindre fattigdom er å sikre at folk kommer i jobb. Derfor må vi følge opp de tiltakene som regjeringen har iverksatt:

- Kvalifiseringsprogram skal sikre de som ellers ville vært avhengig av økonomisk sosialhjelp en inntekt og muligheter for å kvalifisere seg og jobbe.
- Innføring av rett til arbeidsevnevurdering og en ny ytelse, arbeidsavklaringspenger. Mange uføre har opplevd prosessen med avklaring av restarbeidsevne som vanskelig. Arbeidsavklaringspenger skal gis så lenge det er nødvendig for å komme i arbeid, og det skal fastsettes klare tidspunkter for oppfølging
- Forsøk med tidsubestemt lønnstilskudd er innført. Dette skal øke muligheten for at de som er helt eller delvis uføretrygdet kan komme inn i arbeidslivet, i en varig jobb

Atføringsbedriftene er en viktig del av arbeidsmarkedspolitikken. Det er viktig at atførings- og VEKST-bedriftene sikres trygge og gode rammevilkår slik at de kan tilby et best mulig opplegg for de som trenger et helhetlig tilrettelagt opplegg.

Enkelte grupper står utenfor arbeidslivet i større grad enn andre. Her vil vi gjøre mer. Kvinner med innvandrerbakgrunn er en slik gruppe. Vi vil øke bruken av tiltak som "ny sjanse" som vi vet gir mange i denne gruppa muligheten til økt deltakelse, og vi vil ha flere ordninger som tilrettelegger for å lære norsk og ta fagutdanning ved siden av jobb.

For mange handler muligheten til å komme i jobb om barrierer som samfunnet har skapt. Manglende tilgjengelighet til blant annet transport og bygg fører til ekskludering. Universell utforming fører til at flere kan bidra med sine ressurser i arbeidslivet. Arbeiderpartiet vil være garantisten for at Plan- og bygningsloven og tilgjengelighetsloven blir fulgt opp.

I trygdeoppgjøret i 2008 ga vi enslige minstepensjonister og unge uføre et kraftig løft. De som lever av trygd skal ha en inntekt det går an å leve av og med. Regjeringen vil legge frem en sak om ny uførestønad. For Arbeiderpartiet er det viktig at denne stønaden er mest mulig fleksibel, og gjør det lettest mulig for mottakerne å kunne benytte sin restarbeidsevne. Alle skal ha likeverdige muligheter for å delta i samfunnsliv og politikk. Forskjellsbehandlingen av lønnsinntakere og de som mottar ulike trygdeytelser når det kommer til honorar for ulike folkevalgte verv må så langt som mulig hindres.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

2. Bedre helsevesen – bedre livskvalitet

Framtidens helsevesen skal sørge for at flere opplever god helse, at færre blir syke, og at de som blir syke i mindre grad utvikler mer alvorlige lidelser som kunne vært forebygget tidligere i sykdomsforløpet. Helse påvirker livskvaliteten for enkeltmennesket og verdiskapingen i samfunnet, og et godt helsevesen er derfor avgjørende å trygge velferden og for å utvikle trygge lokalsamfunn.

Demografien i Norge er i endring. De store fødselskullene som kom like etter krigen går snart over fra de arbeidsaktives rekke over til å bli pensjonister. Samtidig lever vi lenger som følge av bedre helse og bedre velstand generelt. De største brukerne av helsetjenester er mennesker over 67 år. I dag er litt over 600.000 mennesker over 67 år i Norge, i 2030 vil det være over 1 million. Dette stiller oss overfor store utfordringer.

Arbeiderpartiet vil reformere helsevesenet, med mer forebyggende og helsefremmende arbeid. Folk må få bedre behandling tidligere i sykdomsforløpet, og vi vil ha mer samhandling mellom stat og kommune og internt i sykehusene.

Arbeiderpartiet vil derfor i neste Stortingsperiode gjennomføre en stor samhandlingsreform av den norske helsetjenesten. Reformen vil ha tre hovedformål:

1. Etablere en bedre helsetjeneste som samhandler, både internt i sykehusene, og mellom institusjoner og forvaltningsnivå.
2. Forebygge mer, slik at flere opplever god helse og økt livskvalitet.
3. Sykdom må møtes aktivt av helsevesenet så tidlig i sykdomsutviklingen som mulig, slik at færre utvikler mer alvorlige lidelser som kunne vært forhindret.

Arbeiderpartiet vil som en del av samhandlingsreformen:

- Ha en faglig og økonomisk styrking av kommunehelsetjenesten, og gjennom det sikre lokalmedisinske sentra med lavterskeltilbud, ambulante team og døgnplasser som gir tilbud både før, i stedet for og etter sykehusopphold.
- Styrke fastlegeordningen, slik at legene får bedre tid til oppfølging av pasientene
- Legge opp til en finansieringsordning som ivaretar hele behandlingsløpet

- **ha mål om å samordne somatikk, psykiatri og spesialisert rusbehandling.**
- Bidra til økt forebygging
- Gjøre det økonomisk lønnsomt for kommunene å forebygge
- Styrke skolehelsetjenesten og annen førstelinjeforebygging
- Styrke eldreomsorgen med økt legetetthet på sykehjemmene, og følge opp målet om bygging av minst 12.000 sykehjems plasser eller heldøgns omsorgsplasser innen 2015

I gjennomføringen av samhandlingsreformen må det også sees til tidligere reformer, og trekkes erfaringer fra disse, samtidig som man kontinuerlig evaluerer og forbedrer helsevesenet. Det skal gjennomføres en evaluering av regnskapsmodellen i sykehusene.

Tok opp forslag fremmet i debatten i går:

Forslag nr 12

Fra Laila Gustavsens, Buskerud. Rep. Nr. 111

Uttalelse 2 andre pol. saker

Inn i uttalelse at en skal ha mål om å samlokalisere/samordne somatikk, psykiatri og spesialisert rusbehandling.

Vedtak: Enstemmig vedtatt med Laila Gustavsens tilleggsforslag.

3. Momsmilliarden tilbake til frivilligheten

Arbeiderbevegelsen er en av de sentrale frivillige bevegelsene i Norge, og har gjennom årene stått for et bredt frivillig engasjement innenfor blant annet faglig arbeid, politikk, idrett, opplæring, helsearbeid og kultur. Dugnadsånden i det frivillige arbeidet er derfor en sentral del av vår ideologi og samfunnsstenkning. Frivilligheten er en inkluderende arena hvor ulike mennesker med ulike bakgrunn møtes. Derfor vil Arbeiderpartiet fortsatt være frivillighetens fremste forkjemper, og legge enda bedre til rette for den frivillige virksomheten i Norge. Etter frivillighetens egne anslag betaler norske frivillige organisasjoner om lag 1 milliard i året i moms. Et viktig krav fra frivilligheten er at disse pengene i stedet skal gå til en enda sterkere frivillig innsats. Arbeiderpartiet er enig i dette.

Derfor vil vi Arbeiderpartiet gjennomføre et nytt stort løft for frivilligheten. Vi vil øke rammene for frivilligheten med 1 milliard kroner til momskompensasjon slik at momspengene kommer tilbake til frivilligheten. I nær dialog med idretten og den øvrige frivilligheten vil vi finne en måte å gjøre dette på som styrker frivilligheten på en ubyråkratisk måte og som sikrer frivillighetenes selvstendighet og frihet.

Den rødgrønne regjeringen har ført til et stort taktskifte i satsingen på frivilligheten. Kulturløftet har gitt en stor satsing på frivillig kulturliv, endring i tippenøkkel har gitt nær en milliard mer til frivilligheten hvert år, frivilligheten har fått bedre rammebetingelser gjennom skatte- og avgiftslette. Vi har etablert frivillighetsregisteret for å redusere byråkrati og arbeidsbyrde for frivilligheten, og vi har innført grasrotandelen for å styrke lokale lag og organisasjoner over hele landet. I de fleste av sakene har vi møtt motstand fra en samlet borgerlig opposisjon. Vinner vi valget vil vi i nært samarbeid med frivilligheten fortsette innsatsen for bedre rammer, redusert byråkrati og mulighet for økt frivillig innsats i Norge.

Arbeiderpartiet er også garantisten for frivillighetens krav om en spillpolitikk som sikrer frivillighetens inntekter og som samtidig er sosialt ansvarlig. Norsk Tipping er en avgjørende

bidragsyter til det frivillige arbeidet i Norge og for å sikre sosial ansvarlighet. Arbeiderpartiet vil derfor beholde og utvikle Norsk Tipping. Arbeiderpartiet vil kjempe mot forslagene fra Høyre, Frp og Venstre om å liberalisere og privatisere spillmarkedet. Det vil svekke frivillighetens inntekter og skape nye sosiale problemer.

Idretten er Norges største frivillige bevegelse. En god idrettspolitik er derfor fundamentalt i en god frivillighetspolitikk. I de siste årene har vi sett en stor tilstrømning av nye medlemmer i idrettsbevegelsen. Det er svært positivt, men skaper også utfordringer. Derfor har vår regjering økt overføringene til idretten med over 300 millioner i året, vi har tatt et ekstra løft med 250 millioner over statsbudsjettet til idrettsanlegg. Idrettstinget i 2007 har vedtatt at norsk idrett ønsker et samarbeid om et bredt folkehelseprosjekt. Arbeiderpartiet mener dette er svært positivt, ikke minst i det forebyggende helsearbeidet. Derfor vil vi gjøre dette til en av våre hovedsaker i frivillighetspolitikken i en ny periode.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

4. Kulturløftet II – et nytt kulturløft mot 2014

Da vi lanserte Kulturløftet våren 2004 var meningen at det skulle gjennomføres fram til 2014. Målet om 1 prosent av statsbudsjettet til kultur står fast, men allerede nå er mange av de øvrige målene i kulturløftet oppnådd. Derfor går Arbeiderpartiet inn for at det lages et nytt og oppdatert Kulturløft for perioden 2009-2014, et Kulturløftet II.

Kulturløftet betyr et historisk løft for norsk kulturliv. Målet om at 1 prosent av statsbudsjettet skal brukes på kultur innen 2014 har allerede gitt et formidabelt løft over hele landet. Den rødgrønne regjeringen har økt kulturbudsjettet med 2 milliarder, og bare økningen i 2009 alene er mer enn dobbelt så mye som hva Bondevik-regjeringen økte på 4 år. Satsingen bidrar til at kulturlivet i Norge blomstrer, både innenfor det profesjonelle tilbudet og det brede frivillige kulturlivet.

Et kulturløft II skal bygge videre på det vi har oppnådd gjennom Kulturløftet og utvikles gjennom en bred debatt der kunstnere og kulturarbeidere, kulturinteresserte og publikum, det frivillige kulturlivet, organisasjoner og enkeltpersoner i hele landet trekkes med. I samarbeid med våre regjeringspartnere vil vi invitere alle til å utforme enda høyere ambisjoner for norsk kultur og frivillighet fram mot grunnlovsjubileet i 2014.

Allerede nå er det områder som peker seg ut som viktige for Arbeiderpartiet i arbeidet med Kulturløftet II, blant annet:

- Vi vil sikre et levende kulturtilbud og kulturliv over hele landet. Ikke minst er det viktig å styrke satsingen i de fylkene som ikke har store kulturinstitusjoner, og dermed får en mindre del av den statlige kultursatsingen. Også kunstformer som teater, opera, dans, film og ulike musikkjangre skal ha gode kår i hele Norge.
- Vi vil sikre et godt kulturtilbud for alle: en fortsatt satsing på den kulturelle skolesekken, den kulturelle spaserstokken, kulturkort for ungdom, kulturtilbud i fengsel og andre tiltak som har som mål å gi tilbud om gode kulturopplevelser til alle.
- Vi vil satse bredt på det frivillige kulturlivet, herunder barne- og ungdomsorganisasjonene.

- Vi vil styrke institusjonsteatrene, Riksteatret, og den frie scenekunsten. Det skal finnes profesjonell kompetanse innen dans og teater over hele landet. Utviklingen av Det Åpne Teater til et Dramatikkens Hus må gi norsk dramatikk et løft.
- Vi vil satse på norsk musikk ved blant annet å øke støtten til utøvere, arrangører og utstyr.
- Bibliotekene skal styrkes som kunnskapsformidler, møtested og kulturarena. De skal settes i stand til å møte utfordringene og mulighetene i en digital tid.
- Vi vil fortsette satsingen på bevaring og utvikling av norsk språk. Vi vil bygge opp Språkbanken, styrke språkrådet, og sette i gang arbeid med en ny språklov.
- Vi vil videre mot målet om at alle barn som ønsker det skal ha tilbud om en plass i kulturskolen. Kulturskolene skal fortsatt være et kommunalt ansvar, men staten må bidra til å styrke kulturskoletilbudet og sørge for en jevnere sosial rekruttering til kulturskolene. Pris skal ikke være et hinder for å delta.
- Vi vil legge til rette for at flere får et kulturskoletilbud gjennom SFO.
- Satsingen på norsk film skal fortsette slik at hele landet tar del i løftet i norsk filmproduksjon, blant annet gjennom å støtte opp om den regionale filmsatsingen. Nye og unge talenter i bransjen må sikres muligheten til finansiering av sine prosjekter.
- Vi vil følge opp kulturdepartementet varslede handlingsplan for arkitektur for å sikre bygg, omgivelser og offentlige rom preget av livskvalitet, tradisjon og nyskaping. Samtidig vil vi ta godt vare på våre kulturminner.
- Vi vil sikre skapende og utøvende kunstners rettigheter, samtidig som vi legger til rette for at ny teknologi kommer hele kulturlivet og publikum til gode. Retten til betaling for eget arbeid har alltid vært fundamentalt for Arbeiderpartiet og gjelder selvsagt også kulturlivet. Innsatsen mot ulovlig spredning av andres materiale må derfor intensiveres.
- Bedre rammebetingelsene for samiske kunstnere og kulturutøvere, og bidra til internasjonal profilering av samisk kultur.
- Vi vil ta vare på vår kirkelige og religiøse kulturarv, blant annet gjennom etablering av et nasjonalt prosjekt for den kulturarven som pilegrimstradisjonene representerer, i nært samarbeid mellom aktuelle aktører.

Kulturløftet fra 2004 var den første helhetlige rødgrønne plattformen på et omfattende område. I 2005 var de rødgrønne partiene de første som gjorde kultur og frivillighet til viktige saker i valgkampen. Etter valgseieren har vi holdt løftene. Derfor er Arbeiderpartiet og fire nye år med en rødgrønn regjering garantisten for at kulturløftet fortsetter. Vi inviterer alle til å være med på å utforme Kulturløftet II og til å sikre et flertall som sikrer at Kulturløftet gjennomføres fram til 2014.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

5. Internasjonal solidaritet

Arbeiderpartiet er en del av en internasjonal bevegelse. Våre visjoner om solidaritet, rettferdighet og likhet strekker seg utover Norges grenser. Vi har en forpliktelse til å bidra til en mer rettferdig verden, og at flere mennesker løftes ut av fattigdom og nød, og inn i velstand og frihet.

Vårt engasjement for internasjonale spørsmål handler også om hvordan vi best kan ivareta norske interesser. Globaliseringen visker ut skillelinjene mellom innenrikspolitik og utenrikspolitik. De fleste store utfordringer i vår tid kan bare løses dersom verdenssamfunnet sammen finner løsninger. Arbeiderpartiet vil derfor styrke det internasjonale engasjementet.

FN er en grunnpilar i norsk utenrikspolitik. Rettferdig fordeling forutsetter bedre global styring, mer demokrati og en sterkere rettsorden. Derfor må Norge være en kritisk og konstruktiv støttespiller for FN.

Menneskerettigheter

I mange land brytes grunnleggende menneskerettigheter. For Arbeiderpartiet er forsvar for menneskerettigheter helt fundamentalt. Vi vil stå opp for de menneskene som hver eneste dag opplever at deres rettigheter blir krenket, at de blir forfulgt, arrestert og drept for sine holdninger og meninger. For de som blir utsatt for kjønnsbasert vold og voldtekt uten tilstrekkelig rettsvern.

Norge må være en uredd forsvarer og legge press på regimer som står for omfattende brudd på menneskerettighetene. Norge skal stå opp for og forsvare ytringsfrihet og religionsfrihet.

Statens pensjonsfond utland er nå et av de største statlige fondene. Arbeiderpartiet er opptatt av at fondet skal ha gode etiske retningslinjer, samtidig som fondets plassering ikke skal være et utenrikspolitisk virkemiddel. Selskapers virksomhet i krigs- og konfliktområder reiser mange vanskelige spørsmål. Regjeringen vil se nærmere på dette bl.a. sammen med Etikkrådet, Norges Bank, frivillige organisasjoner og ønsker samarbeid med FN-organisasjoner på området. Arbeiderpartiet støtter dette. Det er viktig at etikkrådet har fokus på investeringer som kan understøtte brudd på folkeretten.

Dødsstraff er ennå utbredt i mange av verdens land. Norge må gå i front for internasjonal avskaffelse av dødsstraff. Vi vil verne om FNs barnekonvensjon som forbyr dødsstraff for forbrytelser som begås av personer under 18 år. I tillegg vil vi rette spesiell oppmerksomhet mot dødsstraff overfor psykisk utviklingshemmede.

Afrika

4 av 5 mennesker som dør i væpnede konflikter dør i Afrika. Selv om det har vært mange fremskritt de siste årene, ikke minst i Vest-Afrika og i det sørlige Afrika, står fortsatt flere av de store konfliktene i verdensdelen uløst. FN har sine største fredsbevarende operasjoner nettopp i Afrika, men de vestlige landene har i all hovedsak glimret med sitt fravær i disse operasjonene. Norge må bidra til å gjøre noe med dette misforholdet. Vi vil fortsette arbeidet med å styrke innsatsen i FN-ledete operasjoner i Afrika. Om litt over en måned er det norske feltsykehuset – en avdeling på ca. 150 soldater og offiserer – på plass i Tsjad, på grensen til Darfur i Sudan. Darfur-konflikten – som har forgreninger til flere naboland – er en av de største, pågående konfliktene i Afrika i dag, og svært mange mennesker er på flukt i denne regionen. Vår militære innsats i Tsjad er en naturlig forlengelse av vårt langvarige engasjement overfor Sudan og landene rundt.

Norge må kreve at Sudans regjering overholder alle de forpliktelser de påtok seg i den helhetlige fredsavtalen fra 2005 (CPA), og at den forestående folkeavstemningen i Sør-Sudan forberedes som planlagt.

Norge må også bidra til FNs omfattende innsats i Den demokratiske republikken Kongo. Regjeringen i Kinshasa har et ansvar for å bidra til varige fredsløsninger i landet, særlig i Øst-Kongo, som har vært åsted for en av de mest brutale konfliktene i moderne tid, og der ikke minst en rekke kvinner blitt utsatt for systematiske overgrep som en del av krigsstrategiene.

I Adenbukta, utenfor kysten av Somalia, har den internasjonale skipsfarten den siste tiden nesten daglig blitt utsatt for piratangrep. Adenbukten er en av de viktigste ferdselsårer for internasjonal og norsk skipsfart og dermed for verdenshandelen. Norge vil fra høsten av stille med en fregatt i EUs operasjon. Det vil være et viktig bidrag til våre felles bestrebelser på å få bukt med denne piratvirksomheten. Samtidig må vi innse at dette problemet aldri blir borte ved hjelp av militær innsats alene. Løsningen finnes på land. I Somalia - et land nesten helt uten et fungerende statsapparat - lever svært mange mennesker i nød. Skal vi få bukt med utfordringene på varig basis, må det somaliske folk få en bedre hverdag, og hjelp til å bygge et effektivt statsapparat. Hvis ikke blir vår innsats i Adenbukten bare en midlertidig løsning på et problem som ikke vil forsvinne. Norge må derfor videreføre sitt engasjement for å støtte arbeidet med å etablere en legitim og effektiv somalisk regjering. Det er viktig å bringe inn den store somaliske befolkningen som i dag lever utenfor landet i dette.

Arbeiderpartiet vil rette fokus mot Vest-Sahara og arbeidet med å bedre situasjonen for den saharviske befolkningen. Arbeiderpartiet vil at Norge skal øke den humanitære støtten til den saharvariske befolkningen. Det er avgjørende å få en løsning på Vest-Sahara-konflikten som har vart i over 30 år. Det finnes bare en politisk løsning på konflikten. Derfor er det viktig at partene i konflikten møtes til samtaler. Arbeiderpartiet oppfordrer Marokko og Polisario til å møtes til samtaler i FN-regi. Disse samtalen må foregå på bakgrunn av bred internasjonal enighet oppnådd ved behandling i FNs organer. Norge bør aktivt støtte ulike former for tillitskapende arbeid fremover og bistå på best mulig måte i forhandlinger dersom det skulle være ønske om det. Alle former for overgrep i Vest-Sahara-området må stanses og menneskerettighetene må respekteres. Arbeiderpartiet vil fraråde norsk næringslivs engasjement i Vest-Sahara og mener at Norge må arbeide i internasjonale fora for at flere land gjør det samme.

Afghanistan

Norge har et stort og viktig engasjement i Afghanistan. NATOs ISAF-operasjon i landet er forankret i en rekke sikkerhetsrådsresolusjoner i FN, og vi er invitert av afghanske myndigheter. Målet med operasjonen er å sette afghanerne i stand til å bygge en effektiv stat samt å ta vare på egen sikkerhet. I tråd med vårt langvarige engasjement for FN, NATO og internasjonal fredsbygging vil Arbeiderpartiet videreføre Norges deltakelse i ISAF. Vi gikk inn i operasjonen sammen med våre allierte, og vil bli til vi går ut sammen med dem.

Våre soldater gjør en svært viktig jobb for å ivareta internasjonal fred og sikkerhet på vegne av det norske samfunnet. De har vår fulle støtte.

Sikkerhet, utvikling og helhetlige politiske løsninger henger nært sammen. Det finnes ingen militær løsning alene i Afghanistan. Regjeringen må fortsette sitt arbeid for å fremme en bedre integrert internasjonal innsats, ikke minst gjennom å styrke FNs rolle i landet. Videre har vi argumentert for at alle Afghanistans naboland og øvrige stater i regionen må trekkes tettere inn i arbeidet med å stabilisere Afghanistan. Det er i dag langt større forståelse for dette synet i det internasjonale samfunnet. I økende grad må derfor bistanden til

Afghanistan – både den sivile og den militære – vris mer mot afghansk stats- og kapasitetsbygging, og en større andel av bistanden må kanaliseres gjennom afghanske myndigheter. Arbeidet for å bedre kvinners rettigheter er en viktig del av dette, og likestilling er også et viktig virkemiddel. En blanding av kvinner og menn i de norske styrkene i Afghanistan gir økt mulighet for å oppnå kontakt med befolkningen. Det er behov for en særlig innsats rettet mot både organisasjoner og myndigheter som arbeider med kvinnes situasjon.

Den internasjonale humanitære bistanden til Afghanistan må økes.

Behovet for helhetlig og samordnet innsats er fellesnevneren i alle de konfliktområder der vi i dag deltar med norske militære styrker. Løsningen er ikke militær, men den finnes heller ikke gjennom bistand alene. I mange tilfeller er et militært nærvær nødvendig. Men det er først når vi ser den militære innsatsen i sammenheng med det vi gjør på utviklingssiden, politisk og også humanitært at vi kan oppnå resultater på sikt. God koordinering mellom ulike land og ulike aktører er sentralt for å lykkes.

Sri Lanka

De siste ukene har vi vært vitne til en humanitær katastrofe i Sri Lanka som følge av opptrappingen av konflikten. Norge har fordømt krigføringen med de lidelser den påfører sivilbefolkningen.

Helt siden Norge ble anmodet av regjeringen og LTTE (Tamiltigrene) om å bistå i arbeidet med å finne en fredelig løsning på konflikten, har vi påpekt overfor partene at forhandlinger er veien å gå. Da den fremforhandlede våpenhvilen kom i 2002, var det mulighet for forhandlinger om en bredere politisk løsning, men partene grep ikke muligheten. Siden har våpnene talt og vi er nå inne i en meget vanskelig situasjon.

Den humanitære situasjonen er prekær. Opptil 150 000 sivile sitter fast i en strandsone på under 16 kvadratkilometer hvor krigen utkjemper. Tusenvis av sivile er drept siden januar og mange tusen er skadet. Norge har sammen med USA, Japan og EU oppfordret partene til å inngå forhandlinger for å få en slutt på kampene. Det har ikke lyktes. Arbeiderpartiet mener Norge, sammen med det internasjonale samfunnet, må presse på overfor partene på Sri Lanka slik at man kan unngå at den humanitære krisen forverres. Partene må akseptere våpenhvile, og humanitære organisasjoner må få mulighet til å ta seg inn i krigsområdet. Arbeiderpartiet er opptatt av at rettighetene til den tamilske sivilbefolkningen må sikres i tiden fremover. Norge vil arbeide for at det internasjonale samfunn fortsatt skal spille en fremtredende rolle. Arbeiderpartiet mener Norge fortsatt skal være tilgjengelig for partene.

Tamilenes rettigheter og innflytelse må sikres gjennom forhandlinger.

Nedrustning og ikke-spredning

Etter den kalde krigens slutt trodde vi at frykten for krig med atomvåpen ville forsvinne med den. Mens atomnedrustning var en politisk hovedsak på 1980-tallet, flyttet fokuset seg raskt mot andre internasjonale problemstillinger. Men atomvåpnene ble ikke borte, og selv om faren for gjensidig utslettelse med atomvåpen er langt mindre enn før, er risikoen for et angrep med atomvåpen snarere blitt større. Radioaktivt avfall på avveie er en trussel for miljøet, og utgjør en risiko i forhold til terrorgrupper.

Dette tiåret har så langt vært et tapt tiår for nedrustningssaken. Desto mer gledelig er det at nedrustning av eksisterende våpen med ett er tilbake på den internasjonale agendaen, ikke minst etter presidentene Obama og Medvedjevs fellesuttalelse fra London 1. april i år. I den erkjenner de begge at de har en forpliktelse til å ruste ned sine eksisterende våpenarsenaler etter ikke-spredningsavtalen NPT. Nedrustning og ikke-spredning henger nært sammen.

Skal man få til vanntette ikkespredningsregimer må resten av verden se at de to landene som fortsatt sitter på 95% av verdens atomvåpen gjør sin del av jobben.

Arbeiderpartiet vil at Norge skal videreføre sitt aktive engasjement på dette området, både gjennom FN og NATO. Det er viktig at vi i arbeidet med et nytt strategisk konsept for NATO bidrar til ytterligere å svekke betydningen av atomvåpen i internasjonal politikk. Målet er en verden fri for atomvåpen, og med effektive og juridisk bindende mekanismer for å hindre spredning av teknologi og spaltbart materiale.

Signeringskonferansen for konvensjonen som forbyr klasevåpen i desember 2008 var et gjennombrudd for en viktig, norskledet nedrustningsprosess. Norge må følge opp sin innsats ved å legge press på land som ennå ikke har signert avtalen om å gjøre det, samt å bidra til å sørge for at konvensjonen blir respektert i praksis. Norge må også lede an i arbeidet med å destruere eksisterende lagre av klasevåpen, slik konvensjonen krever. Krigen i Gaza i begynnelsen av året gjorde inntrykk på oss alle – og igjen var det de sivile som ble rammet hardest. Gaza er i ruiner, og den humanitære situasjonen er kritisk. Regjeringen fordømte tidlig krigføringen. Norge advarte Israel mot konsekvensene av blokaden av Gaza. I tillegg har Norge jevnlig fordømt Hamas' vilkårlige rakettutskytinger mot israelske sivile.

Arbeiderpartiet mener at folkeretten ble krenket under krigen i Gaza. Den internasjonale humanitærretten stiller krav om beskyttelse av sivilbefolkningen i væpnet konflikt, uavhengig av årsakene til konflikten. Arbeiderpartiet mener at de som er ansvarlige for brudd på folkeretten under krigen på Gaza må stilles til ansvar.

Arbeiderpartiet mener det er viktig nå å ha fokus på en varig våpenhvile, og oppbygging av Gaza og hjelp til den hardt rammede befolkningen. Det humanitære hjelpearbeidet må prioriteres. Arbeiderpartiet mener det er viktig å støtte UNWRAs arbeid videre. Israel må åpne grensene for humanitære hjelpesendinger.

Krigen i Gaza kan ikke ses isolert. Kjernen i konflikten er Israels okkupasjon av det palestinske området. Derfor må det bli en slutt på okkupasjonen. Arbeiderpartiet mener at det bare er gjennom forhandlinger at man kan få til en tostatsløsning. Derfor må forhandlinger umiddelbart gjenopptas. En fremtidig to-statsløsning må ta utgangspunkt i grensene fra 1967 og FNs sikkerhetsrådsresolusjoner.

Arbeiderpartiet mener den folkerettstridige byggingen av muren og bosettingsvirksomheten på palestinsk land må stanses. Mur på okkupert land må rives. Israels stengningsregime og kontinuerlige bygging av bosettinger på okkupert jord undergraver muligheten for fred. I tillegg bidrar dette til å redusere palestinernes tro på en forhandlet løsning. Palestinske ledere som har valgt forhandlingsveien opplever å komme tomhendte tilbake. Dette styrker de på palestinsk side som tilbyr konfrontasjon og kamp.

Som leder av giverlandsgruppen for palestinerne AHLC har Norge et spesielt ansvar. Dette ble befestet av FNs sikkerhetsråd i januar. Arbeiderpartiet mener at det er viktig at Norge samordner givernes innsats, i tett kontakt med de palestinske sentralstyremyndighetene. Som for alt annet giverarbeid må palestinske myndigheters planer blir lagt til grunn for kanaliseringen av bistandsinnsatsen, og støtten må bygge opp under hele det palestinske området.

Arbeiderpartiet mener det er viktig at det kommer en forsoning på palestinsk side. Splittelsen av det palestinske folket med ett styre i Gaza og ett på Vestbredden vil umuliggjøre en palestinsk stat. Bare en palestinsk myndighet som kan samle sitt eget folk, vil ha kraft og legitimitet til igjen å gå inn i en nødvendig politisk prosess mot fred,

gjenoppbygging og palestinsk statsdannelse. Arbeiderpartiet mener det er viktig at det internasjonale samfunnet støtter opp om en samlingsregjering. Norge må være tydelig ovenfor alle parter at vi ikke aksepterer bruk av vold og terror for å nå politiske mål.

Arbeiderpartiet vil fortsette sitt engasjement for situasjonen i Midtøsten. Vårt engasjement bygger på et ønske om at både palestinere og israelere skal få muligheten til å leve i fred og uten frykt. Varig fred oppnås ikke gjennom isolasjon og boikott. Norge må ha kontakt med alle parter i konflikten.

Forslag fra delegat nr 64 Jorid Nordmelan, Oslo, om at tamilenes rettigheter og innflytelse må sikres gjennom forhandlinger.

Vedtak: Enstemmig vedtatt med tilleggsforslaget.

7. Arbeid til alle er jobb nummer en

Verden er rammet av en alvorlig økonomisk krise. Den internasjonale finanskrisen får nå store konsekvenser for arbeidsplasser verden over. Da finansmarkedene høsten 2008 gikk over ende var det ikke bare markedene som veltet, men en politisk ideologi som gikk konkurs. Krisen viser hvor sårbare vi blir når markedsliberalismen får dominere. Vi har fått nok en alvorlig påminnelse om at markedet må styres.

Selv om Norge og vår samfunnsmodell er bedre rustet enn mange, øker arbeidsledigheten også hos oss. Kampen for arbeid til alle har alltid vært Arbeiderpartiets viktigste sak. Økt ledighet er ikke bare et sosialt problem, det er sløsing med vår viktigste ressurs. Erfaringen viser at problemene i arbeidsmarkedet tar lenger tid å løse enn de andre delene av krisen. Det viktigste for oss i håndteringen av den økonomiske krisen er derfor å trygge arbeidsplassene.

Regjeringen har allerede gjennomført mye for å stimulere økonomien, både gjennom statsbudsjettet og ekstraordinære tiltak. Arbeiderpartiet vil fortsette og forsterke innsatsen for full sysselsetting. Alle de som nå opplever utrygghet for jobben skal vite at dette er det viktigste. Vi har lavest ledighet i dag og målet er at vi skal komme ut av krisen med den laveste ledigheten i Europa.

Samarbeid med fagbevegelsen

I kampen mot arbeidsløshet er samarbeidet med fagbevegelsen sentralt. Vår felles prioritering av arbeid til alle og kamp for lønnstakernes rettigheter er fortsatt det aller viktigste i det faglig-politiske samarbeidet.

Partene i arbeidslivet må trekkes inn i arbeidet for å sikre arbeidsplassene. Dialog med bedrifter og arbeidstakere som merker konsekvensene av krisen er viktig for å kunne være tidlig ute med tiltak, og for å ivareta behovene i ulike næringer. Endringene i permitteringsreglene er et slikt eksempel. Finanskrisen har ført til en akutt situasjon i mange bedrifter, og det er viktig at endringene som nå er vedtatt gjennomføres så raskt som mulig.

Samtidig som vi arbeider for å bevare arbeidsplasser, må vi satse på kompetanseheving, forskning og utvikling. Arbeidsledige må gis mulighet til omskolering og kompetansegivende videreutdanning innen relevante fagområder som næringslivet og den enkelte har nytte av. Vi må bidra til at nedbemanninger i bedriftene ikke fører til at lærlinger ikke får avsluttet sin fagutdanning.

Økt ledighet øker også faren for sosial dumping og svekkelse av arbeidstakernes rettigheter.. En offensiv innsats for å sikre ordentlige arbeidsvilkår for alle arbeidstakere i Norge må derfor fortsatt være et prioritert område for regjeringen.

Skape nye arbeidsplasser

Når markeder forsvinner kan ikke alle arbeidsplasser kan redde. Derfor må vi bidra til at det blir skapt nye lønnsomme arbeidsplasser der bedrifter har blitt lagt ned. En aktiv næringspolitikk for et framtidrettet og nyskapende næringsliv skal bidra til nye arbeidsplasser. God omstillingsevne er et konkurransefortrinn for Norge og for norsk næringsliv. Vi vil derfor styrke næringspolitiske virkemidler som stimulerer til omstilling og innovasjon.

Kraftintensiv industri er lokalisert i distrikts-Norge, og er utviklet på grunn av god tilgang til miljøvennlig energi. Næringen har hele tiden vært god på omstilling, miljø og teknologiutvikling. Arbeiderpartiet vil videreutvikle virksomhetene som er verdensledende innen kompetanse, arbeidsmiljø, innovasjon, klima og energieffektiv produksjon. Vi vil fortsette å skaffe til veie ny kraft gjennom Enova støtte, ny nettutbygging og konsesjoner til ny kraftproduksjon. Vi vil innenfor rammen av det som er mulig innenfor EØS-regelverket, utvikle garanti- og finansieringsordninger for kraftkjøp, og vi vil at kraftintensiv industri skal sikres tilstrekkelig kraft, forutsigbare og konkurransedyktige kraftpriser og mulighet til langsiktige avtaler. Arbeiderpartiet vil jobbe for at industrien kan få leie kraftverk i inntil 30 år.

Offentlig eierskap er viktig for å sikre norsk eierskap til viktige naturressurser, inntekter til fellesskapet og for å sikre at sentrale virksomheter beholder hovedkontor, FoU-virksomhet og arbeidsplasser i Norge. Statens engasjement bidrar til langsiktighet og stabilitet. Ved bruk av fellesskapets midler til krisetiltak i næringslivet bør det vurderes krav til begrensnig av lederlønner, opsjonsavtaler og lignende.

Offentlig satsing

Investeringer og vedlikehold i kommunene stod sentralt i tiltakspakken for økt sysselsetting regjeringen la frem i januar. Kommunene har også fått omlag 30 milliarder i økte realinntekter de siste årene. Satsingen på kommunene må videreføres. Konsekvensene av krisen må ikke bli kutt og nedbemanning i viktige velferdstjenester. Særlig industrikommuner som blir hardt rammet og får stor økning i ledigheten må følges opp tett.

Investeringer i samferdsel er sentralt for å bidra til sysselsetting. God infrastruktur, veier og jernbane er viktig for næringslivet i hele landet. I Nasjonal Transportplan legger regjeringen opp til tidenes samferdselsløft med rekordøkning i satsingen på samferdsel.

Fylkeskommunene overtar nå en vesentlig del av de tidligere riksvegene og får overført bevilgningene som følger med disse. Fylkeskommunene må sikres økonomiske rammer som gjør det mulig å ruste opp og vedlikeholde de nye fylkesvegene.

Dissens (Gramstad, Bremer, Botten, Kristoffersen): Ønsker avsnittet over erstattet med:

Ut over den rentestøtten som ligger i NTP mener Arbeiderpartiet at de nye fylkesvegene må ha en vekst i bevilgningene på nivå med stamvegene. Veksten må finansieres gjennom rammeoverføringer til fylkeskommunene, og varsles i Kommuneøkonomiproposisjonen i mai.

Verdensøkonomien gjør at økonomien i ulike land påvirker hverandre. Da må også politikken være internasjonal og reguleringer gå på tvers av landegrensene. Arbeiderpartiet har tatt og vil ta initiativ overfor samarbeidspartnere i utlandet for å få på plass bedre internasjonalt samarbeid og bedre reguleringer. Finanskrisen må møtes med arbeid for en bedre regulert internasjonal økonomi.

Vedtak: Mindretallets dissens vedtatt med stort flertall. Hele uttalelsen ble deretter enstemmig vedtatt.

8. Trygt lederskap for Norge

Arbeiderpartiet går til valg for å sikre en fortsatt rødgrønn flertallsregjering sammen med SV og Senterpartiet. Vi vil ha fire nye år hvor rettferdighet og fellesskap er grunnlaget for politikken. Vi vil fortsette å styrke den norske sosialdemokratiske samfunnsmodellen. Vi vil styrke innsatsen for arbeid til alle, gode helsetjenester, en trygg alderdom og en god skole.

Vi sier nei til høyresidens forslag om å bruke milliarder på skattekutt til de som har mest fra før. Vi sier ja til bedre velferdstjenester, arbeid til alle og et samfunn hvor alle er med. Dette er mye viktigere for folk i Norge og for Arbeiderpartiet enn skattekutt. Høstens valg står mellom en rødgrønn regjering som ønsker å fornye og forbedre fellesskapsløsningene og høyresiden som vil privatisere og bygge dem ned.

Mye er bra i Norge i dag, men mye må også bli bedre. Arbeiderpartiet vil fortsette med å bygge ut fellesskapsløsningene. Gjennom fire år i regjering har vi økt overføringene til kommunene med over 30 milliarder kroner. Vi har fått 12 500 nye årsverk innenfor pleie og omsorg. Det er bygget nær 40 000 barnehageplasser. Vi har brukt 15,1 milliarder mer på vei og jernbane enn den forrige regjeringen. Vi bygger Norge, og med fire nye år i regjering vil vi fortsette å gjøre Norge bedre.

Arbeid til alle

Arbeiderpartiets hovedsak er arbeid til alle. Kampen for full sysselsetting er den viktigste politiske oppgaven i tiden framover. Vi vil sikre eksisterende arbeidsplasser og skape nye. De som blir ledige må raskt komme tilbake i arbeid. Vi vil være aktive i å styrke næringslivet. Offentlig satsning vil få flere i arbeid, blant annet gjennom å ruste opp skoler og veier.

Trygg alderdom

Eldre i Norge skal være trygge på at de blir tatt vare på når de trenger det. Både eldre selv og deres nærmeste behøver tryggheten som et godt offentlig helse- og omsorgstilbud skal gi. Vi vil derfor i perioden satse mer på utbygging av omsorg og sykehjemsplasser.

God helse – god livskvalitet

Arbeiderpartiet vil at vi i Norge skal skape et helsevesen hvor pasienten er i sentrum og får et godt helsetilbud. Vi må sørge for at tilbudet er tilgjengelig for alle, uansett bosted, inntekt, kjønn eller alder, og at helsevesenet ligger i front i den medisinske og teknologiske utviklingen. Vi vil forebygge mer, så færre blir syke. Vi vil ha et sterkt offentlig helsevesen.

En god skole

Framtida ligger i kunnskapssamfunnet. Vi vil styrke skolen. Derfor vil vi ha flere lærere, og sørge for at barn lærer mer innenfor basisfagene norsk, matematikk, og engelsk. Mer fysisk aktivitet gir bedre grunnlag for læring. Vi skal ha en økt satsning på forskning og innovasjon.

Et samfunn i økologisk balanse

Klimakrisen er vår tids største utfordring. Vi trenger fellesskapet for å sikre våre viktigste velferdsgoder: Ren luft, rent hav og en natur i balanse. Valget står ikke mellom miljø og arbeid – vi skal kombinere næringsutvikling og økonomisk framgang, med reduserte utslipp av klimagasser, lokalt, nasjonalt og globalt.

Godt offentlig eierskap – nei til privatisering

Et langsiktig og profesjonelt eierskap i næringslivet viktig. Staten er en stor eier i norsk næringsliv. Som eier skal staten være aktiv, langsiktig og forutsigbar. Arbeiderpartiet vil sikre offentlig eierskap til våre felles energiressurser og petroleumsforekomster. Selskaper som har staten som eier skal være ledende i arbeidet med samfunnsansvar i innland så vel som i utland. Vi sier nei til privatisering av grunnleggende velferdstjenester.

Flertallsregjering gir trygghet og stabilitet

Den internasjonale økonomiske krisen har vist viktigheten av et stabilt styre i Norge. En handlekraftig flertallsregjering vil sikre at Norge styres støtt gjennom utfordringene vi står foran. Vi har ikke råd til utryggheten som følger av borgerlig uenighet og krangel, eller en Frp-dominert Høyre-regjering som vrir samfunnsutviklingen mot høyre.

Norge behøver et fortsatt klart og sterkt flertallsstyre. Sammen med våre regjeringspartnere, LO og alle andre som ønsker en samfunnsutvikling i vår retning skal vi vinne valget og sikre fire nye år for den rødgrønne regjeringen.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Forslag som foreslås oversendt sentralstyret

Nummer	Forslagsstiller	Tittel
1.1	AUF i Telemark	Fravær for studenter i folkevalgte organer
3.12	Neset Arbeiderparti	Den frivillige beredskap – tap av arbeidsfortjeneste
4.7	Aust-Agder Arbeiderparti	Boikott Burma
5.52	Stange Arbeiderparti	Forutsigbare tjenester for funksjonshemmede barn og deres familie
6.18	Oslo Arbeiderparti	Rett til dagpenger under permittering
8.8	Buskerud Arbeiderparti	Pilot for integrering
9.2	Stavanger Arbeiderparti	Forebyggende arbeid mot voldtekt
9.5	Vestfossen Arbeiderlag	Foreldelsesfrist i overgrepssaker
9.8	Internasjonalt forum	9 forslag til tiltak for ofre for menneskehandel og prostitusjon
12.11	Holtålen Arbeiderparti	Forskjellsbehandling av festeavgifter på hyttetomter i statsallmenninger og statsgrunn
13.2	Gjerstad Arbeiderparti	Økt tilskudd til eierskifte i landbruket
13.24	Buskerud Arbeiderparti	Regjeringen må rydde opp i overgangsregler for patentbeskyttelse av legemidler
	Anita Orlund, Akershus	Videreføring av forsøk, heldagsskole
	Rune Olsø, Sør-Trøndelag	Sparebankvesenet

Møtet tok en kort pause.

fortsettelse SAK 10 – REDAKSJONSKOMITEENES INNSTILLINGER

Dirigenten ga ordet til Helga Pedersen som la fram innstillingen fra redaksjonskomiteen for programmet:

Innstilling – redaksjonskomiteen for programmet

Kapittel 2 Ideene

Linje 130 (tillegg):

...godt liv. Ikke for noen få ikke flertallet men alle.

Linje 146-147 (endring):

Fellesskapet er til for å sikre enkeltmennesket trygghet og samtidig større personlig frihet enn det vi klarer en og en.

Linje 160 (tillegg):

Alle skal være med på å forme dagens og fremtidens Norge.

Linje 164 (tillegg):

...etnisk tilhørighet, alder,....

Linje 183 (endring):

Personer med nedsatt funksjonsevne erfarer ofte barrierer og trenger tilrettelegging for å ha like muligheter.

Linje 211 (tillegg):

Føre-var-prinsippet er derfor grunnleggende for Arbeiderpartiet.

Vestre Aker Arbeiderparti

Linje 235 (tillegg):

...næringsliv, partene i arbeidslivet, forskere og...

Vedtak: Alle forslagene fra redaksjonskomiteen i kapittel 2 enstemmig vedtatt.

Kapittel 3 Den norske samfunnsmodellen

Linje 302 (endring):

Vi har høy yrkesdeltagelse, og høyere blant kvinner enn i mange andre land.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 332 – 333 (endring):

For Arbeiderpartiet er det viktig at de store oljeinntektene fordeles rettferdig mellom og gjennom flere generasjoner.

Vedtak: Enstemmig vedtatt

Linje 359 (tillegg):

Arbeiderpartiet vil arbeide for at pensjonsfondet kan investere innenfor miljø og bærekraftig vekst i fremvoksende markeder. Et eget investeringsprogram innen miljøområdet vil være et viktig virkemiddel. I tillegg bør satsingen på klimaspørsmål i Norges Bank styrkes, og det bør utredes hvordan klimautfordringene kan påvirke de finansielle markedene og hvordan investorer bør handle ut fra dette. Målet bør være at statens pensjonsfond skal bli blant de ledende fondene i verden innenfor dette området.

Vedtak: Enstemmig vedtatt

Linje 366 (tillegg, nytt kulepunkt):

- Sette ned et utvalg som skal gjennomgå årsakene til finanskrisen.

Vedtak: Enstemmig vedtatt

Linje 389-391 :

Flertallet (Helga Pedersen, Trond Blattmann, Pia Svensgaard, Dag Harlem Stenersen, Bente Jorunn Aamodt, Sveinung Valle, Torgeir Michaelsen, Siv Jacobsen, Eirik Sivertsen):

Holde de samlede skatte- og avgiftene på samme nivå som i dag.

Mindretallet (Eskil Pedersen, Eva Kristin Hansen):

Holde de samlede skatte- og avgiftene på om lag samme nivå som i dag.

Vedtak: Flertallets forslag vedtatt med 207 stemmer mot 93 som ble avgitt for mindretallets forslag.

Linje 401 -402 (endring):

Offentlig sektor er til for innbyggerne. Den skal gi oss alle gode tjenester, valgfrihet og medbestemmelse. En sterk og god offentlig sektor er en forutsetning for utjevning og like vilkår for alle.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 407 (endring):

...privatiseres eller kommersialiseres.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 423: (tillegg)

Gjennom samarbeid med arbeidstakernes organisasjoner arbeide for å finne løsninger som har som mål å avskaffe uønsket deltidsarbeid.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 423 (endring):

Punktet flyttes til kulepunkt 529

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 430 (nye kulepunkter, tillegg):

- styrke lederkompetansen i det offentlige gjennom blant annet god rekruttering, lederevaluering, kompetanseprogram og økt bruk av åremål
- at IT-løsninger i offentlig sektor skal i større grad basere seg på åpne standarder.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 456-58:

Stryk.

Vedtak: Vedtatt mot 3 stemmer.

Linje 464 (nytt kulepunkt, tillegg):

- arbeide for å forenkle stemmegivningen, og gjennomføre forsøk med elektronisk valg.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 474 (endring):

... og gjøre det lettere for mennesker med nedsatt funksjonsevne eller redusert arbeidsevne å komme inn i arbeidslivet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 552 (endring):

Lesbiske og homofile skal sikres reelt de samme rettigheter og muligheter heterofile. Arbeiderpartiet vil arbeide for å utjevne forskjeller i levekår og livskvalitet mellom lesbiske/homofile og majoritetsbefolkningen.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 559 (tillegg):

Barn av lesbiske og homofile likebehandles med andre barn.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 573 (endring):

Ordet "hatvold" erstattes med "hatkriminalitet".

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 579 (endring):

da må kvinnene ta og få mer makt...

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 596 (tillegg):

Kvinner arbeider deltid i langt større grad enn menn, noe som får store konsekvenser for den enkelte når det gjelder inntekt, økonomisk selvstendighet og opptjening av pensjon.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 594: tillegg

I offentlig sektor er målet at stat og kommune sammen med partene bidrar til at inntektsoppgjørene framover skal sikre økt lønnsmessig likestilling og et lønnsløft for lavtlønte.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 604 (tillegg, nytt kulepunkt):

Arbeide for at deltidsansatte i private og offentlige pensjonskasser får rettferdig pensjon.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 609 (endring):

- gi innvandrerkvinner tilbud om kvalifiseringsprogram der arbeidsrettet norskopplæring kombineres med ordinær arbeidspraksis.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 611 (tillegg, nytt kulepunkt):

- Arbeide for å styrke forskning rettet mot likestilling i samfunnet generelt.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Kapittel 4 Skape: Utdanning og arbeid

Linje 676 (tillegg):

Kommunene skal overta finansieringsansvaret for barnehagene. Objektive utgiftsforskjeller mellom kommunene skal gjenspeiles i en ny kostnadsnøkkel for kommunene. Det legges til grunn at barnehagereformen som andre reformer i kommunesektoren skal fullfinansieres.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 681 (tillegg):

Det er viktig å drive oppsøkende virksomhet for å øke bruken av tilbudet i målgruppen.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 689 (endring):

Utdanne og rekruttere nok førskolelærere, sikre tilfredsstillende voksentetthet og styrke de øvrige ansattes kompetanse for å gi barnehagene bedre kvalitet

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 694 (endring):

Alle barn, uavhengig av bakgrunn og funksjonsnivå, skal sikres like muligheter til en god og gratis utdanning.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 705 (endring):

Tilpasset opplæring betyr at skolen aktivt tar hensyn til at elever lærer på ulike måter og i ulikt tempo.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 712-713 (endring):

I dag er det stor variasjon i hvordan skolene organiserer sin opplæring.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 723 (endring):

For å skape et bedre læringsmiljø og unngå uro i timene trenger vi økt lærertetthet og....

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 727 (endring):

foreldreavtaler, foreldreskoler og...

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 731 - 737 (endring):

Målet om en inkluderende fellesskole utfordres av at den vanlige undervisningen ikke alltid er tilrettelagt godt nok for enkelte elever. Å møte alle elever med respekt innebærer å legge til rette for at også disse opplever skolehverdagen som meningsfull. Tilpasset opplæring for denne gruppen, betyr at skolen må ta i bruk mer praktisk tilnærming til lærestoff, flere arenaer for mestring og alternative opplegge både i og utenfor skolebygget.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 750 (endring):

Gi elevene rett til å gå på skolen som ligger nærmest eller den de sogner til, og mulighet til å tas inn på annen skole dersom de ønsker det.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 752 (endring):

At lærestoffet og læremidlene skal gjenspeile mangfoldet i samfunnet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 753 (endring):

sikre at læremidlene er tilgjengelige for alle elever fra skolestart, uansett målform eller tilretteleggingsbehov.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 763 (nye kulepunkt, tillegg):

- utvikle nettbaserte læremidler til bruk i undervisningen
- det skal satses på bemannede, utviklingsorienterte og dynamiske skolebibliotek som læringssentra i grunnskolen

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 767-768 (endring):

En større del av ressursene og den spesialpedagogiske kompetansen må settes inn i tiltak i klasserommet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 787 (endring):

Utvide timetallet til 28 skoletimer i uka på barnetrinnet og videreutvikle heldagsskolen med fokus på grunnleggende ferdigheter og leksehjelp. Vi vil ha en time gratis SFO med fysisk aktivitet hver dag i de fire første årene.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 794 – 799 (endring):

Ha en gjennomgang av morsmålsopplæringen for å sikre god kvalitet og at den går til de elever som har behov for det. Vi vil at flere får tilbud om morsmålsopplæring som 2. fremmedspråk.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 801:

Stryk.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 808 (tillegg, nytt kulepunkt):

- jobbe aktivt mot mobbing i skolen

Linje 839

235 Christopher Perreau, Sør-Trøndelag

Lærlinger

Endre linje 839 til: Øke antall læreplasser både i offentlig og privat sektor, blant annet gjennom å lovfeste retten til læreplass.

Vedtak: Forslaget vedtatt med klart flertall.

Linje 860-862 (endring):

Arbeiderpartiet vil bygge opp et faglig tilbud som har kapasitet til å gi alle lærere og skoleledere jevnlig og systematisk kompetanseutvikling. Alle lærere og skoleledere skal ha rett og plikt til nødvendig kompetanseutvikling gjennom yrkeskarrieren.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 883 (endring):

Vi vil utvikle nasjonal rammeverk som sikrer økt lærertetthet i skolen og likeverdighet i opplæringstilbudet. Vi vil ha flere yrkesgrupper inn i skolen for å avlaste lærere og frigjøre tid til undervisning.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 894 (tillegg, nye kulepunkt):

- gjennomgå plan og rapporteringskravene med det formål å frigi lærertid til undervisning og oppfølging av den enkelte elev
- styrke pedagogikk, klasseledelse og undervisningspraksis på lærerutdanningen. Vi vil styrke undervisningsforskningen og øke forskningskompetansen på lærerutdanningene.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 908: (tillegg, nytt kulepunkt):

Dette skal oppnås ved både å øke bevilgningene og å legge om utbetalingsstrukturen for studielån, slik at studiefinansiering betales ut over 11 måneder.

Solveig Rindhølen, Landsstyret, Oppland

Nye kulepunkter etter linje 934, s. 22:

- Videreutvikle fjernopplæringstilbud og desentraliserte utdanningstilbud.

- At utdanningsinstitusjonene i større grad enn i dag tilpasser sine tilbud for livslang læring og arbeidslivets behov.

Vedtak: Forslaget vedtatt.

Linje 939 (tillegg):

Studieplass ved offentlige institusjoner i høyere utdanning skal fortsatt være gratis.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 952 (tillegg):

Desentraliserte utdanningstilbud er et viktig virkemiddel.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 975 (tillegg):

- styrke studentvelferden blant annet ved å sikre studentsamskipnadene gode vilkår.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 980 (nye kulepunkt, tillegg):

- bidra til at studentmedvirkning skal ivaretas på alle nivåer.
- gjøre entreprenørskap til en større del av flere utdanninger.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1016 (endring):

at forskere, studenter og bedrifter har tilgang til relevant moderne utstyr.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1039 – 1043 (endring):

Et langsiktig og profesjonelt eierskap i næringslivet er viktig. Staten skal være en stor eier i norsk næringsliv. Som eier skal staten være aktiv, langsiktig, profesjonell og forutsigbar. Arbeiderpartiet vil ha et statlig eierskap for å bidra til å sikre at viktige bedrifter og kompetanse beholdes og videreutvikles i Norge. Arbeiderpartiet vil sikre offentlig eierskap til våre felles energiressurser og petroleumsforekomster. Selskaper som har staten som eier skal være ledende i arbeidet med samfunnsansvar både i Norge og utlandet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1052-1054 (endring):

Kraftintensiv industri er lokalisert i distrikts-Norge, og er utviklet på grunn av god tilgang til miljøvennlig energi. Næringen har hele tiden vært god på omstilling, miljø og teknologiutvikling. Arbeiderpartiet vil videreutvikle virksomhetene som er verdensledende innen kompetanse, arbeidsmiljø, innovasjon, klima og energieffektiv produksjon. Vi vil at kraftintensiv industri sikres tilstrekkelig kraft og forutsigbare og konkurransedyktige kraftpriser og mulighet til langsiktige avtaler. Vi vil arbeide for at industrien kan få leie kraftverk i inntil 30 år. Utslipp fra kraftintensiv industri skal fortsatt reguleres etter samme system som tilsvarende industri i Europa.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1098 (endring):

- fortsette å skaffe til veie ny kraft gjennom Enova og ny nettutbygging.
- så langt som mulig innenfor EØS-regelverket, utvikle garanti- og finansieringsordninger for kraftkjøp til konsortium.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1063 (tillegg):

Privat tjenesteytende sektor er blant verdens raskest voksende næringer, og sektoren omfatter ca 40 % av alle arbeidstakere i Norge. Franchisevirksomhet og ulike former for kjededrift er stadig mer vanlig i flere bransjer. Utviklingen av nye driftsformer gjør det nødvendig at arbeidsmiljøloven er tilpasset på en slik måte at arbeidstakerrettighetene ivaretas og ansvarsforholdet i virksomhetene forblir klare.

Norsk IKT-næring er ledende innen mobiltjenester og digitale løsninger i helsesektoren og offentlig forvaltning. Dette har skapt en helt ny og vekstkraftig kunnskapsnæring som hevder seg meget godt internasjonalt. I framtiden må vi utnytte IKT enda bedre som miljøløsning, og digitalisere prosesser som krever unødvendig reising og transport.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1080 (endring):

- si nei til salg av StatoilHydro og til delprivatisering eller salg av Statkraft og Statnett.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1082 (endring):

- at bedrifter som har staten som eier skal ta samfunnsansvar både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1109 (nytt kulepunkt):

- utarbeide en nasjonal næringspolitisk strategi for privat tjenesteytende sektor.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1132 (tillegg):

Arbeiderpartiet vil føre en bærekraftig skogpolitikk, der vi tar vare på skogens verdier for miljøet samtidig som vi legger til rette for aktiv skogbruk for å nå målene om å doble bruk av bioenergi innen 2020. En aktiv skogpleie er da nødvendig. Samtidig vil vi beholde verdiskaping gjennom bruk av skogens ressurser til industriell produksjon.

Som en del av vår internasjonale klimainnsats gir Norge store bidrag i arbeidet mot avskoging i utviklingsland. Her i landet har vi ikke tilsvarende problemer med avskoging, tendensen er tvert imot at skogarealet øker. Arbeiderpartiet mener likevel at vi gjennom skogpolitiske tiltak i Norge bør forsterke skogens positive klimabidrag. Det kan for eksempel skje gjennom økt innsats for bedre skogkultur, planting av skog på nye arealer og skogplanteforedling.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1140 (tillegg, nytt kulepunkt):

Norsk matproduksjon skal verdsettes og skal fortsatt være en viktig del av den totale verdikjeden.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1142

104 Odd Erik Sveen, Oppland

Linje 1142: Sikre rekrutteringen i landbruket, samt stimulere til mangfold gjennom differensierte økonomiske virkemiddel mellom tradisjonelt og industrielt landbruk.

Vedtak: Forslaget falt med klart flertall.

Linje 1143 (endring):

Sikre jordbruksarealer for framtida som grunnlag for matproduksjon og holde kulturlandskapet i hevd.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1147 - 1152:

Flertallet (Helga Pedersen, Trond Blattmann, Pia Svensgaard, Dag Harlem Stenersen, Sveinung Valle, Torgeir Michaelsen, Siv Jacobsen Eskil Pedersen, Eirik Sivertsen): gradvis utvikle oppdrett av pelsdyr i Norge, samtidig som staten stiller opp med omstillingsmidler til de berørte i næringen.

Mindretall (Eva Kristin Hansen, Bente Jorunn Aamodt):

Punktet strykes.

Vedtak: Flertallets forslag falt med 135 mot 163 stemmer som ble avgitt for mindretallets forslag.

Linje 1194 (endringer):

... utslipp av miljøgifter og klimagasser

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1201 (nytt kulepunkt, tillegg):

- utarbeide en strategi som har til hensikt å beskytte og bygge opp lokale kystbestander av fisk.
- styrke økosystembasert forvaltning for å sikre at bestander som i dag indirekte bidrar til verdiskaping som fôr og mat til andre arter også forvaltes bærekraftig.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1219 (endring):

.... og punkt, og gang- og sykkelstier.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1232 (endring):

...buss, sykkel, kombinert med....

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1240 (tillegg):

Liberalisering av postsektoren i Europa skaper utfordringer for et land med så spredt bosetting som Norge. Konkurransen i lønnsomme markeder i tettbygde strøk kan skape behov for offentlig finansiering av posttjenester i distriktene. Arbeiderpartiet vil arbeide for internasjonale rammebetingelser som kan sikre posttjenester til lik pris over hele landet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Sverre Myrli, Landsstyret

Linje 1246 og 1247

Arbeiderpartiet vil at statlige virkemidler skal innrettes slik at det er mulig å videreutvikle elbilteknologien og det kompetansemiljøet som vi har i Norge.

Vedtak: Forslaget falt med klart flertall.

128 Steinar Gullvåg, Vestfold

Linje 1249, kulepunkt 6 erstattes med: satse spesielt i Inter City triangelet på Østlandet med en sammenkobling av Vestfold- og Sørlandsbanen. En rask økning i kapasiteten til godtransport med jernbane skal være et viktig mål i våre klimaforpliktelser.

Vedtak: Forslaget falt med klart flertall.

69 Svein Borkhus, Hedmark

Linje 1251 endres til: - prioritere kraftig opprustning, forbedring og starte fullføring av elektrifisering av dagens jernbanenett, noe som.....

Vedtak: Forslaget falt med klart flertall.

Linje 1253 (tillegg, nytt kulepunkt):

- vurdere hvordan mulige konsepter for høyhastighetsbaner eventuelt kan tilpasses norske forhold.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1265 (tillegg):

...og si nei til salg av Telenor.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1266 (tillegg):

- arbeide for å benytte biogass i kollektivtrafikk.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

128 Steinar Gulvåg, Vestfold

Som nytt kulepunkt på side 29, linje 1266: For å sikre rasjonell framdrift av større samferdselsprosjekter, vil Arbeiderpartiet gå inn for prosjektfinansiering av veg- og jernbanestrekninger.

Vedtak: Forslaget vedtatt med 150 stemmer mot 140 stemmer som ble avgitt for redaksjonskomiteens forslag.

Linje 1302 (endring):

følge opp satsingsområdene i Groruddalen og i Oslo Sør, og ha satsinger i andre byområder med tilsvarende utfordringer.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1308 (tillegg):

Vi vil utvikle virkemidler for å sikre at også fylker med flere eller alle kommuner utenfor det distriktspolitiske virkeområdet skal ha grunnlag for å drive regionalt utviklingsarbeid i hele fylket.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1349 (tillegg):

Kraftsituasjonen i Midt-Norge skal løses gjennom nettinvesteringer og ny kraftproduksjon. Endringene i energiloven sikrer rett til nett for forbruk og produksjon, og sentralnettet skal utformes slik at man unngår langvarige underskuddsområder i fremtiden.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1407 (tillegg, nytt kulepunkt):

- bidra til flere fjernvarmeanlegg gjennom støtteordninger og effektiv konsesjonsbehandling.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

70 Njaal Føsker, Hedmark

Tillegg til nytt kulepunkt, linje 1407: ...flere fjernvarmeanlegg **og biokraftanlegg** gjennom støtteordninger.

Vedtak: Forslaget tas inn av redaksjonskomiteen og innarbeides i deres forslag.

Linje 1412 (tillegg, nytt kulepunkt):

- bidra til å utvikle de regionale kraftselskapene gjennom et langsiktig offentlig og regionalt eierskap.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1415 (endring):

- legge til rette for at en større andel av gass fra norsk sokkel kan benyttes til innenlandsk industriell verdiskapning ved blant annet å bidra til utbygging av infrastruktur for gasstransport.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1423- 1430:

Flertallet (Helga Pedersen, Trond Blattmann, Pia Svensgaard, Dag Harlem Stenersen, Bente Jorunn Aamodt, Sveinung Valle, Siv Jacobsen, Eirik Sivertsen):

Nordland VI og VII og Troms II er i dag ikke åpnet for petroleumsvirksomhet. Arbeiderpartiet vil ta stilling til leteboring i disse områdene ved behandling av forvaltningsplanen i 2010. Vi vil basere beslutningen på føre-var-prinsippet og på ny kunnskap og hvorvidt utvinning kan skje på en forsvarlig måte for miljø og fiskeriressurser, og med lokale ringvirkninger.

Mindretall (Eskil Pedersen, Eva Kristin Hansen, Torgeir Michaelsen):

Arbeiderpartiet vil ikke åpne Nordland VI og VII og Troms II på nåværende tidspunkt, men er åpen for å revurdere vårt standpunkt i forbindelse med rulleringen av Forvaltningsplanen i 2010 hvis det gis nye, miljøfaglige råd som endrer situasjonen vesentlig. Før- var-prinsippet må imidlertid ligge til grunn for avgjørelsen.

Den nye kunnskapen må vise at det er mulig å drive olje- og gassvirksomhet på en miljø- og fiskerigmessige forsvarlig måte – uten risiko for miljøskadelig utslipp og at det gir lokale ringvirkninger av betydelig omfang i Nord-Norge.

Vedtak: Redaksjonskomiteens flertallsforslag vedtatt med 197 stemmer mot 102 stemmer som ble avgitt for mindretallets forslag.

Linje 1431 (nytt kulepunkt, tillegg):

- øke forskning på utslippberedskap innenfor petroleumsvirksomhet

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1462 (endring):

...i Norge, og utøve en aktiv og målrettet rovdyrforvaltning slik at konfliktnivået blir redusert. Vi vil ha gode erstatningsordninger.

82 Ole Martin Norderhaug, Hedmark
Tilleggsforslag linje 1432: Nåværende rovviltmelding skal rulleres.

Vedtak: Tilleggsforslaget avvist med stort flertall. Redaksjonskomiteens forslag enstemmig vedtatt.

Linje 1466 (nytt kulepunkt, tillegg):

- øke kunnskapen om konsekvensene av vern og sikre lokal medvirkning i vernesaker. Det er viktig at det legges til rette for verdiskaping i tilknytning til verneområdene.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Kapittel 5 Dele: Velferd og rettferdighet

Linje 1491 (tillegg):

...angår dem. De fleste barn vil ha kontakt med foreldrene gjennom livet, uavhengig av foreldrenes omsorgsevne. Barnevernet må legge til rette for et godt samarbeid med foreldrene. Det er viktig at barn i barnevernet får stabile rammer og forutsigbarhet. Arbeiderpartiet vil vurdere om foreldrenes adgang til å få prøvet saken gjentatte ganger skal begrenses. Åpen adopsjon bør vurderes som barneverntiltak.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1492 (tillegg):

...i kommunene, herunder at de ansatte har kompetanse og arbeidsforhold til å gi barn og familier god faglig bistand.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1494 (tillegg):

Det er viktig at barn under barnevernets omsorg får stabile rammer og forutsigbarhet. Samarbeid mellom barnevernet og foreldrene skal etterstrebes, der det er til barnets beste. Barn som har fått bistand fra barnevernet, klarer seg bedre dersom de får ettervern etter fylte 18 år. Arbeiderpartiet ønsker at alle barnevernsbarn som ønsker det skal få ettervern, og at barnevernet skal følge opp de som takker nei til ettervern.

Arbeiderpartiet ønsker ikke et markedsstyrt barnevern. Vi vil ikke konkurranseutsette offentlige institusjoner i barnevernet. Vi vil prioritere ideelle organisasjoner framfor kommersielle ved offentlig kjøp av barnevernstjenester. Ved slike anskaffelser skal kvalitet prioriteres som det viktigste kriteriet. Ideelle organisasjoner som leverer velferdstjenester til det offentlige skal få langsiktige rammer for samarbeidet.

Arbeiderpartiet ønsker å utvikle overordnede samarbeidsavtaler som sikrer forutsigbarhet, langsiktighet og nyskaping for frivillige organisasjoner.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1504 (endring):

Flertallet (Helga Pedersen, Trond Blattmann, Pia Svensgaard, Bente Jorunn Aamodt, Sveinung Valle, Torgeir Michaelsen, Siv Jacobsen, Eva Kristin Hansen; Eirik Sivertsen)

- er imot kontantstøtten, og vil gradvis avvikle den når full barnehagedekning er oppnådd og alternative ordninger etablert.

Dissens (Dag Harlem Stenersen, Eskil Pedersen)

Er imot kontantstøtten, vil avvikle denne og etablere alternative ordninger.

Saera Khan, Sentralstyret, Oslo

Dissens linje 1504: Kutte ut *alternative ordninger med overgangsordninger* (i dissenssetningen).

Nytt forslag til setning: Er imot kontantstøtten, vil avvikle denne og etablere overgangsordninger.

Vedtak: Forslaget falt med klart flertall.

Dirigenten tok så opp flertallets forslag og satt dette opp mot dissensen.

Vedtak: Flertallets forslag vedtatt med 164 stemmer.

Linje 1509

278 Hilde Nyvoll, Troms

Tillegg til linje 1509: Ordningen med fødselsengangsstønad skal også revideres.

Vedtak: Forslaget falt med klart flertall.

Linje 1514 (nytt kulepunkt, tillegg):

- arbeide for å åpne for adopsjon fra flere land

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1519 (endring):

Stryke "store"

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1525 (nytt kulepunkt, tillegg):

- at avlastingsstilbud for familier til barn med spesielt krevende behov må bygges ut

16 Ivar H. Kristensen, Akershus

Foreslår nytt kulepunkt linje 1525:

Mulighet til å idømme delt omsorg. Alt for mange saker om barnefordeling avgjøres av rettsapparatet. Det er viktig at samfunnet forebygger at denne type konflikter havner i rettssalen. Ett viktig bidrag er at både mor og far opplever at lover og regler omkring skilsmisse og barnefordeling er rettferdige.

I dag er det ikke mulig for retten å idømme delt bosted. Dette til tross for at ti prosent av barn med skilte foreldre har delt omsorg. Rent prinsipielt bør retten stå helt fritt i å dømme delt løsning dersom det er til beste for barnet. Dagens begrensning i lovverket bør fjernes.

Forslaget ble senere omarbeidet og blir lydende:

Gi domstolen en begrenset mulighet til å vurdere delt bosted dersom det er til barnets beste.

Vedtak: Nytt forslag omarbeidet og er nå redaksjonskomiteens forslag. Vedtatt mot 1 stemme.

Linje 1526 (endring):

En helsetjeneste i front

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1529 (endring):

...kjønn, etnisitet og språk eller alder.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1562 (tillegg):

...øyeblikkelig hjelp ved psykisk sykdom og ...

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1565 (tillegg):

Ambulansetjenesten må være et offentlig ansvar, og det er et mål på sikt med stor grad av offentlig eierskap. For å sikre innbyggerne en trygg og forutsigbar tjeneste må det legges til rette for at ambulansetjenestene har ansatte som er godt kvalifisert. Frivillige organisasjoner og andre som driver ambulansetjenester, må sikres langsiktige og forutsigbare avtaler.

Solveig Rindhølen, Landsstyret, Oppland

Foreslår å erstatte redaksjonskomiteens forslag på tillegget på linje 1565 med: At ambulansetjenesten i det vesentlige skal være eid og drevet av helseforetakene. Noen private ambulansetilbud, spesielt de som drives av ideelle organisasjoner som Røde Kors og Norsk Folkehjelp, er et riktig supplement.

Vedtak: Forslaget falt med klart flertall.

Linje 1572 (tillegg, nytt kulepunkt):

Arbeide for at minoritetsbefolkningen får likeverdige helsetjenester ved å styrke tolketjenesten og øke kunnskapen i helsevesenet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1577 (endring):

- sikre god politisk styring gjennom ny nasjonal helseplan som skal være et strategisk styringsdokument for helse- og omsorgstjenesten. Planen skal behandles av Stortinget.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1583 (tillegg):

- bedre tilgjengeligheten til akutte tjenester for psykisk syke, og gi et oppfølgingstilbud til pårørende.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1587 (tillegg, nye kulepunkt):

- opprette lindrende enheter for pasienter med inkurabel kreftsykdom og andre alvorlige kroniske diagnoser.
- styrke fagkunnskapene til de ufaglærte og ansette flere faglærte i psykiatrien, både i institusjonene og primærhelsetjenesten.
- støtte forskning på ME/kronisk utmattelsessyndrom, og la ME-pasienter få dekket utgifter til medisinsk behandling i utlandet frem til tilfredsstillende medisinsk behandling er etablert i Norge.
- at gravide skal ha tilbud om tidlig ultralyd.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1589 (endring):

...god helse. Men det er store forskjeller på helsen mellom ulike grupper i befolkningen. De som..

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1600 (endring):

...trenger også...

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1612 (endring)

Mange helseproblemer skyldes forhold på arbeidsplassen. Det trengs mer kunnskap om slik sykdom, slik at mer kan forebygges. Arbeiderpartiet vil satse...

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1617 (tillegg):

Arbeiderpartiet er bekymret for økningen i antallet hiv-smittede. Det er behov for økt innsats i kampen mot hiv/aids i Norge.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1624 (tillegg)

Skolene må ha tilgang på psykisk helsepersonell.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1640 (endring):

...ulikheter i øvrig helsetilstand og kan bidra til både feil- og underernæring, spesielt hos eldre.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1641 (tillegg):

... på tannhelsefeltet. På lang sikt er målet å ta et omfattende offentlig finansieringsansvar, slik vi tar for øvrige helsetjenester.

Telles Inge Mørland, Landsstyret, Aust-Agder

Endringsforslag til linje 1641, samt redaksjonskomiteens tillegg: Arbeiderpartiet vil derfor at tannhelsefeltet skal bli en del av det offentliges ansvar på lik linje med det øvrige helsevesen.

Vedtak: Forslaget vedtatt med klart flertall.

Linje 1661

Rune Gerhardsen, Landsstyret, Oslo

Foreslår endring av kulepunkt på linje 1661:

- at det settes tak for hvor mye den enkelte selv skal dekkes av utgifter til nødvendig tannlegebehandling, slik at alle får råd til å ivareta sin tannhelse på en god måte.

Vedtak: Forslaget vedtatt med klart flertall.

Linje 1667 (tillegg, nytt kulepunkt)

- Arbeide for at det skal være tannlegevakt i alle fylker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1697 (endring)

.... og kapasiteten.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1711 (tillegg, nytt kulepunkt)

- Sikre et alkoholfritt miljø for barn og unge ved skoler og idrettsanlegg.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1713 (tillegg):

...og jobbe for at alle landets fengsler skal bli rusfrie.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1721 (nytt kulepunkt, tillegg):

- i større grad ta i bruk muligheten til tvangsbehandling, spesielt mot unge rusmisbrukere

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1728 (tillegg):

...med høyere grad av fagkompetanse. Tverrfaglige team bør finnes.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1739 (nye kulepunkt, tillegg):

- styrke etter- og videreutdanning av kommunalt ansatte i pleie og omsorg.
- at institusjoner for eldre skal ha lokaler og betjening som kan ivareta behovet for aktivisering
- at det som ledd i tilbudet til eldre legges til rette for et nært samspill med pårørende og andre frivillige krefter.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1753 (nytt kulepunkt, tillegg)

- utvikle tilbudene med senioruniversiteter slik at flere pensjonister får tilgang til ny kunnskap.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1755 (tillegg)

Utforming av produkter, byggverk og uteområder bør være på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker på en likestilt måte, så langt det er mulig uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1767 (endring)

...transportmidlene universelt utformet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1769-1771 (endring)

Muligheter for aktiv deltakelse handler også om tilgjengelighet til varer, tjenester og informasjon. All offentlig informasjon må være tilgjengelig for alle. Det betyr for eksempel at informasjon må være tilgjengelig på lydfil, i tillegg til at den må være tilgjengelig elektronisk.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1790 (endring)

...for alle. Alle skal sikres gode ytelser også for de som ikke klarer å stå lenge i arbeidslivet. Samtidig må det legges til rette for at de som er i stand til og ønsker å stå lengre i arbeid skal tjene på det.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1845 (tillegg, nytt kulepunkt)

- arbeide for tilpassede og individuelle jobbtrenings- og opplæringstilbud for tidligere prostituerte.

131 Gerd Monsen, Vestfold

Foreslår to nye kulepunkter:

- Barnetrygden og kontantstøtten ska holdes utenfor når sosialhjelpssatsene beregnes. Prinsippet om at alle kommuner skal følge samme praksis støttes av landsmøtet.
- Landsmøtet støtter at de veiledende satser for økonomisk sosialhjelp justeres opp slik at de samsvarer med Sifos beregninger som minimum for å opprettholde en nøktern livsstil.

Kulepunktene bes oversendt sentralstyret for videre behandling.

Vedtak: Forslagene vedtatt oversendt sentralstyret for videre behandling.

Linje 1874 (tillegg)

Vi vil gi tilskudd til bygging av heiser i blokker uten heis.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1891 (endring):

- arbeide videre for å avvikle den usosiale tomtefesteordningen ved å gi en bedre innløsningsrett til landets 350 000 tomtefestere.
- underlegge alle festekontrakter konsumprisregulering.
- innføre et forbud mot framtidige festekontrakter.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1892 (tillegg, nytt kulepunkt):

- vurdere å innføre en egen støtteordning for de beboere som har vært omfattet av husleiereguleringsloven og som ikke vil klare økningen i husleie.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1904 (tillegg):

Polititjenestemenn må ha tid til å utføre de oppgavene som en moderne politietat krever. For å avlaste polititjenestemenn for oppgaver som i mindre grad hører under politirollen og frigjøre tid til politifaglig arbeid må flere yrkesgrupper inn i politietaten.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1918 (tillegg):

Arbeiderpartiet vil jobbe for at det på kommunalt nivå utarbeides handlingsplan for samhandling mellom de etater som driver forebyggende innsats mot barn og unge.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1919 (endring):

Arbeiderpartiet vil prioritere bekjempelse av vold som rammer kvinner, barn og eldre.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1919 (tillegg):

Daglig utsettes mange barn for vold og overgrep i Norge. Konsekvensene er store for de barna det gjelder, for deres pårørende og for samfunnet som helhet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1930 (tillegg):

Øke ressursene til politiet, styrke nærpolitiet...

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1934 (endring):

- intensivere arbeidet mot menneskehandel, illegal innvandring og smugling/innføring av narkotika og våpen.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1940 (endring):

- styrke rettssikkerheten for ofre for voldtekt og kjønnslemlestelse og utvide retten til bistandsadvokat.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1950 (tillegg, nytt underkulepunkt)

- igangsette en egen utredning om vold mot barn.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 1960 (nye kulepunkt, tillegg):

- øke innsatsen mot den organiserte kriminaliteten, særlig må gjengprosjektet styrkes og utvides til å omfatte alle aktuelle gjengmiljøer
- intensivere kampen mot svart arbeid, svart økonomi, organisert kriminalitet, korrupsjon og skatte- og avgifts-unndragelser ved å styrke kompetansen og samarbeidet mellom politi, skattemyndigheter, arbeidstilsyn og NAV.
- vurdere om utilregnelige gjengangere som i dag ikke kan straffes, men heller ikke anses syke nok til tvangsbehandling, skal kunne idømmes tvungent psykisk helsevern eller tvungen omsorg.

157 Kari Henriksen, Vest-Agder

Foreslår av linje 1960 kan voteres over. Ønsker å stemme mot ny juryordning, og ber om at dette punktet kan voteres over.

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag vedtatt mot 1 stemme som ble avgitt for Kari Henriksens forslag.

Kapittel 6 Engasjere: Frivillighet og kultur

Linje 2006 (tillegg):

...kvalitet, kostnader og arbeidsvilkår.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2010 (tillegg, nytt kulepunkt):

- Arbeiderpartiet vil så langt det er mulig unnta ideelle organisasjoner fra anbud innenfor barnevern og rusomsorg.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2025 (tillegg):

God integrering dreier seg om å skape flest mulig møteplasser på tvers av etnisitet, kjønn, funksjonsevne og sosial bakgrunn.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2037 (tillegg):

Arbeiderpartiet vil gjennomføre et nytt stort løft for frivilligheten. Vi vil øke rammene for frivilligheten med 1 milliard kroner til momskompensasjon slik at momspengene kommer tilbake til frivilligheten. I nær dialog med idretten og den øvrige frivilligheten vil vi finne en måte å gjøre dette på som styrker frivilligheten på en ubyråkratisk måte og som sikrer frivillighetenes selvstendighet og frihet.

Arbeiderpartiet vil ha en spillpolitikk som er sosialt ansvarlig og som sikrer frivillighetens inntekter. Arbeiderpartiet vil derfor beholde og utvikle Norsk Tipping, og slå ring om det norske spillsystemet. Arbeiderpartiet vil kjempe mot forslag å liberalisere og privatisere spillmarkedet, som vil skape nye sosiale problemer, og svekke frivillighetens inntekter.

2039 (endring):

- gjennomføre et frivillighetsløft, og øke rammen til frivillig arbeid med 1 milliard kroner til en momskompensasjon.

Linje 2073 (tillegg):

Vi vil sikre et levende kulturtilbud og kulturliv over hele landet. Ikke minst er det viktig å styrke satsingen i de fylkene som ikke har store kulturinstitusjoner, og dermed får en mindre del av den statlige kultursatsingen. Også kunstformer som teater, opera, dans, film og ulike musikkjangre skal ha gode kår i hele Norge

Vedtak: De tre forslagene til linje 2037, 2039 og 2073 ansees som innarbeidet som en konsekvens av tidligere vedtak.

Linje 2055 (tillegg):

... og friluftsansjoner.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2056: (tillegg, nytt kulepunkt)

- foreta en gjennomgang av statens mål og virkemidler på idrettsfeltet

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2065 (tillegg):

Arbeiderpartiet understreker kulturens egenverdi.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2086 (endring):

...kulturskoletilbudet og ha ordninger som sikrer at alle kan delta uavhengig av økonomi. Vi vil...

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2092 (endring) :

- Satse på digitalisering og tilgjengeliggjøring av kulturarven

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2109 (nye kulepunkt, tillegg):

- føre en offensiv språkpolitikk og sikre norsk språk som et fullverdig og funksjonelt språk på alle områder i samfunnet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Kapittel 7 Verden

Linje 2357–2358 (endring):

Vår utviklingspolitikk må derfor sees i sammenheng med den politikk Norge fører på andre områder, som handel, investering, innvandring og klimapolitikk. Det er et mål for oss å øke norske investeringer i Sør. Det er en målsetting for oss å øke Statens Pensjonsfond utenlandsinvesteringer i Sør, basert på de prinsippene som ligger til grunn for fondet. Arbeiderpartiet er opptatt av statlige og private bedrifters samfunnsansvar. Norge skal være et foregangsland for samfunnsansvar.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2378 (tillegg):

Utdanning er en forutsetning for utvikling. Fortsatt er det mange barn som ikke har et tilbud om grunnutdanning. Blant dem er det en betydelig overrepresentasjon av jenter. Utdanning skal være et prioritert område i norsk utviklingspolitikk.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2390 (endring):

- at utdanning og likestillingsarbeid skal prioriteres i bistanden.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2467 (endring):

- at norske bedrifter som opererer i utlandet har organisasjonsrett, lokal forhandlingsrett og akseptable arbeidsforhold

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2496 (tillegg):

Arbeiderpartiet mener at kvinners aktive deltakelse i samfunnet skaper utvikling og vekst.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2511 (tillegg)

...ILO konvensjoner, uansett hvor de opererer.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2558 (tillegg)

Skogen er viktig i klimasammenheng fordi den tar opp betydelige mengder CO2. Gjennom vår..

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2674 (endring)

- legge til rette for nye arbeidsplasser i nord gjennom utnyttelse av de naturgitte fortrinn for fiskerivirksomhet, petroleum, vindkraft, bergverk og reiseliv.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2678 (endring):

- Involvere de aktuelle fylkeskommunene og Sametinget i utformingen av nordområdepolitikken.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2679 (tillegg nytt, kulepunkt):

- øke innsatsen for samarbeid på tvers av grensene som kan sette fokus også på sosiale programmer, likestilling og menneskerettigheter i nordområdepolitikken

281 Tommy Sarnes, Troms

Lenvik Arbeiderparti ønsker å opprettholde forslaget vedr. linje 2679. Foreslår nytt kulepunkt: Arbeiderpartiet skal være garantisten for at Hurtigruta skal seile slik den gjør i dag.

Vedtak: Forslaget falt med klart flertall.

Linje 2689 (tillegg):

Dagens sikkerhetsutfordringer påvirker i stor grad de nordiske landene på samme måte. Det nordiske samarbeidet omkring utenriks, sikkerhets, og forsvarspolitik bør derfor forsterkes, særlig på områder som materiellanskaffelser, deltakelse i internasjonale operasjoner, utdanning, overvåking, beredskap og krisehåndtering, og arktiske spørsmål.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2711 – 2714:

Innføre sesjonsplikt for begge kjønn, og på bakgrunn av erfaringene med dette vurderer vi å innføre verneplikt for begge kjønn på sikt.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2728 (nytt kulepunkt, tillegg):

- siviltjenesten må gjøres mer fredsrelevant og kompetansebyggende.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2747 (tillegg):

Anbefalingene fra UNHCR er et viktig grunnlag for norske myndigheters asylpolitikk.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2750 (tillegg):

Mottak av kvoteflyktninger er den sikreste og mest rettferdige måten å sikre mennesker varig beskyttelse på. Det er derfor ønskelig at flere land i Europa tar imot kvoteflyktninger for å redusere antallet asylsøkere som risikerer sine liv for å komme inn i Europa. Samarbeid, bedre byrdefordeling og kontroll med asyltilstrømmingen er en viktig forutsetning for å kunne få til en økning i uttak av kvoteflyktninger. Arbeiderpartiet ønsker å prioritere mottak kvoteflyktninger som skjer i samarbeid med UNHCR. Vår evne til å gjøre dette, påvirkes av hvor mange asylsøkere som kommer til landet. Vårt mål er å øke til minst 1500 kvoteflyktninger. Ambisjonen kan økes dersom situasjonen tilsier det.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2768 (nytt kulepunkt - tillegg):

135 Linda Holien, Telemark
Opprettholder forslag fra Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark og Vestfold.
Gjennomgå driftsmodellen og kvalitetskrav for asylmottakene med sikte på å fjerne kommersielle aktører.

Vedtak: Forslaget falt med klart flertall.

Linje 2773 (tillegg, nytt kulepunkt):

Satse på økt rekruttering av hjelpeverger som skal bistå enslige mindreårige asylsøkere.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Linje 2780 (nye kulepunkt, tillegg):

- det psykiske helsetilbudet i tilknytning til asylmottakene styrkes.
- arbeide for å skjerme barnefamilier og enslige kvinner på asylmottak.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok opp hele programmet til godkjenning.

Vedtak: Hele programmet enstemmig vedtatt.

Redaksjonskomiteen ber om at Sentralstyret gis fullmakt til å foreta nødvendig korrektur og rent språkforbedrende endringer.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Følgende forslag foreslås oversendt sentralstyret:

- Forslag fra delegat 31, Anne Odenmarck, Akershus: kommunal vederlagsordning for tidligere barnevernsbarn i alle fylker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

- Forslag fra delegat 155 Maya Twedt Berli: Myndighet som delegeres til NVE

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

- Fra Sør Trøndelag: Opprettelse av en 12. biskop.

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

- Forslag fra Lise Christoffersen, Landsstyret, Buskerud: Forslag hvitt hefte side 14 øverst fra Buskerud Ap om finansiering av Norsk senter for flerkulturell verdiskapning.

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

- Forslag fra delegat 113 Nina Mjøberg, Buskerud: Innvandrings- og flyktningepolitikken i et inkluderende samfunn.

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

- Forslag fra delegat 131 Gerd Monsen, Vestfold: Linje 1845. (To nye kulepunkter).
 - Barnetrygden og kontantstøtten skal holdes utenfor når sosialhjelpsatsene beregnes. Prinsippet om at alle kommuner skal følge samme praksis støttes av landsmøtet.
 - Landsmøtet støtter at de veiledende satser for økonomisk sosialhjelp justeres opp slik at de samsvarer med Sifos beregninger som minimum for å oppretthode en nøktern livsstil.

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

Møtet tok så en kort pause.

Møtet ble satt igjen kl 13.30.

SAK 11 – VALG

Dirigenten ga ordet til Hill-Martha Solberg, leder i valgkomiteen som la fram komiteens enstemmige innstilling:

Kjære landsmøte, dirigenter,

Det har vært en utrolig flott opplevelse å være her de siste 4 dagene. Det har vært Arbeiderpartiet på sitt beste! Politisk verksted – gode debatter – viktige vedtak er fattet - stor og optimistisk stemning – krydret med Gros bursdagsfeiring med tilhørende fest,

Med andre ord – et strålende utgangspunkt for valgkampen som ligger foran oss.

Nå er vi kommet til det punkt på dagsorden der landsmøtet skal velge sitt nye sentralstyre.

La meg først takke for tilliten på vegne av hele valgkomiteen. Det er spennende å få oppgaven med å fremme forslag på nytt sentralstyre.

Vi har gjennom flere møter vurdert de innspill vi har fått.

Valgkomiteen har hatt fruktbare diskusjoner om hvilke forhold som skal vektlegges tyngst i en slik prosess.

Å være medlem av Arbeiderpartiets sentralstyre er ett av de viktigste oppdrag noen kan få i partiet. Sentralstyret er og skal være partiets strategiske organ, - som styrer partiet mellom landsmøter og landsstyret.

Landsmøtet og landsstyret er sammensatt etter et representativt system. Det er ikke sentralstyret. Her velges den enkelte på selvstendig grunnlag fordi landsmøtet mener vedkommende kan gi viktige bidrag inn i de politiske og strategiske debattene sentralstyret løpende må føre.

Valgkomiteen har naturligvis likevel sett til at alle regioner får en rimelig representasjon i sentralstyret, - slik vi har tradisjon for.

Vi har også selvfølgelig fulgt partiets vedtekter m.h.t. kjønnsbalanse. Når landsmøtet skal velge 19 medlemmer - skal fordelingen være 10-9. Slik er også forslaget vårt.

Valgkomiteen er godt kjent med partiets ønske om at organisasjonen utenfor det sentrale politiske miljø skal være godt representert. Her mener vi innstillingen har en god balanse.

Et siste punkt valgkomiteen har lagt avgjørende vekt på, - er fornyelse, - gjennom foryngelse.

Landsmøtet vil se at valgkomiteen foreslår flere unge, dyktige politikere inn i sentralstyret. (Ikke en direkte konsekvens av at lederen har rundet 50 !!!)

Jeg vil si det slik at ved dette valget har landsmøtet muligheten til å slippe en ny generasjon politikere inn i sentralstyret, - hvis dere da gjør som vi foreslår. Vi avsluttet feiringen av Gro på formiddagen i går med å syng "at verden trenger nye, friske viljer". Valgkomiteens forslag er preget av nye, friske viljer, - og det er vi stolte av.

For egen del, som selv har fått møte i sentralstyret i 19 år, - er det en god følelse å kunne være med å foreslå at et knippe unge, dyktige politikere får plass i sentralstyret. Det skaper ikke bare for foryngels, - men og bredde.

I og med at Martin Kolberg varslet sin avgang som partisekretær, - var det naturlig for valgkomiteen å først gå løs på oppgaven å finne ny partisekretær.

Jens sa i sin tale på lørdag at Haakon Lie hadde vært med på en rekke landsmøter der viktige beslutninger ble tatt. Ja, dere skjønner hvor jeg vil. Noen vil si at han har hatt en finger med i spillet denne gangen også!!

Fra valgkomiteen ser vi det slik at det ikke er noen ulempe at Haakon Lie ønsket samme person som ny partisekretær som valgkomiteen gjør!

Da dirigent, vil jeg presentere det som er valgkomiteens enstemmige innstilling til nytt sentralstyre.

Jens Stoltenberg, leder - 50 år, Oslo:
Gjenvalg.

Helga Pedersen, nestleder - 36 år Finnmark:
Gjenvalg.

Raymond Johansen, sekretær - 48 år, Oslo (ny):

Av yrke rørlegger, - innrømmer at det er lenge siden han skrudde rør! Har en allsidig bakgrunn både i arbeidslivet og i politikken.

Vært generalsekretær i Flyktningshjelpen, derfra har han viktig ledererfaring. I partiet har han gjort en innsats på flere nivå:

Grunnplanet – i partilag og i Oslo AP, statssekretær.
Eneste minus – jeg som Glimt tilhenger må godta at han er ihuga Vålerenga.

Valgkomiteen er overbevist om at Raymond har en bakgrunn og et engasjement som vil gjøre ham til en god partisekretær.

Anikken Huitfeldt – 39 år, Akershus, leder av kv. nettverket:
Gjenvalg.

Roar Flåthen - 59 år, LO:
Gjenvalg.

Jan Davidsen – 59 år Fagforbundet:
Gjenvalg.

Anette Trettebergstuen – 28 år, Hedmark (ny):
Ung alder til tross, - en erfaren politiker. Rukket å bli valgt til nestleder i Hedmark. Hun har nå 4 år bak seg på Stortinget, hvor hun er medlem av utenrikskomiteen. Før det har hun hatt flere politiske rådgiverstillinger. Anette er en ung, tydelig og markert politiker.

Odd Kristian Reme – 56 år, Rogaland:
Gjenvalg.

Jan Bøhler – 57 år, Oslo:
Gjenvalg.

Torgeir Micaelsen – 30 år, Buskerud (ny):
Nok en ung frisk vilje. En svært dyktig ung mann. Han er leder av Drammen AP, - og har vært 4 år på Stortinget – der han med glød tok fatt på arbeidet i finanskomiteen. Valgkomiteen mener Torgeir Micaelsen kan gi viktige bidrag inn i sentralstyrets arbeid.

Trond Giske – 43 år, Sør-Trøndelag:
Gjenvalg.

Lubna Jaffery Fiell – 29 år, Hordaland (ny):
2. generasjon innvandrere. Har vært politisk aktiv fra tenårene og har sin politiske bakgrunn fra lokalpolitikken hvor hun har hatt ulike verv i flere år. Hun var bare 19 år da hun ble innvalgt i Bystyret i Bergen. For tiden er hun rådgiver hos helseministeren. Hun er en modig, ung kvinne som får anbefalinger fra mange hold, - også fra valgkomiteen.

Mette Gundersen – 37 år, Vest-Agder
Gjenvalg.

Arve Bakke – 56 år, Fellesforbundet (ny):
Arve kjenner vi alle godt. Han er fellesforbundets nye leder, - og foreslås som medlem av sentralstyret.

May Britt Lunde – 52 år, Aust-Agder:
Gjenvalg.

Tove Brandvik – 40 år, Hordaland:
Gjenvalg.

Ingvild Kjerkol – 33 år, Nord-Trøndelag (ny):

Gruppeleder for AP i fylkestinget i Nord-Trøndelag.
Vært medlem av kommunestyre og formannskap i Stjørdal, - og innehatt en rekke verv regionalt. Var vår ordførerkandidat ved siste valg i Stjørdal. Ingvild har en lang CV, - men begrenser meg her til å si at valgkomiteen finner henne meget godt kvalifisert.

Ingrid Bjørketun Heggø – 47 år, Sogn og Fjordane:
Gjenvalg

Bjørn Inge Mo – 41 år, Troms
Gjenvalg.

AUF

Kontrollkomite:

Leder: Ann-Marit Sæbønes

Medlem: Kjell Engebretsen

Medlem: Asbjørn Kristoffersen

Vara: Hilde Thorkildsen

Vara: Rune Tokle

Oo - oO

Ordet i debatten:

91 Kjersti Stenseng, Oppland fremmet forslag på Solveig Rindhølen, Oppland, istedenfor Ingvild Kjerkol, Nord-Trøndelag.

Ragnar Nordgreen, Landsstyret, Oppland

Terje Aasland, Landsstyret, Telemark

226 Rita Ottervik, Sør-Trøndelag

Bjarne Håkon Hanssen, Sentralstyret, Nord-Trøndelag

95 Liv Solveig Alfstad, Oppland

92 Pål Kristian Norby Helle, Oppland

Dirigenten ga så ordet til Hill-Marta Solberg, leder i valgkomiteen.

En gikk så over til valgene:

Vedtak: Alle valgene unntatt Ingvil Kjerkol var enstemmige. Ingvil Kjerkol ble valgt med 194 stemmer mot 149 stemmer som ble avgitt for Solveig Rindhølen. Ingvild Kjerkol ble dermed valgt.

Dirigenten ga ordet til den nyvalgte partisekretæren, Raymond Johansen, som holdt følgende tale til landsmøtet:

Gode venner, partikamerater.

Takk for tilliten. Det er med spenning, glede og stort alvor jeg nå går til vervet og jobben som partisekretær for landets største og viktigste parti.

Arbeiderpartiet har vært den bærende politiske kraften i moderne norsk historie. Vi har fått folkets tillit igjen og igjen. Kjære venner –det skal vi klare igjen til høsten. Vi skal gi Jens 4 nye år.

Opp igjennom årene er det mange som har spådd at vår tid er omme. Det er mange som har sagt at sosialdemokratiet er gammeldags. Til dem vil jeg si:

Nei. Rettferdighet blir aldri umoderne, så lenge millioner av mennesker lever i nød.

Nei. Solidaritet blir aldri gammeldags - så lenge mennesker bryr seg om hverandre.

Nei. Likhet blir ikke avleggs – så lenge ikke alle har mulighet til gode liv.

Derfor trenger vi en sterk og samlet partiorganisasjon som tar kampen for mer rettferdighet, mer solidaritet og mer likhet. Arbeiderpartiet har vært og må alltid være dynamoen i dette arbeidet. Derfor, kjære venner, gleder jeg meg til oppgaven.

Jeg er har stor respekt for partiets tillitsvalgte og ikke minst for min forgjenger.

Martin - uten deg hadde vi ikke greid å løfte partiet, og involvere hele partiorganisasjonen, med den kraft og det engasjement det medfører.

Du har gjennom fokus på partiorganisasjonen, og med den ideologiske fanen høyt hevet, klart å få frem det som er Arbeiderpartiet på sitt beste. For å si det med dine egne ord: Nå er vi der vi skal være.

Jeg snakker for en hel partiorganisasjon når jeg sier: Takk for den store innsatsen du har gjort som partisekretær.

Det er sagt mye om Arbeiderpartiet opp igjennom årene. Historikeren og professoren Jens Arup Seip holdt et berømt foredrag i studentersamfundet i Oslo i 1963 om Arbeiderpartiet.

Han sa, for å forklare en forskjell mellom Arbeiderpartiet og resten, at når vi bruker betegnelsen parti om dem alle, ja da er det på samme måte som vi bruker ordet fugl både om en høne og om en ørn!

Derfor har jeg en klar ambisjon om at vi skal være ørnen blant partiene. Vi skal være den sterkeste og den ledende drivkraften for å nå nye mål. Kjære landsmøte: Da trengs dere! De som sitter på de første radene der borte –med Jens og Helga i spissen - gjør en fantastisk innsats for dette partiet hver eneste dag.

Men det er dere som gjør Arbeiderpartiet til den viktigste politiske kraften i dette landet.

Uten den innsatsen dere legger ned i å involvere, inspirere og av og til iredtesette – uten dere - ville vi aldri vært der vi er.

Det er ingenting som gjør meg stoltere over dette partiet enn når jeg møter folk som:

- Bydelslederen i Alna, Knut Røli, som står på for innbyggerne i bydelen. Ingen sak er for liten, ingen sak er for stor.

- Eller Eva Lisa Robertson, fra Finnmark, som kjemper for etablering og arbeidsplasser innen fiskeriene i hjemkommunen Vardø. Hun er et forbilde og en inspirasjon for unge folk langs hele kysten som vil skape seg en framtid på hjemplassen.

- Eller Kjell Gulbrandsen, som hver eneste dag står på for dette partiet. Kjørør, bringer, henter. Pakker, koker, fikser. Deltar i Internasjonalt Forum med sin store erfaring. Og ingen gjør meg stoltere enn når jeg ser, hører og møter AUferne. Dere gjør oss bedre. Dere gjør oss sterkere. Med landets beste ungdomsorganisasjon på laget er vi ett skritt nærmere valgseier.

Kjære landsmøte,

Arbeiderpartiets store styrke har ikke vært at vi bare har vunnet et valg. Vår styrke er evnen til å bli gjenvalgt. Derfor er de neste månedene avgjørende. Vi skal inn i den tøffeste valgkampen på 60 år.

Høyresiden har mer penger enn noen gang. Jeg synes Stein Erik Hagen veldig presist fortalte hva dette handler om da han sa til VG i 2007, etter at han ga FrP pengestøtte. Han sa –sitat – *“FrP er det partiet som er klarest på det som er viktig for min familie”*. –Det som er viktig for min familie

Men vi kan stå i mot Erna Solberg og Formann Jensen, med Stein Erik Hagen på fanget. For opp mot dem har vi vinner-opskriften. Den er enkel. Vi har historien og erfaringene. Vi har folka. Vi har sakene. Vi har Roar og fagbevegelsen.

Og ikke minst har vi visjonene for hvor vi vil fremover. For det er som Martin sier: Vi vinner ikke valg på det vi har gjort, men på det vi sier vi skal gjøre.

Og det vi skal gjøre –det vedtok vi i dag. Programmet gir en tydelig retning. Vi skal satse på fellesskapet. Vi skal forsvare og videreutvikle velferdsstaten.

Vi står i en unik posisjon. Men vi må ikke lene oss tilbake. Se bare på våre islandske venner. I 2007 ble Island kåret til verdens beste land å bo i. I dag er virkeligheten for våre islandske venner en annen.

Vi må aldri forlate oss til å tro at velferdsstaten bare er der og vil fortsette av seg selv. Det vi har bygget opp, kan Siv Jensen rive ned.

Jeg har de siste årene jobbet aktivt med noen av verdens største kriser, bodd i Afrika, og sett hvordan fattigfolk lider, som følge av krisen har de det enda værre. Dere, vi er inne i en dyp internasjonal krise som vil påvirke oss alle, og den er mye alvorligere enn mange i Norge tror.

Kåre Willoch har beskrevet det som rovdyrkapitalismen. Når den fremste politiske eksponenten for 80-tallets jappetid kaller det rovdyrkapitalisme, ja da skal vi lytte.

Svaret på dette er ikke ytterligere frislipp, mindre styring og mer marked. Mer enn noen gang trengs en velferdsmodell som er robust nok til å takle både oppgang og nedgang. Vi trenger ikke mindre sosialdemokrati. Vi trenger mer.

Men, vi må aldri hvile på våre laurbær. Programmet vi nå har vedtatt setter nye mål. På dette landsmøte har vi endelig erkjent –som Helga sier – at tennene er en del av kroppen. Vi skal innføre heldagsskole, satse på vei og jernbane, og gjøre kollektivtilbudet bedre over hele landet.

Den store klimautfordringen preger programmet. Vi skal sørge for mer og bedre helse og omsorg, og arbeid til alle har vært dette landsmøtets viktigste sak.

Partikamerater,

I mange av de reformene som landsmøter i AP har vedtatt gjennom vår historie har vi hatt høyrepartiene mot oss.

Mens de har strittet i mot, har arbeiderbevegelsens prosjekt vært et frigjørings og likestillingsprosjekt. Hele samfunnsklasser og generasjoner har blitt løftet ut av ufrihet og fattigdom. Frihet gjennom å gi utdanning og kunnskap til alle.

Men kjære venner –vi er ikke i mål.

Vi er ikke i mål så lenge det er slik at menn tjener mer enn kvinner.

Vi er ikke i mål så lenge unge homofile ikke tørr å være åpne.

Vi er ikke i mål så lenge 1 av 3 dropper ut av videregående skole.

Vi er ikke i mål så lenge mennesker med en annen etnisk bakgrunn opplever diskriminering og utestengelse.

Og vi er ikke i mål så lenge vi har gutter og jenter i Norge holdes nede av kulturelle eller religiøse skikker.

Derfor skal vi stå i front for frigjøring og likestilling i årene fremover.

Et av de områdene jeg vil engasjere meg i er hvordan vi skal styrke det flerkulturelle samfunnet. Det nye norske vi.

I dag fører vi en debatt om det flerkulturelle samfunnet, som om det var et valg vi kunne ta.

Det flerkulturelle samfunnet er her for å bli, akkurat som fargefjernsyn.

Det vi velger er hvordan vi skal forholde oss til det. Alt annet er billig populisme og en meget farlig lek med ilden!

Det er vårt valg om vi har tenkt til å gå inn i en tid der vi alle –både majoriteten og minoriteten skal tilpasse oss det samme samfunnet, eller om vi skal velge å stå i 2 leire med mistenksomme blikk rettet mot hverandre.

Der vår løsning skal være å samle, vil vår motstander splitte. Der vår løsning skal være å åpne døra, åpne hjertet, åpne øra og åpne hendene, vil vår motstander knytte nevene og låse døra.

Men det er ingen grunn til å tegne alt rosenrødt. Vi må ta hverdagsproblemene enda mer på alvor. I oppgangen, på skolene, i idrettslagene og på jobben, med gode fellesskapsløsninger i bunn. –Og med Arbeiderbevegelsens adelsmerke som kjennetegn: Gjør din plikt – krev din rett. På dette grunnlag skal vi lage de praktiske løsningene.

Men framtida er ikke bak låste porter. Framtida er ikke å henge ut enkeltgrupper i samfunnet. Framtida er ikke å splitte. Framtida ligger i fellesskapet.

Eller for å ta en Obama: Vi er ikke et jødisk samfunn, et muslimsk samfunn, eller et kristent samfunn. Vi er ikke et etnisk norsk samfunn, et pakistansk samfunn, eller et somalisk samfunn. Vi har bare ett samfunn. Det norske samfunnet- og det, kjære venner, det rommer alt dette!

Vi skal inkludere flere inn – og i det arbeidet skal vi søke nye og bredere allianser.

Arbeiderpartiet har alltid søkt samarbeid, og bygde sterke allianser. Først og fremst med fagbevegelsen, som gjennom hele vår historie stått sammen med oss.

Fagbevegelsen er vår viktigste samarbeidspartner. Vi trenger dere og dere trenger oss.

Men vi skal også samarbeide med alle andre som styrker den norske samfunnsmodellen.

Jeg kommer til å ha tett kontakt og samarbeid med de frivillige organisasjonene. Frivillig sektor er en grunnpilar for sterke fellesskap i det norske samfunnet. Vi skal vite å verdsette dem.

Vi har også mye å lære av de frivillige organisasjonene i utviklingen av vår organisasjon.

Et moderne sosialdemokratisk parti må alltid ha som mål å involvere flest mulig i samfunnsbyggingen –og sørge for at de som blir med i Arbeiderpartiet blir hørt.

Vi må skape nye og flere arenaer for debatt og deltakelse. Arbeiderpartiet skal ikke ha unødvendig byråkrati. Vi skal ha mer demokrati.

Vi skal få flere medlemmer. For 3 uker siden gjennomførte partikontoret en spørreundersøkelse hvor Arbeiderpartivelgere er spurt om de kunne tenke seg å bli medlemmer av partiet.

Undersøkelsen viser at hver femte Ap-velger kan tenke seg å bli medlem. Det gir oss potensielt 165 000 medlemmer! Det eneste som skal til er at de blir spurt. Så kjære partikamerater: Sett i gang, snakk med folk og verv medlemmer. Partikontoret vil stå tidlig opp om morran og yte all den hjelp som trengs.

Mitt mål er at er at vi om landsmøtet om to år skal ha klart å verve 15 000 nye medlemmer. Det skal vi gjøre ved å hente det beste fra det gamle, og ta i bruk nye virkemidler.

Kampanjen til Obama viste hvor store muligheter vi har til å organisere, involvere og engasjere folk gjennom å bruke internett og sosiale medier aktivt i partiarbeidet. Der skal vi være best.

Og da vil jeg tilbake til der jeg startet: Arbeiderpartiets styrke er dere. Valgkampen handler ikke om hvordan partiledelsen eller regjeringen skal vinne valget. Valgkampen vinnes ikke i debattstudio i Oslo, eller i riksavisene.

Valgkampen vinnes ute blant folk. Der dere bor.

Kjære landsmøte,

Vi har ingen tid eller velgere å miste. Dere er våre spisser, kanter, midtbane og forsvar. Nå må vi spille mot samme mål. Grunnlaget er lagt. Formasjonen er på plass. Vi skal ikke tape.

Vi skal ha 4 nye år!

SAK 12 – AVSLUTNING

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg som holdt følgende takketale til landsmøtet og de som gikk ut av sentralstyret:

Kjære landsmøte!

På vegne av alle medlemmene av det nye sentralstyret vil jeg få lov til å takke landsmøtet for tilliten.

Jeg vil takke Raymond for hans gode innlegg, og legge til at både jeg og hele sentralstyret ser fram til å samarbeide med den nye partisekretæren.

Det er mye hardt arbeid som ligger foran oss i den neste landsmøteperioden, og ikke minst fram til valget i september.

Med den nye partisekretæren vi har fått, er jeg trygg på at det er i de beste hender!

Men det at en ny partisekretær nå er valgt, betyr også at Martin ikke lenger er en del av partiets ledelse.

Det er vemodig.

Samtidig gleder jeg over at Martin fortsatt skal være sentral i vårt politiske arbeid, som førstekandidat i Buskerud og medlem av Stortingsgruppa vår fra høsten.

Martin har selv i løpet av dette landsmøtet gjort grundig rede for sin lange karriere i partiets tjeneste, siden han begynte ved partikontoret i 1973.

Han har innehatt mange av de fremste verv i partiet vårt.

Han har vært leder i AUF i Buskerud, valgt sekretær i AUF fra 1977 – 1981, organisasjonssekretær og kontorleder på partikontoret, og leder av vårt sekretariat i

Stortinget. Han har også vært vararepresentant til Stortinget og statssekretær i Forsvarsdepartementet og statssekretær og stabssjef ved Statsministerens kontor.

Martin ble medlem av sentralstyret i 1996, og han har vært partisekretær siden 10. desember 2001, først konstituert og så valgt av landsmøtet i 2002.

Det er sterkt kapittel i partiets historie som avsluttes når Martin nå forlater posten som sekretær og går ut av partistyret.

Martin, du har vært en fornyer og en pådriver for et mer moderne parti.

Du har vært – og er – ideolog og strateg, men med god forankring i partiets grasrot.

Du er en uakademisk intellektuell og jordnær visjonær.

Det er sjeldne kombinasjoner.

Du og jeg, vår generasjon, hørte alltid at det ble referert til det Martin hadde sagt.

Den gangen var det Martin Tranmæl det ble referert til.

Dagens unge i partiet vil også referere til Martin og det Martin har sagt.

Men da er det deg det gjelder!

Du har vært en viktig verdibærer og prinsippfast i de viktige og avgjørende spørsmål, men samtidig en pragmatiker i partiets beste tradisjon.

Du har vært en av de fremste byggmesterne bak -og etter hvert største forsvarerne av – regjeringssprosjektet vårt. Du har hamret inn budskapet om at dette er et politisk prosjekt, ikke et taktisk samarbeid.

Din jobb har vært å ta vare på partiet, og det har du sannelig gjort på en god måte. Men du har også vært med og styrke partiets innflytelse og anseelse gjennom å sørge for en god forankring i hele partiorganisasjonen.

Du har vært et viktig bindeledd mot fagbevegelsen, og alle vet hva jeg tenker på da – så jeg trenger ikke si mer.

Så, Martin, vil jeg også si at du har vært en god venn og støttespiller for meg i krevende perioder i vårt parti.

Det har vært av avgjørende betydning.

Og du har en stor del av æren for at vi nå kan si det slik du selv har pleid å formulere det: det hersker nå en grunnleggende harmoni i partiet vårt.

Martin, jeg kommer til å savne deg, vi kommer til å savne deg, men heldigvis skal du være med oss videre på stortinget.

Takk, Martin!

Kjell Bjørndalen går også ut av sentralstyret nå. Kjell har sittet i sentralstyret siden 1992, altså i 17 år.

Jeg tror ikke alle dere, og alle medlemmer i dette store partiet vårt, vet hvilken stor og viktig rolle Kjell har spilt.

Selvsagt har han vært en av LOs aller fremste ledere, som medlem av sekretariatet i LO og leder av Fellesforbundet gjennom mange år. Vi kjenner deg som sterk og klar faglig tillitsvalgt, og som en av de sterkeste forsvarerne av arbeidstakernes rettigheter i dette landet.

Men du har også spilt en avgjørende rolle for utviklingen av Norge gjennom dit virke i Arbeiderpartiets sentralstyre.

Du har fått gjennomslag for mange av fagbevegelsens viktigste saker i partiets øverste organ.

Samtidig har du gitt helt avgjørende bidrag til å sikre oppslutning om partiets politikk fra fagbevegelsen. Det gjelder også oppslutning om regjeringsprosjektet vårt. Du var sentral i den mobiliseringen av fagorganiserte som ga regjeringsskifte i 2005.

Slik er du dermed en personifisering av det faglig-politiske samarbeidet, og jeg vil takke deg for det.

Jeg vil også takke deg for vennskap og samvær gjennom mange år, og for at du alltid har vært en rådgiver og samtalepartner jeg har kunnet ringe til når det har vært nødvendig.

Kjell, det kommer jeg fortsatt til å gjøre, selv om du nå går ut av sentralstyret. Takk for alt du har gjort.

Sylvia Brustad har vært medlem av sentralstyret i to perioder, første gang fra 1992 til 1998, og nå siden 2002.

Du forlater nå sentralstyret, og vi er kjent med at du også har sagt nei til gjenvalg på Stortinget.

Men du blir, som dere alle har registrert, ikke arbeidsledig av den grunn. Du står fortsatt midt oppe i den krevende jobben med å ivareta fellesskapets interesser som handels- og næringsminister, og du står som alltid støtt når det blåser.

Sylvia, for meg har du vært en nær, lojal og viktig støttespiller helt siden tiden i AUF, på Stortinget der du har sittet siden 1989, og i begge mine regjeringer, på krevende poster som kommunalminister, helse- og omsorgsminister og nå, nærings- og handelsminister. Før det var du også barne- og familieminister i Thorbjørn Jaglands regjering.

Du var leder av Arbeiderpartiets kvinnepolitiske utvalg fra 1992 til 1998 og bidro på flere områder til viktige skritt for likestilling.

Sylvia, takk for til sammen 13 år i sentralstyret, takk for alt du har gjort og bidratt med, takk for den du er.

Bjarne Håkon, vi har kjent hverandre siden 1980-tallet i AUF. Da var du en litt nerdete fyr.
Noe mer å si her?

Så møttes vi igjen da du kom på Stortinget i 1997. Da var du en relativt ukjent ordfører fra Namsos. Men så skulle jeg noen år senere danne regjering og trengte en landbruksminister – og fikk da tips om denne nord-trønderen og tok sjansen.

Det var da hele Norge fikk se det politiske talentet til Bjarne Håkon. Du løftet det som ofte hadde vært en litt teknisk sektor med forhandlinger om landsbruksoppgjør, til å bli mer folke-eie som matpolitisk forbrukerombud.

Så ble jo regjeringsperioden litt kort. Vi havnet tilbake på Stortinget igjen og måtte begynne arbeidet med gjenreisningen. Som Gro snakket om i går: Vi skal aldri trives i opposisjon!

Bjarne Håkon var en nøkkelperson i dette arbeidet, med ansvar for helse- og sosialfeltet og med å gjenoppbygge tilliten til Ap som et parti som står på de svakes side.

Dere kan historien: Vi vant valget og Bjarne Håkon fikk ansvar for vår tids største reformer: pensjon og NAV.

Du er en politiker som tenker store tanker og som har enorm gjennomføringskraft. Vi kommer til å savne deg i sentralstyret, men ønsker deg lykke til i det du har satt deg fore nå med samhandlingsreformen.

Kjære Saera. Du er en uredde politiker. Det er en viktig egenskap som jeg setter pris på hos deg. Du har tydelige og klare meninger og du har gitt oss i sentralstyret klare råd i saker du er opptatt av.

Du har vært aktiv i debatten utenfor partiet og slik brakt partiets synspunkter inn i andre fora enn våre egne møter.

Men du har også gått det vi kaller partiskolen, gjennom AUF, bystyret i Oslo og Stortinget. Det er en god skole for en som vil være med å forandre Norge.

Engasjementet ditt favner bredt, men du har valgt å bruke din erfaring og bakgrunn til å spesielt delta i inkluderingsdebatten. Dette landsmøtet har vist hvor viktig den debatten blir framover, i utformingen av det flerkulturelle fellesskapet vi ønsker. Du går nå ut av sentralstyret og Stortinget, men din stemme trengs videre i denne debatten framover.

Inger-Christin Torp har vært medlem av sentralstyret i fire år.

Der har hun vært en solid og lojal tillitsvalgt og en sterk og tydelig representant for grasrota i partiet vårt. Du har tatt med deg din brede erfaring fra partiarbeid, lokalpolitikk og fra ditt rus- og sosialpolitiske arbeid, inn i sentralstyret.

Inger-Christin, du har hatt gjennomtenkte synspunkter på partiets organisasjon og gitt viktige bidrag til fornyelsen og moderniseringen av partiet vårt.

Du har vært en tydelig stemme for de tusener av kommunestyrerepresentanter landet over. I deg har de hatt en god representant i partiets øverste organ.

Du har ikke minst stått opp for de svakeste i samfunnet, deres interesser og rettigheter, og står på den måten i en lang og god sosialdemokratisk tradisjon.

Tusen takk til deg for innsatsen!

00-00

Jens Stoltenberg ba alle som går ut av sentralstyret om å komme opp på scenen, der han iverrakte dem en blomsterbukett.

Jens Stoltenberg sa at det da bare gjensto å erklære det 62. ordinære landsmøtet i Arbeiderpartiet for hevet, og han ba delegatene reise seg for å avslutte møtet med å avsyng Internasjonalen.

Møtet tirsdag sluttet kl 15.40.

